ISBN 978-973-0-24266-9

PREOT DAVID MARIAN

ORAȘUL PIERDUT

NĂVODARI

2017

PREOT DAVID MARIAN

ORAȘUL PIERDUT

ISBN 978-973-0-24266-9

O MICĂ INTRODUCERE

Apogeul vechilor civilizaţii semite şi, totodată, punctul celei mai înalte şi mai trainice afirmări a ei a fost atins fără îndoială de Israel. Având, după cum ştim cu toţii o istorie mai mult decât modestă, aici s-a afirmat prima mare religie monoteistă, care, pe de o parte, s-a dezvoltat şi s-a sintetizat sub forma creştinismului, iar pe de alta, durează de secole, dincolo de criza politică şi dispersarea în spaţiu.

Interesul pentru istoria Israelului, premisă a mişcării creştine, nu a putut să nu fie, încă din antichitate, foarte mare în Occident. Acesta, cum de altfel era de aşteptat, îşi are substanţa în textele sfinte ale evreilor cuprinse în Biblie.

Deşi variază sub o formă sau alta, în cantitate şi gen, informaţiile sunt abundente, astfel încât, atunci când celelalte civilizaţii ale vechiului Orient erau încă înconjurate de întuneric, aceea a Israelului începuse deja a juca un rol determinant în cadrul patrimoniului cultural şi religios european.

Pe baza acestui interes şi al acestor cunoştinţe, s-a dezvoltat o mişcare de pelerini şi de exploratori pe Pământul Sfânt, care pornind de la Biblie –devenită un amplu izvor de documentaţie –, folosită iniţial, mai ales, pentru dobândirea de informaţii cu privire la civilizaţia siro-palestiniană, s-a ajuns ca, mai apoi, să se decanteze cele cu privire la civilizaţia israeliană.

La începutul secolului al XIX-le, o serie de exploratori vin pe Pământul Sfânt şi astfel, graţie pasiunii arheologilor cunoştinţele indirecte au ajuns să fie transformate în cunoştinţe directe.

Printre primii sosiţi în Ţara Sfântă a fost germanul Seetzen care a studiat ştiinţific Transiordania şi a descoperit urmele oraşului Gerasa, dar şi ale altor centre din era greco-romană. Elveţianul Burckhardt l-a urmat şi a scos la iveală mormintele în stâncă de la Petra. Entuziasmat de misiunea sa trece la islamism şi astfel, sub numele de Şaikh Ibrahim cutreieră, fără teamă, regiunea, vizitează tradiţionalul mormânt al lui Aron, pentru ca, mai apoi, să sfârşească prin a fi înmormântat într-un cimitir din Chiro.

Americanul Robinson, însoţit de prietenul şi discipolul său Smith, a străbătut în lung şi în lat Palestina, a părăsit căile deja umblate şi a reuşit pe baza numelor arabe din vremea sa să descopere o serie întreagă de localităţi ebraice.

Aceste explorări nu au reprezentat încă profunde cercetări arheologice. În Siria şi Palestina, cu excepţia unor încercări stângace, arheologia, se poate considera că a început în anul 1860, an în care Napoleon al III-lea a trimis, în urma unui corp expediţionar, o misiune

ştiinţifică condusă de Ernest Renan. Chiar dacă nu a durat decât un an,misiunea a avut timp să îndrume cercetările asupra locurilor în care erau situate oraşe ca Byblos, Sidon şi Tyr.

La Ierusalim, săpăturile au debutat în 1867 şi au fost coordonate de către englezul Charles Warren, care a fost însărcinat cu aceasta de Palestine Exploration Fund –prima societate de arheologie palestiniană cu caracter ştiinţific –întemeiată în anul 1865. Pasul major a fost făcut de cercetarea arheologică în anul 1890 atunci când Flinders Petrie – cunoscut pentru descoperirile sale pe pământ egiptean – în timp ce efectua săpăturile de la Telel-Hesi în Palestina meridională, a introdus metoda împărţirii în straturi a terenului, datând fiecare strat după tipul de ceramică descoperit.

Succesorul lui Flinders Petrie, Frederic Jones Bliss, a continuat, din anul 1893, cercetările strălucite începute, în 1890, la Ierusalim, pentru ca din 1898 şi până în 1900 să se asocieze cu R. A. Stewart Macalister, alături de care a întreprins sondaje în alte patru coline, între care vechiul Gat al Filistenilor şi Aseka din Vechiul Testament. Marele succes al descoperirilor întreprinse de oamenii de ştiinţă britanici a fost însă cel al lui Macalister din anul 1902, an în care a fost scoasă la iveală fortăreaţa Ghezer.

La Ierusalim, primele rezultate notabile au fost înregistrate de către oamenii de ştiinţă germani, dintre care merită menţionat Hermann Guthe, ale cărui reuşite au fost posibile graţie existenţei Deutsche Palaestinaverein.

Înscriind în câmpul activităţilor lor cercetări în nordul ţării, arheologii germani au descoperit, graţie lui Ernest Sellin, între 1902–1903 şi 1904, Taanah. Acestui succes i-a urmat cel din 1905, când cercetările întreprinse sub conducerea lui G. Schumacher, au scos la suprafaţă oraşul Megiddo. Aceloraşi oameni de ştiinţă li se datorează aducerea la lumină a Ierihonului, operă căreia i s-a consacrat, de la începutul anului 1907, Ernest Sellin, cel care cu ajutorul Academiei din Viena, în anul 1913, avea să se dedice exhumării Sihemului.

Din anul 1908, o expediţie americană, venită de la Universitatea Harvard, a început cercetările în Samaria, în timp ce oamenii de ştiinţă britanici au rămas fideli studierii regiunii din sud-vestul ţării şi care, astfel, au reuşit ca, între 1911 şi 1912, să abordeze vechiul Bet-Şemeş.

Perioada dintre cele două Războaie Mondiale a înregistrat o dezvoltare înfloritoare a investigaţiei arheologice, oamenii de ştiinţă dorind a afla cât mai mult despre civilizaţiile semite, dar,mai ales, despre poporul evreu. Astfel, au fost redeschise şantierele de la Megiddo, Samaria, Sihem, Ierihon, în timp ce noi cercetări încep a fi întreprinse la Qatna, Byblos, Bet-Şan, Silo, dar şi în multe alte locuri.

Săpăturile întreprinse tot în această perioadă, mai întâi de o expediţie americană şi mai apoi de una evreiască, între anii 1931 –1935, în regiunea

Samariei, vechea capitală a regatului Israel, au scos la lumină vechiul palat regal.

Cercetătorii au reuşit să determine chiar diversele faze ale construcţiei şi, mai mult decât atât, să găsească o serie de fragmente de ceramică cu inscripţii ce reprezintă recipisele şi uleiul livrate palatului.

Seria săpăturilor fructuoase, care au adus o serie de lămuriri cu privire la civilizaţia ebraică, a continuat cu acelea întreprinse între anii 1932–1938 de către o expediţie britanică în Palestina meridională. Aici, la Lachiş, că despre acesta este vorba, cercetătorii britanici au reuşit să scoată la lumină o veche cetăţuie, care a rezistat invaziei babiloniene din secolul al VI-lea î.Hr. Despre această rezistenţă s-au descoperit o serie de documente, iar un merit deosebit, în seria cercetărilor de la Lachiş, revine cercetătorului J. L. Starkez, cel care, în anul 1935, a excavat camera păzitorului de la Lachiş, unde a găsit înscrise ostraca, cunoscute acum drept Scrisorile Lachiş.

Mai puţin importante în documente scrise, dar deosebit de importante pentru demersul ştiinţific şi artistic sunt săpăturile efectuate de cercetătorii americani la Meggido. Astfel, graţie muncii acestora, au fost scoase la lumină pietrele funerare ale regilor evrei ridicate pe vremea regelui Solomon, dar şi o serie de fildeşuri sculptate.

În apropierea portului lui Solomon de la Eţion-Gheber, arheologul american Nelson Glueck a descoperit rafinăria de cupru construită de regele Solomon, pe insula Hirbet el-Kheleife.

După cel de al doilea Război Mondial, pe lângă vechile şantiere, altele noi au fost deschise, ca de exemplu cel de la Ierihon, unde cercetătoarea britanică Kathleen Kenyon a stabilit că originile oraşului se găsesc în mileniul VII î.Hr., dar care, din pricina eroziunii, nu a reuşit să se lămurească despre felul în care au fost distruse zidurile acestei cetăţii. Tot graţie cercetătoarei britanice Kathleen Kenyon, astăzi,cunoaştem, cu exactitate, ce s-a întâmplat în timpul asediului Ierusalimului de către regele David.

Generalul arheolog israelian Jigael Jadin a întreprins o serie de săpături arheologice minuţioase în regiunea Hazorului. Astfel, a fost scos la iveală un oraş întins, cu o secţiune mai joasă, de 200 de acri, dar şi o citadelă de 24 de acri, loc ce putea găzdui aproximativ 50000 de oameni.

Dintre săpăturile care s-au mai întreprins, se pot evidenţia pentru vechea epocă israelită, în primul rând cele israeliene de la Hazor, cele de la Ghibeon conduse de profesorul american Pritchard, care a descoperit o serie de inscripţii interesante, şi apoi cele pe care Universitatea din Roma le-a condus în colaborare cu Departamentul Antichităţilor din Israel la

Ramat Rahel, acolo unde se află o fortăreaţă regală, singura de altfel cunoscută din vechiul regat al lui Iuda.

Încetul cu încetul, arheologia nu a mai fost doar un amuzament romantic, caracteristic unor pasionaţi entuziaşti. Descoperirile arheologice au fost din ce în ce mai mult favorizate de progresele tehnicii săpăturilor, dar şi de conlucrarea dezinteresată a unor savanţi din diferite specialităţi, cum ar fi fizica, geologia, chimia, antropologia, care au pus la dispoziţia arheologilor procedee de investigaţie, de conservare şi de datare dince în ce mai precise.

Apelul la Biblie sau la legendele mitologice nu mai reprezintă, de multă vreme, procedee la care să recurgă arheologii. Astăzi, simpla descoperire a unei monede sau a unor fragmente de vas ne permite datarea, cu o marjă de eroare extrem de mică, a stratului în care au fost găsite şi, pe măsură ce creşte colecţia obiectelor dezgropate, fineţea datării şi a clasificării se accentuează.

Dar cu toate aceste importante descoperiri realizate de cercetătorii noștri, au rămas nedescoperite multe cetăți Biblice destul de importante precum Sodoma și Gomora.

LORD GEORGE EDWARD

În momentul în care începe povestirea noastră, trecuseră mulți ani de când Henry Herbert, cel de-al patrulea conte de Carnarvon, nu mai ieșia din casă. Trecuseră mulți ani de când poarta castelului Carnavon din inima Angliei, unde locuia el nu se mai deschisese pentru niciun oaspete, iar ferestrele apartamentelor lui particulare rămăseseră cu îndărătnicie închise. Sihăstria contelui Henry era totală, absolută, de când avusese loc drama care se abătuse asupra familiei.

Cu mai bine de șaizeci de ani înaintea întâmplărilor pe care le v-om prezenta, contele Henry Herbert, proaspăt ieșit din Școala militară, intra în hora lumii prin poarta cea mare, căci moștenise de la strămoșii săi avere, onoare nepătată și glorie.

Istoria familiei Herbert se confundă, într-adevăr, cu însăși istoria Angliei, pentru care a curs atât de des generosul sânge al membrilor ei. Încă din vremea când cuvântul patrie nu dobândise valoarea pe care o îndelungă viață națională i-a dăruit-o, ideea de patrie era adânc întipărită în inima bărbaților din familia Herbert, care, venită odată cu normanzii cuceritori, nu trăise decât pentru spadă, și prin spadă pusă în slujba țării. De-a lungul veacurilor, nicio slăbiciune nu-i micșorase strălucirea numelui, nicio pată nu-i mânjise blazonul.

Henri Herbert era vrednicul urmaș al acestui șir de viteji. Ca și strămoșii săi, el nu-și putea închipui că viața ar putea să aibă alt scop în afară de cultul onoarei, apărată cu sălbăticie, și de dragostea pătimașă față de patrie. Dacă avatismul-ereditatea, sau oricum s-ar numi fenomenul misterios care face ca fiii să le semene părinților- n-ar fi fost suficient să-i insufle aceste principii, i le-ar fi vârât în cap educația. Istoria Angliei, plină de gloria strămoșilor săi, i-ar fi stârnit neapărat dorința de a se purta cu egală vrednicie, dacă nu cu și mai multă decât ei.

La douăeci de ani, el se însura cu o tânără aparținând uneia dintre cele mai bune familii ale Angliei, iar la un an după căsătorie soția îi născu o fetiță. Acesta înseamnă o decepție pentru Henry Herbert, care aștepta nerăbdător nașterea celui de al doilea copil.

Și aștepta timp de douăzeci de ani. Numai după acest lung interval, lady Herbert, a cărei sănătate fusese grav zdruncinată la prima naștere, îi dărui fiul atât de dorit, care primi numele de Lewis Robert, pe când, aproape în același timp, fiica ei, recent căsătorită cu un francez aducea pe lume un băiat.

Mai trecu cinci ani și contele Herbert avu un al doilea fiu, George Edward. Marea fericire de a avea un al doilea fiu, adică un al doilea

continuator al numelui, fu însoțită de cele mai cumplite nenorociri. Nașterea fiului costă moartea mamei și contele Herbert văzu pierind pentru totdeauna pe aceea care, timp de peste un sfert de veac, îi fusese soție.

Izbit într-un mod atât de brutal, contele Herbert se clătină sub lovitură. Deprimat, descurajat, el renunță la orice fel de ambiții și, cu toate că era încă destul de tânăr. Părăsi marina unde servea încă de la ieșirea din școalănși unde se afla pe pragul de a dobândi cele mai înalte grade.

Multă vreme după marea nenorocire, contele Herbert trăi închis în sine, apoi, trecerea vremii alinându-i imensa durere, el încercă, după nouă ani de viață însingurată să-și refacă traiul și căminul distruse, însurându-se cu Margaret Bernard, văduva unui tovarăș de arme, care îi aduse în căsnicie, drept singură avere, un fiu, William, pe atunci în vârstă de nouă ani.

Dar ursita hotărâse ca Herbert să îmbătrânească singur și să ajungă tot singur la capătul vieții. Câțiva ani mai târziu i se născuse un al patrulea copil, o fată care primi numele de Jane, iar el rămase văduv pentru a doua oară.

Contele Herbert trecuse atunci de șaizeci de ani. La vârsta aceea nu se mai putea gândi să-și refacă viața. Lovit atât de crud cu atâta îndârjire în ca avea mai drag pe lume, el se dedică numai îndatoririlor sale de tată. Dacă prima fiică, doamna Saint-Berain, scăpase de multă vreme de sub supravegherea tatălui său, în schimb îi mai rămâneau patru copii, copii lăsați de cele două soții răposate.

Dar soarta nu-și încheiase loviturile. Contele Herbert avea să mai cunoască dureri pe lângă care cele îndurate până atunci aveau să i se pară foarte ușoare.

Primele necazuri pe care i le rezerva viitorul îi veniră tocmai din partea fiului său vitreg, pe care îl iubea ca pe propiul copil. William era o fire dușmănoasă, prefăcut și nu răspunsese nici-odată la dragostea oferită de părintele său adoptiv. Invidia, o invidie fără de margini, o invidie furioasă, îi rodea inima acestui tânăr. Sentimentul acesta atât de respingător el îl simțise din prima zi când intrase cu maică-sa în castelul Carnavon. Atunci i se ivise imediat în minte comparația între soarta care îi aștepta pe fiii contelui și soarta care îl aștepta pe el. De atunci se născuse în el o ură violentă împotriva lui George Eduard și a lui Lewis Robert, moștenitorii de drept ai contelui Herbert, care într-o bună zi aveau să fie bogați, pe când urmașul dezmoștenit al lui Margaret Bermard avea să rămână sărac.

Nimic nu-l domoli, nici prietenia frățească a celor doi fii ai contelui, nici părintească grijă a acestuia din urmă. Din zi în zi, invidiosul se retrase și mai mult, își făcu și mai mult o viață personală plină de plăceri și

scandaluri, ceea ce i-a adus și tragicul sfârșit: a fost găsit zăcând fără suflare întrunul dintre cele mai famate parcuri ale Londrei.

Pentru conte vestea căzu ca un trăsnet, dar din fericire, adevărații lui copii îi aduceau tot atâtea mulțumiri câte necazuri îi pricinuise copilul străin. Fiul cel mare, Lewis, continuând glorioasa tradiție a familiei, părăsea ca premiant școala din Ascott și se înrola în armată, dornic de aventuri coloniale. Spre marele regret al contelui Herbert, al doilea fiu, George, dădea gusturi mai puțin războinice, dar în toate celelalte privințe rămânea vrednic de dragostea lui.

George, vădind vocație pentru afaceri, intrase la Central Bank, unde se bucura de o înaltă prețuire și urca treptele ierarhice ale acestei colosale instituții, căreia, după cum se credea, într-o bună zi avea să-i ajungă director; în acest timp, Lewis, trecând din colonie în colonie, devenea un fel de erou.

Contele Herbert credea că isprăvise cu necazurile și, ajuns la bătrânețe, nu mai vedea decât perspective fericite, când o nenorocire, mult mai groaznică decât cele îndurate până atunci, se abătu asupra lui.

Lewis Herbert, pus în disponibilitate din punct de vedere militar, se afla pe atunci în slujba unei mari companii de explorare. De doi ani, el străbătea, pentru compania aceasta, în fruntea trupelor pe jumătate plătite de ea, teritoriul tribului așanti, urmărind o bandă renumită de tâlhari.

Ziarele au povestit drama desfășurată atunci. Ele au notat peripețiile trupei conduse de neînfricatul căpitan Herbert, au descris banda urmărită fără răgaz și fărâmițându-se treptat în fața soldaților trimiși împotriva ei. Au povestit cum căpitanul Lewis Herbert, împreună cu câțiva dintre soldații săi au ajuns din urmă trupa de tâlhari și cum a ucis de la prima salbă de foc pe căpetenia acestora. Același ziar nota că nu există cătun să nu fi aflat despre moartea comandantului trupelor engleze, doborât de friguri pe când se reîntorcea spre coastă, după ce-și îndeplinise nobila îndatorire.

Ne amintim emoția care zgudui Anglia când se află despre această uimitoare aventură. Apoi, emoția se potoli și un văl de uitare se lăsă încet peste cei morți. Dar mai rămase cel puțin un loc în care amintirea stărui: castelul Carnarvon.

Contele Herbert, pe atunci în vârstă de aproape șaptezeci și cinci de ani, primi lovitura așa cum uneori arborii cei mari primesc trăsnetul. Lovit în dragostea pentru fiul său cel mare, el nu se clătină sub lovitură și abia dacă paloarea feței îi trăda durerea. Fără să pună o întrebare, fără să rostească un cuvânt despre marea nenorocire întâmplată, el se închise într-o singurătate trufașă și în orgoliul tăcerii.

Din ziua aceea, nimeni nu-l mai văzu făcându-și, după obicei, plimbarea zilnică. Din ziua aceea, contele rămase închis, aproape nemișcat,

mut și surd, în casa lui închisă pentru toți, până și pentru cei mai dragi prieteni. Trei ființe mai vegheau cu schimbul în preajma lui, găsind în venerația pe care el le-o inspira curajul de a îndura viața aceasta înfricoșătoare lângă o statuie vie, lângă un spectru al cărui trup păstrase toată vigoarea omului matur, dar care se zidise, din propria voință, într-o veșnică tăcere.

După o lungă perioadă de tristețe și suferință cel de al patrulea conte de Carnarvon, Henry Herbert, părăsi lumea aceasta lăsând în urma lui o avere colosală. Astfel George Eward Herbert, cel de al doilea băiat al celebrului conte, deveni moștenitor de drept al uneia dintre cele mai mari averi din Regatul Unit. El părăsi Central Bank și retrase la castelul dun Carnarvon pentru a continua munca tatălui său.

Trei semne particulare îl deosebeau de restul oamenilor: era distrat într-o măsură de necrezut, avea o patimă nesăbuită –altminteri destul de nefericită – pentru pescuitul cu undița și, mai presus de toate, o ură sălbatică împotriva sexului slab.

Vila în care locuia se afla într-o grădină străbătută de un râu, în care George își arunca undițele cu o ardoare pe cât de vie, pe atât de inexplicabilă. Într-adevăr, de ce punea atâta pasiune în sportul acesta, când gândul îi era totdeauna la altceva și când toți peștii dinlume puteau să „muște" fără ca el să observe mișcarea plutei? Și chiar dacă, de altfel, vreun pui de mreană, vreun oblete sau vreun ghigorț, mai încăpățânat decât era pescarul distrat, se prindea singur în cârlig, la ce i-ar fi folosit sensibilului George, care fără indoială că s-ar fi grăbit să arunce peștișorul în apă, cerându-i poate chiar scuze?

George, după cum am spus, era un băiat bun.

Și ce holtei neînduplecat era! Oricui voia să-l asculte, el își mărturisea disprețul față de femei. Pe seama acestora, George punea toate defectele, toate viciile: înșelătoare, perfide, mincinoase, nemaipomenit de risipitoare, fără să mai pomenim celelalte epitete insultătoare pe care le găsea totdeauna din belșug.

Când era sfătuit să se însoare, George exclama:

-Eu să mă însor cu vreuna dintre necredincioasele și ușuraticele astea?

Iar dacă sfătuitorul stăruia, George declara cu seriozitate:

-N-am să cred în dragostea vreunei femei decât atunci când am s-o văd murind de deznădede pe mormântul meu.

Condiția aceasta fiind irealizabilă, se putea paria că George va râmâne pururi holtei.

Și totuși, lipsa de simpatie pe care o manifesta față de sexul frumos suferea o excepție. Privilegiata era Jane Buxton, fiica doamnei Margaret, cea care-l crescuse pe George după ce mama lui murise.

George o cunoștea pe Jane de când era de-o șchioapă și căreia îi îndrumase primii pași, iar când nefericitul conte se despărțise de lume, o luase sub protecția lui. George îi purta lui Jane o dragoste cu adevărat părintească, un sentiment profund, la care tânăra fată, de altfel, iî răspunse din plin. În principiu, el era mentorul, dar, în fapt, făcea tot ce voia discipolul său. George și Jane erau veșnic nedespărțiți. Ieșeau împreună, străbăteau câmpiile pe jos sau călare, vâsleau, vânau, practicau toate sporturile, ceea ce îl îndreptățeau pe George să spună despre Jane că era crescută ca un băiat.

Dar, de fapt, Jane produsese o schimbare în sufletul insensibil a lui George: dragostea pentru artă, pentru frumos, stărnise în acest om pasiunea pentru istorie și artă. La îndemnul ei George urmase cursuri de egiptologie și devenise un împătimit colecționar de religve. Deținea o colecție impresionantă de artefacte egiptene și parcă dorea să aibă și mai multe. Ultima lui pasiune o făcuse pentru unele orase preistorice, orașe biblice. De aceea își propuse să clarifice această chestiune controversată. Și cum el nu era specialiat în arheologie biblică hotărâ să apelee la un specialist, poate cel mai bun în acea vreme, profesorul Edmund Glin Daniel.

O POVESTE INTERESANTĂ

Arheologia vine de la două cuvinte greceşti compuse — archae, care înseamnă „antic", şi logos, care înseamnă „cunoaştere"; prin urmare, „cunoaşterea sau studiul lucrurilor antice". Un arheolog este mai mult decât un Indiana Jones care aleargă în jurul lumii în căutarea artefactelor vechi pe care să le pună într-un muzeu. Arheologia este o ştiinţă care studiază culturile antice, recuperând şi cercetând materiale din trecut. Arheologia creştină este ştiinţa care studiază culturile antice care au avut impact asupra creştinismului şi iudaismului şi culturile evreieşti şi creştine în sine. Arheologii creştini nu doar încearcă să descopere lucruri noi despre trecut, ci ei încearcă să valideze ceea ce noi ştim deja despre trecut şi să dezvolte înţelegerea noastră asupra manierelor şi obiceiurilor oamenilor din Biblie.

Textul biblic şi alte înregistrări scrise sunt cele mai importante informaţii pe care le avem cu privire la istoria oamenilor din timpurile antice ale Bibliei. Dar aceste înregistrări au lăsat multe întrebări fără răspuns. Şi aici vin arheologii creştini. Ei pot completa imaginea parţială pe care o oferă naraţiunea biblică. Excavările gropilor de gunoi din antichitate şi a oraşelor părăsite au furnizat fragmente care ne dau indicii cu privire la trecut. Scopul arheologiei creştine este să verifice adevărurile esenţiale din Vechiul şi Noul Testament cu ajutorul artefactelor fizice ale oamenilor din vechime.

Arheologia creştină nu a devenit o disciplină ştiinţifică până în secolul IX. Elementele de bază ale arheologiei creştine au fost puse de oameni ca Johann Jahn, Edward Robinson şi Sir Flinders Petrie. William F. Albright a ajuns figura dominantă în secolul XX. Albright a fost cel care a dus arheologia creştină în dezbaterile contemporane cu privire la originile şi exactitatea naraţiunilor biblice. Albright şi studenţii săi au fost cei care au asigurat majoritatea dovezilor fizice pentru evenimentele istorice descrise în Biblie. Totuşi, se pare că astăzi sunt la fel de mulţi arheologi care încearcă să demonstreze falsitatea Bibliei pe cât sunt cei care dovedesc exactitatea ei.

Nu trebuie să mergem foarte departe ca să găsim atacuri noi asupra creştinismului din partea lumii seculare. Un exemplu este majoritatea emisiunilor de pe Discovery Channel, cum este docudrama „Codul lui Da Vinci". Alte oferte au de-a face cu istoricitatea lui Hristos. Un program realizat de James Cameron a demonstrat că mormântul şi cutia de îngropare a lui Iisus au fost găsite. De la această „descoperire", s-a tras concluzia că Iisus nu a înviat din morţi. Ceea ce a omis să spună programul este că cutia a fost descoperită cu mulți ani înainte şi că a fost deja dovedit că nu este

cutia de îngropare a lui Hristos. Această cunoaştere a fost dobândită prin munca grea a arheologilor creştini.

Dovada arheologică este cea care asigură cea mai bună informaţie fizică cu privire la viaţa şi timpul în care au trăit cei din vechime. Atunci când la excavarea siturilor antice se aplică metode ştiinţifice adecvate, reiese o informaţie care ne dă o înţelegere mai bună a oamenilor din vechime şi a culturii lor şi dovezi care confirmă textul biblic. Înregistrări sistematice ale acestor descoperiri, împărtăşite cu experţi din toată lumea, ne pot da cea mai completă informaţie cu privire la viaţa celor care au trăit în timpurile biblice. Arheologia creştină este doar una dintre uneltele pe care oamenii de ştiinţă le pot folosi pentru a prezenta o apărare completă a naraţiunii biblice şi a Evangheliei lui Iisus Hristos. Adesea, atunci când le împărtăşim altora despre credinţa noastră, suntem întrebaţi de către necredincioşi cum ştim că Biblia este adevărată. Unul dintre răspunsurile pe care putem să le dăm este că, prin munca arheologilor creștini, multe dintre informațiile din Biblie au fost confirmate.

-Vă felicităm pentru impresionantul discurs domnule Daniel. Constatăm că toată cariera dumneavoastră se concentrează în jurul arheologiei creștine.

-Este dor o pasiune pe care o am încă din copilărie: faraoni, mumii, morminte nedescoperite. Dar cel mai mult mă pasionează orașele dispărute.

Trebuie să vă spun că Glyn Edmund Daniel era unul dintre marii arheologi britanici, specialist în neoliticul european. El era titularul catedrei Disney de arheologie de la Universitatea Cambridge și redactor-șef al revistei de arheologie Antiquity.

Cel care îl felicitase pe Daniel nu era altul decât Lord George Edward împătimit colecționar de antichități egiptene și, totodată, egiptolog britanic.

Posibilitățile materiale l-au ajutat îndeajuns pentru susținerea financiară a expediției de săpături arheologice, a căror conducere a încredințat-o conaționalului egiptolog, Howard Carter, operațiune care a dus la descoperirea mormântului lui Tutankhamon în Valea Regilor, din Egipt. La moartea tatălui său, Henry Herbert, cel de-al patrulea conte de Carnarvon, George Herbert a devenit al cincilea conte.

Contele era un mare iubitor de egiptologie și a plecat în Egipt cu intenția de a face o campanie de săpături pentru îmbogățirea propriei colecții. Dându-și imediat seama că era absolut necesar să aibă pe teren un expert care să fie și la curent cu dificultățile unei astfel de cercetări, a cerut părerea lui Gaston Maspero, care l-a indicat pe Carter, ca fiind persoana cea mai potrivită și care, pe deasupra, în acea perioadă rămăsese fără ocupație.

-Spuneți că sunteți pasionat de orașe dispărute, domnule profesor, dar niciodată nu ați vizitat ruinele vreunuia.

-Este foarte adevărat, m-am mulțumit să studiez obiectele descoperite de bravii noștri arhiologi, strângându-i mâna cu căldură arheologul Howard Carter.

-Domnule profesor, ce ne puteți spune despre orașul acesta, cum este el numit în Biblie, acest oraș vechi...

-Canaan, interveni Lord George.

-Mi-ați pus o întrebare dificilă, domnule Carter. Ce vă pot spune este că se alflă la limita sudică a Mării Moarte. Acesta este un loc ciudat. Ciripitul păsărilor nu se aude aici. Aerul este umplut de o ceață misterioasă. Culoarea apei este și ea neobisnuită. Apele au o adâncime de 378 m. Când apa se evaporă aerul miroase a sulf. Apa în Marea Moartă este formată în mare parte din clorură de sodiu cunoscută și ca sare. Nimic nu poate trăi în astfel de ape, motivul pentru care se și numește Marea Moartă. Arheologi lau descris ca fiind vechiul Canaan. Probabil că doriți informații despre Avraam care era proprietar de cirezi, un om prosper, iar nepotul său Lot era un om de afaceri plin de succes în Sodoma.

Conform Bibliei aceste două orașe vor fi distruse brusc și cu multă putere. Doar Lot și familia sa vor fi cruțați. Este aceasta o poveste adevărată? Au fost oare Sodoma și Gomora distruse violent? Există oare dovezi care să demonstreze această minunată poveste atât de controversată a Bibliei?

-De ce toată această agitație în jurul Sodomei și a Gomorei, este un mit probabil că orașele nu au existat niciodată, interveni Dorothy Annie Elizabeth.

Dorothy era arheoloag și cercetătoare britanică a preistoriei. Studiase epoca paleolitică, culturile paleoliticului timpuriu in Europa și ale mezoliticului în Palestina. Este cea de a doua femeie, după Johanna Mestorf care s-a dedicat studiului vieții omului primitiv și este cea dintâi femeie numită profesor la Universitatea Cambridge. Ea este și cea dintâi cercetătoare a preistoriei care deține o catedră universitară în ansamblul universitar Cambridge-Oxford.

- Draga mea Dorothy, interveni Howard Carter, Sodoma și Gomora au existat într-adevăr și avem o tablă cuneiformă din orasul Ebla din Siria care le menționează.

- Sodoma și Gomora nu au fost ucise de foc și de pucioasă. Această poveste probabil a fost inventata de unele minți care au născocit probabil și focurile iadului pentru păcătoși. Dumneavoastră ce părere aveți domnule profesor?

-Sodoma și Gomora au fost distruse de o explozie foarte puternică, masivă, care corespunde întru totul focului și pucioasei descrise de biblie.

-Păreri pro și contra, afirmații și contraafirmații, controverse care niciodată nu au putut fi rezolvate, adăugă Lord george. Ce anume stârnește atăta interes în toată această poveste. Au existat oare aceste evenimente cataclismice descrise în Biblie, care au distrus la propriu Sodoma și Gomora, sau sunt pur și simplu doar niște profeții vechi pentru a da lumii o lecție de morală și etică?

-Dragii mei, noi suntem oameni de știință, cercetători. Ar trebui să vedem mai întâi ce spune Biblia, începând cu personajele principale ale acestei povesti.

-Eu, spune Dorothy, sunt sceptică în relatările acestei cărți, care sinceră să fiu este o carte apsolut uimitoare.

-Eu, ca arheolog, spune Carter, nu pot decât să scot la iveală lucruri palpabile, mărturii care să ne creeze o veridicitate a celor relatate în toată această fabuloasă poveste. Domnule profesor Daniel, dumneavoastră sunteți un cercetător creștin. Lucrul acesta mă face să cred că știți foarte bine locul acesta al Bibliei în care este descris acest cataclism.

-Sigur, spune profesorul. De altfel cel mai sigur este să ne uităm cu toții pe acest text. Eu vă pot face doar o prezentare a evenimentelor așa cum Biblia ni le relatează. Așadar personajele principale sunt Avraam și nepotul său Lot. Conform Bibliei povestea începe în Geneză capitolul 18, când Avraam vine în Canaan cu nepotul său Lot din ținuturile Ur și Haran. Ei au prosperat și averea lor a crescut atât de mult încât și-au separat turmele și au luat-o pe drumuri diferite.

Avraam a cărui bunătate era cunoscută, a fost găsit plăcut în ochii Domnului. Era un bun oaspete care-și trata cu multă amabilitate pe toți cei care treceau prin acea zonă. Așa s-a întâmplat și în acea minunată zi. O zi liniștită, cu multă arșiță care-l determină pe bătrânul Avraam să se așeze în fața cortului său. Pentru el era doar o zi obișnuită, ca multe alte zile din viața sa, când privea frumusețile lumii dar își și admira multele daruri primite de la Dumnezeu.

Liniștea în care se cufundase întreaga zonă și inclusiv Avraam a fost întreruptă de vizita unor musafiri. Trei bărbați svelți și cu chipuri luminoase, pe care bătrânul Avraam nu le mai văzuse niciodată pe acele meleaguri. Avraam nu stia că însuși Dumnezeu se afla împreună cu cei doi îngeri.

-Pace vouă fraților și bine ați venit în cortul meu, zice Avraam. Rămâne-ți și vă odihniți la umbră și serviți masa împreună cu noi înainte de a merge mai departe.

-Îți mulțumim pentru ospitalitate, a spus unul dintre cei trei, în timp ce se așeza la umbra cortului cusut cu multă eleganță din piei de cămilă.

-Tăiați un vițel, cel mai bun dintre toți și pregătiți-l, a zis Avraam către una dintre slujnicele sale.

În toată această zarvă, Sara soția lui, care privea totul din cort se alătură soțului său.

-Scoate-ți crema și untul din cutii și mierea de albine, mierea adusă din Egipt. Pune trei pâini mari la copt. Acești domni au mers cale lungă și cu siguranță sunt înfometați.

Dumnezeu știa cât de mult ținea Avraam la nepotul său Lot și venise să-i aducă vești importante.

Conform tradiției ebraice vizitatorii au binecuvântat casa lui Avraam înainte să plece.

-Unde merg oamenii pe căldura aceasta, întreabă Sara cea curioasă?

-Întrebări despre străini și oaspeși? Să-ți fie rușine, soție.

Venise vremea ca Dumnezeu să-și descopere identitatea și misiunea pe care o avea pentru Avraam. Ținuturile de la câmpie deveniseră un adevărat iad pe pământ. Răutatea lor incurabilă le-a transformat într-un cancer și de aceea urma ca ele să fie distruse total.

-Dar, Dumnezeule, nepotul meu și familia lui locuiesc în Sodoma. Cu siguranță nu va fi distrus binele împreună cu răul.

Dumnezeu îl încredințează pe Avraam că are de gând să-l salveze pe Lot și pe familia lui. Dar pentru toți ceilalți din aceste ținuturi nu era nici o speranță.

-Ei bine, intervine Howard Carter, obiecția mea în legătură cu acest personaj biblic este legată de înfățișarea ținutului, ca fiind una foarte fertilă, foarte bine udată, o zonă care poate să susțină turme mari de vite. În realitate era un pământ foarte aspru și nu era posibil ca cei doi beduini să devină foarte bogați pe acest pământ.

- Este naiv domnule Carter, zice Dorothi să afirmăm că clima din Palestina, din timpurile vechi, este aceeași cu cea de astăzi. Știm că în Palestina, în trecut, existau păduri și câmpii și un fel aparte de teren de câmpie care era prezent și în sudul Palestinei și în jurul Sodomei și a Gomorei, o arie care, într-adevăr era capabilă să hrănească nu doar o gamă variată de animale domestice, ci există dovezi că pământul acesta putea hrăni și o pupulație numeroasă și diversificată de animale sălbatice, asemenea cu cea din nordul Africii așa că, în vremea lui Avraam, după cum afirmă Biblia această parte particulară a lumii era capabilă să suporte turme mari, ceea ce demonstrează că Avraam putea să devină bogat în această parte a lumii.

-Să continuăm povestea, interveni Lord George. Vă ascultăm domnule profesor Daniel.

-Păi, continuând povestea cei doi îngeri s-au apropiat de Sodoma. În timp ce ultimele raze de soare se stingeau de pe cer, în timp ce Lot își încheia activitatea pentru acea zi, orașul era în plină sărbătoare păgână.

-Domnilor presupun că sunteți străini. Aveți prieteni în oraș sau un loc unde să vă petreceți noaptea?

-Suntem străini de oraș domnule.

-Ne vom petrece seara pe străzi, adaugă celălalt.

-Nu ar fi înțelept, domnilor. Străinii nu sunt plăcuți în Sodoma.

-Vă mulțumim pentru că ne-ați prevenit.

-Eu am o casă bună și sigură, unde soția și fiicele mele ne vor pregăti cina. Veniți, vă rog, să înnoptați în casa noastră.

-Tu urmezi calea lui Dumnezeu. Te vom urma cu multă bucurie.

-Veniți. Pe aici domnilor.

De fap casa lui Lot era simplă. Soția acestuia și fiicele lui au pregătit de îndată cina. Ce puteai pune mai bun pe masă decât carne proaspătă de vițel și pâine făcută pe piatră.

-Este binecuvântarea lui Dumnezeu că avem musafiri la masă, spune Lot, în timp ce frângea pâinea. Nimeni nu știe că ei sunt oaspeții noștri.

-Tată, am avut nevoie de sare, pentru oaspeții noștri, afirmă una din ficele lui Lot. Am împrumutat de la vecina noastră, Ismeth.

-Sunt sigură că nu va spune nimănui, inerveni mama acesteea.

În tot acest timp de afară se auzea muzica și cum femeile, împodobite care mai de care ciudat, însoțite de bărbați travestiți dansau și chiueau, invocându-l pe satan.

-Ascultați, ascultați, zice Ismeth, în casa lui Lot sunt niște străini.

-Veniti, urmați-mă strigă unul din mulțime.

Petrecărețiii au mers direct la casa ui Lot. Biblia spune că aceștia doreau ca Lot să-i scoată afară pe vizitatori, pentru a putea să-i hărțuiască.

-Oare cine ne tulbură la ora asta târzie, se miră Lot îndreptându-se spre ușă?

-Tu, fiu de cămilă, dacă ai intrat în orașul nostru trebuie să trăiești ca și noi. Scoate afară străinii acum.

-Pentru că ieși bogat și ești nepotul lui Avraam crezi că poți să ne batjocorești?

Lot dorea cu orice preț să-și ocrotească oaspeții, dar și-a dat seama că nimic din ce făcea nu îndupleca mulțimea. Oameni mascați și cu ciomege au năvălit asupra casei lui lot, alții aruncau cu pietre. A fost nevoie de intervenția celor doi îngeri, care ieșind în pragul casei și ridicându-și mâinile, i-au orbit pe petrecărești.

-Ce se întâmplă? Cine sunteți domnilor?

-Suntem îngerii lui Dumnezeu, bunule Lot. Ne-a trimis cu misiunea să distrugem acest oraș al diavolului și celelalte orașe în care el sălăjluiește.

-Aveți alte rude care locuiește în acest loc?

-Oamenii care vor deveni cumnații mei.

-La răsăritul soarelui, adună toată familia și toate bunurile pe care le puteți căra.

-Grăbiti-vă, depărtați-vă de acest oraș la răsărit, pentru că-l vom distruge cu foc și cu pucioasă.

Lot, soșia și fiicele lui, au fugit cu toții de distrugerea teribilă a Sodomei. Dar soția lui lot s-a uitat înnapoi către iubita ei Sodoma, încălcând porunca îngerilor fiind astfel transformată într-un stâlp de sare.

-Domnule Daniel, zise Howard Carter, de-a lungul timpului cei ce interpretează Biblia ad-literam au spus că această istorisire este o alegorie pur și simplu: se spune o poveste pentru a se ajunge la o anumită concluzie. Critica se concentrează pe un singur punct cheie. Nu există nici o dovadă că cele cinci orașe distruse de Dumnezeu au existat.

-Biblia sugerează că existau cinci râuri care erau capabile să susțină cinci orașe diferite, interveni Dorothy. Însă nu există nici o informație precum că agricultura ar fi fost foarte dezvoltată acolo și cu siguranță istoria orașelor vecine și a pământului din jur nu arată că ar fi existat cinci râuri sau cinci orașe în acea zonă.

-Biblia, interveni profesorul Daniel, ne spune că aceste orașe erau localizate în câmpia Iordaniei, zona din jurul Mării Moarte și care ar fi fost odată o zonă frumoasă și bogată în vegetație. La 400 m sub nivelul mării, acesta este locul cu cea mai joasă altitudine de pe planetă. O regiune foarte aridă și pustie care a fost blestemată de Dumnezeu datorită păcatelor oamenilor.

Mai sunt încă rămășițe ale acestui foc Divin și urmele celor cinci orașe pot fi văzute. Mulți credeau că orașele au fost acoperite de apele Mării Moarte, dar dacă Iosif Flavius vedea orașele în vremea lui și noi ar trebui să le putem vedea, deoarece nivelul apei a continuat să scadă din acele timpuri până în zilele noastre. Hotarele canaaniților se întindeau de la Sidon, cum mergi spre Gherar. Aici putem vedea o clădire cu laturi drepte sau unghiuri de 90 de grade. Din cea laltă parte se pot vedea aceleași unghiuri simetrice create de om. Se pot vedea rămășițele pereților care ieșeau în afară în unghiuri de 90 de grade față de structura de bază. Încă o dată, dovezi, ale unor construcții realizate de om. Aici putem vedea ferestre pătrate vizibile în pereții construcțiilor, ce ne dau o perspectivă a trecutului.

Cercetâmd orașul pentru semne ale unei locuiri anterioare putem vedea în plin plan un turn cilindric poziționat la marginea orașului. Ruinele

au suferit în cei 3500 de ani prin vânt, ploaie și eroziune. Chiar și așa putem vedea forme de străzi și chiar clădiri create de oameni. În prin plan avem o formă conică așezată pe o zonă ridicată, puțin mai departe vedem o altă formă similară. Deasupra se poate vedea o ușă arcuită care are o formă simetrică chiar și până astăzi. Biblia spune: ,,La vederea pucioasei sării și arderii întregului ținut, unde nu va fi nici sămânță, nici rod, nici o iarbă care să crească întocmai ca la surparea Sodomei, Gomorei, Admei și Teboimului pe care le-a nimicit Domnul în mânia și urgia lui" (Deuteronom 29, 23).

Mai multe anomalii au fost găsite în urma unor săpături arheologice. După părerea mea ar fi foarte important să se facă niște cercetări amănunțite, de diferiți arheologi. Dar trebuie să știți domnilor că aceste investigații necesită timp și peste toate acestea costurile unei asemenea expediții de cercetare este foarte costisitoare.

-Sunt absolut de acord cu dumneavoastră, interveni Lord George și pentru că eu sunt un mare pasionat de arheologie și mare colecționar de artefacte vă propun să încheiem un protocol de colaborare.

-Dar este nevoie de personal calificat, de utilajele aferente...

-Nu vă faceți griji, domnule profesor, domnul arheolog Howard Carter este dispus să colaboreze cu dumneavoastră în această problemă, iar în privința cheltuielilor aferente, eu sunt dispus să suport tot. Am și eu o singură condiție și trebuie să mi-o acceptați.

-Spune-ți domnule George.

-Condiția este simplă. Să vă însoțesc în această expediție științifică, pentru a mă convinge și eu de veridicitatea Bibliei.

-Desigur domnilor, timpul este destul de scurt de aceea trebuie să ne documentăm, să ne organizăm, și cu voia Domnului să descoperim vestitele cetăți dispărute.

DOMNUL CYPRIEN MERE

Două săptămâni trecuse de la întrevederea pofesorului Daniel cu Contele George Ewdard și Howard Carter, perioadă în care Dorothy căuta personal calificat pentru organizarea șantierului arheologic. Profesorul se aprofundase în studiu pentru a localiza vechea cetate. Liniștea i-a fost tulburată de clincletul soneriei. În încăpere apăru un tânăr.

-Domnule, permiteți-mi să mă prezint. Numele meu este Cyprien Mere și sunt inginer chimist de meserie. Am absolvit al doilea pe lista din seria mea. Provin dintr-o familie onorabilă și onorată, deși nu atât de înstărită. Mă aflu aici într-o misiune științifică, trimis de Academia de Științe și de guvernul francez. Anul trecut, institutul mi-a acordat Premiul Houdart pentru lucrările mele despre compoziția chimică a rocilor vulcanice. În curând voi fi numit profesor adjunct la Școala de Mine din Paris, unde mi-am cumpărat și un apartament. Fiind modest nu-mi trebuie mai mult pentru a fi fericit. Totuși am făcut o mare pasiune pentru arheologie și auzind despre expediția pe care o organizați m-am gândit că aveți nevoie de un expert în roci vulcanice.

Numai după tonul ferm și hotărât al acestui mic discurs se vedea clar că Cyprien Mere era obișnuit să meargă direct la țintă și să vorbească direct.

Înfățișarea sa nu dezmințea impresia prodisă de maniera sa de a vorbi: aceea a unui tânăr ocupat în general cu cele mai înalte raționamente științșifice, care nu acorda vanităților mondene decât strict timpul necesar.

Părul șaten și scurt, barba blondă, tunsă scurt, simplitatea costumului său de călătorie din doc gri, pălăria ieftină de paie, pe care a asezat-o cuviincios pe un scaun la intrare, totul indica spiritul serios al domnului Cyprien Mere, iar privirea lui limpede evidenția inima curată și o conștiință dreaptă.

Mai trebuie remarcat și faptul că acest tânăr francez stăpânea foarte bine limba engleză, de parcă s-ar fi născut și crescut în ținuturile cele mai britanice ale Marii Britanii.

Profesorul Daniel îl asculta trăgând dintr-un trabuc, așezat într-un fotoliu de lemn, cu picioarele întinse pe un taburet iar cotul mâinii drepte era sprijinit pe colțul unei mese făcută din trunchi de copaci, decojiți. Pe masă era așezată o sticlă de Whisky și un pahar pe jumătate umplut cu această băutură alcolică. Era îmbrăcat cu pantaloni de culoare albă, o haină albastră, o cămasă albă, fără vestă și cravată. Pe cap avea o pălărie imensă din pâslă ce îți crea impresia că-i este înșurubată. Pe această față, puțin

atrăgătoare, plină cu smocuri de barbă neagră, licăreau doi ochi mici și negri, care nu păreau a oglindi răbdare și bunătate.

Această scenă se petrecea la mica fermă a domnului Daniel de lângă Oxford. Trebuie să vă mărturisesc că profesorul Daniel era un mare colecționar de arme, de blănuri și chear mergea des la partidele de vânătoare, unde de obicei se încingeau discuții cu iz arheologic. Holul în care avea loc această întrevedere diplomatică se remarca prin luxul deplasat al câtorva piese de mobilier, dar și prin sărăcia altor detalii de interior. Pardoseala era acoperită pe alocuri cu covoare scumpe și pe alocuri avea blănuri scumpe, pereții erau ornamentați cu arme de preț de fabricații diferite, miniaturi englezești încadrate în rame superbe.

Pe de altă parte prin forma plafonului se vedea că era o casă fără etaj. Ca și în celelalte regiuni, era construită în parte din scânduri, în parte din lut și era acoperită cu tablă zincată.

De altminteri, este impropriu să zici că profesorul Daniel putea fi catalogat ca fermier. El nu deținea terenuri arabile, ci mai degrabă era dornic de liniște, de aer curat și mai ales îi placea să crească câteva capre, oi, păsări și veșnicii porumbei pe care îi adora.

Profesorul Daniel nu răspunse încă cererii atât de politicos și limpede formulată de Cyprien Mere. După ce stătuse pe gânduri circa vreo cinci minute, timp în care tot învârtise trabucul în colțul gurii exprimă următoarea opinie, care nu avea nici o legătura cu problema respectivă:

-Cred că se va scimba vremea, dragă domnule! Demult nu m-au mai durât atât de mult picioarele.

-Poate ar fi mai bine să renunțați la Whisky, domnule profesor, răspunse tânărul tăios văzând cu câtă lăcomie sorbea din paharul mare de cristal.

-Dar dragule, Whisky nu a făcut rău nimănui. Pe lângă arhiologie singurele mele plăceri nevinovate sunt Whisky și trabucurile. Dar nu orice trabuc, ci doar cele cubaneze pe care le primesc, din când în când, de la un vechi prieten și colaborator.

-Să nu mă înțelegeți greșit domnule profesor, este doar o regulă de sănătate, pe care eu o cred corectă. Dar, dacă doriți, lăsăm asta deoparte, domnule Daniel, și revenim la obiectul special al vizitei mele.

Domnul Daniel, atât de vorbăreț mai înainte, recăzuse în tăcerea sa și scotea liniștit mici rotocoale de fum.

Ușa se deschise. Intră o fată care aducea o tavă cu două pahare. Această drăguță persoană, încântătoare cu boneta ei, creată după moda femeilor Londoneze, era îmbrăcată elegant, cu o rochie superbă cu floricele. În vârstă de treizeci de ani treizeci și ceva, cu un ten foarte alb, cu

părul blond și buclat, cu ochii mari și albaștri, cu o înfățișare blândă și veselă, era însăși întruchiparea sănătății, grației și bunei dispoziții.

-Bună ziua, domnule Mere, rosti ea în franceză cu un ușor accent britanic.

-Bună ziua, domnișoară Dorothy!, răspunse Cyprien Mere, care se ridicase la intrarea fetei și acum se înclina în fața ei.

-V-am văzut când ați sosit, domnule Mere, reluă domnișoara Dorothy dezvăluindu-și dantura frumoasă într-un surâs prietenos, și, cum știu că nu vă plac băuturile alcoolice, vă aduc oranjadă, nădăjduind că este potrivit de rece pentru dumneavoastră.

-E foarte drăguț din partea dumneavoastră, domnișoară!

Domnișoara Dorothy făcu o reverență și dispăru ca un gingaș meteor. O clipă mai târziu se auziră acordurile unui pian excelent, care desvăluie misterul că domnișoara Dorothy, pe lângă arheologie, era pasionată și de muzica clasică.

-Ei bine, domnule profesor, reluă Cyprien, vreți să-mi răspunde-ți la cererea pe care am avut onoarea să v-o fac?

Domnul Daniel își scoase trabucul din colțul gurii, își ridică brusc capul și, scrutându-l pe tânăr cu privirea, îi zise:

-Foarte bine!...Ești un băiat cumsecade!...Deoarece pot avea încredere în dumneata, ai să-mi dai cuvântul de onoare că nu ai să discuți cu nimeni nimic din ce discutăm noi. Acum te rog să mă ierți trebuie să-mi termin corespondența până la plecarea poștei. Și își turnă un pahar mare de Whisky. Cyprien Mere îl salută respectuos, își luă pălăria de paie și plecă rămânând surprins de ce domnul Daniel dorește să păstreze secretă misiunea în care se angajase.

DOMNIȘOARA DOROTHY ANNIE ELIZABETH

Conacul locuit de familia domnișoarei Dorothy se afla situat pe malul apei Gare-Loch, una dintre acele formațiuni pitorești care își fac loc pe malul drept al râului Clyde, din ținuturile Scoției.

În timpul iernii, domnișoara Dorothy locuia împreună cu familia ei într-un imobil vechi din cartierul aristocratic al Oxfordului, un oraș și un district ne-metropolitan situat în Marea Britanie (Anglia), situat la confluența Tamisei cu râul Cherwell, la 84 km nord vest de Londra și destul de aproape de alte așezări britanice renumite, așa cum sunt Bath, Stratford-upon-Avon (orașul natal al lui Shakespeare), Cotswolds. Oxfordul este locul unde se îmbină romantismul orașului medieval cu vitalitatea centrului universitar internațional. În acest loc rămâneau vreme de șase luni pe an, dacă nu cumva vreun capriciu de-al domnișoarei Elizabeth-căreia i se supuneau fără să cârtească-nu îi punea pe un drum de lungă durată, prin părțile Italiei, Spaniei sau a Franței.

În aceste călătorii, ei continuau să nu vadă decât prin ochii tinerei, mergând acolo unde îi plăcea ei să meargă, oprindu-se unde îi convenea să se oprească, neadmirând decât ceea ce admira ea. Apoi, după ce domnișoara Dorothy își închidea albumul în care consemna, fie cu creionul, fie cu peniță, impresiile de călătorie, reluau supuși drumul spre Regatul Unit și se întorceau, nu fără oarecare satisfacție, la locuința confortabilă din Oxford.

Fiind deja cea de a treia săptămână a lunii mai domnișoara Dorothy își manifestă dorința nestăvilită de a merge la țară. Dorea cu tot dinadinsul să scape de sgomotul unui oraș mare industrial, de a fugi de agitația afacerilor, de a revedea, în sfârșit, un cer mai puțin încețoșat, de a respira un aer mai puțin încărcat de acid carbonic decât al cerului și aerului vechii metropole, unde ,,Lorzii tutunului”au pus, acum câteva secole, bazele comerțului. Toți cei din casă, stăpâni și slujbași luau atunci drumul spre conac.

Pe malul apei Gare-Loch, domnișoara Dorothy împreună cu familia ei aleseseră cel mai bun loc pentru ași construi conacul, într-un labirint de arbori magnifici, în mijlocul unei împletituri de ape curgătoare, pe un sol accidentat, al cărui relief se potrivea tuturor aranjamentelor unui parc. Locuri umbrite, răcoroase, verdeață, arbori de multe feluri, straturi cu flori, câmpii pe ale căror întinderi crește ,,iarbă igienică”, în mod special pentru oi privilegiate, helești cu suprafețe de un negru profund, populate cu lebede sălbatice.

În fine, toate minunile pe care natura le poate pune în același loc pentru ochi, fără ca mâna omului să-și trădeze lucrarea, aceasta era reședința de vară a bogatei familii.

Trebuie adăugat că în partea parcului de sub Gare-Loch peisajul era răpitor. Dincolo de golful strâmt, la dreapta, privirea se oprea mai întâi pe această peninsulă numită Rosenheat, unde se ridica o vilă cochetă și care-i aparținea de fapt Lordului George Edward.

La stânga, micul târgușor Helensburgh apărea sub forma unei linii ondulate, formate din casele ridicate pe mal, dominate de două sau trei clopotnițe, cu digul elegant, întins de-a lungul apei lacului pentru a fi utilă vapoarelor și planul din fundal, cu colinele sale înveselite de câteva locuințe pitorești. În partea din față, pe malul stâng al Clyde, Port-Glasgow, ruinele castelului Newark, Greenock și pădurea sa de catarge, împodobite cu pavilioane multicolore creau o panoramă foarte variată, de care ochii nu se despărțeau fără greutate.

Iar această priveliște era și mai frumoasă odată cu retragerea celor două orizonturi, dacă urcai în turnul principal al conacului.

Acest turn pătrat, cu forme ușor suspendate de cele trei colțuri ale platformei, ornate cu creneluri și cu deschizături pentru aruncat obuze, prins pe parapet printr-o dantelă de piatră, se înălța din nou la colțul al patrulea printr-un foișor octogonal.

Acolo se ridica steagul pavilionului, care flutura pe acoperișurile tuturor caselor la fel ca și la pupa tuturor navelor din Regatul Unit. Acest fel de donjon, având o construcție modernă, domina astfel ansamblul de clădiri care formau conacul în întregimea sa, cu acoperișurile sale neregulate, cu ferestrele tăiate după bunul plac, cu caneluri numeroase, fațade mai late decât intrările, cu grilaje lipite la ferestre, cu hornuri dantelate- fantezii deseori încântătoare cu care arhitectura anglo-saxonă se îmbogățește de bună voie.

Ori, pe ultima platformă a turnului, sub culorile naționale, domnișoara Dorothy adoră să viseze ore în șir. Își pregătise un plăcut loc de refugiu, aerisit ca un observator, unde putea să citească, să scrie, să doarmă pe orice vreme, la adăpost din calea vântului, a soarelui și a ploii. Acolo trebuia căutată cel mai adesea. Dacă nu se afla în acest loc, însemna că fantezia o purta pe aleile parcului, când singură, când însoțită de doamna Bess.

Domnișoara Dorothy era într-adevăr fermecătoare. Figura plăcută cu ochi albaștri- albastrul lacurilor din Scoția, cum se spune, părul blond și cu cârlionți, statura potrivită, dar elegantă, felul de a merge puțin mândru, fizionomia cel mai adesea visătoare, dacă nu cumva o ușoară urmă de

ironie venea să-i anime trăsăturile, în fine, întreaga ei persoană era plină de grație și de distincție.

Domnișoara Dorothy nu era doar frumoasă, era de o inteligență rar întâlnită și de o bunătate absolută. Bogată datorită părinților săi nu căuta să fie opulentă. Caritabilă, ea se potrivea cu vechiul proverb: ,,Mâna care dă primește întotdeauna!". Mai presus de orice, legată de provincia, de clanul, de familia sa, era cunoscută ca o scoțiancă trup și suflet. Firea sa patriotică vibra precum coarda unei harpe atunci când vocea vreunui muntean îi trimitea de pe acele meleaguri sunetul vreunui cântec de cimpoi.

,,Eul" domnișoarei Dorothy era ființa serioasă, reflexivă, privind viața mai mult din punctul de vedere al îndatoririlor decât al drepturilor sale. ,,Cealaltă ființă" era cea romantică, având o oarecare înclinație spre superstiție, care iubea povestirile minunate.

Și totuși, această făptură minunată trecea printr-o grea încercare: moartea unuia dintre frații ei. Când se petrecuse drama în care fratele ei își găsise moartea, domnișoara Dorothy își văzuse tatăl plângându-și mai mult numele terfelit, mai mult onoarea batjocorită, decât sfârșitul nenorocit al unui fiu lovit de o pedeapsă poate nedreaptă. Ea, dimpotrivă nu plânsese.

Și asta nu pentru că nu ar fi mișcat-o moartea unui frate drag și pata cu care o asemenea crimă murdărea onoarea familiei. Dar odată cu durerea, și mai tare decât durerea, inim a ei cunoscuse revolta. Cum? Toată familia ei credeau atât de ușor în vinovăția lui Agenor. Fără control, fără anchetă personală, ei acceptau ca dovedite niște acuzații venite din depărtatele colonii. Ce importanță aveau rapoartele oficiale? Împotriva acestor rapoarte, împotriva evidenței însăși se ridica tot trecutul lui Agenor. Un frate atât de drept, de bun, de curat, a cărui viață întreagă dovedea eroism și bună-credință, era imposibil să fi devenit trădător. Chiar dacă toată lumea s-ar lepăda de bietul mort, ea, cel puțin, îi va cinsti memoria, iar încrederea în el nu-i va slăbi niciodată.

Timpul nu făcu decât să întărească această primă impresie a lui Dorothy Elizabeth. Pe măsură ce zilele se scurgeau, convingerea despre nevinovăția fratelui îi deveneau și mai înflăcărată, deși n-o putea sprijini pe nici-o dovadă. Și , în sfârșit, veni clipa-peste câțiva ani de la dramă- când Dorothy îndrăzni să rupă pentru prima oară tăcerea absolută pe care, printr-o înțelegere tacită, toți o păstrau cu privire la tragedia de la Kubo.

-Tată, spuse Dorothy în ziua aceea.

-Ce-i copilă?, întrebă bătrânul, absorbit până atunci de lecturarea unei cărți, consacrate artei pescuitului cu undița.

-Aș vrea să-ți vorbesc despre Agenor.

Mirat, bătrânul lăsă cartea.

-Despre Agenor? Repetă el puțin tulburat. Despre fratele tău Agenor?

-Da tată, despre fratele meu Agenor, precizã Dorothy calmă.

Bătrânul părinte păli.

-Dar știi bine, se împotrivi el cu glas tremurător, știi prea bine că subiectul acesta l-am închis de mult.

Dorothy înlătură obiecția printr-o mișcare a capului.

-N-are a face, tată, spuse ea liniștită. Te rog vorbește-mi despre fratele meu Agenor.

-Și ce vrei să-ți spun despre el?

-Tot tată.Întreaga poveste,Tot.

-Nu știu dacă pot face lucrul acesta Dorothy, este prea mult pentru mine și a trecut atâta timp.

Dorothy se încruntă.

-Tată!, făcu ea amenințător.

Și nu avu nevoie de mai mult.

-Bine...bine..., îngăimă bătrânul începând să-i povestească trista întâmplare.

Și o povesti de la un capăt la altul, fără să omită nimic. Dorothy îl ascultă în tăcere, iar când el isprăvi, nu mai puse alte întrbări.

Bătrânul crezu că terminase, în sfârșit, și oftă ușurat.

Se înșelă însă, căci, după câteva zile, Dorothy începu iar.

-Tată..., îl strigă ea din nou.

-Ce-i, draga mea?

-Și dacă Agenor era totuși nevinovat?

Bătrânul crezu că nu auzise bine.

-Nevinovat?, repetă el. Vai biata mea copilă, în privința aceasta nu există nici urmă de îndoială! Trădarea și moartea nefericitului tău frate sunt fapte istorice, dovedite din plin.

-Cu ce dovezi, tată? Ripostă domnișoara Dorothy.

Bătrânul părinte oftă adânc, își șterse o lacrimă din colțul ochiului și reîncepu povestea. Cită articolele din ziare și rapoartele oficiale, împotriva cărora nimeni nu protestase. Invocă, în sfârșit, absența vinovatului, ceea ce era o puternică dovadă că moartea îi fusese reală.

-Moartea, da, spuse Dorothy, dar trădarea lui?

-Ei, draga mea copilă, una este consecința celeilalte.

Însă încăpățânarea tinerei fete era și mai mare decât bănuia tatăl. Începând cu ziua aceea, Dorothy revenea adeseori la durerosul subiect, hărțuindu-i pe toți cu întrebări noi, din care nu era greu de văzut că ea își păstra neatinsă încrederea în nevinovăția fratelui său Agenor.

O LECȚIE DE ARHEOLOGIE

Arheologul Howard Carter era un bărbat simpatic, pentru a folosi o expresie folosită foarte des în Scoția când se vorbea despre băieții curajoși, vioi și plini de viață. Dar dacă această expresie i se potrivea aspectului moral trebuie să recunoaștem că nu i se potrivea și aspectului fizic. Ultimul descendent al unei familii onorabile din Edinburg, crescut de unchiul său, unul dintre cei patru judecători ai administrației municipale, făcuse studii de arheologie la cele mai renumite universități. Pe la vârsta de 20 de ani, mostenind o avere destul de frumușică, tânărul nostru se hotărâ să vadă lumea. Astfel vizită principalele state din Europa, Africa, America ajungând chiar până in zonele cele mai îndepărtate ale misteroasei Indii, o țară cu multe mistere pentru tănărul nostru cercetător.

Pictor talentat, poet în anumite momente, cu o inimă caldă era făcut pentru a plăcea tuturor domnișoarelor. Cu toate aceste, Howard Carter, la vărsta de 30 de ani, nu-și manifesta dorința de a trăi în doi. Probabil îi plăcea mai mult să meargă de unul singur, să o ia pe drumuri nebătute, să-și urmeze fanteziile, mai ales cu gusturile sale de artist dar mai ales de arheolog. Și așa, Howard Carter era bine făcut pentru a inspira mai mult decât simpatie vreunei tinere și blonde din Scoția. Talia elegantă, fizionomia deschisă, aerul direct, figura masculină cu trăsături energice, dar și dulce prin ochii săi, prin grația mișcărilor, distincția manierelor, vorbele spirituale și rostite cu ușurință, felul lejer de a se mișca, surâsul din privire, toate acestea împreună erau de natură de a fermeca.

Însă el nu era vanitos, nu se gândea la acestea, nestându-i în caracter să se mândrescă. De altfel, dacă ar fi să dăm curs unor aprecieri vanitoase pentru persoana sa venite dinspre partea feminină, nu displăcea mai mult decât ceilalți tineri, colegilor săi de la universitate.

Ei bine, trebuie să recunoaștem că domnul Carter era un cunoscut al domnișoarei Dorothy. Se cunoscuse întâmplător la o partidă de crochet, organizată de Lord George Edward pe domeniul său. Lord George era un apropiat al familiei donișoarei Dorothy și de multe ori organizau partide de crochet. Domnișoara Dorothy era o mare pasionată a acestui joc, pe care îl considera cel mai bun moment de recreere. Ea juca foarte bine și merita complimentele de care nu o scuteau absolut deloc părinții săi. Nimic mai încântător decât să fie văzută absorbită de acet joc, atât de bine făcut pentru a pune în valoare grațiile corpului; piciorul drept ridicat la vârf pe jumătate, pentru a ține mingea în momentul în care o lovea pe cealaltă, cele două brațe cochet rotunjite pe când descria o jumătate de cerc cu ciocănașul,

voiciunea figurii ei simpatice, ușor înclinată spre sol, talia, care se legăna cu o mișcare seducătoare, tot acest ansamblu era adorabil de privit.

Într-adevăr, Lord George avea un avans atât de mare, încât ar fi fost greu de ajuns din urmă. Și totuși condițiile jocului de crochet sunt atât de imprevizibile, încât niciodată nu trebuie să renunți la victorie. Partida continuă în aceste condiții inegale, când se produse un incident. Dorind să dea o lovitură de maestru și să întoarcă lovitura adversarului său, domnișoara Dorothy puse mingea tasând iarba cu cea mai mare grijă, puse deasupra piciorul stâng și, descriind o circumferință aproape întreagă, pentru a da mai multă forță loviturii, învârti rapid ciocănașul.

Lovitură nefericită!

Un tânăr artist se afla acolo, așezat în fața șevaletului, pe cale să picteze o panoramă a mării. Mingea, luând pânza în plin, își pătă culoarea verde cu toate nuanțele paletei pe care o atinsese în zbor și răsturnă șevaletul la câțiva pași mai încolo.

Pictorul, care nu era altul decât tânărul Howard Carter și care nu era pasionat de acest joc, de multe ori venea pe domeniul lui Lord George pentru a se recrea și ași satisface nevoile sale artistice. El se întoarce liniștit și zice:

-De obicei, se anunță înainte de a începe un bombardament! Nu ne aflăm în siguranță aici!

Cum domnișoara Dorothy avusese un presentiment legat de acest incident, chiar înainte de a se fi produs, alergă spre plajă:

-Ah! Domnule, zise ea, adresându-se tânărului artist, vă rog să-mi iertați neîndemânarea. Permiteți-mi să mă prezint.

-Dați-mi voie să ghicesc eu domnișoară. Din câte mi-aduc aminte sunteți remarcabila arheolog, asistenta domnului profesor Glyn Edmund Daniel.

-Desigur, dar dumneavoastră sunteți...

-Ei bine pemiteți-mi să mă prezint: Howard Carter.

-Arheologul Howard Carter, interveni Contele George. Este un vechi amic, pasionat ca și mine de siturile vehi ale Egiptului antic. Trebuie să știți că este un mare cercetător al vechii cetăți antice din Petra.

-Din câte cunosc eu, zise Dorothy, puține orașe ale lumii antice au reușit să fascineze și să înflăcăreze imaginația oamenilor de-a lungul timpului așa cum a făcut-o Petra ,,orașul trandafiriu" din inima Iordaniei. Ca o dovadă a celebrității de care se bucură, ar trebui să se numere printre cele 7 noi minuni ale lumii. Se pare că până în prezent, nici o metodă de a data originea orașului nu a fost găsită. Descoperirile arheologice au dezvăluit faptul că zona a fost locuită permanent încă din 1200 î.H de către

edomiți, populație semitică nomadă din sudul Israelului care va inființa aici regatul Edom (roșu), denumit astfel după culoarea stâncilor din regiune.

-Văm că dețineți multe informații despre acest oraș, zise Lord George. Subiectul devine foarte interesant. Propun să lăsăm pe altă dată partida de crochet si să mergem în foișor, unde vom servi un ceai și vom putea discuta mai pe larg despre această cetate.

-Eu unul sunt mai mult decât fascinat spuse Howard Carter. Întotdeauna am fost pasionat de orasele dispărute.

Ajunși în foișor domnișoara Dorothy se așează confortabil pe un scaun din lemn scluptat cu motive florale. Lord George, ca de obicei se așează pe tronul faraonului, așa cum îi plăcea să spună. De fapt era un jilț cu o scluptură fabuloasă ce reprezenta câteva zeități egiptene.

-Istoricii, interveni tânărul Carter, presupun că primii locuitori ai zonei au apărut chiar cu mai multe mii de ani înaintea edomiților. Aceștia s-ar fi numit horiți, după termenul egiptean ,,khar", care însemnă ,,locuitori ai peșterilor" și care definea populația din zona Iordaniei de astăzi.De altfel, nici numele original al orașului nu este cunoscut. Acesta este denumit astfel în unele pasaje din Bibile și în scrierile lui Pliniu cel Bătrân, cel mai probabil după denumirea greacă ,,petra" care însemnă simplu ,,piatră".

-Să nu fim indiferenți și de o altă sursă, cea a istoricului roman de origine iudaică, Titus Flavius Josephus, îl numește Rekem sau Rekem-Geya, denumire sub care orașul este întâlnit și în manuscrisele de la Marea Moartă.

De asemenea, informațiile biblice pomenesc despre un oraș numit Sela, termen semitic însemnând tot ,,piatră". Descrierea se apropie foarte mult de cea a Petrei, fapt care i-a determinat pe unii cercetători să creadă că aceasta era denumirea originală a orașului.

-Domnule Carter există vre-o dată care să estimeze existența orașului?

-Istoria cunoscută a orașului Petra începe în 312 î.H. atunci când nabateenii, trib misterios din nordul Arabiei, îi îndepărtează pe edomiți și își stabilesc aici capitala.

-Enigmaticul trib al nabateenilor, interveni domnișoara Dorothy. Originile nabateenilor rămân obscure. Singura mențiune despre aceștia se află în scrierile lui Titus Flavius Josephus cel care vorbește despre Nabatene (ținut al nabateenilor), teritoriu antic, identificat în zona dintre Siria și Irak de astăzi.De altfel, în ciuda numeroaselor inscripții nabateene care dovedesc o cultură avansată, nicio formă a literaturii acestora nu a fost încă descoperită.

Tribul devine cunoscut odată cu invadarea ținutului stăpânit de către edomiți în 312 î.H., perioadă care marchează începutul regatului Nabatean.

Nabateenii vor ocupa Petra și vor aduce orașul aproape de forma lui actuală. Sub conducerea acestora, Petra va deveni centrul comerțului cu mirodenii din toată peninsula arabică, atrăgând privirea marilor puteri ale vremii.

Deși sunt cuceriți în 64-63 î.H. de către generalul roman Pompei, nabateenii continuă să își păstreze independența. Aceasta va dura până în anul 106 d.H., atunci când, sub împăratul Traian, regatul devine parte integrantă a Imperiului Roman sub denumirea de Arabia Petraea. Începând cu această perioadă, orice urmă a vechilor nabateeni dispare din istorie.

-Domnule Carter, un lucru nu l-am deslușit și anume de ce se numește Orașul trandafiriu?

-Văd că vă interesează foarte mult acest subiect, domnule George, iar domnișoara arheolog Dorothy este absorbită de subiect, am să vă dau mai multe informații. Considerat multă vreme doar un oras ,,pierdut" al antichității, Petra este redescoperit în 1812 de către exploratorul elvețian, Johann Ludwig Burckhardt. Cu toate acestea, primele observații științifice asupra orașului se fac de abia în 1878-1879, atunci când R.E. Brunnow and Alfred von Domaszewski vor face primele schițe, fotografii și analize arhitecturale. În fapt, Petra a fost o destinație necunoscută numai europenilor, orașul fiind un adevărat loc de pelerinaj pentru capetele încoronate arabe în timpul Evului Mediu.

Săpat în stâncă roșie a deșertului iordanian, Petra a fascinat și continuă să o facă atât prin splendoarea construcțiilor înconjurate de o aură mistică, cât, mai ales, prin legendele și controversele țesute în jurul său.

Orașul a fost asociat multă vreme cu imaginea biblică a lui Moise. De fapt, ultimii săi locuitori, cavalerii templieri, îl vor numi ,,Château de la Valée de Moyse" în timp ce valea adiacentă va primi numele de ,,Wadi Musa"(Valea lui Mosie). Conform tradiției arabe și a celei creștine, Petra este locul în care Moise a făcut apa să țâșnească din stâncă și, tot aici, s-ar afla mormântul lui Miriam, sora acestuia.

Dar ceea ce a reușit să înflăcăreze imaginația multor aventurieri și oameni de știință deopotrivă este legenda țesută în jurul faraonului plecat în urmărirea lui Moise. Conform miturilor, acesta ar fi oprit în Petra pentru a ascunde o mare comoară. În fapt, primul monument care se înfățișează privirii vizitatorilor la intrarea în oraș este un edificiu impunător de peste 40 de metri înălțime, care poartă denumirea de Khaznat al-Faroun (Trezoreria faraonului).

De aici și până la o veritabilă vânătoare de comori pe parcursul întregului Ev Mediu nu a mai fost decât un pas. Chiar și astăzi mai sunt vizibile urmele gloanțelor trase de beduini în urnele care decorează monumentul, în speranța că aurul va începe să curgă din acestea.Ultimele

descoperiri relevă însă faptul că edificiul este, în realitate, un mormânt regal, poate chiar al regelui Aretas IV, una dintre figurile marcante ale istoriei nabateenilor.

Probabil cea mai remarcabilă realizare a nabateenilor a fost procedeul prin care aceștia au reușit să colecteze și să gestioneze apa creînd o veritabilă oază în mijlocul deșertului. Încă mai sunt vizibile sculpturile uriase care împodobesc Siq-ul (drumul tăiat în peretele muntelui până la oraș), care reprezentau caravane transportând apa.

De altfel, apa era un element vital al comunității. Descoperirile arheologice au scos la iveală un întreg complex de diguri și cisterne în care apa era stocată, fapt ce le permitea locuitorilor să prospere chiar și în anii secetoși.

Nabateenii concepuseră un sistem ingenios care să pompeze apa de la peste 50 de metri adâncime, sistem rămas o enigmă până astăzi, în ciuda numeroaselor teorii cu privire la acesta. Cu toate acestea, se pare că, până și ei uitaseră procedeul prin care acesta era pus în funcțiune, dovezile arheologice arătând că locuitorii au părăsit orasul în urma unui cutremur devastator(anul 363 d.H) care a distrus mecanismul de pompare al apei. Și cu toate acestea, în ciuda celor aproximativ 100 de ani de excavații, doar o mica parte a orasului a fost descoperită (aproximativ 1%).

Deși Petra nu a dezvăluit încă nici una dintre comorile despre care atâtea generații au vorbit, deși secretele nabateenilor nu au fost deslușite, orașul rămâne, în sine, o veritabilă comoară a umanității.

-Domnule George, dumneavoastră sunteți un amare pasionat de istoria egiptului antic. Din câte știu dumnmeavoastră ați făcut cercetări la situl arheologic din Abydos.

-Este foarte adevărat. De fapt pentru mine Abydos este poarta către misterele trecutului.

-Cum așa, întrebă uimită domnișoara Dorothy?

-Trebuie să vă destăinui că puține locuri au fost atât de venerate de către vechii egipteni precum străvechiul oraș Abydos. Centru al credințelor egiptene și loc de pelerinaj vreme de mii de ani. Abydos era considerat de către locuitorii Egiptului antic locul în care se afla cea mai de preț relicvă a religiei lor, capul lui Osiris. Tot aici, în grotele din dealurile care străjuiesc orașul se afla, conform religiei egiptene, și poarta către lumea de dincolo, străjuită inițial de zeul morții Wepwawet, cel care deschide calea, devenit ulterior Anhur, pentru că, în final, să se numească Anubis, corespondentul egiptean al zeului grec Hades.

-Dar domnule George este absolut fenomenal ceea ce spuneți, zise Dorothy în timp ce-și sorbea ultima picătură de ceai.

-Mai doriți ceai întrebă politicos Lord George?

-Sigur, subiectul este atât de interesant încât am uitat complet de îndatoririle mele. Trebuie să mă întâlnesc cu un tânăr inginer chimist, Cyprien Mere, dar pentru că timpul încă îmi permite aș dori să terminăm discuția.

-Ei bine, continuă Lord George, Abydos este orașul fără început. Nu există o mențiune exactă a momentului în care orașul a fost întemeiat. Originile sale se pierd în timp, izvoarele arheologice arătând că el exista încă de acum mai bine de 5000 de ani, perioadă în care se făcea trecerea dinspre neolitic spre apariția primilor dinași egipteni. Teoria general acceptată este aceea că Abydos a fost întemeiat de faraonii predinastici, așa numiții faraoni din dinastia Zero. Cu toate acestea, templele și mormintele deja existente în perioada respectivă arată că orașul ar putea avea o vechime mult mai mare.Considerându-l poarta către lumea de dincolo dar și către viața veșnică, mulți dintre faraoni doresc să își lase amprenta asupra lui. Astfel, construcții noi vor fi ridicate sistematic până în timpul celei de a XXX-a dinastii și se vor opri odată cu dispariția ultimului faraon egiptean, Nectanebo, în anul 336 î.Hr.

În prezent, principala atracție o reprezintă Marele templu. Construit de către faraonul Seti I în secolul al XIV-lea î.Hr., monumentul este considerat drept una dintre cele mai impunătoare construcții din toată istoria Egiptului.

Templul era dedicat lui Osiris, zeul cu cel mai mare rang din religia egipteană. Cu toate acestea, alte cinci zeități erau venerate în tot atâtea sanctuare din interiorul clădirii. Două dintre ele, cel închinat zeitei Isis și cel al zeului Horus, soția respectiv fiul lui Osiris, sunt legate direct de sanctuarul principal. Celelalte trei sanctuare sunt plasate în partea secretă a templului și erau dedicate zeilor Amon, Re-Harakhte și Ptah.

Ineditul apare în cel de al șaptelea loc de venerație, loc dedicat însuși faraonului Seti I, fapt care m-a determinat să declar că adevăratul scop al ridicării templului era tocmai întărirea caracterului divin al monarhului egiptean, și trecerea acestuia în rândul zeităților principale. De altfel, mormântul faraonului a fost plasat chiar sub templu.

Monumentul este impresionant atât prin grandoarea construcției cât și prin modul de decorare oarecum atipic față de alte temple egiptene. Basorelifurile și gravurile sunt de o acuratețe senzațională, unele dintre ele păstrându-și până astăzi culorile originale.

Cu toate acestea, Seti I nu a trăit ca să își vadă opera terminată, misiunea revenindu-i fiului acestuia, faraonul Ramses al II-lea, cunoscut și ca Ramses cel Mare. Diferența dintre cele două perioade ale construcției este evidentă și astăzi. În timp ce decorațiunile realizate în timpul lui Seti sunt elegante și minuțios conturate, cele realizate în timpul fiului său par

rigide și făcute, mai degrabă, la repezeală. Motivul pentru care aceste diferențe sunt atât de evidente este cât se poate de practic și constă în faptul că Ramses a început construcția propriului său templu, cei mai buni sculptori și decoratori ai imperiului fiind însărcinați să se ocupe de acesta. De altfel, Marele templu de la Abydos nu a fost niciodată terminat, chiar și astăzi fiind vizibile locurile în care constructorii au abandonat lucrul.

-Fabuloasă descoperire, interveni arheologul Howard Carter. Din studiile mele, se pare că ceea ce atrage cel mai mult la templul lui Seti este sala pe care egiptologii o numesc Galeria Regilor.

-Este foarte adevărat deoarece pe unul dintre pereții sălii se află o inscripție atât de rară încât am denumit-o „a doua piatră Rosetta", aluzie la piatra descoperită în timpul invaziei lui Napoleon, cea care a dus la descifrarea hieroglifelor de către filologul francez Jean-François Champollion în anul 1822.

Inscripția este formată din 76 de cartușe în care sunt menționate aproape toate numele faraonilor egipteni începând cu primul, Narmer, sau Menes și terminând cu Seti. Deși lista s-a vrut o evidență detaliată a descendenței faraonilor, nume ca Hyksos, Hatshepsut sau Akhenaton, monarhi renegați, au fost omise.

-Și totuși domnule George în spatele acestor hieroglife există ascuns un mare mister.

-Există o oarecare probabilitate Domnișoară Dorothy deoarece celebritatea templului a atins apogeul abia în ultimii zece ani, atunci când un eveniment avea sa uimească lumea oamenilor de știință și să înflăcăreze imaginația multora dintre ei.

Datorită infiltrațiilor, templul se pare că a fost inundat de mai multe ori de apele Nilului, o parte a inscripțiilor hieroglifice de pe frontispiciul unei coloane s-a desprins, scoțând la iveală o gravură mai veche. Martorii au fost șocați de ceea ce au văzut, multora dintre ei nevenindu-le să creadă că așa ceva este posibil. Gravura din spatele hieroglifelor reprezenta în detali se pare un elicopter, un submarin și două mașini de zbor.

Imediat s-a făcut trimitere și la alte inscripții misterioase care, ar reprezenta tehnologii mult mai apropiate de epoca modernă sau de cea futuristă decât de cea a Egiptului antic.

Deși le-au confirmat originalitatea, istoricii cred totuși că desenele nu reprezintă altceva decât rezultatul unor rescrieri ale hieroglifelor inițiale, aceasta fiind o practică des întâlnită în Egiptul antic. Ei au identificat trei straturi de hieroglife suprapuse care datează atât din perioada lui Seti I cât și din cea a lui Ramses al II-lea.

Explicația pe care o dau aceștia este că prima inscriptie a fost acoperită cu tencuială, celelalte două care i-au urmat fiind săpate în piatră

deasupra acesteia. În momentul în care tencuiala s-a prăbușit, suprapunerea celor trei gravuri a creat iluzia unor mașini moderne.

Chiar dacă explicațiile egiptologilor par a fi susținute de dovezi palpabile, misterul țesut în jurul enigmaticelor inscriptii a fost accentuat de rapiditatea cu care autoritățile egiptene au izolat zona, interzicând accesul turiștilor; fapt care a alimentat și mai mult imaginația celor care susțin influența unei civilizații mult mai avansate.

Dar peste toate aceste controverse care, cu siguranță, vor dura mulți ani, Marele templu de la Abydos rămâne una dintre construcțiile emblematice ale umanității. Viziune a unui monarh avid de glorie sau simbol al unei ere incarcate de legendă, acesta nu își găsește corespondent decât, poate, în marile piramide egiptene.

-Interesant ceea ce spuneți domnule George și vă spun sincer că voi folosi aceste informații în realizarea proiectului pe care dorim să-l demarăm. Aceste informații îi vor fi utile în mod sigur și domnului profesor Glyn Edmund Daniel. Acum permiteți-mi să mă retrag.

O NOAPTE CU BEDUINII ÎN DEȘERTUL WADI RUN

În tot acest timp profesorul Glyn Edmund Daniel strângea informații despre cele două cetăți Sodoma și Gomora. Dar pentru că lipsea o verigă, așa cum spunea el, se hotărâ să facă o expediție în Iordania, însă trebuia să treacă mai întâi de toate prin deșertul Wadi Run, unul dintre cele mai vestite deșerturi ale Iordaniei. În această expediție profesorul Daniel era însoțit de tânărul inginer chimist Cyprien Mere.

Foarte bine documentat profesorul face o scurtă introducere:

-„Wadi Rum este vast, sonor și dumnezeiesc.” Nu nu am zis eu asta, dragă domnule Mere, ci un personaj foarte celebru în Orient – ofițerul britanic T. E. Lawrence, cunoscut și sub numele de Lawrence of Arabia. Soarta acestui personaj de legendă este strâns legată de un moment de glorie al arabilor, dar și de începutul calvarului din Orientul Apropiat. Fiu nelegitim al unui nobil și al unei guvernante, și-a început cariera ca un arheolog îndrăgostit de Orientul Mijlociu, săpând prin diverse situri arheologice ale Imperiului Otoman. În acest timp, a învățat araba, dar și pe arabi. Începutul Primului Război Mondial l-a găsit la Cairo de unde a fost trimis să-l convingă pe sherifful de Mecca, Hussein, urmaș direct al Profetului să se ridice împotriva otomanilor, dușmani ai britanicilor în război. Hussein nu a așteptat prea mult – deși, beneficiind de o certă autonomie, arabii așteptau de mult un moment să se ridice împotriva Istanbulului care trecuse la o politică represivă de turcizare. Împreună cu emirul Faisal, Lawrence a început un razboi de guerilă împotriva trupelor otomane, iar armata arabă, după aproape 5 secole de ocupație, a reușit să-i învingă pe otomani – capturarea fortului din Aqaba era cea mai glorioasă faptă de arme din 1518 până acum! Lawrence venise cu promisiuni mari din partea perfidului Albion – independența arabilor și formarea unui stat arab cu capitala la Damasc. Arabii au luptat glorios și, deși trupele australiene au fost primele în Damasc, orașul a fost ocupat până la urmă de emirul Faisal, care s-a declarat rege al tuturor arabilor.

-De ce atâta poveste despre Lawrence? Întrebă Mere

-Pentru că Lawrence a fost în Wadi Rum în timpul Revoltei Arabe și este o puternică unealtă în promovarea acestui magnific deșert. De altfel, peste tot vei găsi Izvorul lui Lawrence, Casa lui Lawrence.

-Nu sunteți englez, nu-i așa tinere Mere, s-a asigurat ghidul. Atunci, să vă spun adevărul – Lawrence a fost în Wadi Rum, dar casa aceea nu-i al lui, nici la izvorul respectiv probabil nu a băut, dar dă bine la englezi, care vin în număr masiv în deșertul „lui Lawrence”.

Profesorul Daniel și tânărul Mere au ajuns spre asfințit la Jabal Rum Camp, locul unde urma să se cazeze. Au ajuns în fața unei tabere militare, cu corturi militare aliniate la milimetru. După ce Geta, ghida, a intrat în tabără, au apărut doi tipi îmbrăcați într-o uniformă ca de trupe coloniale. Ei erau „cameriștii" și ospătarii de la Jabal Rum Camp. Mai întâi au fost invitați într-un loc de adunare, cu bănci de lemn, dar și divane de covoare în jurul unui loc de făcut focul, și apoi au primit corturile în primire. Dar până să primească corturile, profesorul Daniel însoțit de tânărul Mere s-a și cățărat pe stânca la picioarele căreia se afla Jabal Rum Camp.

Cortul conținea două paturi de campanie, pleduri zdravene (e frig noaptea în deșert) și o lampă spânzurată la intrare. Băile nu erau prea departe și erau foarte curate. Așa că, după ce sau lămurit cum e cu cazarea, sau așezat la masă – bufetul obișnuit cu labneh, humus, fatush, dar și cu o carne de oaie gătită într-o groapă săpată în pământ. Iar, după masă, a urmat spectacolul – ospătarii-beduini soldați s-au transformat în dansatori și a urmat un show chiar frumos, inclusiv cu simularea unei nunți tradiționale beduine. Nunta ca nunta, dar dansul chiar a fost memorabil, sub milioanele de stele de deasupra lui Wadi Rum.

Au avut doar o zi în Wadi Rum. Evident, era de dorit să stea mai multe zile, dar într-o zi au putut experimenta desertul și admira frumusetea lui Wadi Rum și, mai ales, au experimentat diverse forme de transport – au fost pe cămilă, pe cai cu și, nu în ultimul rând, pe jos.

Dimineața, soarele ia trezit intrând în cort. Era fix ora la care trebuia să se scoale pentru micul dejun. În acest timp, a apărut și tânărul care urma să le fie ghid, urmat de încă vreo 2-3 beduini și o mică turmă de cămile. Odată urcați fiecare pe camilă, au luat-o încet la drum spre calea ferată – celebra cale ferată a Hejazului, construită de otomani pentru a lega Istanbulul de Mecca pe calea drumul-de-fier, atăcată și distrusă de Lawrence și emirii Faisal și Abdullah. După ce dezcălecară pentru a trece pe sub calea ferată, o luară la trap spre o formațiune stâncoasă, numită „cei șapte stâlpi ai înțelepciunii".

-Domnule Mere de fapt acesta este titlul cărții autobiografice a lui Lawrence, dar evident că numele cărții nu a fost inspirat de această formațiune – e drept, spectaculoasă, ci de Cartea Proverbelor.

-Sunt multe lucruri foarte interesante pe care abia acum le descopărdomnule profesor.

-Domnule Mere, scopul vizitei noastre aici este acela de a studia modul de viată a celor din acest pustiu. În același timp încercăm să strângem informatii utile despre expediția noastră pentru a descoperi vestitul oraș Sodoma.

Principala teamă a profesorului, înainte de a ajunge în Wadi Rum, a fost să nu fie prea cald. Era la început de mai, prin Amman sau Petra, era convins că vremea va fi potrivită, doar prin Wadi Rum avea o îngrijorare. A fost cald, dar nu excesiv de cald, și, oricum, pe la prânz s-au așezat cu toții pe un covor beduin și au mâncat, au băut și au așteptat să se facă ora când soarele nu dogorește așa de tare.

După o perioadă de mers prin deșert cu cămila, s-au oprit printr-un soi de chei, de unde au urmat plimbarea pe jos. A durat vreo două ore, printre mici tufe de pământ în căutarea umbrei și a apei. Da, mai plouă și prin Wadi Rum, nu foarte des, poate o dată pe an, dar iarna aparent este foarte frig! Așa că, pe ici, pe colo, ai parte de un ecosistem destul de complex. De altfel, lipsa apei ar fi făcut imposibilă viața, iar deșertul Wadi Rum este locuit de milenii, s-au găsit până și urme nabateene pe aici! După vreo două ore și mai bine, au fost nevoiți să găsească un loc la umbră, sub una dintre stâncile care fac din Wadi Rum un loc special și, după o masă îndestulată, au fost nevoiți să se relaxeze. În tot acest timp profesorul Daniel își mai scotea caietul de însemnări, unde spre mirarea tănărului inginer, își note diferite informații. Erau uneori calcule matematice, distanțe calculate și chear unele desene. De multe ori profesorul tot studia solul, lua căte un obiect pe care-l găsea și îl studia. Tânărul Mere avea sarcina de a ține un soi de coș, unde domnul Daniel aduna diverse resturi de stâncă.

-Trebuie să plecăm la drum, zise ghidul. După ce v-om depăși aceste chei ale Wadi Rum, v-om pătrunde într-o câmpie vastă de unde v-om continua drumul cu o caravană de cămile. Urmează să plecăm spre Aqaba, portul Iordaniei la Marea Rosie, și mai apoi la Marea Moartă. De fapt, portul acesta nu este la drept vorbind un port, pentru că vasele, chiar și cele cu tonaj redus, nu pot pătrunde între cheiurile lui, unde acostează numai bărcile de pescuit. Celelalte nave trebuie să rămână ancorate în larg.

O CĂLĂTORIE CU CĂMILA

A doua zi, încă din zori, o caravană părăsit frumoasele chei ale deșertului Wadi Run. Era o caravană adevărată, una cum profesorul Daniel și tânărul Mere nu mai văzuse niciodată. Caravana era formată din aproximativ o sută de arabi și tot pe atâtea animale de povară. Cu această forță numerică, pericolele călătoriei erau îndepărtate. Nu mai aveau motive să se teamă de un eventual atac al piraților de caravane.

Printre negustori se aflau și câțiva evrei, printre care și un celebru rabin Aron Chorin, erau câțiva turiști francezi și doi egipteni. Ei călătoreau modest, preocupați doar de eventualele informații pe care le puteau strânge.

Animalele folosite la transportul călătorilor și al mărfurilor erau cămilele, catârii și măgarii. Ar fi fost imposibilă utilizarea unui alt mijloc de transport, fie el și o căruță. Cum s-ar fi putut deplasa vehicolul respectiv pe un teren care te sdruncina, lipsit de drumuri, mlăștinos uneori. Toată lumea se cățăra pe animale după cum se pricepea fiecare.

Doi catâri de mărime medie, puternici și focoși, îi transportau pe profesorul Daniel și domnul Mere. Niște evrei pricepuți la afaceri le furnizaseră aceste animale obișnuite cu caravana- la un preț bun desigur. Totuși nu puteai găsi, la un preț oarecare, un catâr suficient de solid ca să-l transporte pe unul ca profesorul Daniel. Sub greutatea acestuia, pe un traseu destul de lung, nici un catâr nu ar fi putut rezista. Astfel era nevoie de procurarea unui animal mai robust care să-l transporte pe profesor cu toate bagajele lui.

-Știți că atârnați cam greu, profesore?, îi spuse tânărul Mere, fără supărare, după ce renunțase la catârii greu încercați.

-Ce să fac prietene, toate aceste lucruri fac parte din bagajul unui arheolog.

-Domnule profesor, întrebă unul dintre cărăuși, aveți ceva împotriva folosirii unei cămile?

-Deloc băiete atât timp cât cămila mă poate transporta.

-O idee bună! Va călători foarte bine pe una din cămile, exclamă tânărul Mere.

-Pe bună dreptate sunt numite „corăbiile deșertului”, adăugase cărăușul.

-Atunci accept să călătoresc cu această corabie, se mulțumise să zică profesorul Daniel.

Și iată cum, în acea zi Glyn Edmund Daniel, încălecase între cele două cocoașe ale unei cămile uriașe. Acest lucru nu-i displăcea. Poate că, în locul lui, un altul ar fi fost foarte mândru. Poate că și avea acest sentiment

îndreptățit, dar nu-l arătă in nici un fel, gândindu-se doar cum să-și conducă mai bine ,,corabia", s-o ferească de devieri bruște și s-o mențină în direcția cea bună. Atunci când caravana se deplasa mai repede, mersul animalului devenea brutal. În spatele caravanei, unde prefera să rămână, Mere, pe un catâr destul de vioi, călărea precum un călăreț obișnuit cu acest gen de exercițiu.

Caravana înainta în etape, astfel încât să parcurgă aproximativ zece kilometri pe zi, cu o oprire de două ore la amiază. În patru zile, dacă nu se înregistra nicio întârziere, urma să ajungă la Aqaba.

Aceste patru zile îi păreau interminabile domnului Edmund Daniel, stimulat în continuare de obsesia cetății sale. Totuși, era aproape de sfârșitul aventuroasei sale călătorii. Încă puțin și ajungea la destinație. Atunci, de ce era și mai agitat, mai îngrijorat, pe măsură ce se apropia de monentul decisiv? Cei cu care călătorea nu reușeau să scoată o vorbă de la el, fiind astfel obligați să-l întrebe mereu pe tânărul Mere ce poftește domnul.

Cocoțat în vârful rumegătoarei sale, balansându-se între o cocoașă și alta, profesorul Daniel zise într-un târziu:

-Domnule Mere, între noi fie vorba, credeți în toată această poveste Biblică?

-Hm! Răspunse tânărul. Mie mi se pare destul de fantagosmatică!

-Eu am convingerea că tot ce este scris în Biblie este adevărat, dar provocarea noastră este de a demonstra acest adevăr.

-Și presupunând că ar exista această cetate domnule, ce se poate întâmpla?

-Ar fi una dintre cele mai mari descoperiri. Dar totuși....

Se înțelege faptul că profesorul Daniel și tânărul său prieten se fereau să discute aceste ipoteze în prezența celor din jur, dar mai ales în prezența evreilor. De ce? Pentru că nimic nu ar fi putut tulbura convingerile acestui om ambițios. Niciodată nu-i trecu prin minte să se îndoiască de existensa acestor cetăți, dar mai ales de valoarea impresionantă a obiectelor care urmau să fie descoperite în această cetăti.

În alte ordine de idei, profesorul Daniel era victima unor griji foarte mari, care se manifestau printr-o furie interioară de intensitate maximă. Lamentabil coleg de călătorie, mereu mârâit, care nu răspundea niciodată întrebărilor, călărind la distanță, aplicându-i cămilei sale mai multe lovituri de ciomag, uneori meritate. Și, sincer, dacă animalul, mult prea răbdător, și-ar fi aruncat povara de pe spinare cu o mișcare puternică a șalelor, n-ar fi fost deloc de condamnat.

Tânărul Mere observase starea de spirit a profesorului și nu îndrăznea să intervină. Până la urmă amândoi fuseseră nevoiți să renunțe la

lupta împotriva unei astfel de tulburări psihice și se priveau reciproc, dând din cap în mod semnificativ.

Prima zi de călătorie nu se dovedi foarte obositoare. Totuși, temperatura era foarte ridicată. Un vânt fierbinte sufla în general dinspre munți, sub un cer dogoritor. Totuși cei doi nu avură prea mult de suferit în primele două etape, deoarece caravana traversase câmpiile împădurite situate în apropierea litoralului. Împrejurimile cetății Aqaba nu prezintă deloc ariditatea deșertului. Vegetația se dezvoltă aici din belșug.

Seara, tabăra se instală la marginea unui râu micuț, alimentat de izvoarele din munții de vest, care își poartă apele lente spre golf. Animalele au fost lăsate să pască în libertate, fără să fie legate, lucru care arată obișnuința lor cu acele opriri regulate. Revenind la personajele acestei povestiri, profesorul și tânărul inginer își abandonară animalele pe pășunea comună. Cămila profesorului îngenuchie ca un credincios la ora de rugăciune, așteptând să fie mângâiată ușor pe botul catifelat.

Urmă o noapte lipsită de incidente, petrecută în acea tabără situată la aproximativ treizeci de chilometri de Aqaba, loc obișnuit de escală pentru caravane.

A doua zi, încă de la primele ore ale dimineții, caravana își reluă drumul cu destinația Aqaba. Zona era mai descoperită. Până la orizont se întindeau câmpii vaste unde nisipul începea să ia locul ierbii. Parcă era Sahara cu toate inconvenientele ei: apa foarte rară, lipsa umbrei, apariția oboselii. Pentru arabi, deprinși cu mersul în caravană, călătoria era una obișnuită, deoarece străbăteau aceste distanțe lungi în mijlocul verii la niște temperaturi copleșitoare.

Legănat de mersul regulat și pasul elastic al cămilei, profesorul Daniel moțăia liniștit între cele două cocoașe. Bine fixat pe spinarea animalului, părea că face parte din el, iar posibilitatea de a cădea era inexistentă. De altfel, în scurt timp recunoscu faptul că blândul animal cunoștea mai bine decât el dificultățile drumului, renunțând astfel la a-l mai dirija.

După o zi obositoare, cu pauza obișnuită de la prânz, caravana își instală tabăra cu puțin timp înainte ca soarele să apună. Tabăra se afla lângă un soi de ghiol pe jumătate uscat, una dintre curiozitățile naturale ale regiunii. Acolo creștea un copac sub care se putea adăposti întreaga caravană, loc foarte mult apreciat pentru petrecerea orelor prânzului. Razele soarelui n-ar fi putut străpunge imensa boltă de frunziș, întinsă ca o pânză la aproximativ cinci metri deasupra solului.

-Un copac cum n-am mai văzut niciodată, exclamă tânărul Mere, atunci când catârul său se opri singur sub primele ramuri.

-Și așa cum probabil nu vei mai vedea niciodată, răspunse profesorul Daniel, ridicându-se între cocoașele cămilei, care tocmai îngenuchease.

-Cred totuși că avem la Saint-Pol-de-Leon, într-un colț al Bretaniei o viță de vie renumită, spuse tânărul Mere.

-Ai dreptate tinere, dar ea n-ar putea fi comparată cu acest copac!

Era un smochin cu un trunchi extrem de voluminos, a cărui grosime era de cel puțin cinsprezece metri. Asemenea unui turn, din acel trunchi ieșea un fel de furcă, având ramificație dublă, ale cărei crengi se încurcau, se intersectau, se dezvoltau, acoperind cu umbra lor o suprafață de o jumătate de hectar. Era o imensă umbrelă împotriva razelor solare, o umbrelă uriașă împotriva ploilor

Dacă tânărul nostru ar fi avut destul timp probabil i-ar fi numărat crengile, deoarece răbdare avea destulă. Curiozitatea era foarte mare. Ea i-a fost satisfăcută în cele din urmă. În timp ce examina crengile joase ale smochinului, întorcându-se în toate direcțiile, cu mâna ridicată și degetele întinse, auzi:

-Se pare că sunt zece mii de crengi!

-Zece mii?

-Cel puțin așa se pare. De fapt acest smochin este unul legendar, cu muldă incărcătură istorică. De acest copac este legată oarecum istoria poporului evreu.

Discuția a fost întreruptă brusc de profesorul Daniel, care rămase uimit la vederea acestui personaj.

-Nu-mi vine să cred, dumneata aici?

-Domnule profesor este o onoare să vă revăd după atâțea ani. V-am zărit întâmplător, dar nu am îndrăznit să vă deranjez. Dar acum pentru că timpul mi-a permis și am văzut acest tânăr atât de impresionat de acest copac, am dorit să vin să vă salut.

-Mă bucur mult să vă revăd, domnule Aron.

Aron Chorin era din Moravia. Studiase în școli talmudice (Yeshiva) la Mattersburg în Austria și la Praga. Rabinul Aron Chorin, om de vastă cultură de orientare iluministă, a introdus reforme în ritualul și tradiția evreiască, printre care: introducerea pentru prima dată a muzicii de orgă în sinagogă, fiind o premieră, efectuarea rugăciunii cu capul descoperit, reducerea săptămânii de doliu, permisiunea de a călători cu trenul în timpul Sabatului, combinarea meditației religioase cu cea filozofică, exprimarea credinței că evreii trebuie să-i privească pe creștini ca frații lor, schimbări în ordinea desfășurării slujbei religioase, îngăduința de a mânca cega, pește care ar corespunde preceptelor biblice, oficierea ceremoniei de căsătorie în interiorul sinagogii, rostirea rugăciunilor în

limba ebraică; aceste practici au fost preluate de multe comunități, dar au provocat dispute între conservatori și reformiști. Domnul Aron Chorin pe lângă faptul că era inteligent era și un om foarte elegant.

-Și cu ce gânduri prin aceste zone profesore?

-După cum bine știți pasiunea mea de arheolog mă poartă pe toate meleagurile încărcate de istorie.

-Este foarte adevărat. Mi-ar place să discutăm mai multe, dar pentru că trebuie să ne pregătim de plecare vă invit să treceți pe la mine, după ce o să cercetați vestita cetate Jerash.Acum vă las domnilor și vă doresc călătorie plăcută.

A doua zi, caravana traversă câmpiile nesfârșite, un soi de deșert lipsit de oaze. În timpul acelei zile, dar și în cele două care urmară, oboseala, din cauza căldurii, îi copleși mai mult ca niciodată. Profesorul Daniel crezu că urma să se topească precum un bloc de gheață din mările nordice care plutește în derivă.

Nici un incident nu avu loc în timpul acestor ultime etape. După o călătorie destul de lungă și obositoare, profesorul Daniel și tânărul Mere au ajuns în portul Aqaba, pentru a continua drumul spre orașul Jerash (Gerasa din antichitate). Acesta este considerat unul dintre cele mai importante și mai bine conservate orașe romane din Orientul Apropiat și din întreaga lume.

Pe chipul profesorului se citea bucuria știind că Jerash este unul dintre cele mai exuberante și mărețe situri arheologice păstrate. Conform săpăturilor și incripțiilor, s-a ajuns la concluzia că orașul a fost locuit din epoca bronzului (3200 î. HR. – 1200 î.Hr.), a fost cucerit de Alexandru cel Mare în anul 331 î. Hr. iar în anul 63 î.Hr. a căzut sub dominație romană.

În a doua jumătate a secolului I d.Hr., orasul Jerash a cunoscut o perioadă de mare prosperitate. În 106. d. Hr., din ordinul împăratului Traian s-au realizat multe drumuri și s-a dezvoltat comerțul. Împaratul Hadrian a vizitat Jerash în 129-130 d.Hr, Arcul de Triumf (Arcul lui Hadrian), fiind construit pentru a celebra vizita.

Invazia persană din anul 614 d. Hr. a cauzat declinul, însă distrugerea a fost provocată de un puternic cutremur în 749 d.Hr.

Situl orașului roman cuprinde: Coloana Corinthium, Arcul lui Hadrian, Hipodromul unde se țineau zilnic spectacole cu gladiatori, legionari, care romane și tot arsenalul, Templul lui Zeus și Artemis, Forumul oval, înconjurat de colonade, Teatrul de Sud, Teatrul de Nord (Odeon) și două băi (desigur –nu puteau lipsi, vorbim de romani). Cele mai multe dintre aceste monumente au fost construite în acea vreme din donațiile cetățenilor bogati.

-Este foarte important pentru noi să cercetăm acest sit arheologic domnule Mere, mai ales că dispariția lui se datorează unui puternic cutremur. Dumneata, ca inginer chimist și specialist în roci vulcanice ai să faci un studiu amănunțit asupra tuturor probelor pe care noi le strângem.

-Sigur domnule profesor. Acest studiu îl putem compara cu rocile vulcanice din vechea cetate Sodoma.

-La fel de important este să cunoastem și istoria acestui popor al evreilor. Pentru aceasta vom merge să discutăm cu un vechiul meu amic, Aron Chorin, pe care l-ai cunoscut la acel smochin. Dar mai întâi de toate trebuie să mergem într-un sătuc numit Danaco, la un căpitan francez, pe nume Manuel Assom. Avem o recomandare făcută de amicul nostru Aron Chorin, care îl cunoștea pe căpitanul Asson, pentru a ne oferi câteva informații despre anumite descoperiri arheologice, dar și pentru a ne pune da dispoziție una din pirogile sale pentru a ajunge în portul Eilat unde ne vom întâlni cu o fermecătoare domnișoară. Împreună cu dumneaei ne vom întâlni cu locotenentul guvernator britanic Nicolas Bass.

-Prea bine domnule, dumneavoastră stabiliți ordinea întâlnirilor, dar bănuiesc că în această seară vom poposi în portul Aqaba?

-Fără îndoială ne vom bucura de frumusețile acestui minunat port.

Deja de câteva ore se contura la orizont, spre est, vârful unui munte pe care unii dintre călători ziceau că se numește Yapacana. Tot ei ziceau că muntele acesta era bântuit, că spiritele, în fiecare an, în februarie și martie, aprind pe vârful lui un foc mare, a cărui lumină se revarsă în tot ținutul, ridi cându-se până la cer.

De obicei pirogile care poposesc în portul Aqaba sunt aprovizionate cu carne uscată, cu lipie din făină de manioc, legume, conserve, tutun tafia și aquardiente, obiecte de schimb, cuțite, toporașe, podoabe de sticlă, oglini, stofe și de asemenea înbrăcăminte, pături, muniții.

Seara, pe la ora cinci, pirogile, agitate mult de briză, aruncară părâmele la capul cel mai îndepărtat al unei mici insule numită Mina.

De obicei, călătorii preferă să debarce în timpul nopții. De îndată ce este fixată un fel de tabără provizorie sub arbori, ei își agață hamacele de crengile mai joase și dorm sub cerul liber, iar stelele sunt întotdeauna frumoase când nu sunt acoperite de nori.

A doua zi, dis-de-dimineață, pirogile traversară micul braț al unui canal și acostară la un debarcader destinat încărcării și descărcării ambarcațiunilor.

Donaco era așadar un sat, nu un simplu trib, așa cum îl menționase un anume călător francez. Datorită activității inteligente a lui Manuel Assom, această așezare se mărise în câțiva ani și tindea încă să prospere. Acesta avusese o idee fericită de a-și părăsi satul natal din Guachapana și

venise la Danaco, unde era liber să-și desfășoare comerțul, și această libertate dădea rezultate excelente.

Încă de la ivirea zorilor, Manuel Assom fu înștiințat despre sosirea vizitatorilor. Însoțit de câțiva dintre pionerii lui, aleargă să-i primească pe călători. Aceștia coborâră imediat la mal. Profesorul Daniel crezu de cuviință să-i înmâneze mai întâi o scrisoare pe care o primise da la Aron Chorin.

Manuel Assom luă scrisoarea, o citi și, cu o oarecare mândrie, zise:

-Vechiul meu amic Aron Chorin. Nu aveam nevoie de această scrisoare pentru a-i întâmpina cum se cuvine pe călătorii care fac popas la Danaco. Străinii și mai ales francezii, sunt întotdeauna încredințați că vor fi bine primiți în satele noastre.

-Vă mulțumim, domnule, răspunse profesorul Daniel.

-Știam că vom fi bine primiți, domnule Manuel, zise tânărul Mere.

-Și de unde știați, tinere prieten?

-Pentru că ospitalitatea pe care ne-o oferiți ați mai oferit-o acum cinci ani unuia dintre compatrioții noștri care venise să facă un mic documentar despre acest minunat port.

-Domnul Chaffanjon!, exclamă domnul Manuel. Da un explorator îndrăzneț și căruia i-am păstrat o frumoasă amintire, ca si-a prietenului său, domnul Moussot.

-Și care de asemenea v-a păstrat o frumoasă amintire, domnule Manuel, adăugă tânărul Mere, și vă este recunoscător pentru serviciile pe care i le-ați oferit, după cum a consemnat în povestirea despre călătoria sa.

-Aveți această povestire?, întrebă Manuel, cuprins de un puternic sentiment de curioitate.

-O am, răspunse Mere, și dacă doriți am să vă citesc pasajul care vă privește.

-Îmi va face mare plăcere, răspunse Manuel.

Și în această povestire nu numai că vorbise cu cuvinte de laudă despre domnul Manuel Assom și despre așezarea sa din Danaco, dar de asemenea și despre acest domn Truchon, datorită căruia francezii erau apreciați la mare cinste prin ținuturile Iordaniei.

Domnul Truchon venise acum patruzeci de ani să-și întemeieze o așezare în această regiune. Înainte de sosirea lui portul Aqaba era un port simplu. Datorită metodelor inginerești folosite de el acest port a dus la prosperitatea acestor regiuni.

Manuel Assom era în vârstă de 60 de ani. Părea încă un om destul de puternic, cu tenul închis, fizionomia inteligentă, privirea înflăcărată, știa să se facă ascultat, căci știa să comande, dar bun, atent cu angajații săi.

Când călătorii acceptară invitația oferită de căpitanul Manuel de a-i fi oaspeți, fură date ordine pentru a se efectua imediat repararea avariilor de pe „Galitera”, una dintre cele mai bune pirogi, pe care căpitanul o punea la dispoziția cercetătorilor noștri. Era necesar descărcarea materialului, pentru a fi trasă pe plajă și răsturnată pentru a i se călăfui fundul. Pentru realiarea acestei operațiuni erau necesare doar două zile.

Era așadar șapte dimineața. Vremea închisă, norii foarte ridicați, fără să amenințe cu ploaia, temperatura suportabilă, fără să depășească douăzeci și șapte de grade.

Porniră în direcția satului, ascuns sub bolta deasă a unor copaci și la o jumătate de kilometru de malul stâng, Manuel Assom, domnul Daniel și tânărul Cyprien Mere mergeau înainte, pe o cărare bine trasată, bine întreținută, urmați de ceilalți.

Domnul Manuel repetă:

-Dacă compatriotul dumneavoastră va mai veni să ne revadă, câte schimbări va găsi la Danaco, fără să vorbim de sat, care este deja unul dintre cele mai importante din zonă.

După ce făcură vreo sută de pași prin sat, căpitanul Manuel îndrumă oaspeții spre stânga. La vreo două minute, ei se opriră în fața principalei locuințe din Danaco. Nu vă imaginați un conac precum cele din Franța sau Regatul Unit ci semăna mai degrabă cu două colibe unite care comunicau între ele, cu temelia foarte înaltă, cu pereții din cărămizi de lut, străpunși de uși și ferestre.

Erau înconjurate de un gard viu, consolidat printr-o rețea de nuiele împletite, protejat de un gard cu uluci, iar curtea de la intrare se afla în fața fațadei.

Copaci minunați umbreau din lateral, și de fiecare parte, numeroase șuri unde își aveau depozitate uneltele de lucru și unde se închideau animalele, toate acestea constituiau de fapt anexele acestei importante exploatări.

Pimirea avu loc în prima cameră a locuinței, unde se aflau soția lui Manuel Assom și cei doi fii ai săi, de vreo 25-30 de ani, voinici și veseli, cu tenul puțin mai închis decât tatăl și mama lor.

Profesorul Daniel și tovarășii lui fură întâmpinați foarte călduros. Cum toată familia înțelegea și vorbea atât engleza cât și franceza, conversația începu fără dificultate.

-Deoarece priroga este în reparație pentru patruzeci și opt de ore, domnul profesor Edmund Glin Daniel și tovarășul său vor rămâne aici, zise domnul Manuel, adresându-se soției sale. Le vei pregăti o cameră sau două, după dorința dumnealor.

-Două...dacă vreți!, răspunse tânărul Mere

-Două, fie, reluă căpitanul Manuel. Apoi zise către fii săi:

-Va trebui să-i trimitem pe câțiva dintre pionerii noștri cei mai buni ca să ajute echipajele pirogilor.

-Și vom lucra și noi cu ei, răspunse cel mai mare dintre băieți. Pronunță aceste cuvinte înclinându-se respectuos în fața tatălui și a mamei sale- semn de respect.

După un ospăț, bogat în vânat, fructe și legume, domnul Manuel le puse întrebări oaspeților în legătură cu scopul călătoriei lor.

-Domnule profesor sunt impresionat despre demersul dumneavoastră. Din punctul meu de vedere Iordania este aruncată parcă la întâmplare între Israel, Irak şi Siria, unele dintre cele mai „fierbinţi" zone de pe glob, dar în Iordania locuitorii continuă să vândă roşii pe marginea drumului, cămilele continuă să pască nestingherite în deşert, iar turiştii se înghesuie în continuare să vadă Petra, situl arheologic care îşi face loc pe lista celor şapte minuni ale lumi

Nimic nu pare că deranjează ritmul în care trece timpul în Iordania, cu excepţia unui lucru. Una dintre principalele probleme ale celor de aici este lipsa resurselor de apă, şi de câte ori pot îţi atrag atenţia asupra faptului că sunt în top zece ţări cu cele mai reduse resurse. La intrare în băile din Wadi Musa - localitatea care s-a dezvoltat în jurul sitului arheologic de la Petra - este vizibil următorul mesaj „Raţionalizează-ţi consumul de apă. Iordania este a doua cea mai săracă ţară din lume în ceea ce priveşte resursele de apă". În realitate, se află în top zece, nu pe poziţia secundă, însă situaţia este gravă, statul fiind nevoit să îşi împartă resursele - râurile Iordan şi Yarmouk -, şi aşa modice, cu vecinii Israel şi Siria.

De altfel, cea mai mare parte a ţării - circa 75% - are climat deşertic şi vegetaţie pe măsură. În timp ce cobori pe Kings Highway (Drumul Regelui), una dintre cele mai spectaculoase şosele, te întâmpină un peisaj arid. Dacă scanezi de jur împrejur pământul gălbui realizezi că puţinele plante care reuşesc să reziste în zonă au fost deja devalizate de turmele de capre aflate în căutare de hrană. În timp ce culmile golaşe sunt înviorate de capre, pe platouri zăreşti câte un cort rătăcit. Nici urmă de viaţă în jurul lui în mijlocul zilei, singurele semne că acolo trăieşte cineva sunt hainele întinse la uscat pe sârma de lângă cort şi urmele focului din seara precedentă. Fără vreo sursă de apă potabilă în apropiere şi fără altă sursă evidentă de hrănă în afara caprelor, aceşti oameni ai deşertului trăiesc suspendaţi în timp.

Adevăratul deşert al Iordaniei nu este însă acesta, ci începe ceva mai la sud de Petra, unde odată ajuns pare că ai păşit pe lună datorită culorii roşiatice a nisipului. În Wadi Rum a locuit cândva Lawrence al Arabiei a cărui legendă stă scrisă în stâncile creionate de vântul deşertului.

Nu doar culoarea sângerie a nisipului deosebeşte deşertul Wadi Rum de altele precum Sahara sau Atacama, ci şi vegetaţia şi formaţiunile stâncoase create în timp de vânt. Beduinii spun că vremea în deşert este capricioasă şi indiferent de anotimp ai parte de avantaje şi dezavantaje. Vara, pe timpul zilei căldura poate deveni insuportabilă, în timp ce nopţile sunt plăcute. Iarna situaţia se inversează, pe timpul zilei soarele arătându-se binevoitor, în timp ce gerul nopţii muşcă de fiecare dată. De altfel, în nopţile de ianuarie şi februarie fiecare musafir primeşte 2-3 pături. Vara pe de altă parte, musafirii pot primi vizita scorpionilor care mişună noaptea prin deşert. Pentru locuitorii deşertului ei sunt deja ceva obişnuit. Pe mine m-au muşcat deja de trei ori, îşi aminteşte zâmbind Manuel Assom.

-Domnule, dar această muşcătură nu este periculoasă?

-Sigur că da tinere. Dar vreau să vă prezint pe un tânăr care a fost permanent lângă mine. El este Mahomed. Are 20 de ani, fumează de opt, foloseşte creion negru de ochi pentru a semăna cu piraţii, are nouă fraţi şi surori, iar tatăl său a fost primul beduin care a pus bazele unei tabere turistice în Wadi Rum acum mai bine de 20 de ani. Mahommed locuieşte în sat în cea mai mare parte a timpului, însă în unele nopţi alege deşertul. Tatăl său preferă Wadi Rum şi doarme într-o peşteră, una modernă însă, cu podele de lemn, mobilier şi alte produse de confort. Cunoaște foarte bine tehnica de a scoate din corp veninul de scorpion. El are o poveste interesantă pe care o ascult mereu cu mare plăcere atunci când o spune vizitatorilor noştri. Mahomed este un mare orator.

-Ce zici Mahomed, dacă te rugăm, ne împărtășești și nouă din experiențele tale?

-Cu plăcere domnul meu. Mi-aduc aminte că eram copil şi că eram cu bunicul în inima Wadi Rum-ului când m-a muşcat de cap un scorpion. Pe vremea aceea nu aveam telefoane, nu aveam cum să anunţăm pe nimeni să vină să mă ducă la spital cu maşina. Atunci bunicul meu mi-a dat rapid trei palme peste muşcătură şi veninul a ieşit imediat. El era unul dintre acei oameni ai deşertului care cunoşteau secretele acestui procedeu. Eu nu le ştiu şi îmi pare bine pentru că cei care deţin acest har nu îl pot folosi pe ei înşişi pentru că nu ar face decât să înrăutăţească situaţia. Este un dar pe care îl poţi folosi doar pentru a-i ajuta pe ceilalţi.

La fel ca cei mai mulţi iordanieni, Mahomed este un talentat povestitor, care te trece prin istoria strămoşilor săi, te plimbă prin vremea lui Lawrence al Arabiei pentru a te aduce în vremurile actuale şi a-ţi povesti despre deşert, despre obiceiuri şi chiar despre stele.

-Indiferent de anotimpul în care ajungi în Wadi Rum, continuă Mahomed, poţi avea norocul să priveşti cerul şi să încerci să numeri stelele pe care le vezi. Par mai multe ca oriunde. Încălzirea globală a produs însă o

serie de schimbări chiar şi în deşertul iordanian, la începutul anului nisipul fiind acoperit pentru câteva momente de zăpada care s-a abătut asupra întregului stat.

-Din câte mi-aduc aminte, adăugă Manuel Assom, a fost cea mai importantă zăpadă din ultimii zece ani. Înainte de anii 2000 în Iordania nici măcar nu aveam zăpadă, însă apoi a început treptat să ne viziteze în fiecare iarnă. Anul acesta a fost însă cel mai rău, şoselele au fost blocate de zăpada ce depăşea 1 metru în zonele muntoase, iar gerul a fost năprasnic.

Însă, trebuie să recunoaşteţi domnule Manuel, interveni repede tânărul Mahomed, în pofida problemelor de zi cu zi, oamenii zâmbesc mult şi sunt binevoitori, iordanienii fiind unul dintre cele mai primitoare popoare, fără a fi prea insistenţi sau dispuşi să te judece la prima vedere. Le place să negocieze, însă nu „până în pânzele albe" şi sunt deschişi faţă de turişti, mai ales că în unele zone aceşti sunt principala sursă de venit.

-Sunt întru totul de acord cu tine tinere. Majoritar musulmani (peste 90% din populaţie), locuitorii statului prins parcă în mijlocul Orientului Mijlociu au viziuni mai liberale decât vecinii din Siria, Irak sau Arabia Saudită. Femeile nu sunt forţate să poarte hijab (văl), iar numărul iordanienilor cu mai multe soţii este redus. Totuşi, Iordania rămâne o ţară tradiţionalistă, astfel femeile nu au voie să plutească în Marea Moartă în costum de baie, cel puţin în zona publică.

În apropiere de Marea Moartă, Iordania şi-a grupat cele mai multe obiective turistice. Ceva mai la nord se află locul de botez al lui Iisus, într-un afluent al râului Iordan. La est stau aliniate biserica din Madaba cu mozaicul ei din secolul al şaselea care ilustrează Ţara Sfântă, canionul Wadi Mujib, varianta iordaniană a The Grand Canyon din SUA, şi Muntele Nebo. Pe acesta din urmă a urcat Moise pentru a vedea Tărâmul Făgăduinţei. De altfel, într-o zi senină şi fără ceaţă - nu sunt multe -, se spune că de aici poţi vedea Israelul. Tot pe muntele Nebo se crede că a fost înmormântat Moise. În apropiere se află şi cascadele cu apă termală Maíin, o oază de verdeaţă într-o zonă dominată de vegetaţie deşertică. Aici, la fel ca pe plajele de la Marea Moartă, te loveşti de tradiţionalismul iordanian, în contextul în care femeile se pot scălda în apele termale în piscine separate de cele ale bărbaţilor. Acestea nu sunt doar separate, ci şi mai mici.

Deşi acestea din urmă sunt încărcate de istorie sau sunt adevărate „minuni" ale naturii, cea mai cunoscută atracţie turistică a Iordaniei se află însă ceva mai la sud, ascunsă de culmi înalte şi canioane modelate de vreme.

Petra, acest oraş locuit încă din timpuri preistorice, a fost ascuns de ochii curioşilor până în 1812 când un explorator elveţian a descoperit clădirile pe jumătate construite, pe jumătate sculptate în piatră. Cea mai

cunoscută dintre acestea este clădirea Trezoreria, însă Petra reprezintă mai mult decât această emblematică imagine care este folosită să ilustreze întregul sit arheologic. Acest oraş locuit iniţial acum mai bine de 2.300 de ani se întinde pe kilometri întregi şi ai nevoie de mai multe zile pentru a-i descoperi secretele. De altfel, ai nevoie şi de ceva energie sau de un măgar pentru a urca pe culmile cele mai înalte de unde poţi admira priveliştea întregului parc şi canionul din apropiere. Doar ca să ajungi la clădirea mănăstirii spre exemplu, localnicii te avertizează că ai de urcat vreo 1.000 de trepte, astfel că se oferă să îţi uşureze efortul şi îţi pun la dispoziţie un măgăruş cu faţa tristă, înveşmântat însă în culori cât mai vesele, despre care te asigură că este pregătit pentru acest efort. În realite, efortul nu este insuportabil, mai ales dacă te opreşti la un pahar de suc de rodii pe singura terasă amplasată pe drumul de urcare spre mănăstire. Acesta nu este singurul drum de la Petra, de fapt acest sit arheologic este mai degrabă un puzzle ce aşteaptă să fie descoperit de turişti. Pe harta de la intrare îţi sunt însă menţionate drumurile pe care trebuie să le urmezi ca să nu te pierzi pe stâncile sângerii. Cea mai mare parte a parcului de la Petra are tonuri roşiatice, nisipul având o culoare similară cu cea din deşertul Wadi Rum. Și aici peisajul este în principal deşertic, însă îşi fac loc în număr mare curajoşii irişi negrii, floarea naţională a Iordaniei.

-Din câte aud de la dumneavoastră constat că Iordania este cu adevărat ,,Pământul Făgăduinței”, așa cum este descris în Biblie.

-Cu siguranță domnule Daniel. Dumneavoastră priviți aceste ținuturi cu ochii unui arheolog, noi privim aceste locuri ca exploratori, însă aceste ținuturi au fost și sunt cu adevărat binecuvântate de Dumnezeu.

-Dacă-mi permiteți, interveni politicos tânărul Mahomed, trebuie să vă mărturisesc că în Iordania au fost descoperite cele mai vechi hambare de cereale. Depozitele de cereale descoperite au o vechime de peste 3.000 de ani, fiind construite înaintea așa-numitei Revoluții Agrare.

Construirea hambarelor a precedat, se pare, trecerea la cultivarea unor plante selecționate, de vreme ce aceste construcții au fost ridicate acum 3.000-3.175 ani, cu aproximativ un mileniu înainte ca în această regiune să fi început cultivarea cerealelor, după datele adunate de arheologi până în prezent.

Cele patru hambare descoperite în Iordania – construite cu ajutorul unor structuri din piatră și lemn ce susțineau platforme de lut – erau folosite pentru păstrarea cerealelor sălbatice.

Hambarele au fost descoperite la Dhra', în apropiere de Marea Moartă, fiind așezate printre alte construcții, de formă ovală, în care arheologii au găsit unelte pentru măcinarea cerealelor. Într-unul dintre

hambare au fost descoperite fragmente microscopice de pleavă de orz sălbatic.

La cercetări au participat specialiștii de la universități din Franța, Iordania, Israel și Statele Unite ale Americii.

Pe de altă parte în zonele deșertice ale Yemenului, un grup de arheologi a descoprit o nouă dovadă, datând de 5200 de ani, a tranziției de la vânătoare și creșterea animalelor la agricultură bazată pe irigații artificiale.

Agricultura în ținuturile Iordaniei a apărut relativ târziu, comparativ cu alte zone ale Orientului Mijlociu, acolo unde o astfel de activitate are o vechime de aproape 5.000 de ani. Este evident că primii fermieri din această zonă geografică au întâlnit un mediu unic, propice dezvoltării agriculturii. Descoperirile noastre arată, însă, că acei oameni au adaptat sisteme de irigații avansate pentru timpul în care trăiau, cu scopul de a extinde suprafețele cultivate chiar și în zone relativ aride.

Cercetătorii au topografiat situl arheologic pentru a înțelege mai bine cum primii fermieri au dezvoltat o asemenea tehnologie avansată, folosită pentru a iriga terenurile agricole și cum a influențat aceasta dezvoltarea ulterioară a primelor comunități umane. Aceștia sunt unanim de acord că dreptul la apă, pe care îl avea orice trib, a schimbat în timp ideologia și cultura primitivă ducând la o dezvoltare puternică a comunităților tribale. În timp, schimbările au dus la apariția puternicelor orașe cetăți care au modificat deșertul, transformându-l într-un loc propice vieții.

-Sunt informații prețioase pentru noi, domnule Manuel. Noi culegem aceste informații, apoi le analizăm și le comparăm cu informațiile pe care le strâng colegii nostri din diverse surse. Vă mulțumesc pentru ospitalitate și sunt nerăbdător să pot face o plimbare cu Galitera. Însă permiteți-ne să ne retragem pentru a ne odihni. Călătoria prin Wadi Rum a fost destul de obositoare.

-Cum doriți domnule, totul este pregătit. Să aveți odihnă plăcută.

-Mulțumim domnule. O zi plăcută să aveți și dumneavoastră. Astfel, cu perspectiva unei călătorii plăcute, profesorul Daniel și tânărul Mere se îndreptară spre camerele rezervate lor.

Noaptea veni repede. Pe la ora două, cinci bărbați, unii dintre ei complet rași, ceilalți cu câte o mustață groasă pe fețele arse de soare, coborau unul câte unul spre port, așa cum se și urcase în satul Donaco. După ce luară în primire mai multe bagaje și mai ales un cufăr mare și foarte greu se duseră în port, unde, la chei, aștepta Galitera.

La fluxul de la ora patru dimineața Galitera fu desprinsă de chei, din dană și porni în larg.

O CĂLĂTORIE DE STUDIU

Elat este singurul oraș israelian de la Marea Rosie, localizat în vârful Golfului Elat, aflat la peste 300 km de Ierusalim, punct de frontieră spre Iordania , spre portul Aqaba, si spre Egipt, spre Taba.

Orașul este menționat în Vechiul Testament în legătură cu Exodul din Egipt. A fost cucerit de regele David. Romanii au construit un drum pentru a lega zona de Petra, vestul Iordaniei de astăzi. Drumul pelerinilor din Egipt spre Mecca trecea prin Sinai, la vest de Elat, si continua prin Arabia de Sud. În 1947, Elat a fost declarat drept parte a Israelului.

Elat era reședința locotenentului guvernator britanic Nicolas Bass și este astăzi un oraș foarte plăcut, cu ale cărui străzi, inteligent trasate după planurule guvernatorului Bass, se întretaie în unghi drepr și sunt, în genere, indicate printr-un simplu număr de ordine, după moda britanică.

Dar, pe vremea în care se petreceau evenimentele povestite de noi, portul Eilat nu atinsese încă gradul acesta de prosperitate și nu era decât un târg mai mare.

În ziua în care profesorul Daniel și tânărul Mere puneau piciorul pe pământul acestei așezări, micul orășel era în sărbătoare. Răspunând invitației pe care locotenentul Nicolas Bass, i-o făcuse prin afișe, populația se îndrepta spre mare, dispusă să facă o primire călduroasă, după cum era rugată, unor călători de seamă care aveau să debarce curând de pe „Vittorio", un pachebot al Companiei Frayssinet.

Personajele care stârneau atâta zarvă în Elat, erau într-adevăr importante. Șapte la număr, ele formau înaltul personal al misiunii extraparlamentare, însărcinată de administrația Centrală britanică să efectueze o călătorie de studiu în regiunea Iordaniei. Cinstit vorbind, președintele Consiliului, domnul Ricard Bruce și domnul James Bruce ministrul coloniilor nu se hotărâseră chiar de bunăvoie să alcătuiască misiunea aceasta și să decreteze călătoria de studiu, ci fuseseră oarecum siliți de presiunea Camerei Lorzilor și de necesitatea de a pune capăt unui duel oratoric care amenința să devină scandal.

Cu câteva luni în urmă, în legătură cu o dezbatere referitoare la regiunea Iordaniei pe care misiunea extraparlamentară avea mandat s-o exploreze, Camera Lorzilor se împărțise în două fracțiuni, egale numeric, a căror luptă era condusă de doi lideri îndârjiți. Unul dintre lideri se numea Hamilton, celălalt Colin.

Primul, un bărbat grăsuliu, ba chiar un pic de burtică, purta în jurul feței o barbă neagră și stufoasă. Era un londonez cu glas sonor și înzestrat,

dacă nu cu darul oratoriei, cel puțin cu o oarecare ușurință de a se exprima. Altminteri, era un bărbat vesel și simpatic.

Celălalt reprezenta un departament din nord și, dacă ni se îngăduie expresia aceasta îndrâzneață, îl reprezenta în lungime.Uscat la trup și la față, cu o mustață subțire, pe oală, care îi accentua buzele înguste, colțuros și dogmatic-el făcea parte din rasa oamenilor triști. Pe cât își deschides sufletul pentru toți colegul său, pe atât trăia el de închis în sine, desvăluindu-se cât mai puțin posibil, cu inima zăvorâtă ca lada cu bani a unui avar.

Deputați de multă vreme, amândoi erau specialiști pe probleme coloniale și erau socotiți de toți drept autorizați în materie. Studiile lor îndelungate îi duseseră la concluzii atât de opuse. Cert era că rareori cădeau amândoi de acord. Când Hamilton trata o problemă oarecare, se putea paria că Colint va cere cuvântul ca să spună exact contrariul, în așa fel încât, discursurile lor anulându-se reciproc, Camera Lorzilor se vedea nevoită să voteze în sensul indicat de minister.

Dar, de data aceasta, Hamilton și Colin nu voiseră să cedeze nici cât negru sub unghie, și discuția nu mai lua sfârșit. Ea începuse de la un proiect de lege depus de domnul Hamilton care cerea crearea a cinci locuri de deputați pentru Iordania și să acorde dreptul de a vota, și chiar de a fi aleși, oamenilor de culoare, fără deosebire de rasă. Imediat, așa cum avea obiceiul Colint se ridicase cu putere împotriva lui Hamilton.

Ministrul coloniilor se afla în mare încurcătură. Nu știa căruia dintre cei doi pasionați oratori să-i dea dreptate. Ajutorul veni din partea altui deputat care, pierzându-și răbdarea, strigă în mijlocul zarvei:

-Dacă nu ne putem înțelege să mergem la fața locului.

Propunerea a avut mare succes. Se votă pe loc, și ministrul fu invitat să alcătuiască o misiune care să străbată ținuturile Iordaniei și să întocmească un raport pe baza căruia Camera Lorzilor să legifereze ulterior.

Și pentru evitarea altor conflicte cei doi trebuia să mergă împreună. La această primă formație a misiunii, guvernul mai adăugase apoi câteva persoane, mai puțin decorative, e drept, dar poate mai calificate, așa că. La sosirea în Eilat misiunea cuprindea șapte membri, inclusiv Hamilton și Colin, primii numiți.

Printre alții, se remarca doctorul Luther, mare medic și un om înalt, căci era un savant și își ridica la un metru optzeci fața voioasă, încununată cu un păr creț și alb ca zăpada-deși medicul nu avea încă cincizeci de ani-și tăiat de o mustață stufoasă, de aceeași culoare. Doctorul Luther, un om excelent, sensibil și vesel, râdea din te miri ce, și râsul lui semăna cu zgomotul făcut de țâșnirea unor aburi.

Se mai putea remarca apoi și domnul Eliot Lenny, membru corespondent al Societății de geografie, un om mărunțel, uscat și tăios, geogaf exclusivist și pasionat.

Ultimii membrii ai misiunii Oscar, Lewis și Laurence, toși trei funcționari în diverse ministere, treceau neobservați. Neavând nimic deosebit, ei erau niște oameni obișnuiți.

În jurul acestui nucleu oficial gravita, cât se poate de neoficial, un al optulea călător. Acesta, un bărbat blond cu înfățișare energică și hotărâtă, se numea Dew Gordon și meseria lui consta din a informa cât putea mai bine marele cotidian ,,Expansiunea Londoneză", al cărui redactor activ și descurcăreț era. Acestea erau persoanele care debarcară în portul Eilat. Evenimentul trebuia să dea neapărat prilej de discursuri.

În virtutea acestui protocol, domnul Nicolas Bass, escortat de principalii săi funcționari pe care avu grijă să-i prezinte, ură solemn, chiar la locul debarcării, bun venit oaspeților de seamă care îi picau, dacă nu din cer, cel puțin din largul oceanului. De altfel, ca să fim drepți cu el, trebuie spus că nu s-a lungit la vorbă și că scurta lui cuvântare a obținut un succes meritat.

După alte câteva discursuri, mai lungi sau mai scurte, oficialii porniră spre reședință, unde principalii membri ai misiunii aveau să fie găzduiți în cele trei zile destinate punerii la punct a ultimelor amănunte ale programului expediției.

Programul acesta era vast. Regiunea care interesa proiectul de lege al lui Hamilton depășea cu mult cinci sute de mii de kilometri. Dacă era imposibil să fie vizitate toate punctele acestei imense întinderi, cel puțin fusese trasat un intinerar destul de capricios, pentru ca impresiile căpătate până la urmă de exploratori să aibă oarecare șanse de a fi conforme cu realitatea. În fapt intinerariul se întindea pe mai mult de două mii cinci sute de kilometri pentru unii membri ai misiunii și pe aproape trei mii cinci sute de kilometri pentru ceilalți.

În momentul în care misiunea extraparlamentară urma să pătrundă, la rândul ei, în ținuturile acestea, pacificarea mu era încă deplină, dar securitatea sporisen și existau toate motivele să se spere că întreaga călătorie va putea fi îndeplinită, dacă nu fără incidente, măcar fără accidente, și că totul se va reduce la o plimbare printre populațiile pașnice pe care Hamilton le socotea coapte pentru a gusta bucuriile politicii electorale.

Înaintea plecării un dineu oficial avea să-i reunească pentru ultima oară pe membrii misiunii la masa guvernatorului. După dineul acesta urmau să fie rostite toasturile, așa cum se obișnuiește, cu acompaniamentul

obligatoriu al imnului național și să fie făcute ultimele urări pentru reușita expediției.

În ziua aceea, Hamilton, obosit de umblat prin Elat, sub un soare de foc, abia se întorsese în camera lui și-și făcea vânt, fericit, așteptând ora când trebuia să-și îmbrace costumul de gală, de care nici-o temperatură n-ar putea scuti o persoană oficială în exercițiul funcțiunii, tocmai atunci plantonul, un reangajat din armata colonială ,,om cu multă experiență", veni să-l anunțe că trei persoane cereau să fie primite.

-Cine sunt?

-Un tip tânăr, cu dama lui și un bătrânel, spuse el simplu.

-Coloniști?

-După cum umblă, n-aș crede, răspunse plantonul. Tipul tânăr este înalt cu bila goală...

-Bilă?

-Adică are capul descoperit, poartă favoriți și are niște ochi ca niște mingi.

-Faci niște imagini! Și doamna?

-Dama?

-Da. Cum e? Tânără?

-Mda...

-Frumoasă?

-Da și înțolită foc!

Hamilton își răsuci instinctiv mustața și spune:

-Poftește-i înăuntru.

Dând ordinul acesta, el aruncă, fără să-și dea seama, o privire spre oglinda care îi reflecta silueta durdulie. Dacă nu i-ar fi fost gândurile la altceva, ar fi putut constata atunci că pendula arăta ora șase.

Vizitatorii, un bărbat trecut de patrueci și cinci de ani, urmat de-o tânără de vreo douăzeci de ani și un tânăr elegant de vreo treizeci de ani, fură introdu-și în camera în care Hamilton gusta plăcerile odihnei înainte de a merge să înfrunte osteneala unui dineu oficial.

Tânărul era, într-adevăr, foarte înalt. Două picioare interminabile suportau un trunchi relativ mic, terminat printr-un gât lung și osos, piedestal pentru un cap modelat în înălțime. Dacă ochii nu-i erau ca niște mingi, după cum afirmase plantonul abuzând de imagini exagerate, nu se putea totuși contesta faptul că erau bulbucați și nici că nasul îi era gros, nici că buzele îi erau și ele groase și lipsite de mustăți, căci un brici nemilos le răsese. În schimb, niște favoriți scurți, după modelul clasic atribuit austriecilor și o cunună de păr buclat permiteau să se afirme că plantonului îi lipsea precizia în alegerea atributelor.

Dacă ne oprim asupra tinerei, trebuie să recunoaștem că, numindu-o frumoasă, de data aceasta plantonul nu exagerase deloc, Înaltă, subțire, cu talie elegantă, cu buze rumene și cu dinți minunați, cu nasul fin și drept, cu ochii mari și cu sprâncenele admirabil arcuite, cu un păr bogat de un negruca de cerneală, cu toate trăsăturile de o regularitate impecabilă, tânăra era de o frumusețe desăvârșită

După ce Hamilton le oferi scaune vizitatorilor săi, bărbatul mai în vârstă, după cum se cuvine, luă cuvântul:

-Să ne iertați, domnule deputat, că am venit să vă deranjăm, și, fiindcă nu putem face altfel, să ne scuzați că vă vom spune noi înșine cine suntem. Mă numesc Glyn Edmund Daniel și sunt unul dintre arheologii britanici, specialist în neoliticul european. Sunt titularul catedrei Disney de arheologie de la Universitatea Cambridge și redactor-șef al revistei de arheologie Antiquity.

-Sunt încântat să vă cunosc domnule profesor. Am auzit lucruri interesante despre dumneavoastră.

-Mulțumesc domnule. Apoi făcând o mică pauză, ajutându-se de un gest, își prezentă însoțitoarea:

-Domnișoara Emma Bernard, nepoata mea.

-Nepoata dumneavoastră? repetă Hamilton.

-Da. Domnișoara Emma mi-e nepoată din partea surorii mele, afirmă profesorul Daniel, pe când un zâmbet voios lumina buzele tinerei fete.

În clipa aceea păru că se ivește o rază de soare. Frumoasa ei față, al cărei singur cusur era poate expresia prea serioasă, părea iluminată.

-Domnul profesor, explică ea cu un ușor accent franțuzesc, ține grozav la titlul său de unchi și nu scapă niciun prilej să arate gradul nostru de rudenie...

-Dar asta mă face să mă sint mai tânăr. Dar să revenim și să vil prezint pe Cyprien Mere inginer chimist de meserie. Acum că prezentările au fost făcute, îngăduiți-mi, domnule deputat, să ajung la motivul vizitei noastre. Domnișoara Emma și cu mine suntem arheologi, iar domnul Mere este specialist în rocile vulcanice. Împreună cu alți cercetători britanici dorim să scoatem la lumină vestita cetate biblică Sodoma și să vedem care au fost cauzele dispariției ei. Intenția noastră este de a ajunge în Ierusalim, apoi să ne îndreptăm spre Marea Moartă. Ne-am terminat pregătirile și eram gata de plecare când am aflat că o misiune avea să urmeze sub conducerea dumneavoastră și ruta este identică cu a noastră. Le-am atras atenția colegilor mei că, oricât de liniștită ar fi țara aceasta, mi se pare preferabil să ne alipim misiunii, dacă dumneavoastră binevoiți să ne primiți. Am venit să vă cerem învoirea de-a face drumul împreună cu dumneavoastră.

-În principiu, nu văd ce-aș avea împotrivă, răspunse Hamilton, dar, înțelegeți, trebuie să-mi consult și colegii.

-E foarte firesc, aprobă profesorul Daniel.

-Poate că ei se vor teme ca prezența unei femei să nu întârzie mersul și să nu fie cam nepotrivită pentru executarea programului care ni s-a trasat, sugeră Hamilton. În cazul acesta...

-Să n-aibă teamă, spuse unchiul Daniel. Domnișoara Emma e un adevărat bărbat. Și vă cere ea însăși să n-o tratați ca pe o colegă ci ca pe un coleg.

-Sigur, aprobă Hamilton.

-Voi mai adăuga că nici din punct de vedere material nu vă vom stingheri cu nimic. Avem și noi hamali. Nu ne lipsește nimic, avem până și doi negri bambara, doi foști tiraliori evrei, pe care i-am angajat ca ghizi și tălmaci. Așadar ne puteți primi fără teamă.

-În sfârșit, voi vorbi chiar astă – seară cu colegii mei și, dacă sunt de aceeași părere, s-a făcut. Unde aș putea să vă dau răspunsul definitiv?

-Mâine, în momentul plecării, căci mâine, oricum, plecăm din Eilat.

După ce se înțeleseră astfel, vizitatorii plecară.

La dineul guvernatorului, Hamilton transmise, într-adevăr, colegilor săi cererea care îi fusese făcută. Ea fu primită în mod favorabil. Singur Colint socoti că trebuie să facă unele rezerve. Ce-i drept, nu refuză să accepte cererea frumoasei tovarășe de drum, căreia Hamilton îi luă apărarea cu o căldură poate mai mare decât ar fi fost strict necesar, dar, în sfârșit, manifestă oarecare ezitări. Întâmplarea i se părea suspectă. Era oare admisibil ca o tânără fată să se aventureze într-o asemenea călătorie? Nu, cu siguranță, motivul ne era serios și se putea bănui că el acoperea adevăratul scop. Acestea fiind spuse, nu era îndreptățit să se teamă că cererea ascundea vreo cursă?

Ceilalți îl liniștiră pe Hamilton, râzând.

-Eu nu-i cunosc însă personal pe profesorul Daniel și nici pe domnul Mere sau frumoasa domnișoară, declară domnul Colint, dar, de câteva zile de când se află la Eilat, le-am remarcat prezența.

-Cred și eu, făcu Hamilton convins.

-Da, tânăra fată este foarte frumoasă, aprobă domnul Colint. Cei doi domni au sosit cu o prirogă din portul Aqaba, iar domnișoara a venit însoțită de câțiva tineri, după cum mi s-a spus din Franța. Din informațiile pe care le-am strâns se pare că sunt cu adevărat cercetători, cu toate că profesorul Daniel este mai degrabă un arheolog biblic. După umila mea părere se prea poate să fie doar o călătorie de plăcere. În ceea ce mă privește, cred că nimic nu vă împiedică să le dați satisfacție.

Astfel misiunea lui Hamilton mai spori cu trei recruți în afară de militari și de hamali. Și astfel, soarta fiindu-i prielnică, a doua zi dimineață, domnul Hamilton și echipa lui de cercetători au plecat din portul Elat cu direcția Ierusalim, urmând să treacă prin orașele Yotvata, Beer Menuha, Ein Yahava, zona Mării Moarte, Hebron, Bethlehem oprinduse în Ierusalim. După un popas de câteva zile caravana sa trebuia să-și schimbe direcția, părăsind Israelul și intrând în Iordania.

Profesorul Daniel se oprea pentru o perioadă în Ierusalim, unde trebuia să cerceteze câteva documente, pe care i le punea la dispoziție o sinagogă, dar trebuia să meargă și la rabinul Aron Chorin, împreună cu tânărul Mere. Domnișoara Emma, arheolog practicant se îndrepta spre marea Moartă unde trebuia să se alăture unei echipe de arheologi, printre care se afla și vestitul colecționar și egiptolog George Ewduard cel care finanțase aceste cercetări.

MISIUNEA „ORAȘUL PIERDUT”

După cum se stabilise, săpăturile pentru misiunea cu numele „Orașul pierdut” trebuiau să înceapă la data de 1 iulie, la ora șase dimineața. Numai că echipa de cercetători, formată din arheologi, și voluntari veniți să se adauge membrilor oficiali trebuiau să se deplasese de la Herodium la Qumran. Printre voluntarii dornici de aventură se afla și Jane Normans, o tânără franțuzoaică crescută în Anglia, care era cu adevărat încântătoare. Venise împreună cu fratele ei Sain-Berain însoțindu-o pe domnișoara Dorothy. Mai erau doi servitori negri, foști tiraliori senegalezi, care trebuiau să țină drept călăuze dar se pare și de traducători, fiind buni cunoscători ai limbii arabe dar și a diferitelor dialecte.

Se pare că evenimentele militare crease ceva panică în zona de cercetare dar mai ales în ultimul timp, în special în zona Ierihonului, dar și a Qumranului s-ar părea că zeci de sate au fost părăsite brusc, iar locuitorii lor au dispărut. Ba mai mult unele sate au fost jefuite și arse. Pe scurt o serie de zvonuri tind să creeze impresia că s-ar pregăti ceva din umbră, fără ca nimeni să știe ce.

Cea mai elementară prudență obliga pe membrii echipei de cercetători să se lase escortați de o trupă de soldați. Totul fiind gata convoiul condus de un arab, Ibrahim, care făcuse de multe ori drumul de la Herodium la Qumran, porni la drum. Ibrahim era un vlăjgan de vreo treizeci de ani, fost ofițer. El era îmbrăcat cu pantaloni de bumbac și cu o veche tunică de infanterie colonială, cu galoane ponosite și murdare. Pe cap purta o cască de pânză, odinioară albă.

Imediat după el se așeză domnișoara Dorothy, urmată de domnișoara Emma-care tocmai ce părăsise convoiul extraparlamentar, și de tânăra Jane Normans, încadrată de fratele acesteia Sain-Berain și domnul arheolog Howard Carter. Cei doi par să nu fi rămas indiferenți de frumusețea celor trei tinere fete. Putem paria că în timpul călătoriei aceștia s-au întrecut în diferite galanterii. La trei pași în urma acestora mai erau doi etnografi renumiți Poncin și domnul Quirieu, apoi un celebru doctor Valdone, precum și geograful Samory, care discutau – de pe acum – etnografie.

Convoiul propriu-zis mergea în urma lor. Era compus din cincizeci de măgari conduși de douăzeci și cinci de oameni precum și patruzeci de hamali. Pe flancuri erau soldații, iar un plutonier călare se plimba de colo – colo, în lungul coloanei trecând de la unul la altul.

Între timp soarele a răsărit și primele lui raze luminează drumul vesel. La început au mers pe un drum foarte îngust, împrejmuit de copaci.

Vremea era destul de frumoasă, temperatura destul de plăcută- abia 17 grade.

Pe la ceasul al zecelea, trecând peste un pod domnul Howard Carter observă atârnând într-un copac o tăbliță mică-se pare un mic indicator pe care se mai distingeau doar câteva litere: ש לא precum și un mic semn ۞ . Tânărul Ibrahim face câteva precizări:

-O amestecătură de arabă cu ebraică. Vechea ceartă pentru supremație.

-Aș putea să-l păstrez, dacă tot nu indică nimic?

-Îmi pare rău domnule, dar dacă vom întâlni trupe evreiești și ne vor controla nu va fi bine deloc. Ar fi ca o jignire adusă poporului Israel, care-și cere recunoașterea ca stat.

-Atunci ne vom continua drumul în liniște.

-Eu vă propun domnule să facem repaus, zise Ibrahim. Am parcurs douăzeci de kilometri ceea ce este foarte bine. Vom lua masa și ne vom odihni, apoi, după o nouă gustare, vom porni, pe la cinci după-amiază, iar pentru noapte vom poposi pe la nouă seara. Cum programul acesta va fi zilnic, n-am să mai revin asupra lui.

Locul de popas a fost foarte bine ales de tânărul Ibrahim, împreună cu domnul Howard Carter. S-au instalat la umbra unui crâng care să-i adăpostească din plin de arșiță. Pe când soldații s-au împrăștiat, cele trei domnișoare s-au instalat pentru odihnă într-un luminiș. Atunci cei doi domni, foarte atenți sau grăbit să le creeze un oarecare confort. Domnul Sain-Berainle oferă domnișoarelor câte o pernuță iar domnul Carter le oferi îndată câte un scăunel pliant.

Tânărul Ibrahim se așează deoparte, pe un mănunchi de iarbă, el fiind oarecum neutru. Ceilalți membri ai delegației sau așezat fiecare pe unde a vrut. Domnul Poncin, un om foarte deosebit a luat întruna notițe încă de la plecare. Doctorul Valdone și domnul Quirieu, pe care domnișoara Emma îi asemăna cu păsările acelea numite ,,inseparabile", se duc să stea sub un smochin, unde își întind pe jos hărțile geografice.

Ibrahim, care, hotărât lucru, e un flăcău descurcăreț, face să fie adusă în mijlocul grupului o masă și apoi o bancă. Apoi tânărul Hussein, bucătar al echipei de arheologi, pregătește un cuptor de campanie. Ajutat de câțiva cărăuși el făcu imediat de mâncare, căci se hotărâse ca de conserve și de proviziile aduse din Anglia să se folosească doar atunci când ținuturile străbătute le va oferi puțină hrană proaspătă.

Bucătarul Hussein, care cumpărase carne de miel din Herodium. Le-o arată celor de lângă el și zice:

-Eu facem tocana bună cu sade (miel) fragezi, spune el. Prima masă era pe departe de mesele englezești, sau cele servite în restaurantele

franțuzești, dar a fost delicioasă. Gândiți-vă numai la: ciozvârlă de miel la grătar, cu aluat de miei și sos cu unt, salată cu măduvă de palmier, plăcintă de porumb, smochine, banane, nuci de cocos. Ca băutură, apa curată a unui izvor care curgea pe la picioarele lor, dar și puțin vin de palmier.

Aceste felurite mâncăruri au fost precedate de un aperitiv pe care bucătarul șef îl prevăzuse.

Pe când bucătarul și cele două ajutoare ale lui pregătesc masa, doctorul Valdone, se apropie de cele trei domnișoare și face câteva explicații pe care le-aș numi texnice.

-Despre miel, spune el, nu mai vorbesc, știți și dumneavoastră la fel de multe ca și mine. Meiul, care îl va însoți la masă, este o cereală asemănătoare grâului. Amestecat cu untul de Karite-arborele care produce acest delicios unt-meiul dă un sos bunicel, cu condiția ca untul să fie proaspăt.Untun este extras din fructul arborelui, un fel de castană. Se opține printr-o serie de frecări și prin topire pentru a fi purificat.

-Mulțumim de precizări doctore, zise domnișoara Emma. Este foarte important să știm care este alimentația noastră.

-Observ că aveți cunoștințe gastronomice prețioase, remarcă domnișoara Dorothy.

-Ca medic al unei echipe de cercetători, trebuie să dețiii multe informații. Unele dintre acestea le-am adunat din celebra lucrare a unui celebru bucătar Binger. Spre exemplu salata de ronier. Ronierii sunt de două feluri: masculul și femele. Masculii nu fac fructe, dar dau un lemn grozav de tare, rezistent și nu poate fi distrus de termite. Ronierul femelă face fructe plăcute la gust. Frunza lui are diferite întrebuințări: este folosit la acoperișul caselor, de făcur rogojini, funii și ciar de făcut hârtie de scris. Cât despre salată se face din măduva unui ronier tânăr. Aceste mieuri pot fi puse uneori în oțet și se pot servi în locul castraveciorilor.

Aici ajunsese savantul cu explicațiile lui științifice, când atemția le fu atrasă de niște strigăte venite din pădure. Fără îndoială nu putea fi altul decât domnul Saint-Berain, care cerea ajutorul. De îndată tânărul Ibrahim a sărit ca ars, alergând spre cel care striga după ajutor, găsindu-l într-o baltă, înfundat până la brâu în nămol.

Scoțându-l pe uscat l-au întrebat:

-Cum de-ai căzut în această groapă, domnule?

-Am alunecat. Pescuiam.

-Cu undița?

-Da de unde. Cu mâna, dragul meu.

-Cu mâna?

Domnul Saint-Berain arată cu mândrie spre casca lui, învelită în haina de pânză. Ibrahim dă să o ridice, dar Saint-Berain strigă:

-Stai!, haina trebuie deschisă cu multă grijă, astfel ele au să fugă.

-Care ele?, întrebă curios doctorul Valdone.

-Broaștele.

-Deasta lipseai dumneata, spuse sora acestuia, puțin speriată. Dacă păteai ceva. Te rog doctore controlează-l să nu fi pățit ceva.

-Bravo, îl felicită doctorul. Broaștele sunt foarte gustoase. Dar ascultați cum orăcăie cele pe care le-ați prins. Se vede cât de colo că nu vor să fie mâncate.

Ajunși în tabără, bucătarul le oferi cafelele, apoi întinși alene la umbra palmierilor înalți, s-au lăsat pradă plăcerilor siestei.

Plecarea era stabilită la ora cinci, însă apare o mică surpriză. Când Ibrahim porunci oamenilor săi să se pregătească, aceștia au refuzat, strigând că nu văd luna și că nu vor porni la drum atâta vreme cât n-or vedea luna.

Toți erau năuciți, dar savantul Poncin a dezlegat misterul.

-O veche credință, sau mai degrabă o superstiție. Când luna nouă n-a răsărit încă, se crede că este un semn rău. Nimeni n-a văzut luna și cred că drumul n-o să fie prielnic.

-Karo! Karo! (Luna! Luna!). Allah ma tula kende, spuneau ei, lovindu-și frunțile cu mâna dreaptă. Karo kutaye- adică Allah m-a ținut sănătos. Văd luna nouă.

Coloana se urni imediat, fără nici o altă dificultate.

Pe la ora nouă convoiul s-a oprit și s-au ridicat corturile. Ținutul nu este totuși pustiu. La dreapta potecii se ridica un cort a unor beduini, cu câteva cămile și capre, iar în stânga, se întrezărește o flacără, semn că acolo există un al cort al beduinilor.

Ibrahim a mers și a discutat în limba arabă cu unul dintre locuitorii cortului. Se întoarce și spune că sunt bineveniți în ținutul lor și că le oferă un cort celor trei domnișoare. Ceilalți pot dormi în siguranță sub cerul liber.

Abia plecase de vreo treizeci de minute, când din cortul fetelor se auzi țipete. Domnișoara Emma țipa cât o ținea gura. Toți au dau fuga și au găsit fetele în picioare, în fața cortului, arătându-ne cu dezgust podeaua de lut.

-Ce sunt acestea?, întrebă domnișoara Dorothy

De fapt erau nenumărați viermi albi care ieșeau din pământ și se târau la suprafață în cantitate atât de mare, încât pământul părea acoperit de mici vălurele albe.

-Închipuiți-vă, domnilor, cum ne-am speriat când am simțit atingerea rece a acestora!, spuse îngroziță domnișoara Jane Normans. Dezgustătoare creaturi!

-Ia te uită!, exclamă domnul Saint-Berain extrem de vesel. Dar astea sunt râme! Și într-adevăr erau râme, fiincă domnul nostru se pricepea în privința aceasta, nu glumă.

Tocmai se aplecase să-și facă o provizie serioasă, când bucătarul Hussein începu să strige:

-Tu nu nevoie de ele. Ele multe pe drum, ele rele, crescut peste tot. Nu pot face provizii.

-Iată un lucru care ne făgăduiește nopți plăcute, zise domnul Carter.

Și beduinii aceștia cum se vor împăca ei cu legiunile acestea de viermi. Nu apucă se termine că aude din gura aceluiaș Hussein:

-Ei, mâncat, musiu. Asta bun este.

Cei prezenți ridicară mirați din umeri și se instalară liniștiți în corturile lor. Dimineața sosi repede și porniră la drum fără ezitare. Au mai avut loc o serie de evenimente neplăcute, unele chiar amuzante, însă pe data de 29 iunie, în ziua praznicului Sfinților Petru și Pavel, arheologii noștri au ajuns în zona Qumran.

Neavând gusturile simple ale celor din zonă temerarii noștri porniră să-și instaleze corturile, când Ibrahim veni să-i spună domnișoarei Dorothy că o tânără mulatră, sluga unui crescător de cămile, plecat pentru moment, le oferea ospitalitate într-o casă foarte curată și mobilată, lucru de necrezut. De fapt era un cort cu mai multe camere, împrejmuit de un gard.

-Tu plătești, adăugă Ibrahim.

Domnișoara Dorothy acceptă invitația, iar cele trei domnișoare au fost conduse cu alai la noua lor locuință. Servitoarea aștepta în picioare lângă un palmier foarte înalt. Era o fetiță nu prea înaltă, de vreo cincisprezece ani, deloc urâțică.

Cum n-are îmbrăcăminte decât o simplă haină dintr-o pânză neagră, semăna cu o frumoasă statuie de marmură neagră. Pentru moment această copilă era preocupată să culeagă ceva de pe tulpina acelui palmier.

-Adună omizi, pe care le va goli, le va usca și-nu țipați- va face sosuri, spuse doctorul Valone, care, se pare că este foarte priceput în bucătăria acestora. Sunt omizi comestibile, și se pare că au un gust foarte plăcut.

Zărindu-i, tânăra mulatră le ieși în întâmpinare.

-Eu, spuse ea într-o engleză stricată, crescut în școală englezească și servit femeie albă, soție de ofițer. Eu întors în Qumran și prizonieră în mare bătălie. Știu fac patul ca albii. Tu mulțumită. Pe când vorbea, o luă cu drăgălășenie de mână pe domnișoara Emma, conducându-o în cort. Celelate două le-au urmat, ceilalți retrăgându-se, fericiți de confortul asigurat celor trei domnișoare. Dar ceasul somnului nu sunase încă, nici pentru ele și nici pentru ceilalți.

Nici nu trecu bine o jumătate de oră, când domnișoara Dorothy strigă după ajutor. Ibrahim urmat de ceilalți au alergat îndată cu torțele aprinse și în lumina acestora descoperi un spectacol neașteptat.

Întinsă la pământ, lângă pragul cortului, zăcea mica mulatră. Spatele ei îi era plin de dungi roșii. Biata fată plângea de-ți rupea inima. În fața ei, acoperindu-o cu trupul, domnițoara Normăns- care era absolut superbă când era furioasă- ținea la respect un domn furios, care, la doi metri mai încolo, țipa îngrozitor de tare și mai ținea în mână bâta plină de sânge. Înfuriat din cale afară tânărul Ibrahim l-a pus la respect pe distinsul domn, aplicându-i o corecție și vorbindu-i ceva în limba arabă.

S-au cerut explicații.

-Tocmai când ne așezam mai confortabil în pat și mica Moli- numele micuței- ne făcea vânt cu un evantai, a sosit bruta aceasta. Dând cu ochii de noi se înfurie, o târăște afară pe biata copilă trăgându-o de păr și începe să o lovească fără milă.

Arabul încearcă să țipe, dar Ibrahim îi aplică o mică corecție.

-Zice că este proprietatea lui și că Englezii n-au ce căuta pe acest pământ. Ba mai zice că și fata este proprietatea lui.

-Frumoase moravuri mai au și evreii ăștia zise doctorul Valone, care luându-și trusa medicală, încercă să-i ostoiască durerile copilei, ungându-i rănile cu o alifie.

-Nu-i evreu ci arab, zise Ibrahim.

-Parcă englezii sau francezii nu lovesc femeile, afirmă Saint-Berain, care găsi ușor explicația situației.

Domnul Poncin, care privea ingrijorat această scenă îi zise arabului:

-Ea va merge cu noi.

Ibrahim îi traduse, iar arabul auzind ripostă.

-A cumpărat-o cu bani zise Ibrahim. Zice că el trăiește pe teritoriul Iordaniei nu în ticăloasa de Anglie.

-Spunei că-i cumpăr fata, zise domnul Poncin. Îi ofer un măgar, o pușcă și cincizeci de lire.

-Văzând că este vorba de afaceri, arabul lăsă bâta din mână, se înveseli și încercă să negocieze. În sfârșit, pentru a face pace i se oferi bătăușului o pușcă veche, un măgar destul de bătrân și puturos și o sută de lire.

-Acum nu mai aparții nimănui, ești liberă. Dacă vrei poți rămâne cu noi.

-Îți ofer eu servici în slujba mea, zise domnișoara Dorothy. La întoarcere în Anglia te voi duce să termini studiile.

Tânăra copilă începu să plângă, în timp ce domnișoara Emma îi aduse haine să o îmbrace.

După tot acest incident neplăcut, s-au retras cu toții în corturile amplasate la marginea Qumranului, așteptând să vină dimineața pentru a merge la situl arheologic unde pregătirile făcute de Lord George Edward, erau în toi. Pe un teritoriu măcinat de atâtea conflicte nimeni nu-și putea găsi liniștea. Dar cercetătorii noștri, protejați de Ibrahim și oamenii lui, începură pe data de 1 iulie săpăturile arheologice.

DE VORBĂ CU ARON CHORIN

De oriunde ai intra pe strada Ben Yahuda, impresia este aceeaşi. Nu ştii ce este mai stupid pentru cei care vin în vechiul oraș Ierusalim: numele dat micii şi hârbuitei artere din cartierul evreiesc al oraşului sau starea scandaloasă a clădirilor care o deschid.

O sută de metri de ciment ieftin, două trotuare înghesuite și insalubre, în care abia își fac loc câțiva stâlpi de iluminat, bulhacuri în anotimpul ploios și mult praf în perioada toridă, opt clădiri burdușite una-ntr-alta, două monumente istorice abandonate și singura Sinagogă. Strada Ben Yahuda este astăzi un colț parcă uitat de toți, însă un loc care poate spune destule povești.

La ambele ei capete, stranii ruine, cândva vajnice şi splendide imobile, stau încă în picioare. Dovada nepăsării, inculturii şi lipsei de respect pentru trecut. Poate şi a dorinţelor, prost refulate, de a anula trecutul iudaic al Ierusalimului, al unei comunităţi care a convieţuit cinstit cu majoritatea şi care a trecut demn printr-o grea perioadă de pribegie.

Dar dacă ajungeţi pe cea mai veche stradă pietonală, Ben Yahuda, nu trebuie să rataţi să mâncaţi aici falafel, chiftele de pastă de pui prăjit servit cu pâine şi salată. Gustoase sunt şi kebab, tocăniţa tradiţională numită tshulnt, burekas - plăcintele umplute cu brânză şi spanac. Peştele Gefilte, un preparat din peste prăjit a cărui reţetă a fost adusă în Israel de evreii est-europeni, este un preparat apsolut fabulos. Toatea cestea se găsesc într-un mic restaurant, ingresuit și el ca toate celelalte clădiri.

Vis-a-vis de aceasta se află o casă care-ți creează impresia că este abandonată – Casa Alleon. Casa Alleon este un unicat al arhitecturii sfârşitului de secol XIX şi un model inedit de moştenire culturală evreiască. E vorba despre o construcţie compusă din demisol, mezanin, etaj şi mansardă, într-un stil eclectic, cu faţadă din piatră masivă, având două faţade principale, una spre interior, iar alta spre strada Ben Yahuda. Ferestrele sunt tăiate simplu, în stil victorian britanic, feroneria nu cunoaşte migăloasele lucrături ale sfârşitului de secol XIX şi, ceea ce o face unică, clădirea Alleon dispune de un balcon de colţ în cel mai vizibil stil veneţian. O coloană elenă completează acest colţ. Piatra care acoperă faţadele dau impresia unei construcţii greoaie, gotice, iar deschiderile largi spre exterior sunt mai specifice modelului britanic de locuire. O frumoasă şi mică grădină, în stil englezesc, împrejmuită cu ziduri scunde, de piatră, se regăsea înspre faţada din interiorul curţii.

Dispunerea interioară asigura un număr important de camere, în jur de 40, fără însă a beneficia de un salon mare de primire. Proprietarul,

nimeni altul decât Aron Chorin, deşi foarte bogat, era puţin interesat de invitaţiile şi reuniunile mondene şi era mai preocupat de buna lui dispoziţie şi, mai ales, de posibilităţile de a înmagazina colecţiile adunate în lungile şi epuizantele excursii pe care le făcea.

La uşa din faţa casei exista un mic clopoţel, care ţinea locul unei sonerii, astfel că tănărului Mere i-a fost uşor să anunţe prezenţa unor vizitatori. A fost nevoie de mai multe intervenţii din partea tânărului, pentru ca în sfârşit, un majordon, mai puţin elegant să-şi facă apariţia. Era un tinerel de vreo douăzeci şi cinci de ani, mic de statură şi tare firav.

-Domnul Aron Chorin vă aşteaptă, zise foarte încet majordonul. Poftiţi, intraţi aici şi faceţivă comozi. Domnul rabin Aron va sosi de îndată.

-Mulţumim, spuse profesorul Daniel, dar nu apucă să mai intrebe nimic, deoarece tânărul a şi dispărut.

-Foarte ciudaţi sunt aceşti evrei domnule profesor, zise zâmbind Mere.

-Dar nu este evreu, se auzi vocea rabinului Aron Chorin. L-am găsit în Praga, cerşind pe o stradă. Mi s-a făcut milă de el şi l-am luat cu mine. Este foarte supus şi înţelegătot. De altfel, cehii nici nu vorbesc prea mult, lucru care m-a atras la acest tânăr. Mă urmează peste tot şi primeşte, pe lângă hrană şi cele necesare şi o mică simbrie.

-Impresionant oraş, încercă tânărul Mere să schimbe subiectul, puţin stânjenitor pentru el.

-Este un oraş fabulos. Situat pe un promontoriu de stâncă în Munţii Iudeii, între Marea Mediterană şi Marea Moartă, Ierusalimul, cu o zbuciumată istorie veche de cinci milenii, oraşul fiind distrus de două ori, asediat de douăzeci şi trei de ori, atacat de cincizeci şi două de ori şi de patruzeci şi patru de ori capturat sau recapturat. Ierusalimul, numit în lunga sa istorie Oraşul de Aur, Oraşul Sfânt, Ţara lui Israel, Oraşul lui David sau Oraşul Păcii, este şi un oraş al neînţelegerilor, palestinienii revendică partea estică a Ierusalimului, pe care îl doresc capitala viitorului lor stat independent, în timp ce Israelul îl consideră capitala sa unică şi indivizibilă pentru eternitate. Pentru evrei este epicecentrul naţional şi spiritual şi întrupare a tărâmului făgăduinţei, locul unde Avraam a vrut să-l sacrifice pe Isaac, al gloriei lui David şi a Templului lui Solomon. Pentru creştini este oraşul lui Iisus, al ultimelor lui zile pe pământ, al Cinei de Taină, al crucificării şi Învierii. Pentru arabi este al treilea loc sfânt, după Mecca şi Medina, unde Mahomed s-a înălţat la cer.

-Este un oraş unde secolul I şi secolul XXI stau chiar alături, interveni profesorul Daniel cu locuri sfinte, monumente istorice şi vechi cartiere pitoreşti, Ierusalimul este şi un oraş modern, partea modernă

întinzându-se spre nord, vest şi sud, în afata zidurilor cetăţii vechi ridicate în secolul al XVI-lea, în timpul domniei sultanului Suleiman Magnificul.

-Trebuie să recunoaștem că Ierusalimul este un oraş eterogen, cu peste o jumătate de milion de evrei, cea mai mare parte din vestul oraşului şi în cartierul evreiesc din Oraşul Vechi, şi aproximativ 220 de mii de arabi care trăiesc şi ei în Oraşul Vechi, sau cetatea veche, care, deşi este tradiţional împărţit în patru zone: iudaică, creştină, armeană şi musulmană, este totuşi majoritar locuită de populaţia arabă musulmană. Dar, iertați-mă, să luăm loc în acest salon.

Rabinul Aron Chorin, se așează comod într-un fotoliu, luă un mic clopoțel și nici nu zăngăni bine că tănărul și apăru.

-Vă rog domnule, cu ce vă pot fi de folos, întrebă politicos tânărul majordom.

-Adune, fii drăguț, câte un ceai. Dar să fie ceai din acesta evreesc, nu adus din Europa.

Profesorul Daniel și domnul Mere s-au așezat confortabil pe o canapea, ce era acoperită cu o blană, probabil blană de cămilă.

-Domnule Daniel, zise rabinul, nu trebuie să uitaţi însă de Shabbat, ziua de sâmbătă destinată odihnei săptămânale, instituită de religia iudaică. De vineri, de la ora 16, până sâmbătă, la ora 19, nu circulă niciun mijloc de transport în comun şi nu sunt deschise magazinele sau restaurantele şi timpul parcă se opreşte în loc. Pentru aceasta, știind ce gânduri vă poartă pe aici, mâine o să vă însoțesc într-un tur al orașului, sperând să opțineți informațiile de care aveți atâta nevoie. Astăzi vă recomand să faceți un tur pe la câteva dintre muzeele noastre. V-aș recomana, pentru început să mergeți la Muzeul Holocaustului Yad Vashem care sete situat într-o pădure de pini, pe un deal liniştit. Este cel mai important muzeu dedicat Holocaustului, exterminării în masă a evreilor în timpul celui de-al Dolilea Război Mondial, care prezintă în detaliu soarta evreilor, în cea mai întunecată perioadă a istoriei lor.

Expoziţii cu teme diverse şi mărturii ale supravieţuitorilor arată viaţa evreilor în ghetouri şi lagăre de exterminare, rezistenţa evreiască sau imigraţia clandestină în Palestina.

În Sala Numelor se păstrează numele milioanelor de victime, în Muzeul de Artă sunt lucrări realizate de deţinuţii din lagărele de concentrare sau de supravieţuitori, iar Memorialul Copiilor este dedicat celor 1.5 milioane de copii care şi-au pierdut viaţa în Holocaust.

Muzeul arheologic Rockefeller este unul dintre cele mai mari şi mai impresionante muzee arheologice din Israel, fondat în anii treizeci ai secolului trecut de britanici, cu contribuţia generoasă a milionarului

american, pentru a adăposti cea mai mare parte a antichităţilor descoperite în situri arheologice în perioada Mandatului Britanic dintre 1920 şi 1948.

Turnul lui David este Muzeul de Istorie a Ierusalimului care prezintă peste trei milenii de istorie a poporului evreu, Muzeul Centrului Menchem Begin este dedicat eroului eliberării Israelului şi al fondării statului modern, iar Muzeul Psalmilor este unul dintre cele mai originale şi ciudate muzee din lume. Artistul Moshe Tzvi Berger a pictat interpretările majorităţii psalmilor din Vechiul Testament, creând o colecţie de pictură unică în lume pe care nu trebuie să o rataţi.

Vechi de milenii, locurile sfinte ale Ierusalimului imprimă ritmul vieţii în comunităţile religioase, guvernate de propriile semnificaţii şi de rugăciune, şi surprind sau doar provoacă emoţie şirurilor nesfârşite de turişti care vin din toate colţurile lumii şi vor să vadă totul indiferent de semnificaţia spirituală a vestigiilor istorice.

În centrul oraşului se înalţă Muntele Templului, unul dintre cele mai importante locuri religioase din Vechiul Oraş al Ierusalimului pentru cel puţin cinci religii: iudaism, islam, creştinism şi pentru cultele politesiste ievusit canaanean şi roman.

Pe Muntele Templului, denumit de evrei Har Habait şi de musulmani sanctuarul Haram al Sharif, se află Zidul de Apus, sau Zidul Plângerii, vechi de două milenii, un vestigiu al zidului construit de regele Irod pentru a înconjura curtea Templului iudeu. A devenit loc principal de pelerinaj pentru evrei în timpul ocupaţiei otomane, evreii deplângând distrugerea templului care, mai mult de un mileniu, a fost centrul religios, spiritual şi cultural.

După ce în 1967 Oraşul Vechi a fost ocupat de armata israeliană şi a intrat sub controlul Israelului, autorităţile au dispus dărâmarea cartierului marocan din vecinătate şi, în faţa Zidului, s-a creat o mare esplanadă. Aici se adună credincioşii evrei zilnic pentru rugăciune, cu ocazia sărbătorilor cultului mozaic sau pentru ceremoniile de Bar Mitzvah. Zidul este şi loc de reculegere pentru oaspeţii statului Israel şi punct de atracţie pentru sute de mii de turişti de toate confesiunile.

Piaţa din faţa Zidului este împărţită de un gard - în stânga o parte mai mare pentru bărbaţi şi în dreapta una mai mica pentru femei. Accesul la Zid este liber, dar capul trebuie să fie acoperit, iar îmbrăcămintea şi comportamentul trebuie să fie adecvate.

Toţi vor să ajungă aici pentru a spune o rugăciune şi pentru a lăsa un bileţel în crăpăturile zidului. De două ori pe an, toate bileţelele sunt scoase şi arse într-un cimitir evreiesc şi se spune că rugăciunile făcute la zid sunt îndeplinite.

Arabii se referă la zid cu termenul Al Buraq al Sharif şi cred că aici ar fi fost locul unde Mohamed şi-a legat armăsarul sau animalul fantastic înaripat, Buraq, înainte de a se ridica la cer.

În complexul religios de pe Muntele Templului, în apropierea Zidului venerat de evrei, este şi Moscheea Al-Aqsa, cea mai mare moschee din Ierusalim care poate găzdui în interior şi în jurul templului peste 5000 de persoane.

Este un loc sfânt al islamului, construită de omeiazi, pe locul unde se crede că ar fi fost ruinele templului evreiesc distrus de romani. A fost terminată în anul 710, distrusă de mai multe ori de cutremure şi reconstruită de cel puţin cinci ori, ultima dată în 1035.

Lângă Al-Aqsa este sanctuarul Domul Stâncii, cea mai veche construcţie islamică funcţională din lume, construit la sfârşitul secolului VII de califul Abd al-Malik. În direcţia pietrei peste care s-a ridicat domul se stabilise în trecut pentru musulmani prima orientare de rugăciune, înainte de a se trece la orientarea către Mecca.

Nu de puţine ori apar conflicte între credincioşii evrei şi arabi, înfierbântate de lozinca militantismului religios islamist „Moscheea al Aqsa e în primejdie!", pentru că grupul iudeilor numit „Credincioşii Muntelui Templului", are planuri de a reconstrui Templul din Ierusalim, exact pe locul moscheii.

Printre străduţele aglomerate şi răsucite ale vechiului Ierusalim se strecoară Via Dolorosa, Drumul Durerii sau Drumul Crucii, care duce de la Mănăstirea Ecce Homo până la Biserica Sfântului Mormânt. Este calea, care potrivit tradiţiei creştine, pe care Mântuitorul a fost dus spre răstignire, începând cu judecarea şi terminând cu înmormântarea.

-Domnule Mere ştiaţi că acest drum al Crucii este parcurs de pelerini încă de la jumătatea secolului al IV-lea, când împăratul Constantin cel Mare a oferit creştinismului libertatea râvnită. Astăzi, pelerinii şi turiştii parcurg cei cinci sute de metri pe străduţe înguste printre tarabele comercianţilor.

-Dar domnule porofesor ce sunt aceste semne?

-Domnule Mere trebuie să vă spun că sunt paisprezece staţii ale crucii, fiecare comemorând un moment semnificativ.

Fiecare staţie este marcată cu cifre romane pe o placă. Prima staţie este locul unde Pilat l-a comndamnat la moarte pe Mântuitor, a doua marchează momentul în care i s-a dat crucea lui Iisus.

Apoi, drumul formează un arc numit Ecce Homo, care se traduce „iată omul", unde Pilat l-a arătat pe Iisus mulţimii. A treia staţie este locul unde Iisus a căzut prima dată sub greutatea crucii, a patra este locul întâlnirii între Maria şi fiul ei, la a cincea, unde mâna Lui Iisus este

imprimată pe un perete, Simon a fost forţat de către soldaţii romani să îl ajute pe Mântuitor să ducă crucea. La a şasea chipul lui Iisus a fost şters de sudoare, la a şaptea a fost a doua cădere a Mântuitorului, la a opta Iisus le-a consolat pe bocitoare, iar la a noua Iisus a căzut a treia oară.

Ultimele cinci staţii sunt în interiorul Bisericii Sfântului Mormânt, numită şi Biserica Sfintei Învieri.

Prima biserică ridicată pe acest loc a fost arsă de persani în anul 614, reconstruită apoi de Modestus, distrusă de califul Al-Hakim Bi-Amr în 1009, reconstruită de cruciaţi în secolul al XII-lea şi apoi de mai multe ori renovată.

-Să înțeleg că este Golgota, locul venerat de creştini ca fiind dealul unde a fost crucificat, înmormântat şi unde a înviat Iisus.

-Sigur că da. Astăzi, biserica este catedrala Patriarhiei Ortodoxe Grecești a Ierusalimului şi aici se țin slujbe religioase de bisericile ortodoxe răsăritene, bisericile ortodoxe orientale și de cea romano-catolică.

Cu ocazia Paştelui ortodox, credincioşii se bucură de minunea Sfintei Lumini, un eveniment care se petrece în Sâmbăta Mare, considerat de creştini ca fiind cel mai vechi miracol atestat anual. Deşi a fost descrisă în mai multe scrieri începând cu secolul al IV-lea, minunea a început să fie documentată sistematic începând cu 1106, când a fost menţionată în scrierile călugărului rus Daniel.

În zorii celei de a doua zi profesorul Daniel și domnul Mere, însoțiți de rabinul Aron Chorin, au plecat să viziteze locurile biblice din Ierusalimul de est. Prima oprire au făcut-o la Muntele Măslinilor.

-Practic cea mai sudică parte a lanţului deluros al Iudeei centrale, zise rabinul. Se îndreaptă către Valea Iordanului la est şi către Mediterană la vest.

-Este o vedere superbă asupra oraşului, se minună tânărul Mere.

-Este adevărat, zise mândru rabinul, arătând cu mâna dreaptă. Priviți cum se zăresc falnicele ziduri ale Ierusalimului, văile Chedron şi Hinom, Poarta de aur, Muntele Moria, Muntele Templului și Muntele Sion.

-La ce altitudine ne aflăm aici, domnule Aron?

-Aproape opt sute de metri domnule profesor. Dincolo de acest deal este Muntele Măslinilor este un alt loc biblic, drumul de la Ierihon la Ierusalim trecea peste acest deal. La baza muntelui este Grădina Ghetsimani, cea mai renumită grădină din Ţară Sfântă, aşezată în partea opusă Muntelui Templului, la est de Pârâul Chedron, Pârâul Cedrilor sau Valea lui Iosafat. Pe versantul estic al Muntelui Măslinilor este Betania. Tot pe Muntele Măslinilor este un vechi cimitir iudaic şi unde mulţi evrei doresc să fie înmormântaţi.

-De aici mergem la o mică grotă naturală, zise Aron Chorin, numită Minele lui Solomon, fosta mină în perioada celui de-al Doilea Templu, locul pe unde se zice că regele Zedechia a fugit de babilonieni, apoi vom vizita Cetatea lui David - unul dintre primele locuri ridicate în Ierusalim - unde se poate vizita cartierul regal şi tunelul lui Iezechia.

-Este adevărat că în perioada numită al celui de-al Doilea Templu, mormintele erau săpate în piatră, şi zidite apoi, în afara zidurilor oraşului Ierusalim?

- Cele mai de seamă morminte erau în Valea Cedrilor, foarte aproape de zidurile oraşului, altele se aflau la o distanţă de de mai mulţi kilometri. Se pot vizita mormintele regilor descendenţi din Iuda, Mormântul lui Benei Hezir, Mormântul lui Zechariah, Mormântul Regelui David şi Mormintele Regilor. Pe Valea Chedronului este Mormântul lui Absalom, fiul rebel al regelui David, care a trăit cu aproape o mie de ani mai înainte de Iisus, numit şi Stâlpul lui Absalom, un monument funerar înconjurat de alte câteva mii de morminte.

Toate aceste informații erau notate minuțios de profesorul Daniel în jurnalul său de călătorii, fără a omite nici cel mai mic detaliu. Ba mai mult, parcă era un arhitect desăvârșit, făcea tot timpul schițe pe care punea măsurători. De multe ori lua câte o mână de țărână pe care o mirosea, o pipăia și scria în carnețel tot felul de formule și calcule. Până și tânărul chimist Mere se minuna de dibăcia și perseverența arheologului nostru.

-Călătoria noastră este pe sfârșite domnule Mere, de aceea mâine în zori ne vom îndrepta spre situl arheologic de la Marea Moartă, unde ne vom întâlni cu membrii echipei de cercetători. De aici ne vom întoarce în Anglia impreună cu domnișoara Dorothy și domnul Howard Carter, pentru a pune cap la cap toate informațiile culese. Dumneata tinere inginer îți vei dovedi talentul de chimist într-un laborator celebru pe care ni-l va pune la dispoziție domnul George Edward.

DE LA IERUSALIM LA QUMRAN

După două săptămâni de cercetare, profesorul Daniel însoțit de tânărul Cyprian Mere ridicară tabăra la cinci dimineața și coloana pornește la drum. Povara de pe un măgar bolnav a fost luată, iar baloturile pe care le purta au fost împărțite pe spinările celorlalți. Drumul continuă să fie bun și ușor. Dacă nu ar fi fost culoarea populației din zonă și sărăcia priveliștii, și-ar putea închipui că nu au părăsit Anglia.

Peisajul este puțin cam dezolant. Străbătură un ținut neted, sau mai puțin accidentat, uneori cu mici înnălțimi la orizont spre nord. Cât vezi cu ochii nu zărești decât o vegetație pipernicită, amestec de mărăciniș și de graminee. Din loc în loc, câte un pâlc de copaci plăpânzi din cauza deselor incendii. Cât despre beduini, ei ne privesc trecând cu simpatie și par a fi inofensivi.

În seara aceea au poposit lângă un mic sătuc, unde a fost ridicată tabăra. La momentrul potrivit, profesorul Daniel a intrat în cortul său, cu scopul firesc de a se odihni. Însă are parte de o mică surpriză pe cât de neplăcută, pe atât de amuzantă. Înnăuntru dădu de tânărul Cyprien Mere, îmbrăcat numai în cămașă și izmene. Hainele îi zac aruncate mai peste tot. Așternutul e gata. La prima vedere, pare sigur că Mere intenționează să se culce. Profesorul se oprește în pragul cortului și-și privește oaspetele neașteptat.

Tânărul Mere nu pare mirat văzându-l pe profesorul Daniel. De fapt acest tânăr nu este niciodată mirat. E foarte ocupat, se agită, scotocește pretutindeni, până și în lada profesorului pe care a deschis-o și al cărui conținut la împrăștiat pe jos. Dar nu descoperă ce dorește și asta îl scoate din sărite. Se întoarce spre profesor și, fără să pară deloc mirat că îl vede, îi declară cu tonul cel mai convins:

-Nu pot suporta oamenii distrați. Sunt groaznici.

-Groaznici! Dar ce ți s-a întâmplat domnule Mere?

-Închipuiți-vă că nu-mi găsesc pijamaua. Fac prinsoare că unul dintre hamali a uitat-o la ultimul popas. Frumos nu?

-Dacă n-o fi în lada dumitale.

-În....

-Fiincă lada asta este a mea, dragă prietene, ba chiar și cortul acesta ospitalier și patul neprihănit sunt tot ale mele.

Cyprian Mere rostogolește niște ochi mari. Deodată constată că a greșit și adunându-și în grabă hainele împrăștiate și o șterge cerându-și întruna iertare. Profesorul se așează pe pat și se prăpădi de râs. Ce ființă plăcută.

A doua zi, tocmai când se așeza să servească micul dejun, profesorul Daniel observă că era urmărit de un grup de negri, care purtau pe capete un fel de turbane. Căpitanul convoiului, Amir, un arab stabilit în Ierusalim le porunci oamenilor lui să-i fugărească. Aceștia se împrăștiară, dar se iviră iar, curând.

Ikram, un soldat trimis în recunoaștere de căpitanul Amir, aduce de știre că acei zișii negri, în număr de zece, sunt niște negustori beduini care nu au nici un gând dușmănos.

-Strânge-ți tacâmurile de argint, recomandă tânărul Mere, râzând.

-Chemați-i, ordonă căpitanul.

Cei zece beduini au fost aduși. Unii erau așa numiții *nunu* sau cunoscători de multe meserii: olari, giuvaiergii, împletitori de coșuri, meșteri în lucratul obiectelor de lemn sau de fier. Alții se ocupau cu vinderea armelor. Binențeles că s-a făcut un schimb de mărfuri, iar cele două caravane, având drum comun s-au alăturat una alteia, continuându-și drumul.

Seara a venit repede, iar corturile au fost ridicate. După cină, după obiceiul lor beduinii s-au strâns în jurul cortului și au început să cânte cele mai frumoase cântece, în cinstea prieteniei noastre. Trubadurii aceștia ai lumii muzicale erau doi la număr. Primul își ținea în mână chitara, un instrument destul de primitiv, dar destul de practic pentru acești pelerini. Celălalt, un bătrân cu ochii atinși de oftalmie, cum se întâmplă adeseori pe aici, era înarmat cu un fel de flaut. De fapt era o simplă bucată de trestie având la fiecare capăt câte o mică tiugă.

Concertul începu. Unul dintre cei zece, pe nume Abdulah, îmbrăcat într-o haină neagră lungă până în pământ (numită „thobe"), încălțat în sandale și cu o ghutra în carouri albe și roșii înfășurată pe cap începu să danseze. Chitaristul era și solistul vocal. În timp ce ciupea chitara scotea și niște strigăte guturale care aveau pretenția, sau cel puțin așa bănuiesc, să fie un cânt adresat vreunei divinități, sau poate soarelui, lunii sau stelelor.

Zvârcolirile unuia, urletele celuilalt, sunetele ciudate pe care cei doi virtuoși le scoteau din instrumentele lor avură darul să-i stârnească pe conducătorii măgarilor. Ei își lăsară meiul, orezul și porumbul și organizară un balet cu totul neobișnuit.

Îndemnați de exemplul lor, unii apucară tingingirile și căldările și începură să bată în ele cu lingurile și cu furculițele. Domnul Daniel sparge o farfurie de atâta lovit, iar tânărul Mere dansa cu frenezie pe ritmurile sterile ale acestei melodii.

Dar orice glumă, oricât de bună are și un sfârșit. După treizeci de minute de tărăboi, au trebuit să se oprească, istoviți. Domnului Daniel îi curgeau lacrimile de atâta râs. Și fiindcă trebuia să plece devreme, toți s-au

retras în corturile lor. Tânărul Cyprien Mere avea cortul instalat lângă cortul domnului Daniel. Și pentru că nu putea dormi ieși să ia puțin aer. Fără voia lui ascultă o discuție dintre profesorul Daniel și conducătorul caravanei, căpitanul Amir.

-Când s-au întâmplat aceste lucruri căpitane Amir.

-Păi după afacerea Agenor...

- Agenor? Numele acesta îmi spune ceva, zise profesorul Daniel, dar nu știu ce. Parcă îmi tot răscolește amintirile.

-Eram angajat în expediția lui, continuă căpitanul Amir, când niște englezi au venit și au tras în noi.

-Și de ce au tras? Întrebă curios profesorul.

-Pentru că domnul căpitan Agenor se răzvrătise, pentru că jefuia și ucidea.

-E adevărat asta?

-Foarte adevărat: satele erau arse. Bieții negri, femeile și copilașii, erau uciși...

-Și cel care poruncea atrocitățile astea era căpitanul Agenor?

-Nu, răspunse Amir. Pe el nu-l vedeai niciodată. El nu mai ieșea din cort, după sosirea unui alt englez. Acesta ne dădea ordine, în numele căpitanului.

În clipa aceea, un zgomot venit din împrejurimi întrerupse discuția celor doi. Cyprian Mere intră în cortul său. Dar la urma urmei el uricum nu înțelegea discuția celor doi, nu prezenta interes pentru el. Dar liniștea profundă făcu să audă mai departe o frântură din acesată discuție.

-Apoi, continuă Amir, am rătăcit din sat în sat și am ajuns la Niger. Am mers în sus cu o pirogă furată și am ajuns în sfârșit, la Tombu, tocmai când intrau francezii acolo. Îmi trebuiseră aproape cinci ani pentru călătoria asta. Aici m-am angajat tiralior, iar când am fost eliberat am venit la rudele mele din Iordania.

Un alt zgomot puse capăt discuției celor doi. Noaptea a trecut fără eveniment, iar dimineața i-a prins pe profesorul Daniel meditând la cele discutate cu Amir. Pregătirile s-au făcut repede și caravana s-a urnit din loc. Pe drum căpitanul Amir se alătură profesorului Daniel și tânărului Mere.

-Este o dimineață fumoasă domnilor.

-Așa este domnule căpitan, numai că sunt măcinat de niște gânduri.

-Nu vă faceți griji, zona aceasta este liniștită. Mai mergem câteva ore apoi o să ajungem într-un mic sat de beduini. De fapt aceștia se ocupă cu comerțul de cămile. Ne vom opri aici pentru a înnopta, Apoi m-ai mergem încă o zi și ajungem la Qumran.

-Prea bine domnule. Abia aștept să ajungem, deoarece sunt foarte obosit.

La începutul lunii iulie caravana condusă de căpitanul Amir intra în sărăcăciosul sat de beduini. Am putea spune că ar fi fost un sat ca toate satele din acele ținuturi, numai că acesta avea o căpetenie tânără, deosebit de amabilă. El se năpustește în întâmpinarea caravanei, cu o mână pe inimă făcându-le acestora o mie de declarații de prietenie. Drept răspuns al amabilității profesorul Daniel îi oferă acestuia bulgări de sare, două puști și două brice.

Odată tabăra instalată și masa servită fiecare a fost făsat să-și facă tabietul. Căpitanul Amir foarte amabil începu să ne povestească întâmplări de pe vremea în care se afla în Africa.

- Timbo, începu acesta să povestească, cea mai importantă așezare pe care o străbătusem, era împrejmuită de *tata*, adică un zid de pământ în dosul căruia e ridicată o schelă de lemn folosită drept drum de pază. În realitate erau trei sate, despărțite unul de altul prin mari spații cultivate. Pe aceste spații animalele domestica hoinăresc libere. În fiecare dintre aceste sate există o mică piață zilnică.

O colibă din patru e neocupată, sărăcia fiind la cel mai ridicat nivel. Am văzut copii, cei mai mulți dintre ei slabi ca niște schelete. Cât despre femei, ele erau cochete. Purtau un fel de șorț albastru cu dungi albe, partea de sus a corpului fiindu-le acoperită cu o bucată de pânză albă, sau stambă înflorită, din metal, susținute cu lănțișoare de argint, încrucișate pe deasupra capului; gâtul, incheietura brațelor și gleznelor și le împodobeau cu brățări și coliere din coral sau din mărgele.

Aproape toate poartă niște coafuri în formă de cască, Unele au tâmplele rase și o creastă de păr împodobită cu mărgele de sticlă în creștet. Altele sunt complut rase. Cele mai elegante își fac un cap ca de clovn: smoc de păr ascuțit și două largi bucle laterale.

În acest moment Cyprien Mere începu să râdă atât de tare, astfel încât toți cei prezenți porni a râde. Părea a fi ceva comic, numai că profesorul Daniel, pentru a-i opri din acest râs, găsește o expicație:

-Se pare că, după felul în care își aranjează cuafura, se poate recunoaște din ce trib fac parte.

-Ave-ți mare dreptate domnule, continuă Amir. Dar să vă spun cum se poartă bărbații. Sunt îmbrăcați cu nădragi, cămăși albe sau șorturi specifice. Țestele și le împodobesc cu cele mai diverse soiuri de pălării, de la fesuri cu ciucuri lungi până la pălării de paie, trecând prin tichia gătită cu tinichele sau cu petice de stofă colorată. Ca să se salute, ei își lovesc coapsa cu palma cinci minute la rând și rostesc întruna cuvântul *dagare.*

-Asta-i bună! Dacă se întâlnesc cu mai multe persoane înseamnă că pierd jumătate de zi numai să se salute, zise tânărul Mere care nu se mai putea opri din râs.

-Domnilor, zise profesorul Daniel, permite-ți-mi să mă retrag. Mâine avem drum lung și sper să ajungem cu bine la Qumran.

-Aveți dreptate, zise tânărul Mere. Atunci vă urez tuturor o noapte liniștită și odihnitoare.

La ora 6 dimineața părăsi acest mic sat, călătoria continuând întreaga zăfără nicio greutate specială și după orarul obișnuit. Drumul se transformă treptat într-o simplă potecă. Merg puțin și iar sunt părtași la o altă schimbare: terenul devine acum accidentat. Unde te uiți, numai urcușuri și coborâșuri. Au trebuit să urce mai întâi o colină destul de înaltă, pe care a trebuit apoi s-o coboare. După colină urmează o câmpie, apoi un nou urcuș până ajung la marginea Qumranului.

-În mintea mea se tot conturează o întrebare, zise tânărul Mere. Mă tot întreb ce este Qumranul?

-Răspunsul este simplu domnule, interveni căpitanul Amir. Qumran este nume este foarte vechi. În limba arabă se spune Gumran și este o transliterare de la Gomora, așa că acest toponim poate fi un document pentru atestarea cetății păcătoase pedepsite de Dumnezeu cu foc din cer.

Qumranul este așezat în colțul de nord-vest al Mării Moarte, în pustiul lui Iuda, la 10 kilometri sud de Ierihon, chiar la poalele lanțului muntos. Între Marea Moartă și munte se ridică un platou de marnă, brăzdat de crevase adânci. Pe un promontoriu de pe acest platou au ales esenienii să construiască sediul comunității lor. Trăiau în toată zona deșertică a Iordanului și în multe localități din țară, dar aici era centrul de conducere și atelierul lor de producție.

Qumranul este o vilă compusă din câteva camere mari, lungi de aproximativ 8-10 metri și late de aproximativ 4 metri. Destinația acestora poate fi următoarea: (1) sală de mese, unde ei luau masa în comun de două ori pe zi, după ce făceau o baie rituală într-un bazin numit *micvă*; (2) sală de închinare, sau, după unii arheologi, templul de la Qumran, cu orientare vest-est; sau (3) scriptoriu, care avea probabil și etaj, unde se multiplicau sulurile biblice și alte cărți. Această identificare s-a făcut pe baza capetelor de birou descoperite acolo, a călimărilor de bronz și a paletelor folosite pentru amestecarea cernelurilor.

Elementul dominant în această clădire este sistemul de apă, format dintr-un canal care curge de la un capăt la altul al clădirii, din mai multe rezervoare mari de apă și din mai multe *micve* folosite pentru spălări rituale. Acestea ne arată că esenienii erau foarte atenți și scrupuloși în ce privește respectarea curățirii rituale.

Pe lângă aceste încăperi și sisteme, la Qumran exista un atelier de olărit, cu un cuptor de ars ceramică, o bucătărie, grajduri și turnul de veghe, ale cărui ruine domină și astăzi situl.

Așezarea de la Qumran are două faze de existență și se întinde pe o perioadă de aproximativ 200 de ani. Faza 1a și 1b – între anii 140 și 30 î.Hr. Există o întrerupere de aproximativ 30 de ani cauzată de marele cutremur care a distrus construcția în anul 31 î.Hr. Faza 2 începe în anul 4 î.Hr. și se termină în vara anului 68 d.Hr., când așezarea a fost abandonată și ocupată apoi de romani. Pentru o perioadă, clădirea a fost folosită drept cazarmă pentru trupele romane, apoi a fost părăsită și abandonată definitiv până la venirea arheologilor în secolul al XX-lea.

-Dacă-mi permiteți, deoarece constat că dețineți destule informații, v-aș pune o întrebare, poate puierilă: Cine erau locuitorii Qumranului?

-Am să vă răspund, domnule Daniel. Esenienii erau foști preoți de la Templul din Ierusalim care nu au dorit să se compromită cu elenizarea forțată introdusă de Antioh Epifanul și au părăsit Templul. Ei s-au separat complet de Templu și au format o sectă, luându-şi numele de esenieni, care înseamnă „cei pioși”. Fiind oameni bine pregătiți, au continuat să scrie și să producă literatură foarte bogată. Au fost influențați de dualismul persan, fapt observat în numele lor: „fiii luminii”. Lucrarea care îi reprezintă cel mai bine – Războiul dintre fiii luminii și fiii întunericului – constituie filosofia lor de bază.

Printre alte lucrări produse de ei se numără: Documentul Damasc, Manualul de disciplină, Sulul Templului, Regula războiului, Sulul de cupru. S-au găsit foarte multe exemplare din lucrările apocrife și din pseudoepigrafie, dintre care Cartea jubileelor este cel mai bine reprezentată. Nu s-a găsit nicio carte cu caracter secular, ci numai cărți cu conținut religios.

Manuscrisele biblice reprezintă partea cea mai valoroasă a documentelor găsite. Ele sunt în număr de peste 235 de copii, din cele peste 800 câte s-au găsit până în prezent. Dintre acestea, manuscrisele Psalmilor sunt cele mai multe – 37 de exemplare. Urmează apoi Deuteronomul, cu 25 de exemplare, și Isaia, cu 21 de exemplare. Foarte interesant este faptul că aceste cărți sunt și cel mai des citate de autorii Noului Testament. Dintre cărțile biblice lipsesc Estera și Neemia. În prezent, există o lucrare intitulată Biblia de la Qumran, care prezintă, în limba ebraică și engleză, textul biblic descoperit la Qumran. Pe lângă cele două cărți lipsă, textul are anumite părți lipsă, din cauza degradării manuscrisului sau chiar a lipsei unei părți din el.

-Eu nu sunt arheolog, de aceea am mica curiozitate: Care este valoarea manuscriselor de la Qumran?

-Domnule Cyprian Mere, nu trebuie să fii arheolog pentru a vedea care este însemnătatea acestor manuscrise. Manuscrisele de la Qumran au o mare valoare, deoarece ele reprezintă textul biblic care se folosea pe timpul Domnului Hristos. Traducerile moderne se fac după textul ebraic masoretic, care a fost realizat 1 000 de ani mai târziu și căruia i se reproșa că nu mai este fidel. Comparând textul masoretic cu Biblia de Qumran, specialiștii au recunoscut că nu există nicio diferență: în 1000 de ani nu a survenit nicio abatere de la original.

Vestitele suluri au fost găsite în 11 peșteri din apropierea Qumranului; unele sunt în malurile de marnă din jur, pe care era construită așezarea, iar altele sunt în muntele din apropiere, de aceea se numesc și Manuscrisele de la Marea Moartă. Majoritatea peșterilor au fost descoperite de beduini, care erau la concurență cu arheologii: primii erau interesaţi de bani, ultimii – de cercetare științifică. Pe lângă suluri, s-au găsit multe monede, vase de lut în care erau puse sulurile, haine, încălțăminte, ceramică și alte obiecte de uz casnic.

Perioada în care a fost cercetată întreaga zonă şi în care au fost descoperite toate acestea se întinde din anul 1947 până în 1954. Arheologul care s-a ocupat de cercetarea de la Qumran a fost preotul dominican Roland de Vaux, de la École Biblique et Archéologique Française de Jerusalem. Autoritatea iordaniană controla zona și, ori de câte ori venea pe acolo, regele Iordaniei dorea să primească monede, fără să fie interesat de manuscrise.

Primele șapte suluri găsite în peștera nr. 1 sunt astăzi în Muzeul Israelului, într-o clădire specială, numită Chivotul Cărții. Celelalte manuscrise se găsesc tot în Ierusalim, în Muzeul de Arheologie Rockefeller. Ele au fost în custodia a șapte specialiști din toate marile confesiuni. Aceştia le-au studiat și au avut drept de autor asupra lor.

-De aici putem concluziona, zise profesorul Daniel, că aceste manuscrise au demonstrat încă o dată că cele mai mari comori nu sunt cele formate din aur, argint sau diamante, ci cărțile, mai ales cele sfinte. A cumpăra o carte și a o citi este un gest nobil, care te înalță. A te opri asupra Bibliei pentru a o studia zilnic este un privilegiu care te îmbogățește.

-Aveți dreptate domnule, adăugă căpitanul Amir, în timp ce se se uita cu un binoclu. O veste bună este că ne apropiem de destinație. În aproximativ 60 de minute ne vom instala tabăra la Qumran.

La auzul acestei vești Cyprien Mere răsuflă ușurat și pe față i se instală bucuria. În sfârșit avea să vadă un miracol așa cum numea el Marea Moartă.

CABALISTUL YEHUDA ASHLAG

De curând întoarsă din expediția de la Marea Moartă, domnișoara Dorothy ardea de nerăbdare să-l cunoască pe celebrul cabalist Yehuda Ashlag. Avea nevoie de multe informații, de aceea însoțită de tânărul arheolog Howard Carter îi face o vizită neanunțată, acestui celebru evreu.

Ajunși la domiciliul acestuia cei doi își anunță prezența sunând la un mic clopot. Cât ai clipi din ochi apăru un servitor, care ascultându-le dorința îi pofti în curte. Pe o măsuță se aflau câteva cărți, precum și un dosar în care erau mai multe cursuri. Curioasă din fire tânăra noastră ridică dosarul încercând să afle despre ce sunt acele cursuri. Însă nu observă că domnul Yehuda își făcu apariția. Însă și evreu, pășind ca o felină, se opri la câțiva pași de domnișoara Dorothy și-i admira trupul frumos de zeiță. Numai că liniștea a fost întreruptă brusc de domnul Carter, care și el curios își aruncă privirea asupra unor obiecte expuse în curtea gazdei.

-Ochi de arheolog, n-ai ce zice.

-Bună ziua, domnule zise tânăra roșind. Scuza-ți-mi curiozitatea. Vă mărturisesc sincer că, decând sunt implicată în acest proiect al domnului profesor Daniel, sunt foarte curioasă. Nu pot să mă abțin. Unde văd cărți, dosare, hârtii tind să cred că sunt informații pregătite pentru noi.

-Nu vă înșelați deloc frumoasă domnișoară, zise domnul Yehuda, în timp ce galant îi sărută mâna domnișoarei Elizabeth. Apoi întorcându-se spre Carter îi strânse călduros mâna. Acestea chiar sunt pregătite pentru dumneavoastră. Luînd în mână o carte, destul de groasă, coninuă:

De origine predominant evreiască, Cabala înseamnă „tradiţie” şi se presupune că ar conţine înţelesuri ascunse. Asemenea cunoştinţe atât de bine codificate puteau fi găsite în Tora şi în alte texte ebraice vechi cum ar Yezirah şi Zohar. Aceste cărţi, care au precedat Talmudul, reprezentau o compilaţie de legi şi tradiţii evreieşti vechi, scrise pentru prima dată în secolul al V-lea î.Hr. şi concepute cu câteva secole înainte de epoca în care a trăit Iisus.

Potrivit scrierilor din Zohar, „misterele înţelepciunii” i-au fost împărtăşite lui Adam de către Dumnezeu, în timp ce acesta se afla încă în legendara Grădină a Edenului. Dezlegarea acestor secrete vechi le-a fost apoi împărtăşită ,,fiilor” lui Adam, Noe şi Avraam, cu mult înainte ca evreii să fi existat ca popor de sine stătător.

Există însă informaţii că între tradiţiile evreieşti şi misticismul egiptean există o legătură foarte puternică, Cabala nefiind altceva decât o tradiţie orală referitoare la „misterele” antice egiptene transmise din

generaţie în generaţie, începând de la Moise, prin intermediul oamenilor din pătura conducătoare a israeliţilor.

-Domnule Yehuda, interveni domnișoara Dorothy, ideea că secretele antice erau transmise din generaţie în generaţie, din cele mai vechi timpuri, a fost puternic sprijinită de Eliphas Levi. Am găsit într-un document o afirmaţie a acestuia în care spunea că*:* „Există un secret teribil care a întors deja lumea cu susul în jos, după cum arată tradiţiile religioase ale Egiptului care au fost rezumate de Moise în primele capitole ale Genezei din Vechiul Testament".

-Este foarte adevărat domnișoară că ocultistul şi cercetătorul francez al Bibliei din secolul al XIX-lea Eliphas Levi, susţinea despre Cabala că deţine cunoştinţe luate din Sumer de către Avraam, „moştenitorul secretelor lui Enoh şi părintele iniţiaţilor din Israel".

Unele legende spun despre patriarhul biblic Avraam, născut în Sumer şi cunoscut în prima perioadă a existenţei sale ca Avraam, că ar fi avut o tăbliţă a simbolurilor ce reprezentau totalitatea cunoştinţelor omenirii transmise din generaţie în generaţie de la Noe încoace. Cunoscută sumerienilor sub numele de „Tăbliţa Destinului", această tăbliţă a cunoaşterii, numită de primii evrei Cartea lui Raziel, ar fi fost cea care i-ar fi asigurat regelui Solomon uriaşa lui înţelepciune.

-Cercetătorul Gardner, interveni Howard Carter era de părere că cel care poseda Qabala poseda cea mai înaltă expresie a cunoştinţelor cosmice. Pe de altă parte considera cercetătorul că însuşi numele Avram sau Avraam înseamnă, în traducere liberă, «(Cel) care posedă Ram» şi expresia era utilizată în India, Tibet, Egipt şi în lumea celtică a druizilor pentru a desemna o persoană care avea un grad înalt de conştiinţă universală.

-Este vorba despre „Tăbliţa Destinului" de origine sumeriană şi despre care se crede că este identică cu „Tablele Mărturiei" pomenite în Exodul 31:18. Alte versete biblice care vorbesc despre acest lucru sunt Exodul, 24:12 şi 25:16, atestând clar că aceste tăbliţe nu sunt cele Zece Porunci.

-Această arhivă antică este asociată direct cu Tabla de Smarald al lui Thot-Hermes şi, aşa cum e descris în mod amănunţit în însemnările alchimiştilor egipteni, autorul scrierilor păstrate era personajul biblic Ham. El a fost fondatorul esenţial al curentului ezoteric şi tainic, ilegal, care s-a scurs de-a lungul secolelor şi numele său grecesc de Hermes era legat direct de ştiinţa construirii piramidelor, derivând din cuvântul herma, care, etimologic, se referă la „o grămadă de pietre. În afara Egiptului şi a Mesopotamiei, conţinutul Tăbliţei le era cunoscut unor maeştri greci şi romani de talia lui Homer, Virgiliu, Pitagora, Platon, Ovidiu, iar mult mai târziu Societatea Regală Stuart din Anglia secolului al XVII-lea era profund

implicată în analiza şi aplicarea cunoştinţelor sacre în legătură cu Ordinul Cavalerilor Templieri şi mişcarea rozicrucienilor, explică Howard Carter.

-Într-un mod foarte asemănător cu cel în care înţelegem astăzi istoria şi religia, informaţiile din Cabala au fost trunchiate de-a lungul secolelor atât prin interpretări greşite, cât şi printr-o serie de influenţe străine. Pure sau nu, cunoştinţele mistice din Cabala au trecut din Mesopotamia, prin Palestina, în Europa medievală, unde au apărut pentru prima dată sub formă scrisă la sfârşitul secolului al XIII-lea. Au fost scrise de un evreu spaniol, Moses de Leon, care ar putea fi cel care a conceput titlul Ha Zohar – o creaţie literară care i-a determinat pe critici să-l acuze de faptul că întreaga operă ar fi fost doar rodul imaginaţiei lui. Azi, majoritatea cercetătorilor, evrei şi ne-evrei, sunt de acord cu privire la faptul că scrierea Cabalei datează legitim dinaintea creştinismului.

-Văd că sunteți documentați în aceste chestiuni, domnilor zise domnul Yehuda.

-Domnule Yehuda, noi suntem arheologi și dorim foarte mult să facem o cercetare amănunțită asupra istoriei poporului Evreu, de aceea reputația noastră ne cere să ne documentăm.

-Mă bucur să văd niște englezi pasionați de istoria celui mai vechi popor.

-Este adevărat. Tocmai de ceea vrem să scoatem la lumină o parte din istoria acestui popor. Biblia vorbește foarte mult despre poporul ales de Dumnezeu, dar și despre cetăți care au dispărut cu voia lui Dumnezeu.

-Este adevărat, atunci, că domnul profesor Daniel a făcut cercetări la Marea Moartă.

-Este foarte adevărat domnule. Și noi am făcut pate din această echipă de cercetători pe care chiar eu am condus-o o perioadă. Șantierul arheologic încă face cercetări la fața locului, iar noi dorim să strângem cât mai multe informații utile acestei cercetări.

-Domnul Lord George îmi este un bun prieten și cunosc pasiunea lui pentru arheologie. M-am bucurat mult cât am auzit vestea că va sponsoriza această misiune arheologică. Am să vă ofer mai multe informații, dar acum întrucât am o întâlnire de afaceri vă rog să-mi permiteți să mă retrag. Însă anticipând că îmi ve-ți cere sprijinul, am pregătit aceste lucrări pentru dumneavoastră. Vă propun să continuăm discuția pe acest subiect mâine la ora prânzului.

-Cu siguranță, spune domnișoara Dorothy, privindu-l pe domnul Howard Carter. Vă mulțumim mult că ne-ați primit. Apoi salutându-l respectuos pe domnul Yehuda, cei doi s-au întors fiecare la domiciliul lui.

A doua zi de dimineață domnișoara Dorothy ieși în grădină să admire florire. Aerul proaspăt, zumzetul micilor viețuitoare, mirosul florilor îi dădea o bună dispoziție.

-Bună dimineața, domnișoară se auzi un glas.

-Ce plăcere să vă revăd domnule profesor Daniel. Sper că v-ați odihnit suficient după această călătorie.

-Mai mult decât suficient, se auzi și glasul răgușit al tănărului inginer Mere.

-Draga mea asistentă trebuie să-ți mărturisesc sincer că sunt uluit de ceea ce am cercetat. Iordania este un ținut încărcat de istorie, un popor cu multe tradiții încă neschimbate. Ce să-ți mai vorbesc despre Ierusalim, orașul orașelor. Un oraș fabulos, cu un ținut spectaculos și cu o împletire de culturi și religii.

-Eu, zise Mere, am mult de lucru. Am strâns multe roci, diverse obiecte pe care trebuie să le testez și să le cercetez cu multă atenție pentru a le data perioada. De aceea permiteți-mi să mă retrag pentru a putea să-mi pot îndeplini sarcinile.

-Bine domnule Mere. Eu o să continui cu domișoara Dorothy cercetările biblice. Știu că ieri ați mers la cabalistul Yehuda Ashlag.

În timp ce tânărul inginer chimist plecă, apăru domnul Howard Charter, aducând cu el câteva foi. De fapt domnul Carter făcuse în acea noapte un studiu asupra poporului Iudeu.

-Ce informații prețioase deții domnule Carter, întrebă curios profesorul Daniel?

-Păi să vă spun mai întâi că istoria poporului evreu se întinde pe 3000 de ani. Cu toate astea mulţi istorici consideră naşterea iudaismului cu regele Iosia în anul 640 înainte de Hristos.

În ceea ce este comun pentru o religie, iudaismul a cunoscut diferite curente sau schisme. Poporul evreu este diferit de alte popoare tocmai prin fantastica sa răspândire în întreaga lume, unde s-au creat adevărate comunităţi, dar şi prin unitatea sa prin transmiterea valorilor culturale prin intermediul cărţilor religioase (Tora, Talmud) şi a practicilor rituale comune (Shabbat, Paştele, Zom Kippur, Cuşer etc.).

Primii israeliţi nu cunoşteau să scrie. Nu-i cunoaştem decât din scrierile altor popoare, în special egiptean şi asirian. Era vorba de un popor de origine canaamit care trăia în zonele muntoase din Canaan (în actuala Cisiordania). Partea de nord (Samaria actuală), mai irigată şi mai accesibilă a putut să se dezvolte mult mai repede decât partea de sud (Iudeea actuală). Ele sunt caracterizate însă de două semne distincte: casele au formă ovală şi nu se pot găsi urme de creşterea porcilor.

-Trebuie să vă mărturisesc că din cercetările făcute la Ierusalim am aflat că sunt două regate distincte care par să revendice acelaşi popor: la Nord în Samaria (în nordul actualei Cisiordania), Regatul lui Israel a fost fondat de Omri în anul 880 î.e.n., iar la Sud la Ierusalem se găsea Regatul lui Iuda, mai sărac şi mai puţin populat.

Deasemenea o informație zic eu prețioasă este aceea că vechii evrei erau politeişti dar, ca multe popoare din regiune, cu un zeu principal. Această variantă a politeismului este numită monolatrie.

-Există o scriere a cercetătorului Jean Soler, zise domnișoara Dorothy, care zicea că israeliţii, ca asirienii şi babilonienii, aveau alţi zei, în special Baal, şi chiar o zeiță, soția lui Yahve, Aşera, după cum mărturiseşte Biblia şi unele inscripţii descoperite recent în Israel, care vorbesc de «Yahve şi de Aşera lui.»

-Pe de altă parte, își continuă discursul oratoric domnul Howard Carter, în anul 722 î.e.n., armatele asiriene au distrus partea de nord a regatului lui Israel, iar locuitorii s-au refugiat în sud, a cărei capitală Ierusalim a cunoscut o dezvoltare importantă. În jurul anului 620 î.e.n., sub domnia lui Iosia, se pare, a apărut ideea că Yahve era un zeu „gelos", care nu tolera rivali în cadrul venerației pe care o pretindea de la israeliţi, ceea ce dovedeşte de altfel că cultul lui Yahve a cohabitat până atunci cu cel al altor zei, după cum era curent în monolatria zeilor naţionali din Orientul Apropiat. Monolatria este una din modalităţile credinţei politeiste şi reforma lui Iosia, care a cerut poporului să se închine numai lui Yahve, într-un singur loc, templul din Ierusalim, nu este dacât o variantă adusă la forma anterioară de monolatrie.

Regele Iosia (640 – 609 î.e.n.), pe care mulţi istorici îl consideră creatorul noii religii, este primul care a stabilit proiectul de norme ale religiei evreieşti proclamând că:

- Există mulţi zei, dar printre ei, nu trebuie să se închine decât lui Yahve.
- Cele două populaţii formează acelaşi popor cu acelaşi zeu principal.
- Trebuie să existe un singur loc pentru a-l comemora pe Dumnezeu.

- Aşa se explică de ce Samaria aparţinea acestui popor la fel ca şi Iudeea şi deci trebuia recucerită de la asirieni. Legenda unui mare regat vechi unificat de la Damasc la Marea Roşie, fondat de strămoşul său David, a fost probabil dezvoltată în acel moment tocmai în scopul de a susţine această revendicare, precizează profesorul Daniel.

-Să luăm în calcul și această variantă, numai că Iosia, simţind că imperiul asirian se clatină, a dorit să se întoarcă spre egipteni, duşmanii săi,

dar acordul eşuează şi este ucis de aceştia în anul 609 î.e.n. După care, imperiul asirian este zdrobit de babilonieni, care intră de asemenea în Ierusalem în 587 î.e.n. şi există o mică parte a populaţiei, elita sa intelectuală, în capitala lor Babilon.

Refugiaţii întâlnesc în Babilon pe zoroaştrii monoteişti şi scriu Biblia compusă: din propria lor istorie, din legendele unui trecut glorios ale unui mare regat, din legende babiloniene ca cea a regelui Sargon salvat din ape. Noua religie reia principiul zoroastrian al unui zeu unic dar şi pe cea a poporului ales, poporul evreu, şi ordonă de a se reîntoarce în Canaan şi de a reconstrui aici templul din Ierusalim.

-Domnule Carter, întrebă curioasă domnișoara Dorothy, deține-ți informații și despre era celui de-al doilea templu?

-Sigur că da domnișoară. Din cercetările pe care eu le-am realizat reiese că era celui de-al Doilea Templu se extinde de la 515 î.e.n. finalizarea construcţiei celui de-al Doilea Templu până în anul 70 î.e.n. adică distrugerea celui de-al Doilea Templu. La 70 de ani după începutul exilului din Babilon, iudeii s-au întors pe pământurile lor în timpul domniei lui Cirus al II – lea Koresh, fondatorul Imperiului persan (aparţinând dinastiei Achemenide), sub conducerea lui Ezra, preot şi scrib, care a reconstruit comunitatea evreiască pe baza Torei punând mare accent pe lege, Neemia considerat ca principalul realizator al reconstrucţiei zidurilor din Ierusalem, fiul lui Hakhalia, aparţinând probabil tribului lui Iuda şi Zorobabel care va fi mai târziu guvernatorul regatului lui Iuda, care au reuşit Marea Adunare fiind vorba de 5000 de oameni.

Reconstrucţia celui de-al Doilea Templu din Ierusalem a durat din anul 520 înainte de Hristos – 515 î.e.n. Este o perioadă de reforme religioase şi de „purificare etnică." Locuitorii din regatul nordic nu sunt admişi în Adunare şi formează samaritanismul, în ebraica modernă, shomronim, adică de la Shomron, Samaria; sau „israeliţii – samariteni"; „cei care păzesc". Provincia Iudeea trece prin mai multe dominări succesive. Mai multe grupuri religioase îşi fac concurenţă, atât pentru putere cât şi pentru a determina ortodoxia.

Saducheii şi boethusienii, clase sacerdotale discipoli din preoţii Sadok şi Boethus, apropiaţi de putere, nu recunosc altă autoritate decât Tora, luată ad litteram şi ţin să înregistreze extrem de precis în scopul de a sprijinii liniile preoteşti. Grija pentru genealogie i-a condus pe teoreticieni la ipoteza documentară.

Fariseii, descendenţi ai zugoţilor, se bazează însă pe anumite îndemnuri profetice, pentru a căuta să aplice riturile atât în ceea ce priveşte litera cât şi spiritul, acesta din urmă fiind mai prezent. Ele sunt transmise pentru a face o exegeză orală a Tanakh de la tată la fiu şi de la maestru la

discipol. Ei primesc o largă susţinere populară, iar din timpul lui Ben Sheta'h Shimon, domină viaţa religioasă, prin Sanhedrin.

Essenieni, asceţi, se retrag în pustiu şi pledează pentru o cale de detaşare. Sunt destul de aproape de farisei, dar dezvoltă propriile idei de consonanţă apocaliptică, vorbind, de exemplu, despre o luptă a fiilor luminii contra celor ai întunericului.

Zeloţii (sicarii), sunt de asemenea aproape de farisei, dar foarte probabil aflaţi în stare de gherilă împotriva invadatorilor romani. Instigatorii revoltei contra Romei. Mişcarea lor va dispărea însă după experienţa nefericită a distrugerii fortăreţei Massada, ultimul bastion al „vulturilor" evrei.

Această clasificare este tributară de scrierea istoricului Flavius Josephus şi ale celor „patru secte" ale sale. Este foarte probabil să fi existat şi alte mişcări şi ca hegemonia iudaismului farisian să fi durat mai multe secole.

În tot acest timp profesorul își mai privea însemnările, mai nota câte ceva. Se vedea clar că este un profesor pasionat de ceea ce face. Era atât de absorbit de acest subiect încât devenise unul dintre personajele acestei povești. Domnișoara Dorothy îl asculta cu multă atenție, dar gândul ei parcă se îndrepta spre altceva. În inima ei licărea un fior al dragostei, dar nu față de profesorul Daniel.

Trecuse de mult de orele unsprezece și cei trei încă continuau să discute. Însă profesorul spune într-un târziu:

-Se pare că suntem așteptați și cum eu sunt un om punctual și foarte corect, propun să onorăm această invitație.

UN DISCURS ACADEMIC

Dacă i-am face o descriere domnului Yehuda Ashlag, ar fi probabil simplu. Poate, după unii, l-am cataloga ca pe orice evreu. Dar Yehuda Ashlag era un om aparte. Putem spune că era un om foarte corect, dar de o corectitudine dusă la superlativ. Era foarte minuțios în ceea ce făcea, și sincer vorbind, nu-i plăceau lucrurile făcute în grabă. Tot timpul se documenta, cerceta, aprofunda foarte bine orice subiect discuta și aducea în sprijinul afirmațiilor sale foarte multe informații. Dar să știți că nu te plictiseai atunci când îl ascultai, cu toate că uneori aceste discuții deveneau inteminabile.

Să vă mărturisesc totuși un secret. Domnul Yehuda Ashlag era un mare gurmand și un pasionat al gastronomiei. Arta culinară devenise a doua pasiune a cabalistului nostru. Unde mergea culegea informații gastronomice. Astăzi, știind că are musafiri de seamă, un renumit profesor după cum îi plăcea lui să-l numească pe domnul Daniel, pregăti un prânz cu totul special. Binențeles că de la masă nu lipseau nici băuturile dintre cele mai rafinate, dar de data aceasta gazda noastră pregătise din vinoteca lui o băutură cu totul și cu totul aparte.

În curtea din spate a casei era ridicat un foișor de o frumusețe aparte. O construcție din lemn de nuc împodobit cu multe ornamente din lemn scluptat. Erau sclupturi aduse din călătoriile sale dar cel mai mult se mândrea cu o figurină a unei femei, adusă tocmai din ținuturile Greciei. O scluptură aparte am putea spune, fiind executată din lemn de trandafir. Ceea ce te impresiona cel mai mult la această scluptură era frumusețea acestei doamne cum o numea domnul Yehuda.

Masa fiind pregătită, invitații sosiți, gazda noastră vorbăreață din fire începu:

-Mă bucur nespus de mult să vă întâlnesc domnule profesor Daniel. Este o cinste dosebită pentru mine să vă am ca invitat la prânz.

-Plăcerea este de partea mea domnule Yehuda. Asistenta mea, domnișoara Dorothy, mi-a vorbit foarte mult despre dumneavoastră și după cum se vede văd că sunteți un mare pasionat de artă. Privirea profesorului Daniel se îndreptară în acest timp către o statuie pe care domnul Yehuda o avea expusă într-o vitrină din salon și care avea chipul reataşat, picioarele fixate de bust, cu o improvizaţie de curea prinsă la spate şi secţiune deasupra stomacului între nod şi mâinile încrucişate; mâna dreaptă reataşată, consolidată cu răşină.

-Impresionantă această statuie, remarcă domnișoara Dorothy.

-Omul-taur, începură cu explicațiile domnul Yehuda. Este o statuetă sumeriană din alabastru, cu o înălţime de 34, 8 cm, descoperită la Umma, actualul Djokha. Aparţine dinasticului timpuriu II-III, aproximativ mijlocul celui de-al III-lea mileniu î.Hr. Anterior, aceasta a fost în posesia colecţionarului Charles Gillet din Lausanne, de la care eu am cumpărato.

-Se pare că are câteva părți lipsă, remarcă domnul Carter.

Ca un mare muzeograf Yehuda Aslhlag își începu prezentarea:

-Într-adevăr îi lipseste partea din spate a capului, partea dreaptă superioară a feţei cu jumătate de ochi, secţiunea bărbii, sprânceana stângă, partea inferioară a cotului drept îndoit în formă de V şi o importantă secţiune diagonală tăiată începând de sus din genunchiul stâng, frontal, continuând în spate.

De asemenea lipsesc coarnele pentru care rămân mai bine de jumătate de secţiuni a unei găuri adânci şi rotunde pentru inserarea cornului stâng potrivindu-se pentru o adâncime de circa doi cm şi fiind probabil realizate din lapislazuli; există urmele unei găuri perpendiculare adânci de formă rotundă în zona capului, în spatele lăcaşurilor de inserţie a coarnelor, într-un unghi uşor oblic; urechile; ochii incrustaţi şi sprâncenele, stilizarea bărbii, lucrată probabil cu foiță de metal; nu se ştie ce era ataşat în cele două găuri de pe piept; coada pentru care rămâne o gaură mare deasupra fesierilor, porţiunea inferioară a picioarelor, probabil acoperite cu argint sau cupru pentru care întâlnim o secţiune in genunchiul stâng de aproximativ 3,5 cm lungime, pentru ataşarea membrului inferior. Incrustaţiile puteau fi oferite de scoici, lapislazuli, aur, argint sau cupru.

Cele două găuri de pe cotul stâng, cele șase găuri din spărtura coapsei stângi, şi cele două găuri de la capătului coapsei drepte sunt de origine modernă şi au fost făcute în timpul procedurilor de restaurare, indicând lipsa unui simbolism intenţionat.

Alabastrul de un verde gălbui cu vinişoare de o culoare roşiatică, mari striaţii şi urmele unui pigment portocaliu. Prezenta suprafaţă a feţei este cumva ştearsă de culori, pierzându-şi patina, aşa cum imersiunea (pentru îndepărtarea restaurărilor din ghips) au scos la suprafaţă prezenţa sulfatului de calciu din alabastru. Restul figurii îşi menţine integritatea originală şi lustrul.

Istoria acestei figurine este important de menţionat deoarece, de la descoperirea ei la Tell Djokha alături de o piesă similară în jurul lui 1930, s-a creat o confuzie privind locul de provenienţă şi dreptul de proprietate, conducând la o informare greşită prin publicaţiile ştiinţifice.

Ambele figuri din alabastru verzui translucid au avut norocul de a le găsi și a fi găsite împreună. Acest exemplar a intrat într-o colecție particulară, iar piesa care venea în completare, măsurând 27,5 cm, ajunge în

Irak, la muzeul din Bagdad. O expoziție temporară a fost descrisă acolo de către Seton Lloyd. Prin derogare de la ceea ce precede, H. Frankfort menționează locația figurinei prezente ca fiind muzeul din Bagdad și reproduce o copie din ghips, în posesia Muzeului. Greșeala este preluată de J.A. Potratz și, în mod curios, se repetă adăugirea unei erori pe fondul lucrării „Tezaurul Muzeului Irak”, de Faraz Basmachi, o publicație a Ministerului de Informații, unde omul-taur este reprodus în planșa 67 și inventariat 51023, număr ce aparține variantei pendante. A. Spycket menționează ambele figurine, ca aparţinând muzeului irakian și reproduce exemplul curent.

Umma a fost un mare oraş sumerian, cel mai bine cunoscut astăzi pentru războiul cu vecinul său rival, Lagash, modernul al Hiba. Inscripția de pe umărul drept s-a dovedit a fi greu de citit, dar este general acceptată ca: „Pentru Enlil. Pabilgagi, rege al Umma.” Pentru această perioadă, mulți conducători sumerieni şi-au asumat și rolul de sacerdoţi.

Nuditatea statuetei și reprezentarea sa ca un om-taur îl identifică drept un personaj mitologic. Seton Lloyd sugerează că statuile de cupru reprezintă preoți goi sau „eroi” care au statutul de altare.

Gaura verticală din capul prezentei statui și gaura pătrată a perechii sale mai mici ar putea sugera că ambele figurine au servit ca obiecte de cult, îndeplinind posibil funcția de suporţi pentru lampă sau vas de tămâiere. Putem presupune că au fost plasate în cella templului, în fața divinității, poate regele însuși asumându-și rolul de zeu.

Această statuetă și pendantul lui de la Bagdad de un deosebit de fin verzui alabastru cu vene de culoarea ruginii sunt doar două exemple de bărbați-tauri din cercul celor găsiți până acum în Mesopotamia. Fără a aminti diferența de mărime dintre ele, manopera genului, nasului și a gurii, similitudinea centurii în trei niveluri, modul în care piatra este sculptată pentru a descoperi nervurile pe umeri, aspectul lor polizat și prezența generală sugerează că acestea nu aparţin numai aceluiaşi atelier principal, dar după toate probabilitățile, au fost executate de aceeaşi mână. Omul-taur, de multe ori ithyphallic, apare pe sigilii cu eroi și în scenele de luptă cu animale.

Aceste obiecte, probabil, fac parte din ceea ce am putea numi, din lipsa unui cuvânt potrivit, „recuzita de templu”; nefiind ex-votos, ele adoptă poziția mâinilor împreunate în semnul rugăciunii. Pentru aceeași tradiție generală aparțin figurile îngenuncheat realizate inițial în calcar, purtând un vas pe cap, din templul Sara, la Tell Agrab, datat în Dinasticul timpuriu, I / II, C. 2800-2600 î.Hr.

-După cum se vede sunteți un mare pasionat de artă.

-Și nu numai de artă domnule, dar vă invit să mergem în foisor, unde vom continua discuția noastră.

După cum vă spuneam domnul Yehuda era un mare gurmand, un pasionat de gastronomie. Masa era aranjată impecabil, fără să se omită nici cel mai mic detaliu. Fiecare invitat a fost așezat după o rânduială bine gândită, astfel ca niciunul dintre cei care serveau masa să nu fie incomodat în timpul servirii sau să fie privilegiat de peisajul mirific.

-Domnule profesor Daniel din informațiile pe care le dețin știu că sunteți un pasionat al mâncărurilor franțuzești.

-Așa este, francuzii au un stil rafinat în gastronomie.

-Ei bine atunci vă propunem o incursiune în lumea fascinantă a mâncărurilor tradiţionale franceze. Pentru început, vom servi ceva special regiunii Toulouse şi anume cassoulet-ul toulousa o mâncare tradiţională franţuzească pe bază de fasole, cârnaţi de Toulouse, carne de raţă sau gâscă, carne de porc. Denumirea provine de la ,,cassole", vasul de ceramică folosit la prepararea mâncării.

Aici avem Confit de canard un preparat ce constă în pulpă de raţă, conservată în propria grăsime resultată din prăjirea acesteia. Este o metodă folosită de secole pentru păstrarea îndelungată a bucăţilor de carne de raţă, gâscă sau chiar porc.

Couscous-ul este asemănător cu orezul şi conţine granule din făină de grâu. Se serveşte ca bază pentru carne sau împreună cu legume şi sos, având un aspect pufos şi uşor.

Foie gras este obţinut din ficat de raţă sau gâscă îngrăşate forţat. Foie gras sau ficat gras reprezintă una din cele mai cunoscute delicatese ale bucătăriei franţuzeşti şi poate fi consumat ca atare sau preparat sub formă: parfait sau pate.

Magret de canard este un preparat bine cunoscut şi foarte apreciat de către gurmanzi. Este alcătuit dintr-un file de piept de raţă, împănat cu grăsime.

Nelipsita Raclette este un tip de brânză de vacă sărată şi în acelaşi timp şi un fel de mâncare întâlnit în multe regiuni din Franţa. Brânza Raclette se încălzeşte pe foc sau cu ajutorul unei maşini speciale până se topeşte. După topire, se toarnă în farfurie. "raclette" provine de la verbul franţuzesc ,,racler" care înseamnă a râcâi. Pentru o servire mai uşoară şi relaxantă, se foloseşte un aparat special pentru raclette, prevăzut cu palete individuale pentru încălzirea brânzei, care deasupra are un grătar folosit pentru legume şi carne sau peşte. Brânza topită se toarnă peste cartofi şi se serveşte alături de friptură şi o garnitură variată de legume sau murături.

-Asta este Quiche, zise domnișoara Dorothy, o tartă sărată, umplută cu carne tocată, brânză sau legume, cu sos pregătit din lapte, ouă şi

smântână şi mirodenii. Se serveşte rece. Cea mai cunoscută este : Quiche Lorraine (regiune din nord-estul Franţei), care pe lângă binecunoscutul amestec de lapte, ouă şi smântână conţine şuncă sau costiţă afumată de porc.

-Înseamnă că ați călătorin în Franța, domnișoară?

-Da de unde, bunica mea era franțuzoaică și adesea ne pregătea această tartă.

-Atunci vă rog să serviți.Toate au fost pregătite de mine, precizează el în timp ce desface o sticlă de vin roțu. Franța este renumită nu numai prin mâncărurile alese fiind, fără îndoială, cea mai importantă țară producătoare de vinuri din lume. Secole la rând a produs vin în cantități mai mari decât orice altă națiune – și se spune că și de o calitate mai bună. Vinul este impregnat în cultura franceză aproape la orice nivel al societății; este atât băutura elitei, cât și a oamenilor de rând, și un simbol-cheie al romano-catolicismului, religia majoritară în Franța.

Atractivitatea durabilă a vinului franțuzesc nu constă neapărat în volum sau prestigiu, ci mai degrabă în varietatea tipurilor de vin pe care le pune la dispoziție. Preferințele consumatorilor s-au schimbat de-a lungul secolelor, încurajând dezvoltarea unor noi tipuri de vin din soiurile de teren și struguri puse la dispoziție podgorenilor Franței. Roșu, alb, rosé, dulce, sec, spumos, opulent, auster, cu arome minerale, fructat – podgoriile franceze au produs vinuri care să se potrivească fiecăruia dintre acești descriptori.

Diversitatea vinurilor franțuzești se datorează, în parte, gamei largi de climate prezente în țară. Champagne, regiunea sa cea mai nordică, are unul dintre cele mai reci climate din întreaga lume vinicolă – în contrast net cu uscata și calda Vale a Ronului, aflată la 350 mile (560 km) distanță în sud-est. Bordeaux, în sud-vest, are un climat maritim, puternic influențat de Oceanul Atlantic la vest și de variatele râuri care își unduiesc apele printre podgoriile sale. Departe de orice influență oceanică, regiunile estice, precum Burgundia și Alsacia, au un climat continental, cu veri calde și uscate și ierni reci. În sudul extrem al Franței, Provence și Languedoc-Roussillon se bucură cu siguranță de un climat mediteranean, caracterizat de veri fierbinți și ierni relativ blânde.

Discuția a continuat într-o atmosferă caldă, plăcută, domnul Yehuda demonstrând că este cu adevărat o gazdă extraordinară. Timpul se scurgea, însă profesorul Daniel dorea să ajungă la subiectul care-l interesa cel mai mult. Astfel, ca un meșter al cuvintelor, zise:

-Domnule Yehuda, știu că sunteți un bun cunoscător al Bibliei și un renumic istoric biblic. Ce părere aveți despre veridicitatea celor menționate în ea?

-Depinde la ce perioadă vă referiți domnule, dar desigur perioada veche a evreilor este cea care a atras cel mai mult atenția. Eu vă invit să mergem în salon unde, propun să gustăm un vin de Burgundia. Am destule documente care vă pot fi de folos.

Și aici domnul Yehuda avu grijă să fie totul aranjat perfect. O masă rotundă pe care erau așezate câteva platouri cu fructe, în centrul mesei fiind așezat un frumos aranjament floral, dovada că acest domn iubea foarte mult florile. Pe un mic birou, frumos aranjate, se aflau o serie de cărți și câteva hârtii așezate.

-Domnule profesor, stiu că faceți un studiu despre cetățile dispărute din Biblie, de aceea vă ofer câteva informații din acea perioadă.

-Ce-mi puteți spune despre patriarhul Avraam.

-Avraam este considerat strămoșul israeliților și al arabilor, deținând un loc foarte important în iudaism, islamism și creștinism, motiv pentru care aceste religii au fost numite „avraamice". Numit inițial Avraam, a fost plasat de cercetătorii biblici în jurul anului 2000 î.e.n. Conform Bibliei, el s-a născut cu o mie două sute de ani înainte de construcția Templului lui Solomon (fixată de tradiția ebraică la 968 î.e.n.), adică în 2168 î.e.n., și a trăit 175 de ani. Tradiția evreiască nu pare a da doi bani pe calculele biblice, considerând că Avraam s-a născut în anul 1948 de la facerea lumii, adică în 1813 î.e.n. Legendele evreilor nu reprezintă o dovadă a existenței lui Avraam, însă acea dovadă ar putea veni din Babilon. Capitolul 14 al Facerii susține că „în zilele lui Amrapel, regele Senaarului (Sumerului – n.a.), ale lui Aryok, regele Ellasarului, ale lui Kedarela'omer, regele Elamului şi ale lui Tidal, regele din Gutim, s-a întâmplat să facă aceştia război cu Bera, regele Sodomei, cu Birsta, regele Gomorrei, cu Şinab, regele Admei, cu Şemeber, regele Zeboimului, și cu regele din Bela sau Zoar", război la care a participat și Avraam. Niciunul dintre acești regi nu avea acoperire istorică, prin urmare au fost cu toții considerați personaje mitologice până în 1987, când o serie de tăblițe babiloniene a schimbat părerea cercetătorilor. Descoperirea lor a fost anunțată în acel an într-o conferință a lui Theophilus Pinches la Institutul Victoria din Londra. În ele se spunea că regele Elamului, Kudur-Lagamar, conducea o alianță de regi care îi includea și pe Eri-Aku („Servitor al lui Aku") din Larsa și Tud-ghula din Gutium. Nu a fost dificilă echivalarea lui Kudur-Lagamar cu Kedarela'omer, a lui Eri-Aku cu Aryok și a lui Tud-ghula cu Tidal. În plus, s-a reușit și stabilirea perioadei războiului acestor regi, după ce a fost identificat „Amrapel, regele Senaarului".

În 1875, comparând lectura tradițională a numelui cu articularea sa în traducerile biblice timpurii, asirologul și arheologul François Lenormant sugera în că ar fi corect să se citească „Amar-Pal", așa cum este scris

fonetic în Septuaginta (traducerea Torei în greacă din secolul al II-lea î.e.n. În 1916, și Franz Böhl a sugerat ca numele regelui să fie citit la fel ca în Septuaginta, „Amar-Pal", explicând că însemna „Văzut de Fiu", un nume regal în spiritul altora din Orientul Apropiat, la fel ca egipteanul Thoth-mes („Văzut de Thoth").

Aceste rezultate ale cercetătorilor ne duc la concluzia că biblicul Amrapel sau Amar-Pal este Amar-Sin, regele Imperiului Neo-Sumerian între 2048 și 2039 î.e.n. Documentele istorice descriu o alianță între sumerieni și vecinii lor, cu doar câțiva ani înainte de domnia lui Amar-Sin. În cel de-al douăzeci și optulea său an de domnie (2066 î.e.n.), predecesorul său, regele Șulgi, și-a dat fiica de soție viceregelui Elamului, oferindu-i orașul Larsa ca zestre. În schimb, viceregele i-a pus lui Șulgi la dispoziție o legiune de trupe elamite. Acele trupe au fost folosite de regele sumerian pentru a supune provinciile apusene, inclusiv Canaanul, în cel de-al patruzeci și unulea an al său de domnie, adică în 2053 î.e.n. Prin urmare, în ultimii ani ai domniei lui Șulgi și în primii ai succesorului său, Amar-Sin, găsim nișa de timp istoric în care se înscrie războiul regilor consemnat de Vechiul Testament, la care a participat și Avraam.

Facerea biblică susține că Terah, un urmaș al lui Sem, unul dintre cei trei fii ai lui Noah, care locuia în Ur, a avut trei fii: Avraam, Nahor-care purta numele bunicului său, tatăl lui Terah și Haran. Cel din urmă, care avea un fiu pe nume Lot, a murit înaintea tatălui său și a fost îngropat în orașul Ur. Avraam și-a luat-o ca soție pe Sarai iar Nahor pe Milkah, fiica lui Haran. La un moment dat, „a luat Terah pe Avram, fiul său, şi pe Lot, fiul lui Haran şi nepotul său, şi pe Sarai, nora sa, şi femeia lui Avram, fiul său, şi a plecat cu ei din Urul Caldeii, ca să meargă până în ţara Canaanului; dar au mers până la Haran şi s-au aşezat acolo" (Facere 11, 31). Harran din nordul Mesopotamiei (scris Haran în Biblie) este orașul în care Terah și-a găsit sfârșitul. Pe când Avraam avea 75 de ani, Yahwe i-a spus să-și ia familia și să plece în Canaan, teritoriu pe care i-l va lăsa lui și urmașilor săi. Avraam l-a ascultat și a părăsit Sumerul.

Domnul Carter, uimit de informațiile deținute de Domnul Yehuda, rămase puțin confuz și pentru ași lămuri câteva lucruri pune întrebarea:

-De ce a fost ales el de Yahwe? Cine era Avraam cu adevărat?

-Conform Bibliei, Avraam era un urmaș al lui Șem, unul dintre cei trei fii ai lui Noah, strămoșul rasei semite. Prin urmare nu era un sumerian pur-sânge sau arian, ci făcea parte din rasa semită. În Facerea 14, 13 este numit „Avraam Evreul", termenul biblic fiind „ibri", cuvânt care provine din „ebr" – numele lui Eber, unul dintre strămoșii săi. Sufixul biblic „i", aplicat unei persoane, înseamnă „născut în". Cum prefixul „n" era adesea înlăturat în traducerile semite din sumeriană, „ibri" ar putea fi în original

„nibri”, adică „născut în Nibru”, acesta fiind numele sumerian al orașului Nippur. Avraam era un „ibri” sau un „nibri”, adică originar din Nippur, orașul lui Enlil. Biblia nu susține că Terah și familia sa ar fi fost din Ur, ci doar că locuiau acolo la un moment dat. Ceea ce înseamnă că, după cum arată epitetul „ibri”, proveneau din Nippur, acolo unde neamul lor a locuit începând cu Eber, și s-au mutat ulterior în Ur.

Vechiul Testament nu oferă informații despre tatăl lui Avraam. Culegerea evreiască Midraș îl consideră un preot idolatru, făuritor de idoli; Avraam, care nu îi împărtășea convingerile religioase, i-a spart într-o zi toți idolii din prăvălie. O întâmplare asemănătoare este povestită în Coran, unde Avraam a spart idolii comunității sale. Numele lui Terah în akkadiană este Tirhu, care semnifică un artefact sau un vas cu scopuri magice. Conform scriitorului Zecharia Sitchin, semnul cuneiform pentru Tirhu, în sumeriană, origina din cel al cuvântului „Dug.namtar”, care se traduce prin „Vorbitor al sorții”. Punând cap la cap aceste informații, putem presupune că Terah era preot oracular în Nippur, adică cel care vorbea cu Enlil, una dintre cele mai importante funcții preoțești. Astfel putem afla de ce s-a mutat din Nippur în Ur și de acolo în Harran.

-O informație destul de interesantă pentru noi, constată profesorul Daniel.

-Și asta nu este tot. În 2112 î.e.n., Ur-Nammu s-a așezat pe tronul Sumerului și a transformat orașul Ur în capitala Imperiului Neo-Sumerian. Mai mult ca sigur atunci a părăsit Terah Nippurul, pentru a-i sta regelui alături, probabil la dorința lui Enlil de a avea un spion de încredere la curtea regală, fiind cunoscută aderarea lui Ur-Nammu la unul dintre cultele lui Enki. Ceremonia de încoronare chiar a avut loc la Nippur, unde a fost uns ca rege de preoții lui Enlil, printre care probabil s-a aflat și Terah.

Noul monarh a transformat orașul Ur nu doar în capitala administrativă a imperiului, ci și în cea religioasă, în defavoarea Nippurului. Prin urmare, mutarea din Nippur în Ur a preotului oracular este firească. Legătura dintre familia lui Terah și casa regală a Sumerului reiese și din numele părților feminine menționate în Biblie: fiica lui Haran, nepoata lui Terah, se numea Milkah („Regina”), iar soția lui Avraam purta numele Sarai („Prințesa mea”), ulterior fiindu-i schimbat numele în Sara („Prințesa”). Iar dacă într-adevăr Terah s-a mutat în Ur cu familia sa în 2112 î.e.n., unde i s-a născut Haran, el având atunci cel puțin 70 de ani conform Bibliei („Terah a trăit şaptezeci de ani şi atunci i s-au născut Abram, Nahor şi Haran” – Facerea 11, 26), înseamnă că preotul lui Enlil s-a născut înainte de 2182 î.e.n. Vom afla anul exact al nașterii sale, însă până atunci trebuie remarcată încă o legătură dintre familia lui Terah și regalitatea akkadiană, neobservată de cercetători.

-Domnule Yehuda, am o pură curiozitate zise domnișoara Dorothy. Dacă Biblia nu vorbește despre tatăl patriarhului Avraam, despre mama lui este consemnat ceva?

-Și de această dată Biblia nu spune niciun cuvânt despre mama lui Avraam. Talmudul babilonian o numește Amsalai, fiica lui Karnevo. Nu știm nimic despre acest Karnevo, cum nu știm nici despre fiica sa, însă putem deduce singuri adevărul. Naram-Sin, conducătorul Imperiului Akkadian între anii 2255-2218 î.e.n., nepotul lui Șarru-kinu (Sargon cel Mare), a jefuit templul lui Enlil din Nippur. După domnia fiului său, Șar-Kali-Șarri (2218-2193 î.e.n.), a început o perioadă de anarhie, care a slăbit imperiul. Gutienii au atacat Akkadul iar tronul a fost ocupat de patru regi – Igigi, Imi, Nanum și Ilulu – a căror domnie a însumat doar trei ani. După ei, la conducere a ajuns Dudu care, în cei douăzeci și unu de ani de domnie, nu a reușit să readucă ordinea în imperiul lovit de foamete și revolte. Ultimul conducător al Imperiului Akkadian a fost Șu-turul / Șu-durul (2169-2154 î.e.n.), care a reușit să restaureze o parte a autorității centralizate, însă nu a putut împiedica prăbușirea imperiului său în fața raidurilor gutienilor aduși în Mesopotamia de Enlil. Fără îndoială că, în tentativa sa de a reface ordinea, a încercat să-i împace pe preoții lui Enlil din Nippur. Mai ales deoarece aceștia promovau ideea haosului din imperiu ca pedeapsă a zeului, care voia răzbunare, după cum susțin texte din acea perioadă, precum Blestemul Akkadului.

O reconciliere între casa regală akkadiană și preoțimea sumeriană din Nippur, care ar fi reprezentat o puternică alianță, nu se putea realiza decât printr-un singur mod: căsătoria unui preot nippurian cu o urmașă a profanatorului Naram-Sin. Inscripțiile vremii ne arată că trei dintre fiicele lui Naram-Sin au ocupat funcția de Mare Preoteasă până în acel moment: Tutanapșum în Nippur, Enmenanna în Ur și Șumșoni în Sippar. Înaintea lor, Enheduanna, fiica lui Șarru-kinu și mătușa lui Naram-Sin, a ocupat această funcție în Ur. De asemenea, și mama lui Șarru-kinu în orașul Azupiranu. Înclinația femeilor din casa regală akkadiană către preoție era una firească și chiar tradițională. Cea aleasă pentru căsătoria aranjată a fost numită Amsalai de Talmud. Prima parte a numelui ei, „am", este varianta ebraică a sumerianului „en", care indică funcția de Mare Preoteasă în Ur, așa cum se observă în numele Enheduanna și Enmenanna. Iar „salai" este o variantă a numelui ebraic „sarai" („prințesa mea"), purtat și de soția lui Avraam, care provine din akkadianul „șar" („rege").

Așadar, adevăratul ei nume ar putea fi Enșar sau un derivat al acestuia, deși nu putem ști cu siguranță. Tatăl ei este numit Karnevo în Talmud, care se mai scrie și Karnebo, adică „Mielul lui Nabu" în akkadiană. Singura prințesă din acea perioadă care se potrivește descrierii

este fiica lui Șar-Kali-Șarri și a reginei sale, Tuta-Șar-Ibbiș. Remarcăm că numele ambilor conține particula „șar” („rege”), întâlnită și în numele mamei lui Abram. Știm din inscripțiile vremii că, până să urce pe tronul Imperiului Akkadian, Șar-Kali-Șarri a fost guvernatorul Nippurului, instalat în acea funcție de tatăl său pentru a controla preoțimea. Fiind semit, prin urmare adept al Veghetorilor, fiul lui Naram-Sin putea adopta titlul Karnebo / Karnevo, adică „Mielul lui Nabu”, care era fiul și moștenitorul lui Marduk. Este posibil ca el, în acea vreme, să fi numit semiți de-ai săi ca preoți în Nippur, pentru a deține controlul tagmei preoțești. Știm deja că sora sa, Tutanapșum, era Mare Preoteasă în Nippur. Probabil această funcție a fost preluată ulterior de fiica lui Șar-Kali-Șarri, o altă mutare firească pentru continuarea deținerii controlului preoților lui Enlil. Particula „en” din numele ei sugerează că ocupase această funcție și în Ur.

În acea vreme se aflau în Nippur Nahor, Serug și Re’u, tatăl, bunicul și străbunicul lui Terah. Sunt mari șanse ca măcar unul dintre ei, dacă nu chiar toți, să fi devenit preoți din ordinul lui Șar-Kali-Șarri, ceea ce ar explica modul în care a ajuns Terah să dețină rolul de preot oracular al lui Enlil, funcția de preot transmițându-se din tată în fiu. Cel care a hotărât căsătoria aranjată a prințesei-preotese, nepoata lui Naram-Sin, a fost fără îndoială Șu-turul, ultimul conducător al Imperiului Akkadian, în încercarea sa de a readuce ordinea în țară. Ca soț al prințesei Amsalai a fost ales Terah, preotul semit din Nippur. Și poate că motivul mutării familiei lui Terah în Ur odată cu înscăunarea lui Ur-Nammu în 2112 î.e.n. a fost prințesa Amsalai. Odată eliberat Sumerul de gutieni iar Urul redevenit capitală, prințesa akkadiană se putea întoarce acasă, acolo unde a fost Mare Preoteasă, pentru a încerca să recapete tronul strămoșilor ei. Descendența lui Avraam și a fraților săi din casa regală akkadiană ar putea explica numele Milkah („Regina”) și Sarai („Prințesa mea”), averile pe care le deținea Avraam încă de la plecarea din Sumer, mica armată pe care o conducea dar și legăturile sale cu regii din câmpia Iordaniei, cu cel filistean, cu cel al Șalemului și cu cel al Egiptului Inferior. Însă cea mai bună dovadă o reprezintă tot Facerea biblică. La moartea Sarăi, fiii lui Het din Hebron i-au oferit lui Avraam cel mai bun loc de înmormântare pentru soția sa deoarece, după cum i-au mărturisit, „tu aici la noi eşti un voievod al lui Yahweh” (Facere 23, 6). Iar „voievod” nu este decât un sinonim pentru „domnitor” sau „rege”.

-Putem crede că era de origine akkadian, domnule?

-Posibil, deoarece dovadă suplimentară a originii akkadiene a lui Avraam o reprezintă chiar numele său și cel al soției sale. Numiți inițial Avram și Sarai, zeul lor le-a schimbat numele în Avraam și Sara pe când erau în Canaan. Unii cercetători consideră că, astfel, cei doi au renunțat la

numele sumeriene în favoarea unora semite, devenind oficial semiți. O ipoteză logică din moment ce, în acea vreme, sumerienii erau în pragul dispariției, în timp ce semiții se pregăteau să ocupe întregul Orient Mijlociu. Avraam și familia sa, semiți la origine, erau nevoiți să renunțe la tot ce îi lega de Sumer, inclusiv la nume, și să se adapteze vremurilor și traiului din Canaan. Oricât de logică pare această ipoteză, realitatea este complet diferită. Avraam nu este un nume sumerian, ci akkadian. Fiind compus din „ab" („tată") și „ram" („măreț, suprem"), se traduce ca „Tatăl suprem", un nume firesc pentru un membru al unei case regale.

Soția sa avea tot un nume semit, mai exact ebraic, compus din „sar" („prinț") și „ai" („al meu"), traducându-se corect prin „Prințesa mea". Cum ebraica nu exista în acea vreme, derivând din akkadiană mult mai târziu, înseamnă că redactorii biblici au preferat să-i înlocuiască numele akkadian cu echivalentul ebraic. În Canaan, zeul le-a oferit nume așa-zis semite, Abraham și Sara („Prințesă"). În realitate, numele primite erau Av.ra.am și Sar.ra, nume sută la sută sumeriene, redactorii Vechiului Testament modificându-le pentru a avea sens în limba lor. În sumeriană, „sar" are înțelesul de „gonit", iar printre multiplele sensuri ale cuvântului „ra" se numără și „a conduce", folosit și de egipteni pentru a-și denumi zeul din fruntea panteonului.

Așadar, Sarra înseamnă „Conducătoarea izgonită", nume care i se potrivește, ținând cont că a fost nevoită să-și părăsească țara pentru a se așeza în Canaan, după câțiva ani de pribegie. La Avraam lucrurile sunt puțin mai încurcate. Scris cu cuneiforme, cuvântul sumerian „ab" („fereastră, deschizătură, nișă") era reprezentat prin același semn folosit pentru „eș" („a unge") și „aba" („lac, mare"). Prin urmare, prima silabă a numelui ar putea fi oricare dintre cele trei variante. „Ra" înseamnă „a acompania, a conduce, a purta". Ultima silabă, „am", scrisă după un substantiv, înseamnă „a fi". În rest, are același înțeles ca și „aga", adică „diademă, coroană" (cu sensul de simbol al regalității). Astfel, cea mai corectă traducere a numelui Avraam este „Cel uns pentru a purta coroana", un nume cât se poate de potrivit. Făcea parte din casa regală akkadiană, fiind un urmaș al lui Șarru-kinu, al divinei Kug-Bau și chiar al lui Marduk. Numele pe care i l-a dat cel mai probabil mama sa ne arată că prințesa akkadiană își dorea tronul Sumerului dacă nu pentru ea, măcar pentru fiul ei. Așadar, acesta este adevăratul motiv al mutării familiei lui Terah în Ur odată cu înscăunarea lui Ur-Nammu în 2112 î.e.n.

Privindu-o în ochi pe domnișoara Dorothy și parcă îi citi gândurile, domnul Carter interveni

-Domnule, să-mi fie cu iertare, eu unul sunt ului de atâtea informații. Sincer sunt și puțin bulversat, dar cine era cu adevărat soția lui Avraam?

-Ei bine domnilor, ne întoarcem la studiul Bibliei. Facerea 11, 29 ne spune: „Iar Avraam şi Nahor şi-au luat femei; numele femeii lui Avraam era Sarai, iar numele femeii lui Nahor era Milkah, fata lui Haran, tatăl Milkăi şi al Yiskăi”. Aceasta este singura menționare biblică a Yiskăi, fiica lui Haran, sora Milkăi și a lui Lot. Unii cercetători au ajuns la concluzia Talmudului și a altor surse rabinice, considerând că Yiskah nu este decât un titlu sau o poreclă a Sarăi. Cuvântul „yiskah” este un derivat al rădăcinii aramaice folosite pentru văz, prin urmare numele fiicei lui Haran a fost tradus prin „Cea care vede”, o referire la clarviziune. În tradiția evreiască, prin prisma acestui epitet, Sarai este considerată un profet la fel de mare sau chiar mai mare decât Avraam, deoarece putea vedea viitorul. În consecință, Yiskah este privită ca un alter-ego al soției lui Avraam, care se referă doar la partea ei profetică.

Rabinul Yitzhak Ben Sh'lomo Lurya Aşkenazi, considerat tatăl Kabbalei contemporane, scria în secolul al XVI-lea: „Yiskah a fost Sara, dar de ce era numită Yiskah? Deoarece vedea viitorul grație inspirației divine”. În zilele noastre, folcloristul american Howard Schwarz o descria pe Yiskah ca fiind o „extensie a personalității Sarăi dincolo de limitele ei normale”.

- Dacă-mi permiteți, interveni profesorul Daniel, presupunând că Sarai și Yiskah sunt una și aceeași persoană, apare o problemă. Yiskah este fiica lui Haran și nepoata lui Avraam.

- Revenim iarăși la Biblie. În Facerea 20, 12, Avraam spune despre Sarai: „Cu adevărat ea mi-e soră după tată, dar nu ştiu după mamă, iar acum mi-e soţie”.

- Era ea într-adevăr fiica lui Terah? Întrebă uimită domnișoara Dorothy.

- În Facerea 11, 31, continuă domnul Yehuda, scrie: „a luat Terah pe Avraam, fiul său, şi pe Lot, fiul lui Haran şi nepotul său, şi pe Sarai, nora sa, şi femeia lui Avraam, fiul său”. Dacă era fiica lui Terah, autorul biblic ar fi menționat asta, așa cum a făcut cu Avraam; în schimb, o numește „nora sa”. Afirmația lui Avraam este una dubioasă dacă observăm contextul în care a fost formulată. Biblia spune că, atât în Egipt cât și în Gerar, Avraam a declarat că Sarai îi este soră, nu soție, de teamă să nu fie ucis de eventualii ei pretendenți. După ce i-a apărut Yahweh în vis pentru a-i cere să-i înapoieze soția lui Avraam, regele Abimelek l-a întrebat pe patriarh de ce nu a spus adevărul. Prins cu minciuna, era firesc ca Avraam să fi încercat să se apere într-un fel. Așa că nu e exclus să-i fi oferit regelui o nouă minciună, care să includă și o parte din adevăr. Prin urmare, afirmația că Sarai îi este soră după tată, în acest context, nu poate fi privită decât cu

suspiciune. Deși trebuie să luăm în calcul și varianta că ar putea fi adevărată.

- În acest caz, cum ar putea Sarai să fie și fiica lui Terah, și a lui Haran? Întrebă iarăși domnișoara Dorothy.

- Ținând cont că a murit primul, cu mult înaintea celorlalți, Haran pare să fi fost cel mai mare dintre fiii lui Terah. Avraam, care a trăit cel mai mult dintre frați, pare a fi mezinul. În Facerea biblică, unde se spune că lui Terah „i s-au născut Avraam, Nahor şi Haran", ordinea enumerării celor trei nu a fost stabilită în funcție de vârstă, ci de importanță. Avraam este unul dintre cele mai importante personaje pentru iudaism, islamism și creștinism, fiind considerat părintele israeliților și al arabilor; prin urmare, este normal să fie primul pe listă. Haran este cel mai puțin important dintre frați, ținând cont că a murit primul, neluând astfel parte la peregrinările familiei. Așadar, în listă a fost trecut ultimul.

După moartea lui Haran, rămase orfane de tată, Sarai și Milkah au fost adoptate de bunicul lor, Terah. Legile vremurilor specificau că orice familie avea nevoie de un cap, care era întotdeauna tatăl copiilor. Atunci când tatăl deceda, noul cap al familiei sau tată al copiilor devenea, din punct de vedere legal, tatăl defunctului sau bunicul copiilor după tată. În acest mod Sarai și Milkah au devenit fiicele adoptive ale lui Terah. Cei doi fii rămași ai lui Terah, Avraam și Nahor, le-au luat de neveste, după cum cerea tradiția vremurilor. Probabil nunțile lor au avut loc în același timp, fiind vorba despre căsătoria a doi frați cu două surori. După nuntă fetele nu mai aveau nevoie de un tată din punct de vedere legal, deoarece capi ai noilor lor familii deveneau soții lor. Astfel se explică de ce mai târziu, la plecarea din Ur în Harran, Sarai este numită nora lui Terah, și nu fiica sa. Cu ajutorul numelor celor două fete putem stabili și ordinea nașterii lor. Cum Milkah („Regina") reprezintă un rang mai mare decât Sarai („Prințesa mea"), înseamnă că ea a fost prima fiică a lui Haran. La fel ca soțul ei, Sarai era mezina.

Acum înțelegem și cum s-au stabilit cele două cupluri: Nahor, fratele cel mare, a ales-o pe Milkah, sora cea mare, în timp ce lui Avraam, mezinul, i-a rămas Sarai, sora cea mică. Se pare că a fost potrivirea perfectă, cel puțin pentru fratele cel mic: Avraam putea vorbi cu zeii, la fel ca tatăl său, iar soția lui era clarvăzătoare, având capacitatea de a vedea viitorul. Părinții lui au fost preoți (mama sa ocupând chiar funcția supremă), la fel ca strămoșii lor, proveniți din regina Kug-Bau: Șarru-kinu, mama și fiica sa, precum și fiicele lui Naram-Sin. În aceste condiții, nu este de mirare că Avraam și Sarai au primit o misiune divină.

-O adevărată încrengătură, afirmă domnișoara Dorothy.

-Mai degrabă o încurcătură, zise domnul Carter în glumă.

-Eu sunt de-a dreptul fascinat, exclamă profesorul Daniel. Sincer să fiu aceste informații sunt importante pentru a se stabili cu exactitate geografic zona în care au existat aceste personaje.

-Eu vă propun, să mergem în biroul meu să vă arăt un manuscris.

Biroul domnului Yehuda era o cameră imensă, mai degrabă o bibliotecă. Fiecare carte era etichetată și așezată într-o anumită ordine.

-Aici am câteva manuscrise, pe care le păstrez cu sfințenie. Acesta este cel care ne interesează pe noi. Pentateuh — în greacă „cinci suluri sau cutii pentru păstrarea lor" este numele sub care sunt cunoscute primele cinci cărți ale lui Moise din Vechiul Testament - Geneza, Exodul, Leviticul, Numeri și Deuteronom. În originalul ebraic, ele poartă numele de „Tora", Învățătura sau Legea, un cuvânt care vine de la verbul „yara" (hora) care înseamnă „a preda, a instrui".

Pentru religia iudaică, sunt cele mai importante texte sacre. Evreii credincioși, ca și creștinii religioși, cred că Pentateuhul sau Tora este inspirat de Dumnezeu și i-a fost dat lui Moise pe muntele Sinai. La evrei, Pentateuhului i se mai spune, în afară de denumirea simplă Tora, Torat Moshe , adică Învățătura sau Legea lui Moise. Sulul de pergament pe care este scrisă Torá și care este păstrat în altar în sinagogi se numește Sefer Torá. În viziunea iudaică ortodoxă, Pentateuh-ul este unic, sfânt și etern, ceea ce înseamnă, între altele, că nici o iotă nu poate fi schimbată.

Conform punctului de vedere religios strict, Tora a fost dictată lui Moise pe muntele Sinai. Dar există opinii contradictorii dacă textul Torei a fost scris timp de 40 de zile cât s-a aflat Moise pe muntele Sinai sau timp de cei 40 de ani cât s-a găsit poporul evreu în pustiu și a fost terminată scurt timp până la moartea lui Moise.

Formularea dogmelor credinței iudaice, semnată de Maimonide, susține aceste două opinii ale originii Torei.

Cele cinci cărți ale Torei conțin un sistem complet de porunci. În total, Tora conține 613 porunci esențiale pentru religia iudaică, inclusiv Decalogul sau cele Zece porunci. În practică, o parte mare din cele 613 porunci se referea la ritualul din Templul din Ierusalim, care nu se mai pot aplica de când acesta a fost distrus de romani în cursul Războiului Iudeii din anii 69-73.

Denumirea ebraică a cărților nu este alta decât primul cuvânt din fiecare carte care face parte din Pentateuh. Pentru credința iudaică, Tora în sensul larg nu include numai Pentateuhul sau „Tora scrisă", ci și Torá orală care s-a transmis prin cărțile Talmudului, și care reprezintă dispute, comentarii și dezvoltări, legi, tradiții și legende pe marginea textului Pentateuhului.

-Acum înțeleg de ce este atât de important acest manuscris pe care-l deții, zise domnișoara Dorothy.

-Sigur că da, dar am ceva și mai important. Domnul Yehuda se îndreptă către un dulap, roti o cheie și trase un sertar. Din acesta scoase un fel de mapă din piele de antilopă, pe care deschizându-o scoase o carte destul de mărișoară. Toți au rămas muți la vederea acesteea. Legătură originală în piele maro-roșcat, pe tăblii de lemn, cu ornamente presate: medalion cu cu o cetate, în câmpul central al primei coperți, în ramă triplu liniară dublată de un chenar fitomorf lat și anturat de mici fleuroane; coperta posterioară prezintă, în centru, un chenar cu compartimente verticale, despărțite de câte trei linii și ornate cu motive fitomorfe și geometrice. Chenarul marginal este format din linii triple intersectate. Cotorul are patru nervuri profilate, urme ale fostelor încuietori metalice.

-Ei bine domnule profesor Daniel, putem zice că această carte poate fi cheia cercetării dumneavoastră. Din ea știm că în anul 2094 î.e.n., când regele Ur-Nammu a murit, fiul său, Șulgi, a preluat tronul. Deși în primii ani s-a implicat în construirea de temple și chiar a terminat zigguratul lui Nanna / Enki început de tatăl său. Șulgi nu era un mare credincios, ci dimpotrivă. A intervenit în afacerile templelor din tot Sumerul, probabil banii fiind principalul motiv pentru care le-a construit. Der este unul dintre orașele cu temple în afacerile cărora Șulgi a intervenit în prima parte a domniei sale și pe care l-a distrus în 2075 î.e.n., aparent ca pedeapsă din voința zeilor.

Cronici timpurii, precum Cronica Weidner, criticau nelegiuirile regelui: „nu efectua corect ritualurile, și-a spurcat ritualurile de purificare". Cronica Regilor Timpurii îl acuză de „porniri criminale, iar bunurile templului Esagila și ale Babilonului le-a luat ca pradă". Șulgi s-a proclamat zeu în cel de-al douăzeci și treilea an al său de domnie, iar timpul și l-a petrecut compunându-și imnuri autolaudative.

Un conducător ca Șulgi nu avea cum să fie pe placul unui preot credincios lui Enlil, precum Terah. Știind ce va urma, ori poate îndemnat de zeul său, în 2094 î.e.n., când Șulgi a urcat pe tron, Terah și familia sa au plecat în Harran, orașul geamăn al Urului. Nu a luat cu el toată familia, după cum susține Facerea biblică, ci a fost însoțit doar de Avraam, Sarai și Lot, fiul lui Haran. Nu știm ce s-a întâmplat cu soția lui Terah, dacă a rămas în Ur ori dacă a plecat și ea în orașul din nordul Sumerului. Sunt mari șanse ca tot ea să fi fost motivul plecării din Ur după moartea lui Ur-Nammu și înscăunarea noului rege; arogantului Șulgi, care nu avea respect pentru zei, îi lipsea toleranța tatălui său față de străini, mai ales față de membrii fostei case regale akkadiene. Mai mult ca sigur, pentru a nu fi în pericol, prințesa Amsalai și-a luat familia și a fugit în Harran, departe de

palatul regal. Sau poate, odată cu înscăunarea lui Șulgi, prințesa și-a dat seama că nu mai are nicio șansă să preia tronul strămoșilor săi, așa că a plecat.

Când Șulgi a căzut, în 2048 î.e.n., Yahwe i-a vorbit pentru prima oară lui Avraam. Dumnezeu i-a cerut să părăsească Harranul și să se îndrepte către Canaan, ținutul pe care a promis că îl va dărui urmașilor lui Avraam. Era la trei ani după moartea lui Enki, iar rege al Sumerului a devenit Amar-Sin, primul dintre cei trei care au adoptat epitetul akkadian al zeului ca omagiu adus divinității defuncte. De asemenea, Amar provine din Amar Utu, numele sumerian al lui Marduk, așa că e evidentă apartenența noului rege la cultul Veghetorilor.

Biblia spune că Avraam avea 75 de ani când a părăsit Harranul, prin urmare s-a născut în 2123 î.e.n., pe când părinții săi locuiau în Nippur. Tatăl său a mai trăit în Harran șaizeci de ani, murind la vârsta de 205 ani. Așadar, Terah a murit în 1988 î.e.n. și s-a născut în 2193 î.e.n., un an plin de evenimente de o deosebită importanță: a murit regele Șar-Kali-Șarri (fiul lui Naram-Sin și strănepotul lui Șarru-kinu), tronul Imperiului Akkadian a fost preluat de patru regi (Igigi, Imi, Nanum și Ilulu) care au condus simultan, iar gutienii au invadat Mesopotamia. La ordinul lui Yahweh, în 2048 î.e.n. a luat Avraam „pe Sarai, femeia sa, pe Lot, fiul fratelui său, şi toate averile ce agonisiseră ei şi toţi oamenii pe care-i aveau în Haran şi au ieşit, ca să meargă în ţara Canaanului şi au ajuns în Canaan” (Facerea 12, 5).

Apartenența sa la fosta casă regală i-a adus beneficii: avere, slujitori și chiar soldați. Termenul biblic folosit pentru a desemna oamenii lui Avraam este „naar”, care a fost tradus în diferite moduri, ca „slugi”, „tineri” sau „oameni”. Însă, în limba hurianâ, acest cuvânt desemna călăreți. De altfel, în textele militare mesopotamiene se găsesc printre soldații cu care și cavalerie călăreții rapizi „lu.nar” („oamenii-nar”). În plus, în Cartea Întâia a Regilor din Vechiul Testament, regele David a atacat tabăra unor amaleciți „şi nimeni din ei n-a scăpat, afară de patru sute de tineri care s-au suit pe cămile şi au fugit” (30,17). Numindu-i pe oamenii lui Avraam „oameni-nar”, ne informează că mezinul lui Terah a părăsit Sumerul cu un corp de cavalerie care probabil folosea cămile și nu cai, acestea fiind mult mai potrivite pentru zonele aride din Canaan și Sinai.

Prezența soldaților sub comanda lui Avraam sugerează că, după moartea lui Șulgi, își dorea să atace capitala Ur pentru a prelua cu forța tronul strămoșilor săi. Poate visa chiar la restaurarea Imperiului Akkadian. În timpul petrecut în Harran și-a strâns mica armată, pe care n-a mai apucat să o folosească. Dumnezeul său i-a schimbat planurile, trimițându-l în Canaan. Pentru a-l convinge să accepte, i-a promis un nou teritoriu: „Ieşi

din pământul tău, din neamul tău şi din casa tatălui tău şi vino în pământul pe care ţi-l voi arăta eu. Şi eu voi ridica din tine un popor mare, te voi binecuvânta, voi mări numele tău şi vei fi izvor de binecuvântare" (Facerea 12, 1-2). Avraam s-a lăsat înduplecat și, cu gândul la noul ținut, a renunțat la ideea de a conduce Sumerul.

În Canaan, la locul numit Șehem, lângă stejarul lui Mamre, i s-a arătat din nou Dumnezeu, ocazie cu care Avraam a ridicat un altar. Singurul motiv pentru care Dumnezeu i s-a înfățișat a fost să-i arate teritoriul promis: „ţara aceasta o voi da urmaşilor tăi" (Facerea 12, 7). Apoi Avraam a pornit spre viitorul oraș Ierusalim, numit Șalem în acele zile, până la muntele Moriyya, „care e la răsărit de Beth-El (Casa lui Dumnezeu)", unde a mai ridicat un altar. De acolo a plecat spre sud, până în Egipt, care în acel moment era împărțit în două: Egiptul Superior (sudic) condus de Nebhepetre Mentuhotep din Theba și Egiptul Inferior (nordic) de Merikare Khety din Herakleopolis. Veniți din Canaanul situat la nord de Egipt, cel mai probabil Avraam, Sarai și Lot au ajuns la curtea lui Merikare. Fermecat de frumusețea soției lui Avraam, faraonul a luat-o de nevastă, știind că ea este sora lui. A cumpărat-o de la Avraam, dându-i pe ea „oi, vite mari şi asini, slugi şi slujnice, catâri şi cămile". Tradiția evreiască spune că au stat cinci ani în Egipt. În Biblie, „Yahwe însă a lovit cu bătăi mari şi grele pe Faraon şi casa lui, pentru Sarai, femeia lui Avraam".

Speriat, Merikare i-a înapoiat femeia lui Avraam și i-a gonit din Egipt, permițându-le totuși să păstreze averea primită. Este posibil ca plecarea lui Avraam, Sarai și Lot din Egipt să nu se datoreze unui faraon speriat de Dumnezeu, ci conflictului dintre dinastiile din Theba și Herakleopolis, care tocmai izbucnise. În încercarea de a cuceri regiunea Thinis, Merikare a profanat necropola sacră a lui Enki din Abydos. Nebhepetre Mentuhotep din Theba adept al lui Enki, zeul suprem al orașului nu a putut lăsa nepedepsit acest sacrilegiu, prin urmare și-a trimis armata în nord, l-a învins pe Merikare, apoi a unificat Egiptul. Sunt mari șanse ca Merikare să fi murit în lupta cu Nebhepetre, care a avut loc în jurul anului 2040 î.e.n. Acesta pare cel mai plauzibil motiv pentru plecarea lui Avraam din Egipt: teama de conflictul armat în care era implicat faraonul sub protecția căruia se aflase până în acel moment. Dacă relatarea din Cartea Jubileelor este adevărată, după cinci ani au părăsit Egiptul (adică în 2042 î.e.n.) din cauza războiului dintre dinastiile regale din Theba și Herakleopolis.

Întorcându-se pe unde venise, Avraam a ajuns la muntele Moriyya, unde ridicase un altar pentru Dumnezeu. Acolo s-a despărțit de nepotul său, Lot, care a plecat spre Sodoma din câmpia Iordanului, iar Avraam a rămas

în Canaan. După plecarea lui Lot, Dumnezeu i s-a înfățișat din nou lui Avraam, pentru a-i cere să verifice acel teritoriu, amintindu-i că îl va lăsa urmașilor lui.

Patriarhul s-a întors la stejarul lui Mamvre din Hebron, unde a mai ridicat un altar. Nu a petrecut mult timp acolo deoarece „în zilele lui Amrapel, regele Senaarului" a avut loc expediția militară a regilor răsăriteni împotriva celor canaaneeni. Aceasta pare să fi avut loc în 2039 î.e.n., în ultimul an de domnie al lui Amar-Sin. Facerea 14, 5 susține că războiul a avut loc la paisprezece ani după ce elamiții, sub conducerea lui Kudur-Lagamar, îi subjugaseră pe regii canaaneeni.

Într-adevăr, trecuseră paisprezece ani de când regele sumerian Șulgi, predecesorul lui Amar-Sin, la sfatul oracolului zeului Enki a lansat campania militară din 2053 î.e.n. din Canaan, condusă de elamiți. După ce i-au învins pe refaimi, pe zuzimi, pe emimi, pe horei, pe amaleciți și pe amorei, s-au luptat în Valea Sidimului cu cinci regi din Câmpia Iordanului: Bera, Birsta, Șinab, Șemeber și regele din Zoar. Învingători, regii mesopotamieni au jefuit Sodoma și Gomora și s-au întors acasă, luându-l cu ei și pe Lot, pe care l-au capturat în Sodoma.

Aflând că nepotul său a fost înrobit, Avraam a luat cu el trei sute optsprezece călăreți „naar" și i-a ajuns din urmă pe regii mesopotamieni la Dan, unde i-a atacat și învins în timpul nopții, eliberându-l astfel pe Lot și recuperând prada de război luată din Sodoma. Pentru această victorie incredibilă a fost felicitat atât de Bera, regele Sodomei, cât și de Melki-sedeq, cel al Șalemului. Mai mult, noaptea i-a apărut zeul său în vis, pentru a-l asigura din nou că va moșteni acel ținut. După înfrângere, regii mesopotamieni au fost detronați. Amar-Sin și-a pierdut viața pe drumul spre casă, fiind ucis de înțepătura unui scorpion, tronul Sumerului revenindu-i fratelui său, Șu-Sin. Prin înfrângerea lui Amar-Sin și a aliaților săi, Avraam s-a răzbunat pe cel ce ocupa tronul care i se cuvenea de drept (după părerea lui), cel al Sumerului.

După spusele Bibliei, la zece ani după sosirea în Canaan, adică în 2038 î.e.n., pentru că Sarai era stearpă, Avraam s-a culcat cu slujnica ei, egipteanca Hagar. Se întâmpla la câteva luni după moartea lui Amar-Sin și înscăunarea fratelui său, Șu-Sin, pe tronul Imperiului Neo-Sumerian. Din dorința lui Avraam de a avea un copil imediat după ce a aflat de moartea lui Amar-Sin înțelegem că își dorea un fiu care să urce pe tronul Sumerului. Avea acest drept ținând cont că făcea parte din familia regală akkadiană, strămoșii săi conducând Mesopotamia timp de două secole. Momentul era cel mai potrivit, Sumerul fiind slăbit, mai ales după destrămarea alianțelor cu vecinii săi.

Nici mama viitorului copil nu a fost aleasă întâmplător; deși Biblia susține că era o simplă slujnică, o veche legendă evreiască, amintită de „Legende ale evreilor”, o consideră pe Hagar fiica faraonului, dată de Merikare lui Avraam în schimbul Sarăi, alături de „oi, vite mari şi asini, slugi şi slujnice, catâri şi cămile”. Devine tot mai evident că Avraam își dorea pe tronul Sumerului un fiu care să aibă ambii părinți cu sânge regal, chiar dacă Dumnezeu îi promisese Canaanul. După nouă luni, Hagar a născut un băiat pe care l-a numit Ismael, după cum i-a poruncit un înger, pe care ea l-a numit Ata-El-Roi. Era anul 2037 î.e.n., pe când Avraam avea 86 de ani.

Se făcuse târziu și domnul Yehuda nu-și mai termina discursul. Într-un târziu profesorul Daniel, politicos din fire, îndrăzni și zise:

-Domnule Yehuda, subiectul este destul de amplu și foarte interesant, dar vă cerem permisiunea să ne retragem. Mâine tânărul inginer chimist Mere o să ne prezinte rezultatul cercetării efectuate asupra rocilor, pe care le-am luat din diferite locuri în timpul expediției din Iordania și zona Mării Moarte.

-Vă mulțumim domnule Yehuda și vă promitem că vom continua subiectul început, zise domnișoara Dorothy.

-Plăcerea a fost de partea mea.

UN MOMENT DE STUDIU

Profesorul Daniel își dorea foarte mult elucidarea acestei povești Biblice. Pentru el Avraam devenise personajul principal al acesteia. De ce tocmai Avraam și nu Lot? Domnul Daniel considera că la baza cercetării sale, descoperirea cu exactitate a cetăților dispărute, stă tocmai Patriarhul Avraam. Dacă se demonstra cu exactitate locul unde Avraam își avea cortul putea vorbi cu exactitate și de cele cinci cetăți. Pentru aceasta se retrase în biroul lui, unde se aprofundă în studiu. Vroia să facă o analiză asupra unor tăblițe descoperite în jurul Mării Moarte. Opținuse informații destul de prețioase de la renumitul cabalist Yehuda și dorea să continue firul acestor informații.

Se așeză confortabil în scaun, aseză toate documentele pe care le deținea pe biroul său oval și zise încetișor, ca și când ar fi vorbit cu cineva:

-Ei bine profesore, acum să te văd. Și începu să ia încet câte o carte o răsfoia și o așeza jos în biroul său. Era o așezare logică. La un moment dat zise:

-Aha! Uite aici și începu să citească, dar în același timp lua și notițe. Informațiile erau despre Șu-Sin, care ajuns pe tronul Sumerului în 2039 î.e.n., a găsit marea alianță a regilor mesopotamieni destrămată. Regele nu a avut de ales decât să ceară ajutorul zeilor săi, Veghetorii.

La începutul domniei sale se lăuda într-o inscripție că „Sfânta Inanna, cea înzestrată cu uimitoare calități, prima fiică a lui Enki", i-a oferit arme cu care să „atace în luptă țara dușmană care e nesupusă". Însă ajutorul zeiței a fost insuficient, iar Șu-Sin și-a oferit loialitatea celeilalte tabere divine. Pe măsură ce creșteau presiunile din vest, regele a început să le ceară iertare și ajutor zeilor cei mari din Nippur, adică lui Enlil și soției sale, Ninhursag.

Profesorul constată că textele din acea vreme au dezvăluit că Șu-Sin a întreprins lucrări masive de reconstrucție în Nippur. Lucrul acesta era susținut ți de și excavațiile arheologice la care participase și cunoscuți arheologi. Prieteni ai profesorului. Se pare că disperat, Șu-Sin a înălțat și o stelă pentru Enlil și soția sa, „o stelă cum niciun rege nu mai durase". Zeul însă nu era prezent pentru a-i răspunde, doar Ninlil auzindu-i implorările. Cuprinsă de compasiune, „pentru a prelungi bunăstarea lui Șu-Sin, a-i întinde vremea coroanei", zeița i-a dat o „armă care cu radiație lovește (…) a cărei înspăimântătoare strălfulgerare ajunge până la cer".

Interesant, își zicea în gând profesorul, în timp ce scoate să cerceteze un text al lui Șu-Sin, catalogat cu indicativul Colecția B. Aici descoperi că, după ce a făcut Harranul să „tremure de spaima armelor lui", regele a vrut

pace. A trimis-o pe fiica sa ca mireasă, probabil conducătorului regiunii. Fata s-a întors în Sumer, „înființând un oraș pentru Enlil și Ninlil pe hotarul Nippurului". Era prima dată „din zilele când s-au hotărât sorții, ca un rege să construiască un oraș pentru Enlil și Ninlil", după cum se lăuda Șu-Sin. Regele chiar și-a atribuit rolul de Mare Preot în Nippur, însă toate eforturile sale au fost în zadar. Enlil refuza să-i ofere ajutorul, iar Imperiul Neo-Sumerian se apropia de un iminent sfârșit. Într-un ultim gest disperat de a atrage protecția Celeștilor, Șu-Sin a construit pentru Enlil și Ninhursag „o mare barcă de croazieră, potrivită pentru cele mai late râuri", pe care „a împodobit-o desăvârșit cu pietre prețioase", a înzestrat-o cu vâsle din cel mai fin lemn și a mobilat-o cu tot confortul, inclusiv cu un pat nupțial. Apoi a „pus barca de croazieră în bazinul larg din fața Casei Plăcerilor lui Ninlil".

Se pare că, în sfârșit, că regele a găsit formula câștigătoare. Enlil s-a lăsat înduplecat și s-a întors în Nippur, constată profesorul și începu ca un adevărat orator să recite:

„Când Enlil a auzit
De la o zare la alta s-a grăbit,
Din miazăzi în miazănoapte a călătorit;
Prin văzduh, peste pământ a gonit,
Mult să se bucure cu iubita-i regină, Ninlil".

Profesorul Daniel se opri dezamăgit. Lipseau câteva rânduri dinspre finalul tăbliței, așa că nu putem ști ce s-a întâmplat. Însă ultimele rânduri ale textului se referă la „Ninurta, marele războinic al lui Enlil, care l-a buimăcit pe intrus" după ce a descoperit pe barcă „o inscripție, o scriere rea", probabil o formulă magică folosită pentru a arunca un blestem asupra lui Enlil și Ninhursag.

Cercetătorul nostru nu găsi niciun text despre reacția lui Enlil la acest complot, însă constată că a plecat din nou din Nippur, de această dată luându-și și consoarta cu el. Nu peste mult timp, o eclipsă totală de Lună din februarie 2031 î.e.n. a fost interpretată de preoții din Nippur ca un semn rău. I-au scris lui Șu-Sin că era o prevestire „către regele care domnește peste cele patru regiuni: zidul său va fi distrus, Urul va rămâne pustiu".

O eclipsă de lună, o altă superstiție gândi profesorul în timp ce privirea i se opri asupra unei inscripții, o descoperire arheologică dintrun templu. Se pare că Șu-Sin se declara tată al tânărului zeu: „Divinului Șara, ceresc erou, iubitul fiu al Inannei: tatăl său, Șu-Sin, puternicul rege, rege al Urului, rege al celor patru regiuni, i-a construit templul Șagipada, iubitul lui altar; trăiască regele".

Cercetarea continuă cu succesorul lui Șu-Sin, Ibbi-Sin. Acesta fusese ultimul conducător al Sumerului. Se pare că nici el nu a reușit să oprească

decăderea imperiului. Urcat pe tron după moartea tatălui său, în 2030 î.e.n., nu a putut decât să accelereze construirea zidurilor și fortificațiilor din centrul Sumerului, în jurul Urului și al Nippurului, restul țării rămânând fără apărare. Mesajele de loialitate de la centrele urbane subordonate au încetat să mai sosească, rând pe rând. În cel de-al doilea an al său de domnie s-a numit Mare Preot al templului lui Ișstar din Uruk, însă de la oracole nu primea decât mesaje de distrugere și pedeapsă. În al patrulea an de domnie i s-a spus că „Fiul de la apus se va ridica (…) e un semn pentru Ibbi-Sin: Urul va fi judecat". În al cincilea an, regele a devenit Mare Preot al lui Ișstar la templul ei din Ur, însă nici această funcție nu i-a fost de folos. A fost ultimul an în care celelalte orașe din Sumer au trimis tradiționalele animale de sacrificiu pentru templul lui Enki din Ur. Autoritatea centrală din Ur, zeii săi Veghetori și marele său templu-ziggurat nu mai erau recunoscute. În al șaselea an de domnie, adică în 2024 î.e.n., sfârșitul părea tot mai iminent. „Când vine anul al șaselea, locuitorii Urului vor fi prinși în capcană", anunța unul dintre oracole. Calamitatea urma să sosească atunci „când, pentru a doua oară, cel ce-și spune Suprem, ca unul căruia i-a fost uns pieptul, va veni de la apus".

În același an, după cum arată mesajele primite de rege de la frontiera vestică, „apuseni ostili intraseră pe câmpia" Mesopotamiei, fără a întâmpina vreo rezistență. În scurt timp ei au „intrat în interiorul țării, ocupând una după alta toate marile fortărețe". Chiar înainte de terminarea anului al șaselea, s-au oprit și din Nippur inscripțiile care îl onorau pe regele din Ur. Dușmanul Sumerului, „cel ce-și spune Suprem", ajunsese în inima imperiului. Acesta nu putea fi decât noul rege al Pământului, Marduk, care se întorcea în Mesopotamia pentru a se înscăuna în Babilonul său mult iubit.

Profesorul Daniel se îndreptă spre fereastră, o deschise și privi cerul înstelat. În mintea lui existau multe semne de întrebare. Trage aer puternic în piept, închise fereastra și-și îndreptă privirea spre un document care expunea autobiografia lui Marduk:

„În țara Hatti am întrebat un oracol
[Despre] tronul și domnia mea;
În toi: «Până când?
Douăzeci și patru de ani, în toi, am cuibărit».
După cel de-al douăzeci și patrulea an
Zilele mele [de exil] erau încheiate
Spre orașul meu am [pornit];
Templul meu Esagila ca un munte [să-l înalț],
Veșnicul meu sălaș să-l [reînființez].
Am luat-o la picior

Prin […] țări spre orașul meu
Pentru ca […] să i-l hotărăsc,
Un rege în Babilon să [înscăunez]
În casa legământului meu […]
În Esagilul ca un munte […]
De Anu creat […]
În Esagil […]
O platformă să ridic […]
În orașul meu […]
Bucurie […]".

Probabil că a fost exilat constată profesorul. Tăblița era deteriorată, însă cu mult efort reuși să descifreze orașele prin care a trecut Marduk în drumul spre Babilon. Intrase într-adevăr în Mesopotamia de la vest, așa cum preziseră oracolele, însoțit de semiții săi amoriți. Însă lucrurile nu au mers pentru el ca pe roze. Împotriva Babilonului un zeu „își dezlănțuise mânia". Numele lui este declarat la începutul unei coloane din text, din care însă nu se distinge decât prima parte: „Divinul Nin…", care nu poate fi decât Ninurta, fiul lui Enlil.

Din păcate, deteriorarea tăbliței nu-i permite să afle acțiunile lui Ninurta împotriva Babilonului. Însă găsește replica lui Marduk în cea de-a treia tăbliță a Textelor lui Kedarela omer, unde trupele sale amorite au năvălit spre Nippur, oraș în care le așteptau cele elamite, mobilizate de Ninurta. În timpul confruntării, Nippurul a fost devastat iar Ekur, templul lui Enlil, profanat din nou. Ninurta i-a acuzat de această faptă pe soldații lui Marduk, însă textul îl consideră pe fiul lui Enlil adevăratul autor, numit aici Erra:

„Erra, cel nemilos,
A intrat în incinta sacră.
S-a oprit în incinta sacră,
A privit Ekurul.
Gura a deschis, tinerilor lui le-a spus:
«Luați prada din Ekur,
Luați odoarele,
Distrugeți-i temelia,
Spargeți îngrăditura altarului!»".

Când Enlil a aflat că i-a fost profanat templul, că „în sfânta sfintelor voalul era sfâșiat", s-a întors într-un suflet în Nippur. „În fața lui goneau zei învești mântați în raze"; el însuși „răspândea o strălucire ca a fulgerului" când a coborât din cer. „Și-a cutremurat locul sfânt" când a aterizat în templu, apoi l-a întrebat pe fiul său, „prințul Ninurta", cine i-a pângărit locul sfânt.

Bineînțeles că Ninurta nu și-a mărturisit vina, ci a arătat cu degetul spre Marduk și amoriți.

Textul mai susține, notă profesorul în consemnările sale, că Ninurta nu îi adresa tatălui său respectul cuvenit: „Fără a se teme pentru viața sa, nu și-a scos tiara"; lui Enlil „urât i-a vorbit (…) nu era dreptate; distrugerea se zămislea".

În mintea profesorului apăru o dilemă: De ce ar fi profanat Ninurta templul tatălui său? Fără îndoială, gândi profesorul, pentru a-l atrage în lupta împotriva lui Marduk. Ninurta, care ar fi trebuit să moștenească tronul Pământului, nu era mulțumit de decizia lui Anu de a-i oferi lui Marduk conducerea Terrei. Mai mult decât atât, nu era deloc mulțumit că tatăl său a acceptat hotărârea împăratului, renunțând la tron fără luptă. Ninurta era un războinic, învățat să lupte până la capăt, să nu cedeze sub nicio formă. Nu putea accepta înfrângerea, mai ales în fața Veghetorilor, cu care a luptat întreaga sa viață. Mai ales în fața lui Marduk, rivalul său direct la tron. A învățat să lupte până la final de la tatăl său, care acum ceda. Ceea ce a făcut să-i scadă respectul pentru Enlil, din acest motiv „nu și-a scos tiara" și „urât i-a vorbit". Nu era corect să primească Marduk ceea ce i se cuvenea lui, moștenitorul lui Enlil. Și nu era corect ca tatăl său să nu facă nimic în această privință. Însă Enlil asculta în continuare ordinul împăratului Anu, chiar și după ce templul din Nippur i-a fost devastat.

În Epopeea lui Erra, Consiliul Zeilor s-a întrunit și a discutat „preț de o zi și o noapte, fără încetare". Anunnaki, marii zei, i-au amintit lui Ninurta de decizia lui Anu: „Acum că Prințul Marduk s-a ridicat, acum că oamenii pentru a doua oară i-au ridicat chipul, de ce continuă Erra cu împotrivirea?". Furios, văzând că nu primește sprijin din partea nimănui, Ninurta s-a hotărât să își facă singur dreptate. „Consultându-se cu sine însuși", zeul s-a decis să dezlănțuie niște arme teribile. „Pământurile le voi nimici, morman de pulbere voi face din ele; cetățile le voi prăpădi, în pustiu le voi preface; munții îi voi netezi, animalele le voi face să dispară; mările le voi agita, viețuitoarele din ele le voi decima; oamenii îi voi face să piară, sufletele lor le voi preschimba în vapori; nimeni nu va fi cruțat", și-a spus el.

Dintr-un text catalogat cu indicele CT-xvi-44/46, profesorul află că un zeu minor l-a anunțat pe Marduk de planul distructiv al lui Erra / Ninurta. Într-o noapte, pe când marii zei se retrăseseră pentru a se odihni, zeul „aceste cuvinte lui Marduk i le-a grăit", în legătură cu „șapte arme cumplite care de Anu au fost create (…) Pustiirea acestor șapte contra ta se pregătește". Alarmat, Marduk a vrut să afle unde se aflau armele. „Aceste șapte, unde s-au născut, unde au fost create?", a întrebat el. Zeul cel mic i-a dezvăluit că erau ascunse sub pământ:

„Aceste șapte în munți sălășluiesc,
Într-o scobitură din pământ se găsesc.
Din acel loc cu strălucire vor năvăli,
De pe Pământ la Cer, în groază înzăuate”.

Nefiind lămurit, Marduk a insistat să afle locația exactă a armelor, însă i s-a răspuns că „până și zeilor înțelepți, și lor le e necunoscut”.

Profesorul se opri din citit, încruntă din sprincene. Ceva îi distrăgea atenția, prea multă gălăgie. Hotărâ să facă o pauză, timp în care își pregăti un ceai verde. Se așeză confortabil pe scaun și își savură ceaiul ca un adevărat gânditor. Dintr-o dată tresări, se ridică de pe scaun și începu să caute. Găsi repede un document cu o poezie. Citi cu atenție, apoi începu să noteze.

În Epopeea lui Erra, căci despre ea era vorba, apare un zeu, numit Išum. Nu se cunoaște identitatea acestui personaj, al cărui nume s-ar traduce în sumeriană prin „Înțeleptul învățător al Muntelui”. Sumerienii îl mai numeau Endursaga („Domnul prietenos și supus al legăturii”), considerându-l mesagerul zeilor și fratele lui Marduk. Acesta nu poate fi decât Nabu, zeul înțelepciunii după moartea lui Enki și mesagerul zeilor, cel considerat de unii fiul lui Enki, iar de alții al lui Marduk.

Din mituri, gândi profesorul, știm deja că Nabu a părăsit tabăra Veghetorilor după Potop, trecând de partea Celeștilor după ce Enlil i-a oferit nemurirea și un loc în Grădina Zeilor. De asemenea, știm și că în cel de-Al Doilea Război al Zeilor a jucat adesea rolul de mediator între cele două tabere aflate în conflict. Același rol îl joacă și aici, încercând să-l convingă pe Ninurta să renunțe la planul de a folosi teribilele arme împotriva oamenilor nevinovați:

„Îi vei distruge tu, cel drept, pe cei drepți?
Îi vei distruge pe cei care împotrivă-ți au păcătuit
Laolaltă cu cei care împotrivă-ți nu au păcătuit?”.

Însă Ninurta, plin de ură, era hotărât. „Voi anihila fiul și voi lăsa tatăl să-l îngroape; apoi îl voi ucide pe tată, fără a lăsa pe nimeni să-l îngroape!”. În cele din urmă, Išum / Nabu l-a înduplecat. Ninurta a acceptat să excludă din atac Mesopotamia, promițând să atace doar locurile în care s-ar putea ascunde Marduk:

„Din oraș în oraș un emisar voi trimite;
Fiul, sămânța tatălui, nu va scăpa;
Mama lui se va opri din râs (…)
La locul zeilor, acces nu va avea”.

Se pare că planul lui Ninurta a fost aprobat de Enlil. Fără a mai pierde timpul, Ninurta și Nabu s-au hotărât să treacă la acțiune, deși cel din

urmă a acceptat să contribuie la atac doar pentru a se asigura că fiul lui Enlil se va ține de cuvânt:

„Atunci eroul Erra a venit în fața lui Ișum,
Amintindu-și cuvintele lui;
Și Ișum a venit în față, după cuvântul dat,
Cu o strângere de inimă”.

Primul care a lansat una dintre „bombe” a fost Nabu, constată profesorul puțin contrariat:

„Ișum spre Muntele cel mai măreț porni;
Îngrozitoarele Șapte, fără egal,
Se târau în urmă-i.
La Muntele cel mai măreț eroul sosi;
Ridică mâna
Muntele fu spulberat;
Câmpia de lângă Muntele cel mai măreț
O șterse el apoi;
În pădurile sale, nicio tulpină de copac nu mai rămase în picioare”.

Ninurta nu s-a lăsat mai prejos:

„Atunci, imitându-l pe Ișum,
Erra Drumul Regilor îl urmă.
Orașelor sfârșitul li-l aduse,
În pustietate le prefăcu.
În munți întinse înfometarea,
Animalele le făcu să piară”.

Un alt document cunoscut drept K.5001, scris în sumeriană și în akkadiană, adresat unui zeu a cărui identitate nu reiese din fragment, confirmă atacul devastator:

„Domn, purtător al Pârjolitorului
Care a făcut scrum inamicul;
Care a nimicit țara neascultătoare;
Care a veștejit viața urmașilor Cuvântului Rău;
Care a plouat cu pietre și foc peste dușmani”.

Timpul trecu cu repeziciune, astfel încât profesorul contată cu uimire cântecul unui cocoș. Privirea i se îndreptă spre orologiu, care indica ora patru și treizeci de minute. Obosit și confuz se întinse pe un fotoliu și adormi. Se cufundă într-un vis fără final, deoarece un ciocănit se auzi în ușa biroului.

-Bună dimineața domnule profesor, salută respectuos cu glasul său suav domnișoara Dorothy. Bănuiesc că ați avut o noapte lungă și grea, de aceea v-am pregătit o cafea cu mult zahăr, așa cum vă place dumneavoastră. Imediat vă pregătesc și micul dejun, ceva ușor și delicios

care să vă revigoreze. Astăzi v-om pune cap la cap toate informațiile opținute. Domnul Mere a finalizat studiul efectuat asupra rocilor și se pare că a formulat și o ipoteză cu privire la perioada acestora.

-Foarte bine, trebuie să finalizăm cât mai repede acest proiect.

Domnul Daniel își servi micul dejun, își savură cafeaua, cea mai bună după cum zicea el apoi se întoarse asupra studiului. Sosi și domnisoara Dorothy care își aținti privirea asupra unor însemnări cu rosu. Profesorul consemnase ceva important, care era oarecum o necunoscută.

-Ceva nu înțeleg, astfel de arme teribile, precum cele șapte ale lui Ninurta, sunt asemănătoare celor atomice. Cum este posibil ca acest popor primitiv să dețină aceste arme teribile.

-Poate ar trebui făcută o interpretare alegorică?

-M-am gândit și eu la această variantă, dar aceste arme sunt descrise și în scripturile indiene. Privește acest document numit Bhagavad-Gita, acest paragraf îmi dă fiori: „un singur proiectil încărcat cu toată puterea Universului" a distrus trei cetăți, lăsând în urmă „o coloană incandescentă de fum și flăcări, strălucitoare cât o mie de sori", care „s-a ridicat în toată splendoarea ei peste întreg pământul". Și asta nu-i tot, zise profesorul Daniel în timp ce luă un alt document. Privește, Drona Parva susține că „un proiectil în flăcări, cu strălucirea unui foc fără fum, fu lansat. O obscuritate subțire înconjură deodată cerurile. Norii urcară cât mai sus, lăsând să cadă o aversă de sânge. Lumea, arsă de căldura acestei arme, păru cuprinsă de febră". În Mahabharata se vorbește despre o armă care a provocat secetă într-o țară timp de doisprezece ani, iar o alta distrugea „fătul în pântecele mamei". În cartea a opta, „de la bordul unei puternice vimana, aflată în aer la o mare înălțime, Gurkha a aruncat un singur proiectil asupra cetății dușmanilor. Un fum alb strălucitor, de zece mii de ori mai luminos decât Soarele, s-a ridicat având o incandescență insuportabilă (…) Totul s-a petrecut de parcă ar fi fost o dezlănțuire a elementelor: Soarele se învârtea în cerc. Pârjolită complet de dogoarea armei, lumea umbla buimacă în văpaie. Arși de văpaie, elefanții fugeau înnebuniți care-ncotro, căutând o scăpare din fața groaznicului flagel. Apa clocotea, animalele mureau iar dușmanii erau seceraţi; pârjolul cuprindea arborii, care se prăvăleau în șir ca într-o pădure cuprinsă de flăcări. Mugind îngrozitor, elefanții se prăbușeau răpuși. Caii și carele de luptă ardeau, totul arăta ca după un uriaș incendiu. Mii de case au fost distruse apoi, pe mare și pe uscat, se așternu o liniște totală (…) Priveliștea era înfiorătoare. Cadavrele celor căzuți se zgârciseră într-atât din cauza căldurii nemaiîntâlnite, încât nici nu mai arătau a oameni".

În Ramayana, în timpul războiului dintre Rama și Ravana, „sute de meteori căzură din cer" iar „sulițele, securile, scuturile se învolburau. Un

fum stăruitor și gros ca noroiul înnăbușea oamenii și animalele care încercau să iasă pe străzi. Orașul Lanka, arzând, lumina marea". Arma Strămoșului, pe care prințul Rama o primise de la Agastya și „o ținuse pentru împrejurarea supremă", era o armă nemaiîntâlnită: „săgeata aceasta care avea adunată în ea energia tuturor ființelor, strălucea ca Soarele. Ea putea să răzbată un munte, putea trăsni după aceea un șir de o sută de elefanți, și apoi putea să prefacă în pulbere alt șir de o sută de care, iar în cele din urmă tot mai putea să sfărâme, la o depărtare de zece yoiana, o cetate de granit". După ce Rama a lansat arma, „cele două oști crezură că venise sfârșitul lumii. Zdruncinarea văzduhului le-a prăbușit. Pământul s-a cutremurat până în măruntaiele lui de foc. Multe stele s-au desprins de pe cer". În capitolul Victoria, Khara a folosit o armă la fel de distrugătoare împotriva lui Rama: „un disc negru acoperi Soarele (…) Numaidecât, ziua fu înlocuită de un întuneric total (…) Peștii stăteau nemișcați în iazurile unde lotusul începea să se ofilească. Toții arborii își pierdură frunzele. Pământul se zgudui".

-Arme atomice? Nu-mi vine să cred. Eu totuși tind să interpretăm metaforic toate aceste texte.

-Le interpretăm noi cum le interpretăm, însă nu doar textele antice confirmă folosirea armelor atomice, ci și descoperirile arheologice. În lume se găsesc multe locuri care prezintă urme ale unor atacuri nucleare. Spre exemplu în Peru, la trei sute de metri de un monolit gigant din fortificațiile de la Sacsayhuaman, care cântărește peste douăzeci de mii de tone, se pot vedea numeroase roci vitrificate întinzându-se pe câteva sute de metri în șase direcții diferite. În Irak și în deșertul Gobi, lângă Hara-Hoto, au fost găsite nisipuri vitrificate sticloase, care nu se puteau forma decât la niște temperaturi fantastice. În Liban s-au descoperit sute de tektite negre, mari, care conțineau izotopi radioactivi de aluminiu, unele prezentând în interior plante surprinse în momentul vitrificării. În Franța, Scoția, Chile, India, Australia și Africa de Sud au fost găsite numeroase tektite sticloase foarte dure, negre, bogate în aluminiu și beriliu. Analizele au arătat că ele suferiseră cu mii de ani în urmă puternice bombardamente radioactive, fiind expuse la temperaturi de circa cinci-șase mii de grade Celsius. În preajma Mării Moarte există unele zone cu un nivel ridicat de radioactivitate a solului, în care nu se găsește vegetație sau animale. În Death Valley din Nevada se află ruinele unui oraș vechi de câteva milenii, distrus de o mare catastrofă. Un suflu extrem de puternic a dărâmat clădirile de piatră, nisipul s-a vitrificat, rocile s-au transformat în tektite iar pe unele ziduri s-au impregnat ciudate siluete negre, ca niște umbre de fum.

În zonă nu există vulcani, analizele chimice au demonstrat că nu poate fi vorba despre un meteorit iar un incendiu nu ar putea vitrifica rocile

și nisipul. Nu există în zonă forme de viață animală sau vegetală, cu excepția unor microorganisme. Temperatura de peste șase mii de grade celsius, necesară pentru a vitrifica rocile, nu se poate obține decât printr-o explozie nucleară. În Mohenjo-Daro din sudul Pakistanului, oraș cu un nivel ridicat de radiații, s-au găsit patruzeci și patru de schelete perfect conservate, îngropate sub stradă, cu fața în jos, ținându-se de mâini, de care animalele au refuzat să se apropie.

-Donule profesor, mi-aduc aminte că am participat la un seminar internațional al arheologilor, unde un cercetător britanic, David Davenport susținea că a găsit un epicentru de aproape cincizeci de metri, unde totul a fost topit prin vitrificare.

-Privește aici domnișoară Dorothy, se pare că pe la începutul sec, XIX, arheologii au descoperit același lucru în orașele indiene Kot Diji și Harrapa, aflat pe paralela de 30 de grade, la fel ca Eridu și Giza, locuri unde se găseau la un moment dat „porți ale cerului". Iar în Țara Luanei din Munții Buzăului (România), pe un mare platou s-au găsit ruinele unei cetăți gigantice antice; cercetătorii au stabilit că așezarea a fost distrusă instantaneu de un foc mistuitor, solul fiind ars pe o adâncime de aproximativ jumătate de metru. Nu cresc plante în zonă iar animalele refuză să se apropie. De asemenea, cercetătorii au descoperit un nivel ridicat de radiații. O legendă locală spune că, demult, acolo se afla o cetate cu ziduri imense, care a fost distrusă de năvălitori veniți din cer.

-Ce s-a întâmplat oare domnule profesor?

-Domnișoară arheolog, ca cercetători noi știm foarte bine că în acele vremuri nu existau arme de foc, mai ales bombe atomice.

-Și-atunci cum putem explica toate aceste lucruri?

-Numai chimistul nostru Mere poate să ne facă o explicație științifică. Din câte ar trebui, cel mult după prânz ar trebui să ne aducă rezultatele, dar până atunci hai să ne concetrăm asupra studiului nostru. Oracolele sumeriene anunțau că atunci „când vine anul al șaselea de domnie al lui Ibbi-Sin, adică în 2024 î.e.n., locuitorii Urului vor fi prinși în capcană", deoarece „cel ce-și spune Suprem (Marduk), ca unul căruia i-a fost uns pieptul ca unui rege, va veni de la apus". Atunci Marduk și amoriții săi au atacat Nippurul apărat de Ninurta și de elamiți, și tot atunci fiul lui Enlil a hotărât să atace cu șapte arme teribile orașele semite ale rivalului său.

Exact în acel an, conform Facerii biblice „când era Avraam de nouăzeci şi nouă de ani", lui Avraam i s-a arătat din nou Dumnezeul său. Ca de fiecare dată, i-a reamintit că va lăsa moștenire Canaanul urmașilor săi, apoi i-a schimbat numele din Avram în Avraam, iar soției sale din Sarai în Sarra. Atunci a aflat Avraam că fiul său, Ismail, nu îi va fi moștenitor.

„Iată, te-am ascultat şi pentru Ismail, şi iată îl voi binecuvânta, îl voi creşte şi-l voi înmulţi foarte, foarte tare; doisprezece voievozi se vor naşte din el şi voi face din el popor mare. Dar legământul meu îl voi încheia cu Isac, pe care-l va naşte Sarra la anul pe vremea aceasta!" (17, 20-21), i-a spus Dumnezeu. Nu a plecat fără a-i cere lui Avraam să se circumcidă; nu doar el, ci „toţi cei de parte bărbătească ai voştri să se taie împrejur".

-Din câte știu, interveni domnișoara Dorothy, acest obicei al „tăierii împrejur" era unul egiptean.

-Aveți perfectă dreptate domnișoară, circumcizia este un gest simbolic de solidaritate cu zeul, menit să aducă urmași precum ai zeului. Mitul egiptean derivă din episodul atacului Sophiei asupra lui Anu.

-De curând domnule profesor am citit o epopee în care grecii și hitiții au simbolizat această circumcizie printr-o castrare, la greci, Ouranos a fost castrat de Kronos, iar la hitiți Anu de Kumarbi.

-Da domnișoară, nu trebuie să ne mire faptul că multe popoare au folosit acestă intervenție, dacă putem să o numim astfel. Lucrurile acestea sunt interesante, dar totuși după mine această practică ascunde ceva, un lucru pe care nu-l pot explica în acest moment. Dar să mergem mai departe cu studiul nostru.

Imediat după ce „au fost tăiaţi împrejur toţi cei de parte bărbătească din casa lui Avraam, născuţi în casa lui sau cumpăraţi cu argint de la cei de alt neam" (Facere 17, 27), trei îngeri au apărut în faţa lui Avraam „într-o zi pe la amiază, când şedea el în uşa cortului său" (Facere 18, 1). Se pare că erau în trecere, fără a avea de gând să-l viziteze.

-Ce vă face să credeți acest lucru profesore?

-Păi, Avraam „cum i-a văzut, a alergat din pragul cortului său în întâmpinarea lor şi s-a închinat până la pământ" (Facere 18, 2). I-a convins să se oprească puțin, cât să mănânce și să se odihnească. Cei trei au fost serviți cu azime, unt, lapte și un vițel gătit, întocmai cum Noah și Utnapiștim au adus jertfe divinităților după ce s-au retras apele Potopului.

-Acest simbol al vițelului apare totuși într-o legendă.

-Domnișoară, vițelul servit la masă reprezintă simbolul celui numit adeseori „Taurul ceresc", adică Enlil.

-Păi atunci acest indiciu ne ajută la identificarea unuia dintre cei trei. Conform Bibliei ar fi vorba de însuși Dumnezeu .

-Așa este domnișoară, însă după ce au terminat de mâncat, Dumnezeu i-a făgăduit lui Avraam că va avea un fiu peste un an. Apoi i-a dezvăluit motivul vizitei sale: „Strigarea Sodomei şi a Gomorrei e mare şi păcatul lor cumplit de greu. Pogorâ-mă-voi deci să văd dacă faptele lor sunt cu adevărat aşa cum s-a suit până la mine strigarea împotriva lor, iar de nu, să ştiu" (Facere18, 20-21).

După ce însoțitorii lui Dumnezeu au plecat spre Sodoma, Avraam a încercat să-l convingă pe Dumnezeu să nu comită un asemenea genocid, întocmai ca Nabu pe Ninurta în Epopeea lui Erra: „Nu se poate ca tu să faci una ca asta şi să pierzi pe cel drept ca şi pe cel fără de lege şi să se întâmple celui drept ce se întâmplă celui necredincios! Departe de tine una ca asta! Judecătorul a tot pământul va face, oare, nedreptate?" (18, 25). A încercat chiar să-l înduplece: „Poate în cetatea aceea să fie cincizeci de drepţi: pierde-i-vei, oare, şi nu vei cruţa tot locul acela pentru cei cincizeci de drepţi, de se vor afla în cetate?" (18, 24).

Primind un răspuns satisfăcător, Avraam a continuat negocierea, scăzând din ce în ce mai mult numărul „drepților", ajungând într-un final la zece. „Pentru cei zece nu o voi pierde", l-a asigurat Dumnezeu, apoi „s-a dus, iar Avraam s-a întors la locul său" (18, 33).

-De ce a venit Dumnezeu până aproape de Sodoma? Întrebă domnișoara Dorothy.

-Știm din mitul sumerian că Ninurta a primit aprobarea tatălui său pentru a lansa bombele, cu condiția să fie folosite doar în locurile în care se confirma prezența lui Marduk. În povestea biblică, Dumnezeu i-a mărturisit lui Avraam motivul pentru care i-a însoțit pe cei doi „îngeri", cel mai probabil Mihail și Gavriil, până aproape de Sodoma: „pogorî-mă-voi deci să văd dacă faptele lor sunt cu adevărat aşa cum s-a suit până la mine strigarea împotriva lor, iar de nu, să ştiu".

-Cu alte cuvinte, pentru a verifica dacă într-adevăr inamicul lor se ascundea acolo, înainte de a permite lansarea ,,bombelor atomice".

-Capitolul 19 al Facerii ne spune că se făcuse deja seară când cei doi trimiși ai lui Dumnezeu au ajuns în Sodoma. Acolo au fost întâmpinați de Lot, nepotul lui Avraam, care i-a invitat în locuința sa. Inițial au refuzat, preferând să stea pe stradă. Însă, la insistențele lui Lot, în cele din urmă au acceptat.

-Dar ce făceau în stradă cei doi zei? Domnule profesor.

-În Epopeea lui Erra, Ninurta spunea: „Din oraș în oraș un emisar voi trimite; Fiul, sămânța tatălui, nu va scăpa". Mai mult ca sigur, verificau dacă Marduk se afla în Sodoma. Abia după ce au primit confirmarea au intrat în casa lui Lot. Se pare că Marduk a aflat de prezența celor doi inamici și și-a trimis supușii, „sodomenii, locuitorii cetăţii Sodoma, tot poporul din toate marginile; de la tânăr până la bătrân" (19, 4), să-i captureze. „Unde sunt Oamenii care au intrat să mâie la tine? Scoate-i ca să-i cunoaştem!" (19, 5), i-au strigat ei lui Lot după ce au înconjurat casa în care se aflau zeii.

-Povestirea pare identică cu cea din Facere.

-Sigur că da domnișoară, dovedindu-ne încă o dată veridicitatea Bibliei.

-În Biblie se zice că nepotul lui Avraam le-a oferit pe cele două fiice ale sale, însă sodomiții îi voiau doar pe noii veniți.

-Aceeași epopee spune că Ninurta și Nabu, Mihail și Gavriil în Biblie, nu puteau fi învinși de o gloată de simpli muritori; când mulțimea a încercat să spargă ușa, cei doi zei l-au tras pe Lot înăuntru „iar pe oamenii care erau la uşa casei i-au lovit cu orbire de la mic până la mare". Apoi l-au anunțat pe Lot de planul distrugerii cetății, sfătuindu-l să-și ia familia și să fugă. În zori, cei doi l-au îndemnat să se grăbească. „Dar fiindcă el zăbovea, îngerii, din mila Domnului către el, l-au apucat de mână pe el şi pe femeia lui şi pe cele două fete ale lui". Scoțându-l afară, l-au sfătuit să fugă din fața urgiei: „Mântuieşte-ţi sufletul tău! Să nu te uiţi înapoi, nici să te opreşti în câmp, ci fugi în munte, ca să nu pieri cu ei!". Pentru că nu aveau timp să ajungă la munte, Lot și familia sa au ales să se ascundă într-un loc numit Zoar.

-De ce se grăbeau cei doi „îngeri" în zori? Ce făceau în stradă înainte de a intra în casa lui Lot? Și de ce scăderea numărului „drepților" în negocierea lui Avraam seamănă destul de mult cu o numărătoare inversă (50, 45, 40, 30, 20, 10)?

-Îmi creează imaginea unui atentat în care ai zice că cei doi ar fi plantat o bombă cu ceas în Sodoma, zâmbi profesorul Daniel. Însă se pare că nu, Biblia afirmând că atacul a venit de sus: „Dumnezeu a slobozit peste Sodoma şi Gomora ploaie de pucioasă şi foc din cer și a stricat cetăţile acestea, toate împrejurimile lor, pe toţi locuitorii cetăţilor şi toate plantele ţinutului aceluia" (19, 24). Efecte asemănătoare ale unei arme divine descria Hesiodos în Theogonia: „Un suflu arzător înfășură pe titani, fiii țărânii, în vreme ce văpaia se urca uriașă spre norul divin și, în ciuda puterii lor, ei își simțeau ochii orbiți când scăpăra lumina trăsnetului și a fulgerului. O dogoare năprasnică străbătea genunea. Priveliștea din ochi și sunetul din urechi erau aidoma celor pe care le-ar face, întâlnindu-se, Pământul și Cerul deasupra (…) Și de jur împrejur pământul, izvor de viață, pâlpâia în flăcări". La fel și un mit norvegian: „Flăcările țâșneau din crăpăturile stâncilor; peste tot se auzea șuieratul aburilor. Toate viețuitoarele, toate plantele au fost mistuite. Numai țărâna golașă a mai rămas dar, precum cerul însuși, nici pământul nu mai era decât crăpături și prăpăstii". Uitându-se spre locul unde erau Sodoma și Gomorrah, Avraam „a văzut ridicându-se de la pământ fumegare, ca fumul dintr-un cuptor" (19,28), locul rămânând „pustietate pentru totdeauna", după cum susține Cartea lui Sepanya (Sofonie) 2:9. Efectul pedepsei divine a fost devastator, până și soția lui Lot prefăcându-se într-un stâlp de sare.

Trebuie să știți domnișoară aeheolog că într-un articol prezentat Societății Orientaliste Americane, asirologul Paul Haupt a demonstrat că, întrucât primele surse de sare din Sumer au fost bălțile de lângă Golful Persic, termenul sumerian „nimur” s-a ramificat, ajungând să însemne atât „sare”, cât și „vapori”. De vreme ce Marea Moartă se numește în ebraică Marea Sărată, probabil naratorul evreu al poveștii biblice a interpretat greșit termenul sumerian și a scris „stâlp de sare”, când soția lui Lot a devenit de fapt „o coloană de vapori”. În textele ugaritice, precum povestea canaaneană a lui Aghat, sfârșitul unui muritor de mâna unui zeu era descris ca „scăparea sufletului ca un abur, ca fumul pe nări”. În Epopeea lui Erra, moartea oamenilor a fost descrisă asemănător de Ninurta: „Oamenii îi voi face să se mistuiască, sufletele lor le voi preface în abur”.

Deși se afla la vreo optzeci de kilometri distanță, Avraam nu s-a simțit în siguranță, Biblia spunându-ne că și-a strâns cortul și s-a mutat mai departe, spre apus, instalându-se la Gerar. Și niciodată după aceea nu s-a mai aventurat în peninsula Sinai. Chiar și peste ani, când Isaac a vrut să plece în Egipt din cauza foametei din Canaan, Dumnezeul său i-a interzis să facă acest lucru, semn că radiațiile din zonă încă erau periculoase.

-Domnule profesor Daniel, am deslegat multe mistere, am aflat informații despre originile lui Avraam și a Sarei, am văzut că despe acest eveniment biblic se vorbește în multe legende, dovedindu-ne că aceasta s-a întâmplat chiar cu adevărat. Două lucruri le am neclare și anume biblia spune că aceste cetăți au fost distruse cu foc și cu pucioasă. Celelalte legende ne vorbește despre arme, bombe atomice, ceea ce pentru mine este un mister.

-Și al doilea lucru care este domnișoară?

-Păi domnule Daniel, unde se află cu exactitate această cetate?

-Cercetătorii consideră că Sodoma și Gomora se aflau în sudul Mării Moarte, parte care încă mai poartă supranumele local de „Marea lui Lot”. În anii 1920, zona a fost explorată de o misiune științifică sponsorizată de Institutul Bibilic Pontifical de la Vatican, după cum susținea Alexis Mallon. Arheologi reputați, precum William Foxwell Albright și James Penrose Harland, au descoperit că așezările din munții înconjurători au fost abandonate brusc în secolul al XXI-lea î.e.n., fără a mai fi reocupate timp de câteva secole. Și până în zilele noastre, în apele izvoarelor din jurul Mării Moarte s-au găsit contaminări radioactive, „suficiente pentru a provoca sterilitatea și alte boli aferente la toate animalele și oamenii care le absorb pe parcursul unui număr de ani”, după cum consemna cercetătorul Ian Blake.

Toate indiciile arată că zona Sodomei și Gomorrei a fost distrusă cu o bombă nucleară. Puțin probabil că erau bombe nucleare, însă ceea ce a

produs distrugerea acestor cetăți a avut cel puțin puterea și caracteristicile unei astfel de bombe.

Epopeea lui Erra pare să descrie și crearea noii porțiuni sudice a Mării Moarte, prin spargerea țărmului de miazăzi și eliminarea tuturor formelor de viață:

„A scobit prin mare,
Întregimea i-a împărțit-o.
Tot ce trăia într-însa,
Până și crocodilii,
I-a veștejit.
Ca și cu focul a pârjolit viețuitoarele,
Grânele le-a osândit să se facă pulbere".

Conform Epopeei lui Erra, Ninurta și Nabu au distrus în 2024 î.e.n. câteva locuri cu ajutorul a șapte arme teribile, ceva asemănător unei arme atomice, în căutarea lui Marduk. În Biblie, Avraam a fost martorul distrugerii Sodomei și Gomorrei exact în același an, de unde reiese că sudul Mării Moarte a fost devastat de cei doi zei. Modul de lansare a armelor este identic: în tăblița sumeriană K.5001 „a plouat cu pietre și foc peste dușmani", iar în Biblie, zeul „a slobozit peste Sodoma şi Gomorra ploaie de pucioasă şi foc din cer". La fel și efectele armelor, în ambele texte locurile rămânând pustii, „morman de pulbere", ocolite de animale, cu munții retezați și mările agitate. Prezența lui Nabu în Sodoma e confirmată de un text mesopotamian, în care zeul „spre marea cea mare a pornit".

Apoi: „Dar când fiul lui Marduk
În țara de pe coastă era,
Cel-al-Vântului-Rău
Cu pârjol țara de câmpie a ars-o".

În zadar însă, Marduk reușind să scape și de această dată iar Ninurta, după consumarea inutilă a celor șapte bombe, a fost nevoit să accepte înfrângerea, la fel ca tatăl său.

Discuția a continuat cei doi luând pe rând fiecare document, manuscris sau orice le putea aduce o informație. Profesorul Daniel făcuse un adevărat jurnal de informații. Totuși aștepta rezultatul cercetării tânărului inginer chimist Mere.

O SCURTĂ EXEGEZĂ BIBLICĂ

Se făcuse ora prânzului când se puse punct discuției dintre profesorul Daniel și domnișoara Dorothy. Cei doi au ieșit din biroul de studiu al profesorului, hotărâți ca după sevirea prânzului să poarte o discuție și cu arheologul Howard Carter, care avea vaste cunoștințe biblice. De asemenea din moment în moment trebuia să sosească și domnul Mere.

Profesorul Daniel dori să se odihnească, mai ales că avusese o noapte destul de obositoare. Profitând de aceasta, domnișoara Dorothy ieși să facă o plimbare prin livada din grădina profesorului. Era o livadă splendidă cu pomi de diferite sortimente, însă cel mai mult îi plăcea pe canapeaua din mijlocul acestei livezi. Profesorul Daniel își crease un loc magic, relacsant. Avea un balansor în mijlocul livezii, însă acesta era acoperit de o pergolă pe care se cățărase o minunată floare: ,,Mâna Maicii Domnului".O plantă urcătoare care înflorește toată vara iar florile de un galben superb emană un parfum extraordinar. Domnișoara Dorothy de câte ori venea în vizită la profesorul Daniel venea în acest loc magnific, se așeza pe baluansoar, închidea ochii și trăgea în piept aerul plin de mirosul acestei flori. De fiecare dată spunea tuturor că a fost să viziteze Raiul. Și uite așa când domnișoara Dorothy era de negăsit, toți spuneau că a mers în Rai.

Acolo a găsit-o ți domnul Howard Carter, legănându-se ușor și bucurându-se de liniște.

-Ce-i mai plăcut decât să te bucuri de liniștea aceasta, departe de zgomotul stradal. Miros dumnezeesc, aer curat și cel mai mult îmi place ciripitul acestei păsări.

-Despre ce pasăre vorbiți domnișoară?

-Ascultați, domnule Carter, ascultați.

-Nu pot ști ce pasăre este domișoară, eu nu sunt ornitolog. Eu sunt arheolog biblic.

-Să vă desvălui un secret domnule Carter. Ascult pasărea aceasta de mult timp, dar niciodată nu am avut curiozitatea să o identific. Și știți de ce? Pentru că acest mister mă liniștește cel mai mult.

Howard Carter se așează și el lângă domișoara Dorothy. Își ridică privirea spre cer și afirmă:

-Mari sunt lucrările tale Doamne și nici un cuvânt nu este de ajuns spre lauda minunilor tale Doamne.

-Sunteți un om credincios domnule?

-Domnișoară, toată viața mi-am dedicat-o cercetării Biblice. Ca arheolog scepticismul face parte din ființa mea dar acesta dispare de fiecare dată când descopăr ceva care învederează adevărul Biblic, de aceea pot

spune că sunt un om credincios. Particip la slujbele religioase pentru că fără această credință în Dumnezeu nu aș fi reușit să dezleg nici un mister.

-Este foarte adevărat domnule Carter, Dumnezeu lucrează prin noi oamenii și ne lasă pe noi să ne bucurăm de lucrările sale.

-Foarte adevărat domnișoară, se auzi vocea profesorului, care mirosea un buchețel de flori alb-gălbui. Caprifoiul sau Mâna-Maicii-Domnului, cum i se mai spune popular, este o plantă căţărătoare cu un parfum îmbătător, dragii mei. Florile tinere sunt albe, iar după câteva zile capătă o culoare galben-roşcat. În tradiţia populară se vorbeşte despre planta care poartă numele Maicii Domnului ca una cu efecte tămăduitoare atât pentru bolile trupeşti, cât şi pentru cele sufleteşti. Cea mai cunoscută plantă din această categorie este şi mâna Maicii Domnului.

Legenda spune că Maica Domnului cu micul Iisus în braţe a căutat adăpost la mai multe plante ca să scape de soldaţii lui Irod când aceştia o hărţuiau. Singura plantă care a primit-o, oferindu-i adăpost, a fost caprifoiul. La plecare, Maica Domnului a binecuvântat-o menind-o să aiba puteri vindecătoare: „De azi înainte şi până în eternitate, tu vei fi floarea preferată a oamenilor. Îţi dau puterea să vindeci pe om de toate bolile şi să-l salvezi de la moarte aşa cum ai făcut tu pentru mine”.

Planta are efect antimicrobian, preparatele din această plantă: pulberea, tinctura, oţetul, uleiul volatil, infuzia, vinul, au efecte antimicrobiene, antihipertensive şi antiinflamatoare, contribuind, în acelaşi timp, şi la scăderea nivelului de zahăr din sânge, calitate care o recomandă în terapia diabetului. De asemenea, ajută şi la curăţarea sângelui, fiind utilizată destul de des şi în industria cosmetică datorită proprietăţilor sale în cicatrizarea rănilor care o recomandă tenurilor cu probleme.

Caprifoiul te poate feri de infecţiile virale şi poate trata unele simptome neplăcute ale răcelilor. Febra acută, durerile în gât şi cele de cap se pot trata cu ceaiul de caprifoi, pe care îl obţii dintr-o ceaşcă cu flori la 1 litru de apă clocotită. Se lasă la infuzat 10 minute, după care se strecoară şi se beau 2-3 căni pe zi. Ceaiul însă este contraindicat persoanelor cu diaree acută sau care au probleme cu stomacul. Mai poate fi utilizat şi în caz de abces mamar şi intestinal, dizenterie şi durere în timpul urinării.

Trebuie să știți că încetineşte coagularea sângelui. Folosită sub formă de infuzii, decocturi sau cataplasme, planta ne fereşte de numeroase afecţiuni şi este leac pentru dureri. Florile se recoltează cu precădere primăvara sau la începutul verii când floarea este încă în stadiul de boboc. Specialiştii spun că infuzia cu rădăcină de mâna-Maicii-Domnului încetineşte coagularea sângelui şi ţine la distanţă bolile de inimă. În plus, calmează crampele şi durerile articulare la persoanele care suferă de artrită sau reumatism. Florile macerate grăbesc vindecarea rănilor. Se lasă la

macerat peste noapte o ceaşcă cu flori de caprifoi, la un litru de apă. Dimineaţa se filtrează amestecul şi cu soluţia rezultată se pun comprese pe zonele afectate de acnee, răni, abcese şi cicatrici.

-Eu, zise domnul Carter, credeam că este o simplă floare decorativă.

-Nimic din ce a făcut Dumnezeu nu este de decor domnule, plantele au rolul lor, insectele au rolul lor, animalele au rolul lor, păsările au rolul lor. Trebuie doar ca noi oamenii să știm să le folosim corespunzător.

-Domnule profesor, dacă-mi permiteți zise domnișoara Dorothy, în acest copac se află cuibul unei păsări. Nu am fost niciodată curioasă să știu din ce specie face parte, dar m-aș bucura totuși dacă aș descoperi.

-Ei bine, norocoşii care trăiesc în mijlocul naturii, precum şi cei care se bucură de prezenţa unui parc sau a unui petic verde lângă casă, se mai pot bucura în nopţile de primăvară-vară de minunatele triluri ale privighetorilor. Pasărea responsabilă de momentele de neuitat oferite gratis, este aşa numit-a privighetoare comună Luscinia megarhynchos, cum au denumit-o şi oamenii de ştiinţă.

Considerată de primii ornitologi drept o rudă apropiată a sturzilor, privighetoarea a fost inclusă recent în familia Muscicapidae în urma unor cercetări care au vizat bagajul ADN al micii păsări.

Este o pasăre mică, mai mică chiar decât o vrabie. Atinge o lungime de 15-16 centimetri şi are un colorit modest, de un maron-crem șters pe tot trupul, cu excepţia cozii care are o uşoară nuanţă roşiatică. Privighetoarea este prin definiţie o pasăre migratoare de vară care cuibăreşte în zonele cu păduri şi tufişuri din aproape toată Europa, precum şi în sud-vestul Asiei. Toamna, pasărea cu cântec minunat migrează spre sudul Africii de unde se întoarce primăvara în locurile ei de cuibărit.

-Ei bine, acum am dezlegat și acest mister, zise domnul Carter.

-V-ați odihnit domnule?, între domnișoara Dorothy .

-Da de unde. Am încercat să mă relaxez, dar curiozitatea nu mi-a dat pace. Am citit din Biblie să văd ce s-a întâmplat cu Lot.

-Ați dezlegat vreun mister domule?

-Nici pe departe. După catastrofă „a ieşit Lot din Zoar şi s-a aşezat în munte, împreună cu cele două fete ale sale, căci se temea să locuiască în Zoar, şi a locuit într-o peşteră, împreună cu cele două fete ale sale” (Facerea 19:30). Vechiul Testament povestește că fetele s-au hotărât într-o zi să-și îmbete tatăl și să se culce cu el pentru a avea urmași deoarece, spunea cea mare, „nu-i nimeni în ţinutul acesta care să intre la noi, cum e obiceiul pământului” (19:31). Au făcut întocmai cum și-au propus și, culcându-se cu Lot după ce l-au îmbătat, au rămas însărcinate. Fiecare dintre ele a născut câte un băiat; primul a fost numit Moab și a devenit strămoșul moabiților, iar al doilea Ben-Ammi, strămoșul amoniților.

-Dacă această întâmplare biblică este reală, cu siguranță a fost deformată de redactorii scripturilor evreiești, remarcă domnul Carter.

-Ce vă face să credeți asta?

-Este simplu, pentru a se ascunde descendența lui Lot din familia regală akkadiană a lui Șarru-kinu. Lucru care reiese cu ușurință din inadvertențele povestirii. Biblia spune că fetele au ales incestul de frică să nu rămână fără urmași, nefiind alți bărbați prin zonă. Însă cu numai un verset înainte am aflat că Lot a părăsit de teamă Zoarul, oraș neafectat de bomba nucleară: „a ieşit Lot din Zoar şi s-a aşezat în munte, împreună cu cele două fete ale sale, căci se temea să locuiască în Zoar".

-De ce se temea Lot? Sau de cine? Nu cumva de locuitorii orașului?

-Nu știm cu siguranță. Dar Zoarul a fost protejat de efectele dezastrului, unul dintre îngeri asigurându-l pe Lot că „îţi cinstesc faţa şi-ţi împlinesc acest cuvânt, să nu pierd cetatea despre care grăieşti" (19, 21), rezultă că și locuitorii orașului au supraviețuit. Dacă Zoarul nu era populat doar de femei, lucru absolut imposibil, sub nicio formă nu puteau considera fetele lui Lot că „nu-i nimeni în ţinutul acesta care să intre la noi, cum e obiceiul pământului". Iar în al doilea rând, cum a reușit Lot să se culce cu fetele, fiind bătrân și atât de beat încât nu și-a putut aminti nimic din cele două nopți de incest? „Acesta n-a simţit când s-a culcat şi când s-a sculat ea", spune Biblia.

Aceste două absurdități ascund o realitate deloc sfântă: incestul a fost realizat în mod conștient. Casele regale obișnuiau să-și păstreze „sângele albastru" în familie, prin urmare membrii lor se căsătoreau între ei. Făcând parte din casa regală akkadiană, Lot a păstrat tradiția. Rămas fără soție, pentru a fi sigur că va avea moștenitori care să ducă mai departe genele divine ale lui Șarru-kinu și ale lui Marduk, nu putea să se împreuneze decât cu fiicele sale. Acest obicei exista deja în familia sa, după cum confirmă chiar Biblia: Avram și Nahor s-au căsătorit cu nepoatele lor. Mai târziu, Isaac, fiul lui Avraam și al Sarrăi, și-a luat-o de soție pe Rebeca, fiica vărului său, Betu'el Batuel. La rândul lui, Iacov, fiul lui Isaac, s-a căsătorit cu nepoatele lui Betu'el, Lia și Rahila. Singurul motiv pentru practicarea acestor căsnicii între membrii aceleiași familii era păstrarea genelor divine ale lui Marduk, transmise prin conducătorii Imperiului Akkadian.

-Interesant, se minună domnișoara Dorothy.

Și asta nu-i tot. Din cauza zonei iradiate, a plecat Avraam „de acolo spre miazăzi şi s-a aşezat între Kadeş şi Şur şi a trăit o vreme în Gerar" (Facerea 20:1), ținutul filistenilor. În acel loc s-a repetat povestea din Egiptul Inferior: Avraam a susținut că Sarra era sora sa, nu soția, iar regele Abimelek i-a luat-o. Tot ca în Egipt, Dumnezeul lui Avraam i-a apărut regelui în vis, i-a lovit țara cu sterilitate și i-a cerut să-i înapoieze

proorocului său femeia. Speriat, Abimelek a luat „o mie de sicli de argint, vite mari şi mici, robi şi roabe şi a dat lui Avraam; şi i-a dat înapoi şi pe Sarra, femeia sa" (20:14).

Deși Biblia susține că regele „însă nu se atinsese de ea", la scurt timp Sarra a născut un băiat, care a fost numit Isaac. Cam mare coincidența, ținând cont că Avraam nu a reușit să o lase însărcinată în câteva decenii bune de căsnicie, însă ea a născut imediat după ce a petrecut cel puțin o noapte cu Abimelek. Era anul 2023 î.e.n., când Avraam împlinise un secol de viață iar Sarra, consoarta lui, nouă decenii.

La scurt timp după nașterea lui Isaac, Avraam i-a izgonit pe Hagar și pe Ismail, la dorința soției sale, care își dorea ca fiul ei să fie singurul moștenitor. În deșertul Beerșeba, „îngerul lui Dumnezeu" a făcut să apară o fântână, pentru ca mama și copilul să nu moară de sete. Au trăit o vreme în pustiul Paran iar, după ce Ismail a crescut, mama sa i-a găsit o soție egipteancă, din țara ei natală, cu care băiatul a avut doisprezece fii și o fiică. Tot la Beerșeba, Avraam și Abimelek au făcut un legământ, iar Avraam și-a însușit meritele săpării fântânii făcute de înger pentru a-i salva pe Hagar și Ismail. „Aceste şapte mieluşele să le iei de la mine, ca să-mi fie mărturie, că eu am săpat fântâna aceasta!" (Facere 21, 30), i-a spus el regelui filistenilor. După legământul cu Abimelek, Avraam „a sădit o dumbravă" la Beerșeba „şi a chemat acolo numele Domnului cel veşnic" (Facere 21, 33).

După câțiva ani în care Avraam a trăit în ținutul filistenilor „ca străin", Dumnezeu i s-a arătat iar lui Avraam. Acesta i-a cerut să-l sacrifice pe Isaac pe muntele Moria, unde Avraam construise un altar după plecarea din Harran în 2048 î.e.n. Nu știm câți ani avea băiatul în acel moment, însă putem intui că era destul de mare, din moment ce a luat Avraam „lemnele cele pentru jertfă" și „le-a pus pe umerii lui Isaac" (Facere 22, 6), lemne care nu erau nici puține și nici ușoare. După ce și-a legat fiul de altar, când se pregătea să-l înjunghie, „îngerul lui Dumnezeu a strigat către el din cer" și i-a cerut să se oprească, pentru că Dumnezeu s-a convins de fidelitatea sa. Avraam și Isaac s-au întors în Beerșeba, însă n-au găsit-o pe Sarra acolo. O legendă evreiască spune că îngerul decăzut Samael a anunțat-o că Avraam i-a sacrificat fiul, iar ea a murit de supărare.

Într-o altă variantă a legendei, deghizat într-un bătrân, Satan a anunțat-o același lucru. Auzind asta, Sarra a plecat să-și caute soțul. A ajuns în Hebron, unde Satan i s-a înfățișat din nou, tot în formă umană, pentru a-i spune că Isaac nu fusese ucis și că se va întoarce în curând cu tatăl său. Iar Sarra a murit… de bucurie. Negăsind-o acasă în Beerșeba, Avraam și Isaac au căutat-o până în Hebron, unde au găsit-o moartă.

-Să facem un calcul interveni domnul Carter. Vechiul Testament susține că Sarra și-a găsit sfârșitul la vârsta de 127 de ani. Fiind cu zece ani mai tânără decât Avraam, adică născută în 2.113 î.e.n., înseamnă că a decedat în 1.986 î.e.n. Și astfel am mai dezlegat un mister: în momentul în care era pe punctul de a fi sacrificat, Isaac era în vârstă de 37 de ani. Iar această întâmplare a avut loc la doi ani după moartea lui Terah, rămas în Harran.

-Foarte corect remarcă profesorul.

-Pentru mine, zise domnișoara Dorothy, episodul sacrificării lui Isaac este unul dintre cele mai controversate din Biblie. De ce l-ar fi supus la o asemenea încercare o entitate superioară? De ce era necesar ca patriarhul să-și demonstreze fidelitatea? Era într-adevăr acesta motivul sacrificiului? Ori altul nebănuit?

-Bine punctat domnișoară, continuă profesorul. Pentru a înțelege cine era acest Dumnezeu care i-a cerut să-și ucidă fiul, apoi s-a răzgândit, este de ajuns să urmărim povestea biblică, care susține că nu a fost implicat un singur zeu, ci doi!

-Cum așa ?

-Primul, cel care i-a dat ordinul, este numit Yahwe de redactorul Bibliei: „După acestea, Yahwe a încercat pe Avraam şi i-a zis…" (Facere 22, 1). Cel care l-a oprit înainte de sacrificiu nu era același Dumneu, ci un altul: „Atunci îngerul lui Yahwe a strigat către el din cer şi a zis…" (Facere 22, 11). Tot un „înger" i-a salvat pe Hagar și pe Ismail în 2037 î.e.n.

În 2024 î.e.n., înainte de distrugerea Sodomei și Gomorei, Avraam a fost vizitat de trei zeități, sau îngeri după Biblie. Noi le-am identificat cu Dumnezeu, Gavriil și Mihail. Ținând cont că este vorba despre trei persoane, pentru a înțelege episodul sacrificării lui Isaac trebuie să aflăm cine era Dumnezeul lui Avraam, cel care l-a luat din Mesopotamia pentru a-i oferi Canaanul.

-Ar putea fi Enlil, zeul tatălui său, care astfel i-a răsplătit lui Terah fidelitatea salvându-i familia din Sumerul aflat în pragul colapsului?

-După cum am văzut, Dumnezeu este cel care i-a apărut în 2024 î.e.n. Însă putem ști cu siguranță că tot el este zeul care l-a luat din Harran? Sunt șanse aproape nule ca Avraam să fi fost ales de Enlil din moment ce, conform folclorului iudaic, el nu împărtășea convingerile religioase ale tatălui său. Culegerea evreiască Midraș, povestesc că Avraam a spart statuile zeilor lui Terah. Enlil și-ar fi ales, fără îndoială, un om fidel lui. În plus, plecarea din Sumer în Canaan nu se potrivește cu planurile zeului. Se întâmpla la trei ani după moartea lui Enki, când împăratul Anu hotărâse ca Marduk să primească tronul Pământului iar Enlil să-și facă bagajele pentru a pleca acasă. Aflat pe picior de plecare, zeul furtunii nu avea de ce să-și

facă un plan pentru Canaan și nici de ce să încredințeze o misiune unui adept al Veghetorilor. Prin urmare, nu poate fi el zeul lui Avraam.

Vechiul Testament susține că este vorba despre Yahwe, variantă susținută și de Coran. În Sura 6 este scris despre Avraam: „Și după ce l-a acoperit noaptea, văzu el o stea: el zise: «Acesta e Domnul meu!» (…) Și văzu el Luna răsărind, zise el: «Acesta este Domnul meu!» (…) Și când văzu el Soarele răsărind, zise el: «Acesta este Domnul meu, aceasta este mai mare!»” (76-78). Cum puteau fi Luna, Soarele și o stea zeul lui Avraam? Inițial, Marduk a fost considerat zeu-soare, numit Utu de sumerieni și Șamaș de akkadieni. Când a trecut de partea tatălui său, Enki, a devenit membru al grupului care avea ca simbol Luna, la fel ca restul Veghetorilor. Yahwe chiar înseamnă „Cel care a devenit Luna”. Lui Marduk îi era atribuită planeta Marte, simbolizată printr-o stea cu șase raze, fiind a șasea planetă din sistemul nostru solar.

-Înseamnă că, afirmația lui Avraam din Coran îl descrie pe Marduk, confirmând astfel varianta biblică. Dumnezeu i-a vorbit prima oară lui Avraam în 2048 î.e.n., pe când acesta se afla cu familia sa în Harran. Oraș important din nordul Mesopotamiei, Harran era „fratele-geamăn” al cetății Ur, ambele fiind închinate zeului Lunii, Nanna / Enki. Atât în Ur, cât și în Harran, cultul copiilor zeului, gemenii Utu / Marduk și Inanna / Ișțar, era la mare cinste. Într-un asemenea oraș, aparținând Veghetorilor, era normal să își facă apariția una dintre aceste divinități, nicidecum una din tabăra rivală. Dumnezeu a luat legătura cu Avraam în 2048 î.e.n., anul în care, conform autobiografiei sale, Marduk își începea cei douăzeci și patru de ani de exil în țara Hatti. Cum Harran se afla la granița dintre Sumer și Hatti, rezultă că Marduk era exact în locul în care se găsea Avraam și exact în momentul în care acestuia i-a vorbit zeul său pentru prima oară. Așadar, nu încape nicio îndoială despre ce divinitate este vorba.

-Domnule profesor, interveni domnul Carter, din legendele evreiești și musulmane reiese că Avraam nu se înțelegea foarte bine cu tatăl său, probabil din cauza diferențelor religioase. În schimb, era preferatul mamei sale, un avantaj pe care îl au adesea mezinii. Fără îndoială că a aflat de la ea istoria familiei lor, descendența din Marduk, domnia de un secol a reginei Kug-Bau, înființarea Imperiului Akkadian de către Șarru-kinu și distrugerea lui în urma blestemului lui Enlil. Aceste lucruri nu au avut ca efect decât apariția dorinței băiatului de a ajunge cândva pe tron, la fel ca strămoșii săi, și poate chiar de a restaura defunctul Imperiu Akkadian. În același timp, i-a fost insuflată aversiunea față de Celești și loialitatea pentru Veghetori, zeii mamei lui. Prințesa, fiica fostului rege Șar-Kali-Șarri și nepoata lui Naram-Sin, a avut grijă ca fiul ei să-i urmeze pe zeii familiei sale, nu pe cei ai lui Terah, lucru demonstrat de numele pe care i l-a dat băiatului.

Avraam, care se traduce ca „Tatăl măreț / suprem”, mai are un sens ascuns. Citit invers devine Marva, cuvânt sumerian format din „mar”, prima silabă a numelui lui Marduk, și „va” (scris uneori și „bar”), care înseamnă „suflet” (preluat cu același înțeles și de egipteni). Pentru toți ceilalți, fiul ei cel mic era „Mărețul tată”; pentru ea era „Sufletul lui Marduk”. În aceste condiții, nu este de mirare că Marduk l-a ales pe Avraam pentru a-i încredința o misiune.

În 2112 î.e.n., după moartea lui Utu-Hengal, cel care a luat puterea din mâinile gutienilor, a fost înscăunat ginerele său, Ur-Nammu, care a mutat capitala Sumerului la Ur. În acel moment, prințesa Amsalai și-a luat familia din Nippur și s-a întors în Ur, acolo unde a fost Mare Preoteasă. Mutarea a avut ca scop apropierea de tron, pe care să încerce să-l obțină pentru Avraam, urmașul regilor akkadieni. În acea vreme, mezinul familiei avea doar unsprezece ani iar viitoarea sa soție, Sarai, fiica lui Haran, abia împlinise primul an de viață. Optsprezece ani mai târziu, regele a murit iar pe tron a urcat fiul său, Șulgi. Dându-și seama că nu are nicio șansă să preia puterea, prințesa și-a luat familia și a plecat în Harran, orașul geamăn al Urului. Nu putea face nimic împotriva noului rege care era protejat de Veghetori, zeii ei.

În 2048 î.e.n., aflând că Șulgi a murit, Avraam s-a hotărât să plece spre Ur cu un corp de cavalerie, pentru a prelua tronul Sumerului cu forța. Pentru a-l convinge să renunțe la tronul Sumerului, Dumnezeu i-a făgăduit un nou teritoriu. „Tot pământul, cât îl vezi, ţi-l voi da ţie şi urmaşilor tăi pentru vecie” (Facerea 13:15), i-a promis Dumnezeu. Mai mult, l-a asigurat și de protecția sa: „Nu te teme, Avraame, că eu sunt scutul tău şi răsplata ta va fi foarte mare!” (15, 1). Cei doi au încheiat un pact: „în ziua aceea a încheiat Yahwe legământ cu Avraam, zicând: «Urmaşilor tăi voi da pământul acesta de la râul Egiptului până la râul cel mare al Eufratului»” (15, 18).

În schimbul fidelității sale, Avraam urma să primească un regat care nu ar fi avut soarta imperiului strămoșilor săi, ci ar fi rămas al familiei lui pentru totdeauna: „şi-ţi voi da ţie şi urmaşilor tăi pământul în care pribegeşti acum ca străin, tot pământul Canaanului, ca moştenire veşnică, şi vă voi fi Dumnezeu” (17, 8). Pentru a-l asigura pe noul său profet de seriozitatea ofertei sale, Dumnezeu i-a schimbat mai târziu numele în „Cel uns pentru a purta coroana”, iar pe al soției sale în „Conducătoarea izgonită”. Prințul akkadian Avraam a acceptat și a renunțat la Sumer pentru Canaan. La rândul său, pentru a-și demonstra fidelitatea față de Veghetori, și-a botezat ambii copii după Ișstar, sora lui Marduk; prima silabă a numelor lui Ismail și Isaac este identică cu cea a numelui zeiței.

A avut grijă să-și mărească și averea pe seama faraonului Merikare și a regelui filistean Abimelek, de la care a plecat cu nenumărate bogății. Același lucru l-a făcut mai târziu și Isaac, fiul său, tot cu Abimelek al filistenilor. Avraam și-a ales bine victimele, cei doi regi făcând parte din tabăra opusă, fiind adepți ai Celeștilor. Merikare își avea reședința în Herakleopolis, oraș închinat lui Ninurta, iar Abimelek era filistean, adică făcea parte din rasa ariană, cea supusă Celeștilor.

În 2039 î.e.n., după războiul regilor din Valea Sidimului, Abraam a primit șansa de a se răzbuna pe Naram-Sin, cel care a ocupat tronul Sumerului la moartea lui Șulgi, tron pe care și-l dorea prințul akkadian.

-Din cercetările mele, zise profesorul Daniel, Avraam și-a ales cu grijă femeile care să-i nască fii, urmași ai conducătorilor Imperiului Akkadian, prinți care aveau să moștenească un regat de la Dumnezeu. Hagar, mama primului fiu, Ismail, avea sânge regal, fiind fiica faraonului Egiptului Inferior. Iar Sarra, mama lui Isaac, provenea și ea din dinastia regală din Akkad. Moștenitorul regatului din Canaan, oferit de Marduk, trebuia să-și păstreze genele divine sau „sângele albastru". De aceea, când a venit momentul să-l însoare pe Isaac, Avraam și-a trimis sluga să-i găsească o soție din neamul său rămas în Harran: „mergi la casa tatălui meu, la rudele mele şi să iei de acolo femeie pentru feciorul meu!" (24, 38).

Slujitorul i-a adus-o lui Isaac pe „Rebeca, fecioara care se născuse lui Batuel, fiul Milkăi, femeia lui Nahor, fratele lui Avraam" (24, 15). Isaac i-a dat fiului său, Iacob, același ordin, de a se căsători cu o rudă: „mergi în Mesopotamia în casa lui Batuel, tatăl mamei tale, şi-ţi ia femeie de acolo, din fetele lui Laban, fratele mamei tale" (28, 2).

-Aceste încrucișări repetate între membrii aceleiași familii au avut un efect nedorit: sterilitatea, zise domnișoara Dorothy.

-Exact domnișoară, până la optzeci și nouă de ani, Sarra, soția lui Avraam, a fost stearpă. La fel și Rebeca, consoarta lui Isaac: „Şi s-a rugat Isaac Domnului pentru Rebeca, femeia sa, că era stearpă; şi l-a auzit Yahwe şi femeia lui, Rebeca, a zămislit" (25, 21) după douăzeci de ani de căsnicie. N-au scăpat de sterilitate nici nurorile lor, nevestele lui Iacob: Leea a fost stearpă timp de șapte ani, până când Yahwe „a deschis pântecele ei, iar Rahela fu stearpă" (29,31). După patru femei sterpe din aceeași familie, tragem concluzia că s-a defectat ceva în codul lor genetic, de era nevoie de intervenția directă a lui Dumnezeu pentru a le scăpa de sterilitate.

-Domnilor, interveni Dorothy, eu am o curiozisate. De ce l-a trimis Dumnezeu pe Abraam în Canaan?

-După cum am constatat, ținta sa era un loc anume, muntele Moria din Ierusalimul de astăzi, aflat pe atunci în vecinătatea orașului Șalem. Ajuns pentru prima oară în Canaan, după ce a ridicat un altar lângă stejarul

lui Mamre din Șehem, Avraam s-a îndreptat către muntele Moria, „care e la răsărit de Bethel" („Casa zeului"), unde a mai ridicat un altar. Tot pe același munte a vrut să-l sacrifice pe Isaac. Conform Bibliei, în același loc i-a apărut Dumnezeu și tot acolo a construit Solomon un templu în care era ținut Chivotul Legământului, un dispozitiv prin care preoții comunicau cu Dumnezeu.

-Pentru musulmani, interveni domnul Carter, de pe acest munte s-a ridicat profetul Muhammad la cer. În primii ani ai islamului, profetul le cerea adepților săi să se roage cu fața spre muntele Moria, numit astăzi și Sion sau Muntele Templului. În Cartea lui Isaia 8,18 se spune că Yahwe „locuieşte în Muntele Sionului". Este posibil ca Dumnezeu să-și fi ales acel loc deoarece era un centru energetic important.

-Din câte am înțeles de la domnul Iehuda, Cabala consideră muntele Sion un punct spiritual, din care se naște realitatea. Coordonatele sale însumate dau 66°60' (31°47′N + 35°13′E), un număr cu o conotație negativă, care reprezintă triada supremă a Veghetorilor. Ținând cont că Ierusalimul este locul în care s-a vărsat cel mai mult sânge de-a lungul întregii istorii a lumii, se pare că energia negativă emanată din acel centru energetic este reală. Iar Dumnezeu are nevoie de ea dintr-un motiv rămas necunoscut. Cel puțin deocamdată… Probabil Dumnezeu i-a dat clanului lui Avraam Canaanul în stăpânire pentru a păzi muntele Moria / Sion de eventuali dușmani, adepți ai Celeștilor.

-Este Dumnezeu oare cel care i-a cerut lui Avraam să-și sacrifice fiul? N-ar fi avut de ce să facă asta. Dumnezeu a încheiat un pact cu Avraam, prin care acesta și urmașii săi ar fi avut în grijă Canaanul. Isaac era urmașul cel mai potrivit pentru această misiune; ambii lui părinți se trăgeau din regina Kug-Bau, fiica lui Marduk. Dacă băiatul ar fi murit, moștenitor al lui Abraam ar fi devenit Ismael, a cărui mamă era prințesa egipteană Hagar. La fel ca restul membrilor caselor regale egiptene, și ea făcea parte din rasa ariană, cea închinată în acea vreme Celeștilor. În plus, provenea din Herakleopolis, oraș aflat sub tutela lui Ninurta. Chiar și Ismael și-a numit Hadad unul dintre fii, după Baal Hadad, numele lui Enlil în Canaan. Marduk n-ar fi acceptat sub nicio formă un asemenea urmaș, prin urmare avea tot interesul ca Isaac să trăiască și să se înmulțească. Cei care ar fi avut de câștigat de pe urma morții lui Isaac și ridicarea lui Ismael la rang de moștenitor ar fi fost Celeștii, care ar fi putut astfel controla urmașii lui Avraam fideli lor și nu Veghetorilor.

Însă întâmplarea a avut loc în 1986 î.e.n., când Enlil părăsise Pământul. Câțiva Celești rămăseseră aici, pentru a-i păzi în continuare pe Veghetori, conducătorul lor fiind Ninurta. Ținând cont că mama lui Ismael era una dintre adeptele sale, devine tot mai posibil ca Ninurta să fi fost cel

care i-a ordonat lui Avraam să-l ucidă pe Isaac. Avraam avea atunci 137 de ani, iar soția sa 127; dacă ar fi murit Isaac, părinții săi n-ar fi fost în stare să dea naștere unui alt fiu la asemenea vârste înaintate. Iar Ismael ar fi fost moștenitorul lui Avraam, prin urmare ar fi primit Canaanul și ar fi stăpânit muntele Moria în numele lui Ninurta. Ar fi fost o lovitură teribilă pentru noul rege al Pământului, căruia i s-ar fi năruit întregul plan legat de acea zonă. Iar Ninurta ar fi fost satisfăcut măcar într-o mică măsură. Însă socoteala de acasă nu se potrivește cu cea din târg; Dumnezeu a aflat și a reușit să-l salveze la timp pe Isaac. Totuși, Ninurta a avut parte de o mică satisfacție. Cel mai probabil, el este acel înger decăzut din legendele evreiești care i-a cauzat moartea Sarrăi, anunțând-o că i-a murit fiul. Însă decesul nu avea să schimbe nimic. Isaac rămânea în continuare moștenitorul lui Avraam, cel care avea să ducă la îndeplinire planul lui Dumnezeu.

-Toate aceste legende ne determină să credem că spusele Bibliei sunt adevărate, constată domnișoara Dorothy.

-Sigur domnișoară, zise profesorul Daniel.

-Totuși, continuă domnul Carter, nu putem să nu remarcăm că familia lui Avraam nu era una obișnuită. Caracteristica principală pare a fi longevitatea, mai ales a strămoșilor săi din partea tatălui. El însuși a trăit 175 de ani; fii săi, 137 și 180; tatăl său a ajuns chiar la vârsta de 205 ani. La fel par să stea lucrurile și în familia mamei sale, regina Kug-Bau domnind o sută de ani. Toate copiile Listei Regilor Sumerieni susțin că nepotul ei, Ur-Zababa, a domnit timp de patru secole, mai puțin o singură copie, cea acceptată de cercetători, care îi atribuie doar șase ani.

Pe lângă longevitate, se pare că membrii acestei familii aveau un aspect fizic extrem de atrăgător. Biblia spune că Ribqa, nepoata lui Nahor, fratele lui Avraam, „era foarte frumoasă la chip”. La fel și Rahela, strănepoata lui Nahor, care „era chipeşă la statură şi tare frumoasă la față”. În Vechiul Testament Iosif, strănepotul lui Avraam, era și el „chipeş la statură şi foarte frumos la față”. Era atât de atrăgător, încât soția egipteanului care l-a cumpărat a vrut neapărat să se culce cu el. Să nu o uităm pe Sarra, soția lui Avraam, a cărei frumusețe la 66 de ani l-a înnebunit pe faraonul Merikare Khety, iar la 89 pe regele Abimelek.

În Manuscrisele de la Marea Moartă, un text atribuit lui Avraam povestește că „trei egipteni de vază” au venit la ei „și au continuat să-i spună vorbe frumoase Sarăi despre grația ei minunată și a sa înțelepciune”. Întorși la palatul regal, acei nobili i-au vorbit faraonului despre Sarai: „Cât de gingaș e chipul ei, cât […] și de subțiri sunt buclele ei! Cât de frumoși ochii! Cât de delicat îi este nasul și întreaga ei înfățișare! Cât de frumoși îi sunt sânii și cât de albă îi este fața! Cât de gingașe îi sunt brațele, cât de

desăvârșite mâinile, cât de încântătoare îi sunt picioarele, cât de gingașe palmele, cât de lungi și subțiri îi sunt degetele! Nicio fecioară sau mireasă nu este mai minunată decât ea! Frumusețea ei este mai presus de a oricărei femei! Dincolo de toate, pe lângă frumusețe, ea este înțeleaptă iar […] a mâinilor ei este într-adevăr minunată!". Deși descrierea pare a fi a unei zeițe, în realitate este a unei femei de 66 de ani! Remarcăm că nu doar frumusețea ei este lăudată, ci și înțelepciunea. Calitate care se regăsește și la strănepotului ei, Iosif, căruia un faraon îi mărturisea: „nu se află om mai înțelept şi mai priceput decât tine". În plus, ea mai era numită și Yiskah („Cea care vede"), fiind dotată cu darul clarviziunii. Capacitățile extrasenzoriale nu erau ieșite din comun în familia lui Avraam. Terah a fost preot oracular, care recepta mesajele zeilor. Avraam, Isaac și Iacov au fost profeți, cu toții fiind capabili să comunice cu divinitățile. Pe drumul dinspre Harran, Iacov a văzut poarta Cerului într-un vis în care i-a vorbit Dumnezeul său dar și „oştirea lui Yahwe tăbărâtă, căci l-au întâmpinat îngerii lui Yahwe". Iosif, strănepotul lui Avraam, avea capacitatea de a prevesti viitorul prin interpretarea viselor. Capitolul 32 al Facerii biblice susține că Iacov s-a luptat cu Yahwe „până la revărsatul zorilor", iar despre Avraam știm că a învins în 2039 î.e.n. alianța regilor mesopotamieni, pe care nu au putut-o înfrânge armatele celor cinci regi iordanieni.

-Longevitate, frumusețe ieșită din comun, înțelepciune și forță superioare oamenilor de rând, capacități extrasenzoriale… Toate aceste însușiri, ne indică o familie de supra-oameni.

-Totuși, Biblia arată că, din cauza sterilității femeilor din neamul lui Avraam, era necesară adeseori intervenția lui Dumnezeu pentru a le oferi urmași.

-Dacă ar fi să dăm crezare unor legende, zeul chiar se laudă că el i-a creat pe Isaac și pe Iacov, dar și că i-a „făcut pe ei prototipuri". De unde înțelegem că Dumnezeu, creatorul lor, era cel care intervenea genetic adeseori, dându-le astfel gene divine, responsabile cu însușirile supra-umane. Chiar și aspectul fizic al membrilor acestei familii îi trădează, frumusețea ieșită din comun fiind un atribut al zeilor și al semizeilor.

-Totuți domnișoară sunt doar legende. Într-adevăr, conform Manuscriselor de la Marea Moartă, Sarra nu avea pielea ușor închisă la culoare, ca restul semiților, nobilii egipteni mirându-se „cât de albă îi este fața".

-Să revenim la subiectul nostru, interveni profesorul Daniel. Ibbi-Sin a fost ultimul rege al Sumerului. Încă din primii ani de domnie, începută în 2030 î.e.n., a avut de înfruntat nenorocirile care îi loveau imperiul. Întâi a pierdut sprijinul financiar al orașelor sumeriene, care în cele din urmă și-au declarat independența. Apoi a avut de suferit de pe urma invaziei

amoriților, semiții apuseni, care cuceream Mesopotamia pentru noul rege al Pământului. Din cauza lor, foametea a început din nou să pună stăpânire pe țară. În 2004 î.e.n., amoriții au cucerit capitala Ur, pe care au distrus-o, ceea ce a însemnat sfârșitul Sumerului. Ibbi-Sin a reușit să scape și a murit în exil în țara Anșan, pe care el însuși o devastase cu puțin timp în urmă.

Avraam a murit la vârsta de 175 de ani, în 1948 î.e.n. Tradiția evreiască a nimerit anul, însă i-a dat o altă semnificație, considerând că Avraam s-a născut în anul 1948 de la facerea lumii. Cum pare a fi o coincidență mult prea mare, cel mai probabil evreii au procedat ca de obicei, oferind maselor o variantă falsă și păstrând-o pe cea reală inițiaților. Fiii lui Avraam, Isaac și Ismael, l-au îngropat lângă Sarra, „în peștera Machpelah, din țarina lui Efrem, fiul lui Zohar Heteeanul, în fața stejarului lui Mamre". Isaac s-a căsătorit cu Rebeca, „fecioara care se născuse lui Betuel, fiul Milkăi, femeia lui Nahor, fratele lui Avraam", care i-a născut doi gemeni: Esau și Iacov.

Iacov, care a fost numit Israel de Dumnezeu, i-a furat fratelui său binecuvântarea paternă și l-a păcălit să-i dea și dreptul de prim-născut. S-a căsătorit cu verișoarele sale, Leea și Rahel, fiicele lui Laban din Harran (fratele mamei sale), care i-au dăruit opt fii : Ruben, Șimeon, Levi, Yehudah, Yissakar, Zabulon, Iosif și Beniamin și o fiică Dina. Israell a mai avut patru fii de la cele două servitoare ale soțiilor lui, Zipa și Bilha: Dan, Naptali, Gad și Așer. Preferatul său a fost Iosif, unul dintre cei doi fii ai Rahelei, ceea ce a atras invidia celorlalți copii. Pe când Yosep avea 17 ani (Facerea 37, 2), frații săi l-au vândut unei caravane de ismaeliți, care l-a dus în Egipt. Treisprezece ani mai târziu a ajuns vizirul Egiptului, după ce a interpretat visele faraonului (Facerea 41, 46). După nouă ani, din cauza foametei, Iacov și clanul său s-au mutat în Egipt (Facerea 47, 9). Fiind al doilea om în stat, după faraon, Iosif le-a dat rudelor sale ținutul Goșen din Delta Nilului.

În 1816 î.e.n. a murit Iacov (Facerea 47:28), iar cincizeci și patru de ani mai târziu și-a găsit sfârșitul și vizirul Iosif, la vârsta de 110 ani (Facerea 50, 22). Cartea Jubileelor susține că el s-a născut pe 1 Tamuz, ceea ce înseamnă 21 iunie 1872 î.e.n. după calendarul gregorian.

Conform cronologiei biblice, în 1855 î.e.n. a ajuns Iosif în Egipt iar în 1842 î.e.n. a devenit vizir. În acea vreme, faraon era Khakaure Senusret din Dinastia a XII-a, care împărțea tronul cu fiul său, Nimaatre Amenemhat. Khakaure a murit în 1839 î.e.n., lăsându-l pe Nimaatre singurul conducător al Egiptului; cel mai probabil, acesta este faraonul care i-a încredințat lui Iosif funcția de vizir. Facerea susține că unul dintre cei doi faraoni (probabil Nimaatre Amenemhat) i-a schimbat numele fiului lui

Iacov: „a pus Faraon lui Iosif numele Zaphnath-Paaneah şi i-a dat de soţie pe Asenat, fiica lui Potipherah, marele preot din Heliopolis” (41,45).

Cercetătorii nu au reușit să stabilească nici etimologia, nici traducerea exactă a acestui nume, care pare egiptean. Este posibil ca adevăratul nume primit de Iosif să fi fost necunoscut redactorilor Bibliei, care l-au înlocuit cu unul inventat. Într-un fragment dintr-un papirus din timpul domniei lui Nimaatre este menționat un vizir pe nume Kheti; în textul Instalarea Vizirului este amintit Kheti, un vizir faimos care și-a discriminat rudele în favoarea egiptenilor, pentru a nu fi acuzat de subiectivism, dând astfel un exemplu de imparțialitate și de corectitudine. Acest Kheti, cu rude de naționalitate diferită de cea egipteană, pare a fi israelitul Iosif. „Kheti” este un cuvânt de origine sanscrită, care înseamnă „agricultură”; în Biblie, după ce a ajuns vizir, Iosif s-a ocupat de agricultură, pentru ca Egiptul să nu sufere din cauza foametei care urma să vină. Acest nume, sub forma Khety, a fost folosit și de câțiva faraoni ai dinastiilor a IX-a și a X-a, printre care și două rude îndepărtate ale lui Iosif, ce-i drept prin alianță: Wahkare Khety și fiul său, Merikare Khety (tatăl prințesei Hagar, cea care i l-a născut lui Avraam pe Ismael).

În timpul domniei lui Merikare a existat un guvernator al unei nome egiptene, pe nume Khety II; bunicul lui, Khety I, a ocupat aceeași funcție. De asemenea, trezorierul lui Nebhepetre Mentuhotep din Dinastia a XI-a, faraonul care l-a ucis pe Merikare, se numea Kheti.

Facerea biblică povestește că după instalarea lui Iosif în funcția de vizir au urmat șapte ani de belșug, urmați de șapte ani de foamete (începuți în 1835 î.e.n.). După doi ani de la începerea urgiei (45, 6), pe când Iacov avea 130 de ani (47, 9), fiul lui Isaac s-a mutat cu întreaga sa familie din Canaan în Egipt, unde Iosif le-a dăruit ținutul Goșen din Delta Nilului.

Egiptologii chiar au stabilit că, puțin înainte de 1800 î.e.n., un grup de semiți a migrat din Canaan în Delta Nilului, confirmând astfel povestea biblică. Iacov a murit în 1816 î.e.n.; urmașii săi au rămas în Deltă câteva secole, până au fost scoși de acolo de Moise / Akhenaten. La un an după moartea lui Iacov, faraonul Nimaatre Amenemhat și-a împărțit conducerea Egiptului cu fiul său, Maakherure Amenemhat. Un an mai târziu Nimaatre a murit, Maakherure rămânând singurul rege al țării. În 1806 î.e.n. Maakherure a decedat, iar tronul Egiptului a fost preluat de sora lui, Sobek-kare Sobekneferu care, conform Listei Regilor de la Torino, a condus țara timp de trei ani, zece luni și douăzeci și patru de zile.

După cum nota egiptologul danez Kim Ryholt, Sobek-kare nu a adoptat titlul de regină, ci doar de fiică a regelui. În aceste condiții, la un an după înscăunarea ei a început în Delta Nilului Dinastia a XIV-a, formată din conducătorii semiților emigrați din Canaan. Ceea ce înseamnă că

semiții din Deltă au refuzat stăpânirea casei regale thebane, proclamându-și independența față de Egipt. Nu putem decât presupune că ori nu acceptau să fie conduși de o femeie, ori o considerau prea slabă ținând cont că ea nu a adoptat nici măcar titlul de regină, darămite să fi încercat să se impună în vreun fel în fața supușilor.

În aceste condiții, semiții veniți din Canaan au profitat de moment și au hotărât să se guverneze singuri în Delta Nilului. Primul lor lider a fost Sekhaenre Yakbim. Numele său nu a fost scris niciodată într-un cartuș, așa cum se proceda în cazul faraonilor. Înțelegem astfel că Sekhaenre Yakbim nu se considera un rege, ci doar un conducător al semiților din Deltă. Nu știm mare lucru despre acest lider semit, însă numele lui îi dezvăluie originea. „Im" indică pluralul în limbile vest-semitice iar „Yakb" seamănă surprinzător de mult cu Iacov.

Prin urmare, Sekhaenre Yakbim era unul dintre iacobiți, adică membru al clanului lui Iacov, aceștia fiind semiții veniți din Canaan în Delta Nilului. Ceilalți conducători ai Dinastiei nu s-au sfiit să adopte titlul de rege, amintindu-și probabil că sunt urmași ai casei regale akkadiene.

A urmat la conducere Yakareb sau Yak'reb, un alt necunoscut cu nume asemănător. Printre regii semiți din Dinastia a XIV-a se numără și Sa Ra Meruserre Jaqub-Har, al cărui nume îl conține pe al lui Iacov, pe cel al soției lui Avraam, Sara, și pe cel al zeului lor, fiind numit Haru (Horus) în Egipt. Mai mult, în Avaris din Deltă s-a descoperit un inel sigilar pe care era gravat numele „*Yakov / Yakub*", identic cu cel al patriarhului biblic. Devine astfel evident că semiții din Delta Dunării, implicit conducătorii lor din Dinastia a XIV-a, erau membrii clanului iacobiților, urmașii nepotului lui Avraam, Iacov. În plus, din numele conducătorilor se observă că patriarhul nu a adoptat numele Israel, pe care i-l oferise Dumnezeul său, preferându-l pe cel primit la naștere. Ceea ce reiese și din Biblie, unde Yahwe prefera să-l strige folosind vechiul nume, deși îi oferise unul nou: „Atunci a zis Yahwe către Israel noaptea în vis: «Iacove! Iacove!!» Iar el a răspuns: «Iată-mă!»" (Facerea 46, 2).

-Dumneavoastră, profesore, avansați astfel ipoteza ca Iacov să nu fi fost numit Israel, redactorii biblici inventând acest aspect pentru a explica numele adoptat de evrei în semn de omagiu pentru Ișstar (Israel sau însemnând „Ișstar, zeița conducătoare").

-Odată cu moartea lui Iosif din 1762 î.e.n., Dumnezeu a ignorat complet clanul iacobiților. Uitându-și înțelegerea făcută cu Avraam, i-a lăsat urmașii în Egipt, preferând să-și îndrepte atenția către regele amorit Ammurapi (Hammurabi) care tocmai înființa în Mesopotamia Imperiul Babilonian, cucerindu-și vecinii. După cum susținea regele într-o inscripție, succesul său militar s-a datorat unei arme primite de la Dumnezeu.

Ammurapi a transformat Babilonul dintr-un orășel în ditamai capitala imperiului, înălțând zidurile cetății și construind temple pentru principalii zei, Dumnezeu, Enki și Ișter, care au înlocuit triada supremă sumeriană, formată din An, Enlil și Enki. La fel ca akkadienii în trecut, a decretat Babilonul ca fiind „cel mai sfânt oraș", titlu deținut până în acel moment de Nippurul lui Enlil. Iar pe Dumnezeu l-a așezat în fruntea panteonului, atribuindu-i toate tilurile celorlalți zei.

Cultul lui Dumnezeu, impus mesopotamienilor de Ammurapi, s-a răspândit rapid și s-a dezvoltat atât de mult, încât zeul a ajuns în scurt timp fără rival. Ceea ce înseamnă că se instalase în sfârșit pe tronul Pământului, începându-și domnia ca unic conducător al Terrei. Pentru a-și conduce supușii după propriile sale reguli, în jurul anului 1755 î.e.n. i-a oferit lui Ammurapi un cod de legi pentru toți cetățenii Imperiului Babilonian. Regele a ordonat să fie sculptat momentul în care zeul i-a încredințat legile și să fie specificat episodul în prologul codului: „Zeii Anu şi Bel m-au strigat pe nume pe mine, Ammurapi, destoinic domnitor, cu frică de Marduk, ca să dau în ţară puterea dreptăţii, ca să nimicesc pe cel rău şi viclean, ca cel puternic să nu asuprească pe cel slab, ca să mă înfăţişez oamenilor asemenea Soarelui spre a lumina ţara – eu, Ammurapi, păstorul chemat de zeul Bel, eu care dau bogăţii şi averi (…) Când zeul Marduk mi-a încredinţat cârma lumii şi să aduc ţărilor dreptate, atunci am făurit eu însumi dreptul şi dreptatea în limba ţării, făcându-i pe oameni să se bucure". Și totul părea să se îndrepte către direcția potrivită pentru Marduk, însă planurile i-au fost date peste cap de sora sa, Ișter, cu care a fost nevoit să se războiască.

Părăsiți de zeul lor în Egipt, iacobiții s-au guvernat singuri în Delta Nilului, trăind în pace cu egiptenii din Dinastia a XIII-a timp de aproximativ un secol și jumătate. În secolul al XVII-lea î.e.n., nordul Egiptului (inclusiv Delta Nilului) a fost invadat de hyksoși, semiți din nord-vestul Mesopotamiei. Aceștia și-au stabilit capitala la Zarw, pe care au redenumit-o Avaris, aflată la granițele estice ale Egiptului, în nord-estul Deltei. În timp au cucerit tot Egiptul Inferior, invazia lor ducând la sfârșitul Dinastiei egiptene a XIII-a și a celei iacobite din Deltă. Hyksoșii și-au înființat propria lor dinastie, a XV-a, începută de Salitis, după cum nota istoricul evreu Flavius Iosif în Contra Apionen.

Colapsul Dinastiei a XIII-a a dus la apariția dinastiilor a XVI-a și a XVII-a, care își aveau capitala la Theba, formate din vasali ai hyksoșilor. După ce au condus nordul și centrul Egiptului timp de aproape un secol, în jurul anului 1550 î.e.n. semiții au fost izgoniți de o alianță a prinților egipteni din Theba. Iosif Flavius susținea că Thoumosis (care a fost identificat cu Nebpehtire Ahmose, fondatorul Dinastiei a XVIII-a) i-a

asediat cu o armată de patru sute optzeci de mii de soldați și i-a obligat să părăsească Egiptul. Astfel, patruzeci de mii de familii de hyksoși au traversat deșertul Sinai și s-au stabilit în Iudeea, unde au construit orașul Ierusalim. Referindu-se la aceiași invadatori semiți, filosoful, istoricul și romancierul Hekataios din Abdera scria prin secolul al IV-lea î.e.n. în Istoria Egiptului că egiptenii i-au gonit pe străini din țara lor, majoritatea acestora emigrând în Iudeea, unde au întemeiat multe orașe (cel mai important fiind Hierosolyma), s-au împărțit în doisprezece triburi și și-au instituit legi și o religie proprie, ei fiind cei pe care îi numim astăzi israeliți. O altă parte dintre hyksoși, condusă de Kadmos, a ajuns în Grecia. Conform mitologiei elene, Kadmos este fondatorul Thebei din Grecia, al cărui nume, fără îndoială, este inspirat din cel al orașului egiptean omonim.

Nu se știu prea multe despre hyksoși, semiții care au cucerit în primul rând zona iacobiților, apoi întreaga parte de nord și centrul Egiptului. Flavius Iosephus considera că numele lor însemna „regii păstori". Egiptenii îi numeau „heqa khaseșet", care a fost tradus prin „conducători ai țărilor străine", ceea ce contrazice interpretarea lui Iosif Flavius. Știm astăzi că erau un grup cu origini asiatice mixte, predominând cea semită. Zeitatea lor supremă era vest-semiticul Baal Hadad, zeul furtunii echivalat de egipteni cu Sutakh (Seth) al lor. Ajunși în Egipt, în primul rând au preluat Delta Nilului din mâinile iacobiților, mai târziu cucerind întregul nord și centrul Egiptului. Timp de un secol au trăit împreună cu iacobiții (însă păstrându-și postura de conducători) apoi, după ce au fost izgoniți de alianța prinților thebani, s-au împărțit în două grupuri; unul s-a întors în Canaan iar altul s-a îndreptat către Grecia. Putem presupune că odată cu hyksoșii au fost izgoniți și iacobiții; aversiunea față de semiți, cauzată de hyksoși, mai mult ca sigur i-a împiedicat pe egipteni să facă vreo diferență între semiții sosiți pe cale pașnică și cei invadatori. Fiind vorba despre două grupuri izgonite în 1550 î.e.n., cel al iacobiților și cel al hyksoșilor, nu ar trebui să ne că Hekataios din Abdera susținea că semiții s-au împărțit în două, o parte îndreptându-se către Grecia și cealaltă către Canaan.

Cel mai probabil iacobiții sunt cei întorși în Canaan, pentru a-și lua în stăpânire teritoriul moștenit în urma legământului dintre Marduk și strămoșii lor, iar hyksoșii cei care au migrat în Grecia. Mai ales dacă ținem cont de părerea lui Hekataios, care considera că semiții ajunși în Iudeea erau israeliți, nimeni alții decât iacobiții, urmașii lui Iacov; la fel ca iacobiții în Vechiul Testament, acești israeliți s-au împărțit în doisprezece triburi, ceea ce confirmă că este vorba despre același grup. Pentru Flavius Iosif, iacobiții / israeliții au construit orașul Ierusalim; după Hekataios au ridicat înființat Hierosolyma, un nume alternativ al aceluiași oraș. Care

exista de fapt în acea vreme, fiind numit Șalem, ceea ce ne duce la concluzia că iacobiții au cucerit Șalemul și l-au refăcut întocmai cum a procedat amoritul Ammurapi cu Babilonul, ocazie cu care i-au schimbat și numele în Ierusalim. De ce s-au stabilit tocmai în acel oraș? Poate pentru a îndeplini misiunea primită de strămoșii lor de la Dumnezeu, aceea de a păzi muntele Moria, pe care se află Ierusalimul. Merită menționat și că Moria inițial se afla în vecinătatea orașului Șalem; Ierusalimul a fost extins încât să cuprindă și muntele sfânt al evreilor.

-Uite așa am făcut și o scurtă lecție de istorie biblică.

-Sigur, este importantă această exegeză, pentru că numai așa putem ști cu adevărat care este varianta cea mai plauzibilă.

-Domnule profesor, zise arheologul Carter, știm cine este cu adevărat Avraam și din ce neam se trăgea, cine era cu adevărat zeul căruia i se închina și motivele care au stat la baza rupturii dintre Dumnezeu și om.

-Este adevărat domnule, Biblia mărturisește întru totul un mare adevăr.

-Sperăm ca domnul Cyprien Mere să ne aducă cât mai repede rezultatul cercetărilor sale.

STUDIUL DOMNULUI MERE

După discursul interminabil dintre cei trei, profesorul Daniel s-a retras în biroul său. Trebuia să-și facă ordine în gânduri. Aflase atâtea informații însă ceva îl neliniștea. Pe el de fapt Sodoma îl interesa, cum fusese distrusă această cetate. Un nare mister ascumdea dispariția acestor cinci cetăți. Să fi fost oare un cutemur, să fi fost oare o erupție vulcanică. Lipsea o verigă, ceva nu înțelegea. Stătea ca pe jar în așteptarea tânărului inginer chimist.

Profesorul era atât de afundat în gânduri că nu auzi ciocănitul de la ușă. Totuși ușa se deschise și chipul tânărului Mere își făcu apariția. Profesorul ca de obicei stătea în fotoliul său. Ținea în mâini un album cu fotografii. Nu era un album de familie, ci un album cu fotografii făcute de profesor pe toate șantierele pe care le cercetase.

-Bună seara domnule profesor. Îmi cer iertare că v-am făcut să mă așteptați dar rocile pe care le-am studiat m-au pus într-o încărcătură.

-Domnule Mere și eu am o dilemă. Privesc aceste fotografii făcute în diverse situri arheologice, dar zona pe care noi o cercetăm are o caracteristică aparte.

-Același lucru l- am remarcat și eu domnule. Dacă-mi permite-ți o să vă prezint razultatul cercetării mele.

-Vă ascult domnule Mere.

- Domnule, scoarţa terestră este alcătuită din roci formate din unul sau mai multe minerale. Rocile variază mult datorită proceselor geologice de milioane de ani, ca eroziunea, erupţiile vulcanice, dezagregarea sau depunerea de sedimente, ce au influenţat proprietăţile rocilor.

În funcţie de mineralele din care sunt compuse, rocile au anumite proprietăți fizice şi chimice. Proprietăţile rocilor sunt influenţate şi de modul lor de formare. Astfel după modul de formare rocile sunt de trei tipuri: magmatice, sedimentare și metamorfice.

Rocile magmatice se formează prin răcirea şi solidificarea magmei ieşite la suprafaţă. Rocile sedimentare se formează prin depunerea sedimentelor şi transformarea ulterioară a acestora prin eroziune şi dezagregare. Rocile metamorfice se formează prin transformarea rocilor sedimentare şi magmatice, datorită temperaturii şi presiunii, aceşti factori putând varia de la o rocă la alta.

Rocile magmatice, precum am menţionat şi anterior, se formează prin solidificarea magmei, ieşită la suprafaţa sau în straturile superioare ale scoarţei terestre. La rândul lor rocile vulcanice se clasifică în roci efuzive (vulcanice) şi intruzive (plutonice). Rocile efuzive sunt acele roci, care se

formează în urma solidificării magmei la suprafaţa scoarţei, de obicei se formează ca urmare a erupţiilor vulcanice. Rocile intruzive se formează ca urmare a solidificării magmei în straturile superioare ale scoarţei.

Prin solidificarea lavei vulcanice se formează rocile vulcanice efuzive. Magma este o materie de consistenţă vâscoasă, care provine din astenosferă, învelişul aflat între litosferă şi nucleul Terrei. Aceasta pătrunde prin crăpăturile scoarţei şi se ridică la suprafaţă. Din cauza scăderii temperaturii, pe parcursul urcării, magma se solidifică. O parte din magmă se solidifică în crăpăturile scoarţei, formând rocile intrusive sau plutonice, iar o parte iese la suprafaţa scoarţei formând rocile efuzive. Magma ieşită la suprafaţa scoarţei se numeşte lavă. Ieşirea magmei la suprafaţa scoarţei are loc prin rifturi şi prin vulcani. Rifturile sunt şanţuri adânci ale litosferei care despart plăcile tectonice între ele.

Lava conţine în special topituri de silicaţi, cărora li se adaugă gaze rare, dioxid de sulf, dioxid de carbon sau amoniac. Propietăţi importante ale rocilor magmatice, precum structura şi textura sunt influenţate de către timpul de solidificare al magmei. Exemple de roci magmatice sunt granitul, bazaltul, pegmatitul, gabroul sau dioritul.

Rocile sedimentare se formează prin depunerea de sedimente şi compactizarea acestora datorită presiunii. Sedimentele formate prin eroziune şi dezagregare sunt transportate de către ape şi de către vânt şi sunt depuse în straturi succesive. Sedimentele aflate la baza acestor strate se compactizează datorită presiuni exercitate de către straturile superioare, formând astfel rocile sedimentare. Stratele de sedimente sunt supuse diferiţilor factori, care influenţează propietăţile rocilor sedimentare. Rocile sedimentare sunt de obicei tari, dar sfărâmicioase. Dintre rocile sedimentare amintim: gresiile, calcarul şi argilele.

Rocile metamorfice se formează prin transformarea rocilor sedimentare şi magmatice, datorată schimbărilor de presiune şi temperatură. Majoritatea rocilor metamorfice se formează adânc în scoarţa terestră, unde temperatura şi presiunea au valori ridicate. Presiunea puternică transformă rocile sedimentare în roci şistoase. Şisturile sunt roci dure compuse din planuri paralele de minerale, cu aceeaşi orientare în masa rocii. Căldura şi temperatura combinate determină formarea unor ansambluri de noi minerale şi astfel textura originară a rocii este transformată într-o textură metamorfică.

Pe lângă cele trei categorii de roci descrise anterior, magmatice, metamorfice şi sedimentare pe Terra există şi roci provenite din spaţiul cosmic, meteoriţii. Meteoriţii sunt alcătuiţi din rocă, metal sau rocă combinată cu metal. Mărimea lor variază de la cea a unui fir de praf până la

cea a unor agregate masive, grele de sute de kilograme. Meteoriţii conţin peste 310 minerale, unele dintre acestea neexistând pe Terra.

Rocile magmatice alcătuiesc, alături de cele metamorfice, cea mai mare parte a Terrei, nucleul fiind singurul lipsit de acest tip de rocă (fiind alcătuit din fier şi nichel). Aceste roci se formează prin răcirea şi cristalizarea topiturii de silicaţi (magnei). Pot fi clasificate în funcţie de proporţia de oxid de siliciu şi fier-magneziu, de granulaţie sau de culoare.

Pentru a face lumină asupra cercetării noastre am studiat toate exemple de roci magmatice precum granitul, gabroul sau bazaltul, pe care noi le-am luat în timpul expediției noastre, inclusiv rocile din situl arheologic de la Marea Moartă. Am făcut o scurtă prezentare grafică.

-Foarte bine ați făcut domnule și m-aș bucura dacă mi-ați arăta-o.

-Poftiți domnule profesor.

-Mulțumesc.

Profesorul luă consemnările făcute de inginerul nostru chimist și constată minuțiozitatea cu care se făcuse cercetarea. Prima rocă era granitul. În dreptul acestuia era consemnat cu litere îngroșate:

Origine: intruzivă

Granulaţie: mare

Culoare: roşu-alb, verde pal-albastru, gri-negru

-Am avut trei monstre din această rocă, din situri diferite. De obicei granitul este o rocă dură, rezistentă la eroziune, care se se formează la adâncimi de aproximativ 2 km. Este compus în principal din minerale bogate în oxid de siliciu precum cuarţul, feldspatul, mica şi amfibolii. Conţine aproximativ 70% oxid de siliciu şi peste 10% cuarţ şi prezentă cristale mari. În general, compoziţia chimică a granitului nu variază, cu excepţia porţiunilor de la marginea intruziunilor granitice unde se găsesc blocuri denumite xenolite, derivate din rocile învecinate.

Culoarea granitului variază de la alb la roşu, verde pal sau albastru, chiar şi negru în funcţie de culorile mineralelor şi de textură. În situl de la Marea Moartă prezenta câteva modificări.

-Granitul era utilizat, ca și astăzi la pavarea străzilor, la construcţia de fântâni, la decorarea pereţilor cu plăci de granit, precum şi pentru scările interioare și a podelelor.

Gabroul

Origine: intruzivă

Granulaţie: mare

Culoare: gri-negru

-Gabroul este o rocă plutonică, cu un procent ridicat de minerale închise la culoare precum piroxenul şi olivine. Conţine în proporţii mari

feldspaţi. Gabroul i-a naştere la aproximativ 5 km sub scoarţa terestră, printr-un proces lent de solidificare a magmei.

-Domnule Mere, roca aceasta stârnește interes pentru studiul nostru.

-Sigur că da domnule. Este denumită după un oraş din Toscana, de către geologul Christian Leopold Von Buch, personalitate importantă a geologiei. Acesta pune bazele statigrafiei şi efectuează cercetări importante în domeniul vulcanismului şi a paleontologiei (ştiinţa fosilelor).

Bazaltul

Origine: intruzivă şi efuzivă

Granulaţie: fină

Culoare: gri-negru până la negru

-Bazaltul este cea mai comună rocă magmatică de la suprafaţa Terrei, formând cea mai mare parte a fundului oceanic.

-Este adevărat domnule profesor. Este alcătuit în principal din olivină, piroxeni şi oxizi de fier-titan, precum magnetitul. Conţine frecvent şi bule de gaz, denumite vezicule, care pot fi umplute cu diverse minerale. Sub acţiunea vremii îşi poate schimba culoarea în verde-pal, brun sau gri, posibil roşu când se oxidează

-Domnule Mere, văd că vorbiți și despre rocile metamorfice. Au ele vreo legătură cu studiul nostru?

-Sigur că da domnule. Rocile metamorfice s-au format prin modificarea rocilor sedimentare şi vulcanice, datorită supunerii acestora unor presiuni şi temperaturi mari. După modul de formare se clasifică în roci de origine termică, care s-au format ca urmare a transformărilor datorate temperaturii şi roci de origine dinamică, s-au ca urmare a transformărilor datorate presiunii.

-Am înțeles, zise profesorul Daniel, citind mai departe.

Skarnul

Origine: termică

Granulaţie: fină-mare

Culoare: cel mai adesea verde şi roşu, dar şi gri, brun, negru sau alb

Skarnul se formează ca urmare a metamorfozării (transformării) la temperatură înaltă a rocilor carbonate (formate din materie organică). Skarnul conţine minerale bogate în calciu, magneziu şi fier, precum granatul sau piroxenul precum şi minerale bogate în sulfuri de cupru, plumb, fier, zinc şi tungsten, în cantităţi valoroase din punct de vedere economic. Depozitele de skarn se găsesc în zona de contact a intruziunilor magmatice mari, care au invadat carbonaţii.

Marmura

Origine: termică

Granulaţie: fină-mare

Culoare: albă, roz, verde, brună, neagră

-Marmura este o rocă sedimentară de origine termică, formată prin metamorfozarea calcarului. Conţine în principal calcit (carbonatul de calciu), dar poate conţine şi minerale bogate în magneziu şi fier precum serpentinul, dolimitul etc. Temperaturile ridicate determină recristalizarea carbonaţilor şi formarea blocurilor compacte de marmură. Marmura poate fi confundată cu roca denumită cuaţit, dar spre deosebire de aceasta marmura poate fi zgâriată cu un obiect ascuţit din oţel şi reacţionează cu acidul clorhidric.

-Trebuie să știți domnule Mere că marmura a fost apreciată timp de mii de ani pentru frumuseţea, fineţea şi culoarea ei şi utilizată pentru construcţii şi sculpturi. Sudarea carbonaţilor îi dă marmurei, o textură asemănătoare zahărului, care se pretează sculpturii.

-Printre rocile pe care le-am studiat am descoperit și o bucată de marmură. Trebuie să recunosc că am remas surprins de vechimea acestea. După mine probabil că această bucată, care nu seamănă absolut deloc cu marmura clasică, a suferit modificări datorită temperaturii ridicate.

-Ce înseamnă temperatură ridicată?

-Undeva în jur de două-trei mii grade domnule.

-Ați cercetat-o cu atenție?

-De mai multe ori domnule. La asemenea temperaturi structura moleculară se modifică, lucru ce s-a întâmplat și cu această rocă.

-Fabulos, exclamă profesorul.

Hornblenda

Origine: termică

Granulaţie: fină-mare

Culoare: variabilă, inclusive alb şi nuanţe de gri, albastru, verde şi negru

Hornblenda este o rocă metamorfică de origine termică, formată prin metamorfozarea rocilor sedimentare. Căldura emanată de intruziunile magmatice metamorfozează rocile din jur în hornblendă. Culoarea hornblendei depinde de compoziţia rocii originare, dar în general hornblende are un aspect pătat. Căldura emanată de intruziunile magmatice, provoacă schimbări în proprietățile şi aspectul rocilor, în funcţie de temperatură. Există o succesiune de hornblende, de la ardezie, formată la temperatură redusă, până la cordieit, format la o temperatură înaltă.

-Cel mai mult domnule m-am concentrat asupra rocilor sedimentare, care se formează din depozitele de sedimente acumulate, strat cu strat la suprafaţa scoarţei, sedimente transportate de vânt, apă sau gheaţă. Depozitele de sedimente formate în mări şi oceane poartă numele de

depozite marine, iar cele formate pe uscat poartă numele de depozite terestre.

Rocile sedimentare se împart în trei categorii: roci clastice, chimice şi bio-chimice. Rocile clastice se formează datorită mărunţirii şi degradării altor roci, rocile chimice se formează prin precipitarea soluţiilor saline, iar rocile bio-chimice se formează prin descompunerea în anumite condiţii a organismelor vii. Aceste roci pot conţine deseori în structura lor fosile ale unor plante, animale sau resturi din acestea. Rocile sedimentare se formează în mai multe straturi suprapuse, straturile succesive de sedimente. Știința care studiază aceste straturi poartă numele de statigrafie. Studiul acestor strate poate furniza informaţii despre vechimea stratelor; astfel cunoscând vechimea diferitelor strate putem afla vârsta rocilor şi a fosilelor conţinute în diferite straturi.

Rocile clastice, precum am menţionat şi anterior se formează prin mărunţirea şi degradarea altor roci. Prin aceste procese se formează sedimente, care se vor transforma ulterior în roci sedimentare. Aceste roci se clasifică în funcţie de granulaţie, de la cele cu granulaţia cea mai mare (conglomeratele) până la cele cu granulaţia cea mai mică (argilele), iar subcategoriile acestora se clasifică în funcţie de compoziţia mineralogică.

Brecia

Origine: glaciară şi terestră

Culoare: variabilă, în funcţie de mineralogie

Granulaţie: mare

Brecia este o rocă sedimentară tare, formată prin cimentarea fragmentelor de roci dure. Cimentarea fragmentelor mai de rocă are loc printr-un ,,ciment'', constituit din cenuşă, praf şi fragmente de rocă cu granulaţie foarte mică. Breciile de origine glaciară se formează prin cimentarea rocilor transportate de către gheţarii aflaţi în mişcare. Mişcarea gheţarilor antrenează în mişcare diferite sfărâmături de rocă, care alcătuiesc morenele glaciare. Prin cimentarea acestor morene se formează bresciile.Bresciile de origine terestră se formează prin cimentarea sfărâmăturilor de rocă aflate pe uscat. Termenul de brecie poate desemna şi fragmente de rocă produse de mişcarea plăcilor tectonice şi cimentate de către fluidele hidrotermale.

Loess

Origine: eoliană şi glaciară

Culoare: de la gri la brun

Granulaţie: fină

Loess este o rocă cu o granulaţie foarte fină, de mărimea unui fir de praf, frecvent întâlnită în zonele uscate. Această rocă poate avea origine eoliană, adică particulele sale pot fi transportate şi depuse de către vânt sau

origine glaciară, poate fi transportat de către gheţari. După depunere loessul se compactizează. Este foarte răspândit în Europa de Est şi Asia Centrală.

Conglomeratele

Origine: glaciară, de apă dulce, marină şi terestră

Culoare: variabilă, în funcţie de mineralogie

Granulaţie: mare

Conglomeratele sunt formaţiuni care au o granulaţie de dimensiunea unor mici pietricele, dar includ şi bolovani de dimensiuni mari. Pot avea origine marină, sedimentele fiind depuse pe fundurile mărilor şi oceanelor; de apă dulce, sedimentele fiind transportate de apele curgătoare; glaciară şi terestră. Compoziţia lor este extrem de diversificată depinzând de compoziţia roci-mamă, de dezagregare şi de eroziune. Prezenţa fosilelor în aceste formaţiuni este rară.

-Din toate studiile mele, zise domnul Mere, am tras concluzia că toate rocile care provin din situl arheologic de la Marea Moartă au fost supuse unor temperaturi foarte ridicate, ducând la modificarea moleculară a acestora. Încă o remarcă, domnule profesor, aceste roci au toate și urme de sulf.

-Trebuie să vă felicit domnule inginer Mere pentru studiul pe care l-ați realizat. Ați dovedit că sunteți un adevărat cercetător. Nu ne rămâne decât să dovedim că orașul Sodoma este chiar situl arheologic de la Marea Moartă, cel pe care noi îl cercetăm. Pentru aceasta v-om organiza o întâlnire cu toși cei implicați în acest proiect.

-Atunci permiteți-mi să mă retrag.

-La revedere domnule Mere și vă felicit pentru studiul dumneavoastră.

UNDE SE AFLĂ SODOMA ȘI GOMORA

Existența orasului Sodoma, situat pe malul Mării Moarte, nu a fost și nu este subiectul vreunei controverse, deoarece numele ei este menționat de câțiva autori antici între care și Strabon, Philon, Tacit și Josephus Flavius, chiar mai mult la Ptolemeu care numeste Marea Moartă sub numele de Sodomorum lacus. Dar înainte de toate să vedem ce ne spune Biblia despre distrugerea lor: ,,Atunci Domnul a aruncat peste Sodoma și Gomora ploaie de pucioasă și foc din cer de la Domnul, și a stricat cetățile acestea, toate împrejurimile lor, pe toți locuitorii cetăților și toate plantele ținutului aceluia."

-Domnilor zise Contele George, de curând a fost descoperită o tăbliță cuneiformă veche cunoscută ca Atlasul Geografic Ebla. Aceasta datează de la mijlocul mileniului al treilea înainte de Hristos. Este o lista care conține 290 de nume de locuri vechi. Aceste nume vin din Siria și din Canaan.

-Acela este canaanul biblic în care au locuit patriarhii, adăugă profesorul Daniel. Dintre cele 290 de nume, câteva aparțin Genezei și ținuturilor de la câmpie. Numele de la numărul 211 este Sodom. El echivalează fonetic perfect cu biblicul Sodoma. Cu opt nume mai încolo se găsește numele Aqabo care este echivalentul modernului Aqaba care reprezintă golful din partea de nord a Mării Roșii. Acest nume de Aqaba ne dă un indiciu foarte important cu privire la localizarea Sodomei. Aceasta este în sudul Trans-Iordanului. Acolo a fost Sodoma Biblică localizată.

-Unul din motivele importante ale localizării Sodomei și Gomorei de-a lungul sudului Mării moarte este din cauza asocierii cu orașul Țoar. Acesta este orașul unde lot și fiicele sale s-au stabilit după distrugerea Sodomei și Gomorei.Țoar este localizat, conform hărții Madaba descoperită acum câțiva ani într-o biserică bizantină în locul în care este acum Iordanul, în partea de sud-est a Mării Moarte.

-Ar trebui totuși zise domnul Carter să vedem ce ne mai spune Biblia. La primele raze ale dimineții, în timp ce Sodoma încă sărbătorea, Lot a ascultat porunca îngerilor și s-a pregătit să părăsească orașul luând doar ceea ce putea căra.

,,-Unde sunt cumnații tăi?

-Nu m-au crezut. Ascultă încă muzică. Ei cred că glumesc sau mint.

-Atunci ei sunt osândiți! Grăbiți-vă, mai aveți puțin timp. Să nu priviți înapoi.

-Este adevărat Domnilor? Dumnezeu va poruncit să distrugeți acest oraș?

-Acesta și toate ținuturile de pe câmpie.

-Dar nu Țoar! Cu siguranță nu Țoar.

-Unde vom locui noi de acum?

-Țoar nu va fi distrus. Mergeți acolo acum. Mergeți și țineți minte că nu aveți voie să priviți înapoi, pentru că dacă veți privi înapoi cu siguranță veți muri."

-Marea moarta a fost întotdeauna considerată marea cu cea mai sărată apă de pe pământ. Iaginați-vă că Lot și familia lui au încercat să scape de-a lungul malului de sud a Mării Moarte.

-Nu ar fi putut, interveni domnișoara Dorothy, datorită gazelor otrăvite care proveneau din activitatea a pământului, care se clătina din cauza unui cutremur...

-Nu poate fi vorba de nici un cutremur. Din câte știți, Sodoma și Gomora au fost două cetăți care, conform Bibliei, au fost distruse de urgia Domnului, pentru desfrânarea de acolo, în special pentru homosexualitate (sodomie). Sfârșitul cetății Sodoma a venit prin ploaie de pucioasă și foc din cer. Totul a ars în câteva minute, nimic nemaiputând fi salvat.

-Descrierile din Biblie sugerează efecte ale unui fenomen asemănător unei explozii de proporții, constată Lord George, însă nimic nu este sigur în privința distrugerii celor două cetăți. Ambele cetăți sunt din Epoca Bronzului.

-Este corectă observația duneavoastră, însă afirmă Carter, în cartea Facerea 19, 27-28 se spune: ,,Avraam s-a sculat a doua zi dis-de-dimineaţă şi s-a dus la locul unde stătuse înaintea Domnului: şi-a îndreptat privirile spre Sodoma şi Gomora şi spre toată câmpia şi iată că a văzut ridicându-se de pe pământ un fum, ca fumul unui cuptor."

-Dacă-mi permiteți, zise tânărul Mere, în timpul expediției noastre în Iordania am observat apariţia unor ,,formaţiuni" ciudate în timp ce colindam ţărmurile Mării Moarte. Mi se părea că arată ca nişte ziduri şi clădiri dintr-un oraş, doar că erau albicioase. Nu-mi dădeau liniște și am mers să fac o analiză mai amplă. Am descoperit ceva ce m-a convins că aceste formaţiuni alburii nu erau nişte simple roci.

-Erau simple straturi geologice sau mai mult de atât?

-Nu domnule Carter, am descoperit un drum care fusese săpat printr-o parte din materialul alburiu, iar interiorul acestuia, proaspăt descoperit, prezenta o stratificare care indica în mod clar că era vorba de mai mult decât nişte simple straturi geologice. Nu am vrut să mă pronunț trăgând o concluzie pripită, de aceea am luat câteva monstre și le-am analizat.

-Și la ce concluzie ați ajuns?

-Domnișoară Dorothy, am prezentat domnului profesor deja un raport, constatând o prezență mare de sulf.

-Domnule George, căutând în Biblie am descoperit pasaje în scriptură care menţionau patru din oraşe ca făcând parte din graniţele canaaniţilor: ,,Hotarele canaaniţilor se întindeau de la Sidon, cum mergi spre Gherar, până la Gaza şi, cum mergi spre Sodoma, Gomora, Adma şi Ţeboim, până la Leşa" (Facerea 10, 19).

- Nu este ciudat că Sodoma, Gomora, Adma şi Ţeboim sunt toate listate ca graniţe, ţinând cont că ar trebui să se afle cam în aceeaşi zonă, la extremitatea sudică a Mării Moarte? Este logic ca oraşele să se afle la o anumită distanţă unul de celălalt, dacă au fost incluse ca hotare.

-Locurile în care eu și domnul Mere am găsit siturile erau, într-adevăr, răspândite pe o distanţă mai mare de 75 de kilometri. Am descoperit unul din situri la nord de Ierihon, exact aşa cum spun scripturile: Ţeboim ar trebui să se afle la nord de Marea Moartă. ,,Saul, fiul său Ionatan şi poporul care se afla cu ei se aşezaseră la Gheba lui Beniamin, şi filistenii tăbărau la Micmaş. Din tabăra filistenilor au ieşit trei cete ca să pustiască: una a luat drumul spre Ofra, spre ţara Şual, alta a luat drumul spre Bet-Horon şi a treia a luat drumul spre hotarul care caută spre valea Ţeboim, înspre pustie" (1Samuel 13,16-18).

Tot în timpul expediției noastre am vizitat situl aflat chiar sub Masada şi am prelevat mostre din materialul alburiu, sfărâmicios, care se dezintegra în particule de consistenţa pudrei de talc. Atunci chiar am găsit una din capsulele de pucioasă prinsă într-o bucată de cenuşă consolidată; cu toate acestea, nu am ajuns atunci la nici-o concluzie privind originea acesteia.

Pentru că aveam nelămuriri m-am reîntors în zonă. În timp ce examinam terenul de sub Masada, am observat că de-abia plouase. Plimbându-mă prin zonă, am văzut în depărtare ceva ce arăta ca o cameră sau o peşteră; apropiindu-mă de ea, am dat peste o bucată foarte mare de cenuşă, care tocmai se desprinsese din alta, probabil din cauză că plouase recent. În timp ce examinam această descoperire, am observat nenumărate sfere gălburii în cenuşă, toate înconjurate de un cerc negru-roşiatic, ca o crustă. A scos una şi a identificat-o: era sulf. La o examinare mai atentă, acum că ştiam ce să caut, am descoperit că în cenuşă se găseau sfere de sulf încapsulat.

-Dar aceasta este pucioasă, zise tânărul chimist.

-Exact domnule, însă după descoperirea pucioasei, nedorind să devin subiectiv, am iniţiat un studiu, pentru a vedea dacă aceasta a mai fost descoperită şi în alte părţi. Am trimis monstrele Institutului Smithsonian din Washington D.C., unde au examinat sulful expus în toate formele posibile, dar niciunul dintre exemplare nu avea formă sferică. În plus, nicio bucată de sulf din muzeu nu era încapsulată. Institutul a fost de acord să se

examineze şi alte exemplare în afara celor expuse. Această colecţie de sulf, provenind din toate colţurile lumii, avea peste cincizeci de exemplare.

-Și la ce concluzie ați ajuns în urma acestei cercetări?

-Niciunul dintre acestea nu prezenta caracteristicile sulfului şi pucioasei găsite în apropierea ,,oraşelor din câmpie.” Eu știu că nu sunt prima persoană care a descoperit că există pucioasă lângă Marea Moartă. În cursul unei expediţii de descoperire a Sodomei şi Gomorei organizată în 1924, William Albright şi Melvin Kyle au găsit şi ei bucăţi de pucioasă la extremitatea sudică a Mării Moarte. Se zice că într-o regiune peste care a plouat cu pucioasă vor exista bucăţi de pucioasă. Aşa a şi fost: am descoperit bucăţi de sulf pur de dimensiunea degetului meu mare.

Sulful s-a amestecat cu marna din munţii de la vest de mare, iar acum este împrăştiat de-a lungul ţărmului, putând fi găsit chiar şi în partea sa estică, la 6-8 kilometri distanţă de formaţiune. A fost împrăştiat în lung şi în lat pe această câmpie, nu-mi pot explica în ce mod.

Nici Melvin Kyle nu a fost primul care a observat resturile de cenuşă. Alte dovezi despre existenţa acestor oraşe vin din partea lui Iosephus, care scria în cartea sa, ,,Războaiele evreilor”, cartea IV, cap. VIII: ,,Acum, această ţară este atât de pârjolită, că nu mai trece nimeni pe aici;... Înainte, demult, era un tărâm roditor şi prosper - oraşele erau bogate, iar grânele îmbelşugate, dar acum este ars cu totul. Istoria spune că, din cauza necuviinţei locuitorilor, acesta a fost mistuit de o furtună de fulgere; chiar şi azi se mai pot găsi rămăşiţele acelui foc divin; iar urmele (sau umbrele) celor cinci oraşe încă se pot vedea...”

DESCOPERIREA CETĂȚII SODOMA

Scriptura conține câteva istorisiri care au fost ridiculizate de-a lungul timpurilor. Una dintre ele este povestea Sodomei și Gomorei. Distrugerea acestor orașe este greu de acceptat pentru că vorbește despre implicarea supranaturală a lui Dumnezeu într-un cataclism, dar și pentru că reprezintă judecarea păcatului. Deși existența acestor orașe este menționată în Vechiul Testament, în Noul Testament, în surse necanonice și în Coran, ea este disputată de arheologi.

Conform cărții Facerea, „oamenii din Sodoma erau răi și din cale afară de păcătoși împotriva Domnului" (Facerea 13,13). Din acest motiv, Dumnezeu a ales să distrugă Sodoma și Gomora, „a făcut să plouă pucioasă și foc de la Domnul din cer" (Facerea 19, 24). Locația celor două orașe, așa cum este ea descrisă în Biblie, ar fi fost undeva lângă Marea Moartă, între orașele numite „cetățile din câmpie" (Facerea 13, 12). Potrivit geografiei biblice, Sodoma și celelalte orașe din câmpie erau localizate pe câmpia ovală și fertilă în nordul Mării Moarte și la est de orașele Betel și Ai, numită ha-kikar.

Folosind indiciile din Geneza 13, arheologul Glyn Edmund Daniel a început săpăturile în Tall el-Hammam, un sit fortificat, locat în sudul Văii Iordanului, la aproximativ 14 km în nord-estul Mării Moarte, loc despre care profesorul a exclamat: „Cred că am găsit Sodoma!".

Excavațiile au fost începute printr-o colaborare a profesorului Daniel împreună cu echipa sa de arheologi, studenți și voluntari cu Departamentul de antichități al Regatului Iordaniei, efectuându-se săpături laborioase la Tall el-Hammam.

Mărimea sitului este de aproximativ 40 de hectare, Tall el-Hammam fiind unul dintre cele mai mari situri ale epocii mijlocii a bronzului (2000 î.Hr.-1600 î.Hr.) și unul dintre cele mai mari orașe ale Canaanului. Spre deosebire de alte orașe canaanite, care au continuat să înflorească până în epoca târzie a bronzului (1550 î.Hr.-1200 î.Hr.), Tall el-Hammam a fost distrus la sfârșitul epocii mijlocii a bronzului și a rămas nelocuit vreme de secole.

Săpăturile au scos la iveală fortificații din epoca bronzului și a fierului, un zid de cetate, ruine cu structuri eleniste, romane și bizantine, printre care se numără un palat, apeducte, un sistem de canalizare, un complex de băi, precum și garnizoane militare.

Arheologii au găsit fundații arse și podele îngropate în aproximativ un metru de cenușă închisă la culoare și o mulțime de vase a căror suprafață era topită. Ultimul strat al epocii mijlocii a bronzului constă din aproape un

metru de cenușă grea și dărâmături, relatează profesorul Daniel în articolul său din Biblical Archeology Review.

În zona geografică în care au existat oraşele biblice Sodoma şi Gomora au fost descoperite rămăşiţe umane şi vase de lut, care arată clar că distrugerea celor două oraşe a avut loc din cauza unui foc puternic. Descoperirea confirmă întocmai relatarea biblică.

Săpăturile în regiune au descoperit fragmentele a trei cadavre înghesuite, ale căror oase au fost răsucite anormal. Starea acestora relevă decesul în urma unei călduri intense, provocate de explozia unui meteorit sau foc din cer, cum se exprimă autorii Bibliei.

În plus, arheologul a descoperit şi câteva cioburi de lut, vechi de 4.000 de ani, care pe o parte erau acoperite cu trinitite (fragmentele de sticlă rezultate în urma exploziilor nucleare). Aceasta demonstrează că cioburile de lut au fost expuse unor temperaturi foarte ridicate, care au făcut ca lutul să se topească şi să se transforme în sticlă.

Relatarea biblică despre Sodoma şi Gomora se află în Facere 19, 24 şi afirmă: „Atunci Domnul a făcut să ploaie peste Sodoma şi peste Gomora pucioasă şi foc de la Domnul din cer”.

Peste tot în sit, clădirile sunt pline de o cenuşă albicioasă şi cu milioane de bile de sulf. Acestea au fost analizate și s-a tras concluzia că conţin 90-95% sulf. Concentrația de sulf pur este într-o cantitate atât de mare și nu apare în nici-un alt colț al lumii.

Acestea au fost găsite pe pereţii clădirilor. În aceste localităţi au fost găsite oase prin cenusă. Au fost prelevate probe de fier topit şi aur.

Descoperirile lui Glyn Edmund Daniel și totodată identificare lor cu rămășițele Sodomei ridică însă o problemă dificilă.

-Vasele de lut găsite datează din 1650-1600 î.Hr., cam cu două secole înainte de Exod, conform cronologiei biblice, constată Howard Carter. Data din cele mai bune manuscrise și hermeneutica corectă localizează distrugerea Sodomei în 2081 î.Hr., ceea ce face posibil scoaterea Tall Hammam complet din discuție.

-Numerele patriarhale ale epocii bronzului nu pot fi comparate în niciun fel cu conceptul nostru modern absolut de datare, a spus Profesorul Daniel, în apărarea teoriei sale.

-Cum este posibil că oraşul a supravieţuit până în zilele noastre? întrebă Lord George Edward.

-Toate aceste locuri sunt conservate datorită precipitaţiilor reduse în acest loc, în comparație cu celelalte domenii. În acest domeniu sunt precipitaţii minime 5 cm / an. Ploaia intermitentă a făcut ca cenusa din clădiri să se transforme într-o suprafaţă dură, având ca rezultat conservarea până astăzi a oraşului.. Când vor fi precipitaţii în cantități mai ridicate în

aceste locuri, oraşul va fi distrus complet, crusta de pe suprafaţa clădirilor va fi dizolvate de ploaie iar oraşul ar fi distrus de vânt. Dar deocamdată nu este nici un pericol pentru descoperirea noastră.

-Ce vă face profesore, interveni Domnișoara Dorothy, să credeți totuși că acesta este u adevărat orașul Sodoma?

-Sit-ul Tall-el Hammam are 25 de indicatori geografici, care se potrivesc perfect descrierii din Facere. Comparați acest lucru cu alte locuri bine-cunoscute, cum ar fi Ierusalimul, care are doar 16. Alte așezări au doar 5 sau 6. Așa că, acest sit are un număr mai mare de indicatori decât oricare alt sit din Vechiul Testament.

- Asta este cu adevărat uimitor, exclamă tânărul inginer Mere.

-În al doilea rând, descoperirile noastre - ceramica, arhitectura și straturile se potrivesc profilului perioadelor de timp. Apoi, ne-am așteptat să descoperim ceramica din epoca mijlocie a bronzului, ceea ce am si descoperit.

-În cele din urmă, trebuie să ne asigurăm că experții recunoscuți pe plan internațional vor aproba constatările noastre. O astfel de persoană este Doctorul Robert Mullins, apoi sunt colegii noștri de la Departamentul de Antichități din Iordania. Dr. Mullins este expert în ceramica din epoca bronzului, și sunt multi alții ca el. Expertiza mea privind ceramica acoperă, de asemenea, epoca bronzului. Concluziile lor cu privire la această chestiune, sper să reflecteze faptul că rezultatele noastre sunt corecte.

-Eu sunt ferm convins de acest lucru domnule Carter.

-Deși încă săpăm și descoperim multe materiale și artefacte și multe alte cercetări încă mai trebuie să fie făcute, simt deja că sporesc dovezile care dovedesc că acesta este orașul antic Sodoma.

-Acum știm domnilor că Sodoma era un actor important pe scena istoriei canaanite. Ea a fost un oras de top pentru cea mai mare parte a epocii bronzului și a prosperat în perioade în care alte centre de civilizație din Levantul de sud au eșuat. Sodoma a fost cel mai mare oras din Levantul de sud, între 2500-2000 înainte de Hristos și în primele trei locuri până la momentul distrugerii sale, circa 1700 înainte de Hristos.

- În acest sezon de săpături, ne v-om îndrepta atenția asupra palatului ei din acropolele orașului superior. Unele dintre zidurile palatului sunt de 1,4m grosime,chiar și mai groase, dacă e să ții cont și de cei 5-10cm de ipsos de pe fiecare față. Terasele palatului se întind pe mai multe niveluri, până la punctul central al sit-ului.

-Domnule profesor, susțineți că Sodoma a prosperat continuu, ca important centru urban, din aprohimativ anul 4000 înainte de Hristos, până în momentul distrugerii sale, mai târziu cu 2300 de ani.

-Nu este doar o constatare de a mea, domnule Lord George, ci istoricii au menționat acest lucru.

-Dacă-mi permiteți să fac o observație, interveni tânărul inginer Mere. Din cercetările mele cetatea a suferit cel puțin două evenimente majore: un cutremur în anul 3000 înainte de Hristos și un altul în 2000 înainte de Hristos.

-Locuitorii ei au reconstruit-o și mai mare și mai puternică, după fiecare dintre aceste distrugeri. Ea a prosperat în domeniul agriculturii și producției de textile. Oamenii ei au construit și au ridicat cele mai mari constructii, megalitice, din Levantul antic, incluzând peste 1500 de dolmene- monumente megalitice din piatra sculptata, aliniamente de piatră, menhire- ornamente si statui din piatra sculptata. Sodoma avea atât izvoare calzi, cât și reci, în interiorul zidurilor orașului, și probabil a profitat de revarsările râului Iordan.

-Din schițele mele, zise domnișoara Dorothy, zidurile de apărare și porțile Sodomei au fost descoperite și ele corect, fiind unele dintre cele mai complexe și mai elaborate construite vreodată în Levantul de sud, înconjurând cel puțin 30 de hectare de arhitectură monumentală.

-Ei bine domnilor, zise profesorul Daniel, în privința distrugerii ei la ce concluzie am ajuns.

-Nu se poate pune în discuție existența vreunei erupții vulcanice, deoarece nu avem nici un indiciu.

-Aveți perfectă dreptate domnișoară, interveni domnul Carter cenușa existentă nu este de origine vulcanică.

-Domnule Mere cum explicați existența particolelor de sulf, întrebă Lord George.

-Domnilor, particolele de sulf sunt prezente și în cenușa vulcanică, dar niciodată în cantități atât de mari.

-Atunci putem pune în discuție ciocnirea unui meteorit de pământ, chiar în această zonă?

-Nici pe departe, meteoritul at fi putut distruge un continent, totuși sulful în particole capsulate nu poate proveni decât din atmosferă.

-Păi din spațiu nu poate veni decât prin intermediul unui meteorit.

-Dacă ar trebui să trag o concluzie, în calitate de specialist zise tânărul Mere, ei bine iată-o: imensă, bogată, stabilă și invincibilă, deoarece nu există dovezi de distrugere militară în istoria ei îndelungată, Sodoma a fost distrusă literalmente, cât ai clipi din ochi, de o explozie meteoritică de proporții apocaliptice.Un meteorit intrat în atmosferă explodează și se dezintegrează în bucăți mai mici. Unele din aceste bucăți au lovit fără milă aceste orașe din câmpie. Acest lucru este confirmat de cantitățile mari de particule de sult, dar și de cantitatea mare de cenușă.

-Vreți să spuneți că impactul a fost puternic.

-De zece ori mai puternic decât o bombă atomică, domnule Carter.

-Așa se explică totul, zise profesorul Daniel. Din cer a venit foc și puciosă. La impactul cu solul s-a produs o explozie puternică cu temperaturi ridicate, 2000-3000 grade celsius, ceea ce a dus ca ceramica simplă de lut să se transforme în porțelan, pe care noi îl opținem astăzi în cuptoare profesionale. Pe de altă parte, ca și bomba atomică, s-a creat acea ciupercă, lucru văzut de Avraam.

- Înfloritoare, într-o zi, dispărută, în următoarea zi împreună cu toate orașele sale satelit și cu terenurile agricole. Într-o zi, un monument al voinței și ingeniozității umane; a doua zi, moloz mocnind. Sodoma - poporul ei, cultura, religia, politica regională, influența - ștearsă cu totul.

-Acum pot și eu explica de ce nu a fost descoperit până acum. Înainte de săpăturile noastre, din Tall-el Hammam, nu a existat vreo evidență fizică, arheologică, privind această așezare. Toate cunoștințele despre orașul Sodoma, se axaseră pe două sit-uri marginalizate din sudul Mării Moarte, care au dispărut între 2600 și 2500 înainte de Hristos, cu sute de ani înainte de Avraam, alături de alte trei sit-uri ale unor cimitire, dar fără așezări asociate, toate în locuri greșite, conform indicatorilor geografici clari din Facere 13. Această identificare nefericită a condus pe mulți cercetători la concluzia că povestea Sodomei ar fi putut fi de fapt un mit, fără vreo bază în realitate.

-Domnilor, permiteți-mi să vă felicit și să vă strâng mâna, zise Contele George Edward. Astăzi am făcut un pas măreț în domeniul arheologiei și am scos la lumină o părticică din istoria lumii. Avem, de asemenea, nevoie de cât mai mulți voluntari - doar oameni buni, nu trebuie să aibă nicio experiență, vor fi pregătiți la fața locului. Vor avea o vacanță fabuloasă. Mulți dintre voluntarii noștri vor reveni, sezon după sezon. Nimic nu se compară cu faptul că poți dezgropa istoria biblică, prin propriile tale mâini.

ÎN LOC DE CONCLUZII

În Israel există lângă Ierihon un loc numit Sodoma şi Gomora. Dacă îl vezi cu ochii tăi, vei şti fără urmă de îndoia-lă că DUMNEZEU este DUMNEZEUL judecăţii! Aici găseşti bucăţi galbene de sulf, care ard atunci când le aprinzi. Este cel mai înfricoşător peisaj din lume. Munţii arată ca şi cum DUMNEZEU le-a tăiat vârfurile în nişte bucăţi imense, iar apoi, cu pumnul SĂU gigantic, le-a zdrobit şi le-a transformat într-un morman îngropat în sare, sulf (pucioasă) şi foc. Poţi duce acasă o bucată galbenă de sulf (pucioasă) ca suvenir.

Toată zona aceasta este mai fierbinte decât orice alt loc din Ţara Sfântă. De asemenea, e şi cea mai lipsită de viaţă. În apropiere există nişte munţi mari de sare. Indiferent câtă apă dulce varsă râul Iordan în Marea Moartă, apa acesteia este atât de sărată, încât nu va putea niciodată să susţină viaţa, să producă peşte. Zona este foarte pustie din cauză că munţii s-au prăbuşit formându-se un crater imens. Zona se numeşte Engedi, care înseamnă „ochiul oilor".

Marele crater şi distrugerea propriu-zisă a locului se află pe drumul care leagă Engedi de Beer Şeva. Dacă stai deasupra craterului, poţi vedea clar pustiirea, zona muntoasă prăbuşită care era Sodoma şi Gomora. În spatele craterului sunt nişte munţi acoperiţi de nori şi ceaţă. Liniştea şi dezolarea locului provoacă nelinişte. E aproape imposibil să vezi fundul craterului, deşi e foarte lat.

Craterele imense de acolo - găuri aşa de mari încât pământul s-a despicat - au dus la distrugerea şi îngroparea Sodomei şi Gomorei. Trebuie să includem şi Ierihonul, deoarece Sodoma este un simplu cartier al acestuia. Cum cobori muntele de la Ierusalim la Ierihon, urechile ţi se înfundă. Ierihonul este cu mult sub nivelul mării; este terenul cu altitudinea cea mai joasă de pe tot globul. Azi e aşa deoarece Dumnezeu a zdrobit toată această zonă, scufundând-o. El a făcut asta, din cauza păcatelor săvârşite acolo.

Ierihonul, cu excepţia oraşului, e aproape gol, nu poţi găsi aproape nicio formă de viaţă, deoarece acest ţinut a fost blestemat. Îţi provoacă un sentiment de tristeţe. Peisajul este foarte sălbatic. Oamenii eşuează de fiecare dată când încearcă să aducă suflul vieţii aici şi să îmbunătăţească condiţiile; pământul li se împotriveşte, nu prosperă. Practic, poţi vedea cu ochiul liber peşterile şi casele care au fost distruse. Puţini oameni trăiesc acolo, majoritatea fiind ciobani. Din cauza asprimii ţinutului, şi stilul lor de viaţă este crud şi sălbatic, iar feţele lor sunt dure ca o piatră.

Chiar şi azi, oamenii încă adună rocile de sulf şi pucioasă pe care Dumnezeu le-a aruncat în această zonă. Adună suvenire şi încearcă să aprindă rocile de sulf cu chibrite. Aceste locuri sunt frecventate de hoţi şi de arheologi în căutare de sicrie şi morminte. Hoţii sapă noaptea, căutând cadavre, vase, cupe, bijuterii şi mobilă pe care să le poată vinde înainte ca acestea să fie descoperite de arheologi. Încearcă să dezgroape peşterile şi casele distruse din mormanul de pietre, pucioasă şi sulf.

Dacă arunci o privire la cât de devastat e acest ţinut, nu vei avea niciun dubiu că această distrugere a fost provocată de Dumnezeu ca pedeapsă, deoarece întregul Israel este verde şi înfloritor, cu excepţia zonei în care se află Sodoma şi a satelor din apropierea sa.

Nu e greu să-ţi dai seama că, dacă ar fi să măsori cataclismul care a afectat Sodoma şi Gomora după judecata Domnului pe scara Richter a zilelor noastre, magnitudinea acestuia ar fi de cel puțin 25 grade. Asta lăsând la o parte focul şi pucioasa care cădeau peste oameni din cauza practicilor lor sexuale murdare, cum ar fi homosexualitatea şi preacurvia.

Toată această zonă trebuie să fie o mărturie a puterii lui Dumnezeu în faţa întregii omeniri, dar în special în faţa acelor perverşi care practică homosexualitatea şi lesbianismul. După ce vei vedea toate astea, vei şti că Dumnezeu nu este tolerant .

CUPRINS

O MICĂ INTRODUCERE 5
LORD GEORGE EDWARD 9
O POVESTE INTERESANTĂ 14
DOMNUL CYPRIEN MERE 22
DOMNIȘOARA DOROTHY ANNY ELIZABETH 25
O LECȚIE DE ARHEOLOGIE 29
O NOAPTE CU BEDUINII ÎN DEȘERTUL WADI RUM 37
O CĂLĂTORIA CU CĂMILA 40
O CĂLĂTORIE DE STUDIU 53
MISIUNEA ,,ORAȘUL PIERDUT" 60
DE VORBĂ CU ARON CHORIN 67
DE LA IERUSALIM LA QUMRAN 74
CABALISTUL YEHUDA ASHALAG.....81
UN DISCURS ACADEMIC 88
UN MOMENT DE STUDIU 107
O SCURTĂ EXEGEZĂ BIBLICĂ 122
STUDIUL DOMNULUI MERE 140
UNDE SE AFLĂ SODOMA 147
DESCOPERIREA CETĂȚII SODOMA 151
ÎN LOC DE CONCLUZII 156
CUPRINS 158